



Gemeente **Heerde**



2018 Jaarstukken



→ www.heerde.nl

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	4
LEESWIJZER	6
KADERS	7
VOORWOORD	11
REKENING OP HOOFDLIJNEN / ANALYSE EXPLOITATIERESULTAAT	12
RESULTAATBESTEMMING	16
1. BESTUUR	18
Collegeprogramma Bestuur	18
Bestuur	31
Veiligheid	33
BBV-indicatoren programma Bestuur	35
2. BEDRIJFSVOERING	38
Collegeprogramma Bedrijfsvoering	38
Financiën	49
Uitvoering Grondbeleid	50
Burgerzaken	52
Basisregistratie	53
Streekarchivariaat	54
3. (OPENBARE) RUIMTE, ONDERNEMEN EN WONEN	55
Collegeprogramma (Openbare) ruimte, ondernemen en wonen	55
Duurzaamheid	83
Economie	84
Toerisme	85
Bouwen en wonen	86
Ruimtelijke ontwikkeling	87
Accommodaties	89
Gebiedsontwikkeling	91
Beheer en onderhoud	92
Bosbeheer	101
BBV-Indicatoren programma (Openbare) ruimte, wonen en ondernemen	102
4. SOCIAAL MAATSCHAPPELIJK	103
Collegeprogramma Samenleving	103
Preventie	119
Onderwijs en educatie	119
Onderwijshuisvesting	122
Kunst, cultuur en media	124
Sport	124

Accommodaties SMV.....	126
Informatie en toegang sociaal domein	128
Jeugdhulp individuele voorziening.....	129
Jeugdhulp overige voorzieningen	131
Participatie en werk	132
Inkomen	134
Wmo maatwerkvoorzieningen	137
Wmo algemene voorzieningen.....	138
BBV-indicatoren programma Sociaal maatschappelijk.....	142
OVERZICHT OVERHEAD.....	149
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	152
ONVOORZIEN.....	158
PARAGRAFEN	160
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	160
Paragraaf Grondbeleid.....	174
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	181
Paragraaf Verbonden partijen.....	183
Paragraaf Lokale heffingen	186
Paragraaf Financiering.....	188
Paragraaf Bedrijfsvoering	193
Paragraaf Duurzaamheid en Cittaslow	197
Paragraaf Handhaving	199
Paragraaf Dienstverlening.....	199
Paragraaf Deregulering	200
Paragraaf Interne beheersing	201
JAARREKENING	207
Grondslagen voor waardering.....	207
Onzekerheden omtrent het sociaal domein.....	209
Balans	210
Toelichting op de balans.....	212
Niet uit de balans blijvende verplichtingen	225
Overzicht van baten en lasten	226
Overzicht mutaties reserves en voorzieningen	228
Overzicht van de incidentele baten en lasten per programma	232
Wet normering bezoldiging topfunctionarissen en semi publiek sector (WNT).....	233
Overzicht SIsa	235
Overzicht Taakvelden.....	240
BIJLAGEN	243

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 '**kaders**' is ingegaan op de vorm en de inhoud van de jaarstukken.

De '**controleverklaring van de accountant**' is opgenomen in hoofdstuk 3.

In hoofdstuk 4 '**rekening op hoofdlijnen / analyse exploitatieresultaat**' is op hoofdlijnen een toelichting gegeven op de financiële stand van zaken en is voor de grotere afwijkingen een analyse van het exploitatieresultaat opgenomen (posten > € 100.000,-).

Bij hoofdstuk 5 '**resultaatbestemming**' is aangegeven hoe er wordt omgegaan met het positieve resultaat van 2018.

In de daaropvolgende onderdelen komen de '**programma's**' en de '**paragrafen**' aan de orde (jaarverslag).

Tenslotte is bij de jaarrekening de '**balans plus toelichting**' en de voorgeschreven financiële onderdelen en bijlagen opgenomen.

Kaders

Financiële kaders

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) staat dat de raad de jaarstukken opstelt die bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag bestaat uit de door de raad gedefinieerde en bij de 'leeswijzer' genoemde programma's en paragrafen.

De programma's zijn een samenhangende verzameling van producten en activiteiten, die gericht zijn op het bereiken van vooraf bepaalde maatschappelijke doelen en effecten. Hieraan zijn prestatie-indicatoren gekoppeld (bron: Waarstaatjegemeente.nl). Het programmaplan bevat ook een overzicht van de baten en lasten. De eisen hiervoor zijn opgenomen in artikel 8 van het Besluit Begroting en Verantwoording. Daarnaast heeft de gemeenteraad een financiële verordening vastgesteld waarin nadere kaders zijn gesteld ten aanzien van planning, budgetbewaking en rapportage. Jaarlijks wordt voorafgaand aan de begrotingsvoorbereiding een perspectiefnota vastgesteld waarin het nieuw/gewijzigd beleid en de financiële uitgangspunten zijn opgenomen. Tevens vinden op dat moment budgetbijstellingen plaats (realistisch ramen) indien noodzakelijk.

Indeling jaarstukken

Jaarverslag

Het jaarverslag is ingedeeld in vier programma's, zeven verplichte paragrafen en vier niet verplichte paragrafen. Deze indeling is afgestemd op het collegeprogramma. Het jaarverslag is verder onderverdeeld in producten en subproducten. Op subproductniveau wordt er een toelichting gegeven op (financiële) afwijkingen ten opzichte van de raming. Doordat nu op een lager niveau wordt gerapporteerd kan met één boekwerk worden volstaan.

De programma's zijn gekoppeld aan de portefeuilles van de burgemeester en wethouders en zijn respectievelijk:

1. Bestuur;
2. Bedrijfsvoering;
3. Ruimte, ondernemen en wonen;
4. Sociaal Maatschappelijk.

Tezamen vormen deze het programmaplan, dat zowel de inhoud (doelen en middelen) van de begroting als de verdeling van baten en lasten bevat. Binnen dit plan is een totaal van enkele honderden maatregelen gedefinieerd: investeringen, lopende activiteiten, projecten en klussen die u op de beleids- en beheersagenda heeft geplaatst. Over deze maatregelen zal met regelmaat gerapporteerd worden aan management, college en raad, binnen ieders respectievelijke verantwoordelijkheden en informatiebehoefte.

Met ingang van het begrotingsjaar 2017 gelden er nieuwe BBV-richtlijnen. Een van de aanpassingen is dat de apparaats- en personeelskosten die niet direct betrekking hebben op het primaire proces niet meer mogen worden verwerkt in het uurtarief maar als 'overheadkosten' apart inzichtelijk moeten worden gemaakt. Een andere wijziging is dat de 'algemene dekkingsmiddelen' en de raming voor 'onvoorzien' ook afzonderlijk moeten worden getoond.

Deze onderdelen zijn toegevoegd na de programma's:

- Overzicht overhead;
- Algemene dekkingsmiddelen;
- Onvoorzien.

Naast de verplichte paragrafen zijn er een viertal niet verplichte paragrafen toegevoegd op de gebieden duurzaamheid, handhaving dienstverlening en deregulering. Deze paragrafen geven elk vanuit een ander perspectief een doorsnede van de begroting. Op

punten zijn de paragrafen tamelijk technisch van aard. Het zijn:

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Grondbeleid;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Verbonden partijen;
- Lokale heffingen;
- Financiering;
- Bedrijfsvoering;
- Duurzaamheid en Cittaslow (niet verplicht);
- Handhaving (niet verplicht);
- Dienstverlening (niet verplicht);
- Deregulering (niet verplicht).

Jaarrekening

De jaarrekening is hoofdzakelijk financieel van aard en bestaat uit de balans van de gemeente plus een uitgebreide toelichting hierop. Verder is een overzicht van baten en lasten opgenomen en is een onderbouwing gegeven op de mutaties van de reserves en voorzieningen. Tenslotte is een aantal verplichte bijlagen toegevoegd.

Overzicht programma's en producten

Bestuur

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Bestuur	L. Liefers	J. Koops - Scheele
Veiligheid	L. Liefers	J. Koops - Scheele

Bedrijfsvoering

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Financien	A. van Tuijl	W.I. Meijer
Uitvoering grondbeleid	W. Blankvoort	W.I. Meijer
Burgerzaken	I. Bron	G.J. de Graaf
Basisregistratie	I. Bron	Y. Cegerek
Streekarchivariaat	I. Bron	G.J. de Graaf

Ruimte, ondernemen en wonen

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Duurzaamheid	M. Siliakus	W.I. Meijer / Y. Cegerek
Economie	M. Siliakus	W.I. Meijer
Toerisme	M. Siliakus	W.I. Meijer
Bouwen en wonen	M. Siliakus	H.J. Berkhoff
Ruimtelijke ontwikkeling	M. Siliakus	H.J. Berkhoff
Accommodaties	A.van Tuijl	Y. Cegerek
Gebiedsontwikkeling	W. Blankvoort	W.I. Meijer
Beheer en onderhoud	W. Blankvoort	Y. Cegerek
Bosbeheer	W. Blankvoort	Y. Cegerek

Sociaal Maatschappelijk

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Preventie	R. Bouw / H. Pander	H.J. Berkhoff
Onderwijs en educatie	R. Bouw	H.J. Berkhoff
Onderwijshuisvesting	A. van Tuijl	H.J. Berkhoff
Kunst, cultuur en media	R. Bouw	Y. Cegerek
Sport	R. Bouw	H.J. Berkhoff
Accommodaties SMV	A. van Tuijl	H.J. Berkhoff
Informatie en toegang sociaal domein	H. Pander	H.J. Berkhoff
Jeugdhulp individuele voorzieningen	R. Bouw	H.J. Berkhoff
Jeugdhulp overige voorzieningen	R. Bouw	H.J. Berkhoff
Participatie en werk	R. Bouw	Y. Cegerek
Inkomen	R. Bouw	Y. Cegerek
Wmo maatwerkvoorzieningen	H. Pander	H.J. Berkhoff
Wmo algemene voorzieningen	H. Pander	H.J. Berkhoff

Overhead

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Dienstverlening ambtelijke organisatie	A. van Tuijl	Y. Cegerek
Huisvesting	A. van Tuijl	Y. Cegerek

Facilitair	L. Liefers	Y. Cegerek
Personeel en organisatie	A. van Tuijl	Y. Cegerek
Informatisering en automatisering	I. Bron	Y. Cegerek
Financiën	A. van Tuijl	Y. Cegerek
Elektronische dienstverlening	I. Bron	Y. Cegerek
Overheadtoerekening	A. van Tuijl	Y. Cegerek

Algemene dekkingsmiddelen

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Algemene dekkingsmiddelen	A. van Tuijl	W.I. Meijer

Onvoorzien

Product	Productverantwoordelijke	Portefeuillehouder
Onvoorzien	A. van Tuijl	W.I. Meijer

Prestatie-indicatoren

Landelijk is er een set van prestatie-indicatoren ontwikkeld die verplicht in de jaarstukken is opgenomen. Door het verplichte karakter wordt de onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten verbeterd. Genoemde prestatie-indicatoren zijn hoofdzakelijk opgenomen bij de desbetreffende programma's (34 in totaal) en zijn afkomstig van de website Waarstaatjegemeente.nl. Bij de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn financiële indicatoren toegevoegd en bij de paragraaf Bedrijfsvoering zijn indicatoren opgenomen voor de formatie en bezetting (onderdeel personeelsbeleid) en voor het overheadpercentage (onderdeel planning & control).

De indicatoren zijn ontwikkeld door de commissie BBV en de commissie Depla en zijn voor iedere gemeente gelijk. Deze indicatoren worden regelmatig gecontroleerd en geactualiseerd.

Voorwoord

Hierbij presenteren we de jaarrekening 2018.

2018 is in meerdere opzichten een bijzonder jaar geworden. De bestuursperiode 2014-2018 kwam ten einde. Er werden gemeenteraadsverkiezingen gehouden. Een nieuwe gemeenteraad trad aan. Ook trad een nieuwe coalitie aan van CU/SGP, CDA en PvdA. Enerzijds werkte ons college nauwgezet aan het realiseren van de begroting 2018 en de daarin opgenomen ambities. Anderzijds werd ons college geconfronteerd met financiële cijfers die ingrijpen noodzakelijk maakte. De tweede helft van 2018 stond daarom in het teken van het voorbereiden van ombuigingen die ondertussen breed besproken zijn in uw raad en samenleving. Een groot aantal budgetten werd direct bevroren en er verscheen opnieuw een Zomernota als extra sturingsinstrument van uw raad, naast de gebruikelijke Voor- en Najaarsnota.

De genomen maatregelen en een aantal meevallers (o.a. toekenning uitkering zogenaamde stropenpot) hebben ertoe geleid, dat de jaarrekening 2018 sluit met een fors positief resultaat. Het grootste gedeelte van dit resultaat is incidenteel geld en eenmalig te gebruiken. We kunnen er onze ombuigingen niet mee verzachten, omdat het hier om structurele, jaarlijks terugkerende bedragen gaat. Daarom stelt het college ook voor om het overgrote deel van het jaarrekeningoverschot toe te voegen aan onze reserve om zo onze financiële positie iets te verbeteren. Dat heeft positief effect op onze solvabiliteits- en liquiditeitspositie en ons weerstandsvermogen.

De Jaarrekening is opgezet volgens de bekende voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Ook nu is gekozen om de financiële overzichten op product en subproductniveau te presenteren, net zoals we dat voor het eerst bij de begroting 2019 hebben gedaan. Nieuw is dat we deze jaarrekening voor het eerst volledig digitaal, gebruikersvriendelijk en duurzaam (want zonder papier!) presenteren. We hopen uw raad daarmee nog beter van dienst te kunnen zijn.

Wij zien uit naar een plezierig en constructief debat met uw raad over deze jaarrekening 2018.

Namens het College van BenW,

Wolbert Meijer
Wethouder Financiën

Rekening op hoofdlijnen / analyse exploitatieresultaat

Het jaar 2018 is in financieel opzicht een jaar van uitersten gebleken. Gestart werd met een bescheiden positief begrotingssaldo van € 7.000,-. Al snel werd duidelijk dat dit positieve saldo niet haalbaar bleek; het resultaat van de voorjaarsnota was -/- € 1.709.000,-.

De grootste tegenvallers bij deze tussentijdse rapportage waren de verwachte extra kosten voor de jeugdzorg (€ 856.000,-) en de Wmo huishoudelijke hulp (€ 572.000,-). Deze meerkosten konden voor € 810.000,- worden afgedekt door de bij de begroting ingestelde reserve 'jeugdhulp' volledig in te zetten. Door de uitkomst van de Cao-onderhandelingen, de uitbreiding van de griffie en extra boventalligheidskosten was het nodig om € 370.000,- voor het onderdeel salarissen bij te ramen. Ook de kosten voor het vervoer van leerlingen, dagbesteding, jeugdwet en de beheerkosten moesten met € 189.000,- naar boven worden bijgesteld. Tenslotte zijn de budgetten voor informatiebeveiliging/elektronische dienstverlening (€ 151.000,-) en verzekeringen (€ 83.000,-) bijgeraamd.

Om deze financiële neerwaartse spiraal te doorbreken is er besloten tot het nemen van een rigoureuze maatregel; eind april werd een budgetfreeze voor de gehele organisatie afgekondigd. Deze budgetfreeze heeft in totaliteit een bedrag van € 807.000,- opgeleverd; hiermee was het geprognosticeerde tekort voor 2018 teruggedrongen tot -/- € 902.000,-.

Kort na de zomer is opnieuw het budgetverloop geanalyseerd. Deze analyse gaf een positiever totaalbeeld; de bij de budgetfreeze afgeraamde budgetten werden niet overschreden, het kostenverloop van het sociaal domein bleef stabiel en de uitkomst van de meicirculaire resulteerde in een financieel voordeel van € 333.000,-. Tezamen met enkele kleinere meevallers zoals € 60.000,- schade-uitkering van de Prinses Margrietschool en een kostenoverheveling van € 62.000,- bij de exploitatie van Begraven kon de prognose worden bijgesteld naar -/- € 387.000,-.

Het resultaat van de najaarsnota (-/- € 293.000,-) bevestigde in hoofdlijnen het beeld van de midzomeranalyse. De geringe verbetering was het gevolg van de verkoopopbrengst van De Spreng. Van deze opbrengst is € 184.000,- ten gunste van het rekeningresultaat geboekt; het restant van € 642.000,- is toegevoegd aan de reserve gebouwen en wordt te zijner tijd ingezet om het achterstallige onderhoud van de gemeentelijke gebouwen mee te betalen. De septembercirculaire temperde het voordeel van de meicirculaire met ruim € 100.000,-.

De positieve lijn die vanaf de voorjaarsnota was ingezet bereikte aan het eind van het jaar het hoogtepunt. Meevallers die bij de najaarsnota al waren gemeld maar die voorzichtigheidshalve nog niet 'op euro's waren gezet' zoals de afronding van het project gebiedsontwikkeling (€ 307.000,-), het positieve resultaat van de grondexploitatie (€ 530.000,-) en de claim compensatie tekorten sociaal domein (€ 424.000,-) konden nu worden verzilverd. Door een sterk verbeterde grip op de uitnutting van de verplichtingen bij de jeugdzorg en Wmo én een succesvolle aanpak van de problematiek van deze beleidsterreinen werd duidelijk dat de kostenstijging bij het sociaal domein niet doorzette; ook hier konden voordelen worden ingeboekt.

Uiteindelijk is 2018 met een positief exploitatieresultaat van € 1.883.000,- afgesloten. Hieronder wordt een beknopte toelichting gegeven op de reeds genoemde voordelen en de overige in het oog springende meevallers. Aansluitend volgt er een korte verklaring van de tegenvallende posten; afgesloten wordt met een totaalopsomming in een tabel.

Meevallers

Project gebiedsontwikkeling (incidenteel voordeel € 307.000,-)

De definitieve afrekening van het project 'gebiedsontwikkeling Veessen-Wapenveld' is in 2018 opgesteld en is doorgestuurd ter accordering naar de provincie. Voor 2018 resulteert dit in een voorlopig positief saldo van € 307.000,-. Hiermee is het saldo van de reserve en de tussentijdse afrekeningen van de afgelopen jaren verrekend. Het wachten is nu op de definitieve goedkeuring en afronding van dit project door de provincie.

Grondexploitatie (incidenteel voordeel € 553.000,-).

Voor de grondexploitatie is een totaal voordeel van € 553.000,- behaald in 2018 ten opzichte van de raming. Het totale voordeel bedraagt hierdoor € 594.000,- (bij de begroting was rekening gehouden met een voordeel van € 41.000,-). In de paragraaf Grondbeleid is hierop per complex een uitgebreide toelichting gegeven.

Deelfonds jeugd (incidenteel voordeel € 543.000,- waarvan € 424.000,- claim compensatie tekorten sociaal domein en € 119.000,- septembercirculaire)

Van het rijk is meer geld ontvangen voor de jeugdzorg dan was geraamd. Het grootste deel, (€ 424.000,-), heeft betrekking op de zogenaamde 'stropenpot'; een aanvullende uitkering van het rijk voor het tekort op de jeugdzorg over de jaren 2016 en 2017 (bij de najaarsnota 2018 al als positieve ontwikkeling genoemd). Het resterende voordeel van € 119.000,- betreft een extra bijdrage vanuit de septembercirculaire 2018.

Minimabeleid / bijzondere bijstand (incidenteel voordeel € 153.000,-).

Bij minimabeleid is € 58.000,- minder geld uitgegeven. Bij de resultaatbestemming wordt voorgesteld hiervan € 42.000,- naar 2019 over te hevelen en te besteden aan kinderen uit minimagezinnen. Door de economische groei zijn er meer mensen uit de bijstand gestroomd. Tevens zijn de regels om in aanmerking voor de bijzondere bijstand te komen aangescherpt (totale besparing van € 50.000,-). Het resterende voordeel is voornamelijk ontstaan doordat er meer (bijstands)leningen zijn afgelost.

Zin/PGB Wmo (incidenteel voordeel € 393.000,-)

Het voordeel bij Wmo is grotendeels ontstaan doordat de uitnutting van de uitstaande verplichtingen terugloopt. In 2016 was dit nog 77%, 2017 was 73% en voor 2018 was dit 67%. Door deze lagere uitnutting is er een voordeel ontstaan in 2018 van € 225.000,-. Ook kon hierdoor een reservering uit 2017 worden teruggeboekt van € 149.000,-. Daarnaast zijn er voor 2018 minder PGB-indicaties afgegeven als verwacht; een voordeel van € 19.000,-. Het is heel lastig in te schatten of de uitnutting van de verplichtingen nog verder terug gaat lopen in de toekomst. Ook is nog onvoldoende duidelijk wat het effect van de lagere eigen bijdrage (abonnementstarief) is op de ontwikkeling van de kosten van de Wmo. Veiligheidshalve wordt daarom uitgegaan van een incidenteel voordeel voor dit onderdeel.

ICT (incidenteel voordeel € 94.000,-)

In 2018 is er een organisatorische splitsing gemaakt tussen de informatiseringstaken (I-deel) en de automatiseringstaken (A-deel). De automatiseringstaken zijn ondergebracht in een zelfstandige gemeenschappelijke regeling (genaamd bedrijfsvoeringsorganisatie H2O). De informatiseringstaken zijn hierbuiten gehouden zodat iedere gemeente hiervoor eigenhandig kan besluiten. De gemeente Heerde is verantwoordelijk voor het P&C cyclus proces en verzorgt de financiële administratie voor beide onderdelen.

De bedrijfsvoeringsorganisatie H2O heeft 2018 met een positief resultaat van € 122.000,- afgesloten. Hiervan wordt € 99.000,- (voor Heerde € 34.000,-) terugbetaald aan de drie deelnemende gemeenten ter dekking van de 'achtergebleven' kapitaallasten. Het resterende deel van € 23.000,- wordt toegevoegd aan de algemene reserve van de bedrijfsvoeringsorganisatie H2O.

De informatiseringstaken zijn ook positief afgesloten; het voordeel bij dit onderdeel bedroeg € 219.000,- (voor Heerde € 93.000,-). Het positieve resultaat is voor een groot deel (€ 133.000,-) ontstaan door lagere kapitaallasten. Daarnaast waren de softwarekosten € 71.000,- en de bedrijfsvoeringskosten € 15.000,- lager dan de raming.

De positieve resultaten van beide onderdelen zijn voor de gemeente Heerde tezamen € 127.000,-. Hiertegenover staat een overschrijding van in de eigen begroting achtergebleven kapitaallasten van € 33.000,-. Per saldo resulteert dit in een totaal voordeel voor ICT van € 94.000,-.

Bedrijventerrein H2O (incidenteel € 282.000,-)

De verliesvoorziening voor het bedrijventerrein H2O kan naar beneden worden bijgesteld omdat de risico's kleiner zijn geworden. Het voordeel wordt met de resultaatbestemming toegevoegd aan de reserve voor de afrit op de A28.

Tegenvallers

Leges WABO (incidenteel nadeel -/- € 131.000,-)

De legesinkomsten in het kader van de WABO zijn in 2018 hoog geweest, in totaliteit is € 677.000,- ontvangen. Oorspronkelijk was hiervoor € 400.000,- geraamd. Bij de najaarsnota 2018 is hier nog € 400.000,- aan toegevoegd. Hierbij is onvoldoende rekening gehouden met oninbare vorderingen. Deze bedroegen tezamen ruim € 110.000,- en zijn in 2018 afgeboekt.

Asbestsanering Horsthoekschool (incidenteel nadeel -/- € 92.000,-)

Voor de asbestsanering van de Horsthoekschool is bij de voorjaarsnota 2018 een bedrag van € 80.000,- bijgeraamd. Dit bedrag is, zoals bij de najaarsnota 2018 al was aangegeven, veel te laag gebleken. In werkelijkheid is aan de asbestsanering € 172.000,- uitgegeven; een overschrijding van € 92.000,-. De hogere kosten worden veroorzaakt doordat een groot deel van de inventaris moest worden vervangen. Reiniging bleek niet altijd (meer) mogelijk. Daarnaast was het te reinigen gebied rondom de school veel groter dan vooraf was ingeschat. Tenslotte zijn er nog bijkomende, onvoorziene kosten gemaakt zoals extra ureninzet en vervoerskosten voor de leerlingen naar tijdelijke huisvesting in Epe.

Vervoerskosten (structureel nadeel -/- € 206.000,-)

De vervoerskosten overschrijden in totaliteit met € 206.000,- de begroting (bij de najaarsnota 2018 was een risico van € 90.000,- voorzien). Hoofdzakelijk is dit nadeel het gevolg van een volumetoename in reiseenheden (voor Heerde geldt dat er vooral op het Jeugdwetvervoer en dagbesteding meer aanvragen waren dan begroot) en meerkosten leerlingenvervoer, in totaal een toename in kosten van €183.000,-. Daarnaast zijn de beheer- en regiekosten van PlusOV € 18.000,- hoger. Deze komen voort uit onder andere juridische inzet rond het leerlingenvervoer schooljaar 2018-2019 en meerkosten naar aanleiding van een Wob-verzoek. Ook zijn er personele verplichtingen die niet waren voorzien (bijvoorbeeld langere inhuur interim-directeur, extra personele inzet callcenter, inhuur expertise leerlingenvervoer 2019-2020) en zijn er extra onkosten gemaakt ten behoeve van de bedrijfsvoering. De meerkosten voor het collectief vraagafhankelijk vervoer (regiotaxi) zijn gering; deze kosten zijn € 4.000,- hoger dan de raming.

Resultaat najaarsnota 2018	-/- € 293.000
Project gebiedsontwikkeling	€ 307.000
Grondexploitatie	€ 553.000
Deelfonds jeugd	€ 543.000
Minimabeleid/bijzondere bijstand	€ 153.000
ZIN/PGB Wmo	€ 393.000

ICT	€ 94.000
Verliesvoorziening bedrijventerrein H2O	€ 282.000
Leges WABO	-/- € 131.000
Asbestsanering Horsthoekschool	-/- € 92.000
Vervoerskosten	-/- € 206.000
Overige afwijkingen	<u>€ 280.000</u>
Totaal	€ 1.883.000

Buiten exploitatieresultaat, wel in reserve (precariobelasting)

In 2018 is er € 1.067.000,- toegevoegd aan de algemene reserve grondexploitatie als gevolg van de aanslagoplegging voor de precariobelasting; hiervoor was € 1.121.000,- geraamd.

Resultaatbestemming

Het jaar 2018 is afgesloten met een positief resultaat van € 1.883.000,-. Dit resultaat bestaat voor € 1.289.000,- uit een positief resultaat voor de reguliere exploitatie en voor € 594.000,- uit een positief resultaat van de grondexploitatie.

Over te hevelen (restant)budgetten

1. Rekenkamercommissie (€ 3.000,-)

In verband met de uitvoering van het onderzoeksprogramma 2019-2020 van de rekenkamercommissie en de kosten van daarin opgenomen onderzoeken is er extra geld nodig. Voorgesteld wordt daarom om het restantbudget van 2018 van € 3.000,- over te hevelen naar 2019.

2. Actualisatie Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) (€ 33.000,-)

In 2018 is de hoogwatergeul Veessen-Wapenveld opgeleverd. Dit project zou door bronhouder Rijkswaterstaat in de BGT ingebracht worden. Helaas is de hoogwatergeul nog niet verwerkt in de BGT. De kosten voor de gemeente Heerde om de aansluitingen op deze projectgrenzen te verwerken in de BGT komen daardoor in 2019. Door de beschreven vertragingen heeft de benodigde aansluiting van BGT/BAG naar WOZ ook niet conform planning in 2018 plaatsgevonden maar zal pas in 2019 tot uitvoer komen. Voorgesteld wordt om daarvoor het benodigde budget van € 33.000,- over te hevelen naar 2019.

3. Uitvoeringskosten WOZ (€ 20.000,-)

In 2020 geldt er een andere wettelijk vastgestelde grondslag voor de WOZ-waardebepaling; er wordt dan getaxeerd op gebruikersoppervlakte. Dit brengt extra kosten met zich mee. Daarnaast is er geld nodig voor de kwaliteitsslag die moet worden gemaakt op het gegevensbeheer. Voorgesteld wordt daarom om het niet besteedde budget van 2018 van € 20.000,- naar 2019 over te hevelen.

4. Omgevingsvisie (€ 61.000,-)

In 2018 zijn nog maar minimaal kosten gemaakt voor de Omgevingsvisie; de verwachting is dat hiervoor in 2019 wel veel (extra) budget nodig is. Voorgesteld wordt daarom om het restantbudget van 'RO algemene plannen' van € 61.000,- naar 2019 over te hevelen en in te zetten voor de Omgevingsvisie.

5. Minimabeleid (€ 42.000,-)

Voorgesteld wordt om het restantbudget van het minimabeleid van € 42.000,- over te hevelen naar 2019. De bedoeling is om dit geld te besteden aan kinderen uit minimagezinnen zodat zij (weer) mee kunnen doen aan sport, muziek, schoolreisjes, etc. De aanpak hiervoor is beschreven in het Uitvoeringsprogramma Kindpakket.

6. ICT (€ 94.000,-)

In 2018 is in totaliteit € 94.000,- niet uitgegeven aan ICT-kosten (zie ook de uitgebreide toelichting bij het onderdeel Overhead). Dit komt voornamelijk doordat er investeringen zijn doorgeschoven; verwacht wordt dat deze kosten in 2019 alsnog worden gemaakt. Voorgesteld wordt daarom om dit restantbudget over te hevelen naar 2019.

Resultaatbestemming

Wanneer bovengenoemde restantbudgetten naar 2019 worden overgeheveld, dan resteert er nog een te bestemmen resultaat van € 1.630.000,-. Voorgesteld wordt om:

- Hiervan € 235.000,- toe te voegen aan de reserve 'afrit A28 bedrijventerrein H2O';
- De vrijval uit de verliesvoorziening 'Bedrijvenpark H2O' van € 281.500,- toe te voegen aan de reserve 'afrit A28 bedrijventerrein H2O'. Tezamen met het reeds gereserveerde bedrag van € 430.000,- wordt de hoogte van deze

bestemmingsreserve hiermee € 946.500,-. Dit geld kan worden ingezet voor de afslag van de A28;

- Het resterende positieve resultaat van € 1.113.500,- toe te voegen aan de 'algemene reserve Grondbeleid'.

1. Bestuur

Toelichting op programma Bestuur

Dit programma gaat over het besturen van de gemeente en de veiligheid van de inwoners. De raad en het college, bestuurlijke samenwerking, communicatie en rechtsbescherming van inwoners maar ook over openbare orde en veiligheid, de lokale regels in de Algemene Plaatselijke Verordening en de lokale uitvoering van de drank- en horecawet en handhaving, vallen onder dit programma. Ook komt in dit programma inclusief denken aan de orde, om het inclusieve gemeentebrede karakter hiervan te benadrukken.

Collegeprogramma Bestuur

Regionale bestuurlijke samenwerking

- Regionale samenwerking op de Noord-Zuid as waarbij Heerde volop op alle domeinen mee doet. Wij willen omgevingsbewust inspelen op ontwikkelingen waarbij we zien dat de speerpunten van Cleantech Regio Stedendriehoek, de Regio Zwolle en de provincies Gelderland en Overijssel steeds meer in elkaar schuiven.
- Wij willen daarin een verbindende rol spelen. Gemeentegrenzen mogen daarbij geen belemmering vormen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

De gemeente via media, ondernemersevenementen en bestuurlijke en ambtelijke contacten profileren als woonomgeving voor forenzen en voor vestiging van bedrijven in de business-to-businessmarkt.

Kwaliteit

Wordt geïntegreerd in economisch beleid en marketing-profilering via communicatie, in samenwerking met externe partners.

De praktische, organisatorische en financiële consequenties van onze ambities voor samenwerking verder verkennen.

Kwaliteit

De financiële consequenties van deelname aan regio Stedendriehoek en Cleantech regio zijn opgenomen in de begroting 2019. De bestuurstaken zijn verdeeld en deelname aan de ambtelijke werkgroepen is geregeld.

Nadrukkelijke samenwerking met onze buurgemeenten Hattem en Epe. Actief inzetten om Heerde samen met Epe en Hattem een rol te laten spelen in de samenwerking tussen Zwolle, Apeldoorn en Deventer.

Kwaliteit

Onze agenda is helder en wij nemen de bestuurlijke contacten te baat om dit te bespreken met de buurgemeenten en de regiogemeenten.

Regio Stedendriehoek is onze toekomstige thuisbasis.

Kwaliteit

Per 1 september 2018 is de gemeente Heerde toegetreden tot de regio Stedendriehoek; daarnaast blijven we actief in de regio Zwolle.

We verkennen het natuurlijke moment om over te stappen naar de arbeidsmarktregio Stedenvierkant.

Uitbreiden van de samenwerking met onderwijs, ondernemers, andere overheden en maatschappelijke organisaties op de Noord-Zuid as.

Kwaliteit

Hierbij sluit Heerde aan bij de desbetreffende gremia in de Regio Zwolle en Cleantech Regio. In beide regio's is deelname van de 3-O's geborgd

[Lokale samenwerking met maatschappelijke partners](#)

- De gemeente zoekt actief de samenwerking met maatschappelijke partners die lokaal werkzaam zijn en streeft naar duurzame verbindingen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Een vervolgconvenant opstellen met dorpsraad Wapenveld waarbij nieuwe kaders opgesteld kunnen worden.

Het aflopende convenant moet worden vernieuwd.

Kwaliteit

Het convenant met dorpsraad Wapenveld moet geactualiseerd worden. Wethouder Berkhoff is dorpscontactwethouder voor Wapenveld. Er is een nieuwe dorpscontactambtenaar voor Wapenveld aangesteld.

Eind 2018 zijn de eerste contacten geweest met de dorpsraad met betrekking tot de inhoud van het nieuwe convenant. Echter tot vaststelling is het nog niet gekomen, onder andere omdat de dorpsraad in dit nieuwe convenant een jaarlijkse gemeentelijke financiële bijdrage van € 5000,- wil vastleggen. Verwachting is dat er halverwege 2019 een nieuw convenant zal liggen.

Gemeente een regisserende of faciliterende rol in het streven naar duurzame verbindingen met en tussen maatschappelijke instellingen en organisaties die lokaal werkzaam zijn.

Kwaliteit

Dit betreft een reguliere activiteit. In 2020 wordt verder invulling gegeven aan de aanpak 0-100. In deze aanpak zijn diverse maatschappelijke partners betrokken. Hierbij wordt specifiek ingezet op de onderlinge verbinding, verbinding met de gemeentelijke organisatie en verbinding met de lokale samenleving, vanuit het oogpunt van preventie.

Geregeld bestuurlijke en ambtelijke contacten onderhouden met maatschappelijke instellingen en organisaties die lokaal werkzaam zijn.

Maatschappelijke instellingen en organisaties voor onder andere sport, kunst en cultuur, onderwijs en zorg, religieuze organisaties/kerken, platforms en belangenorganisaties, ondernemers en dorpsraden.

Kwaliteit

Dit betreft een reguliere activiteit. Met (maatschappelijke) organisaties die actief zijn binnen de gemeente Heerde wordt regelmatig samengewerkt. Daar waar beleidsmatige ontwikkelingen zijn, zijn partijen zoveel mogelijk aan de voorkant in de ontwikkeling betrokken. Bijvoorbeeld bij de ontwikkeling loket 0-100.

Inwoners en ondernemers of andere partijen die overleg willen over de belangen van groepen inwoners of ondernemers vinden bij de gemeente een luisterend oor.

Partijen dienen te bestaan uit vertegenwoordigers van of namens groepen inwoners of ondernemers.

Kwaliteit

Partijen kunnen zowel ambtelijk als bestuurlijk een afspraak maken om hun plannen toe te lichten en tijdens werkbezoeken van het college of collegeleden is er ruimte om plannen te bespreken, ook in 2020.

Voor dorpsraad Veessen en Vorchten i.o. een convenant opstellen wanneer duidelijk is dat zij de inwoners breed vertegenwoordigen.

Op 19 september a.s. is een overleg met wethouder Cegerek en de heer Jansen (voorzitter van de dorpsraad i.o.) gepland. Daarna zullen vervolgstappen voor het aanstellen van een breed gedragen dorpsraad en het opstellen van een convenant bepaald worden.

Kwaliteit

Er is een dorpsraad in Wapenveld en een dorpsraad in oprichting voor Veessen en Vorchten. Voor Wapenveld is een convenant opgesteld waarin de rollen van dorpsraad en gemeente zijn vastgelegd. De looptijd van dit convenant is verstreken.

Voor Veessen en Vorchten is wethouder Cegerek de dorpscontactwethouder. Er is veelvuldig contact met de dorpsraad i.o. .

Voor Wapenveld is wethouder Berkhoff dorpscontactwethouder. Het convenant met dorpsraad Wapenveld moet herzien worden.

Bij de herziening van het convenant wordt gekeken naar de bruikbaarheid voor meerdere dorpsraden. De beide wethouders trekken daarin gezamenlijk op.

Er is inmiddels een concept-versie van de statuten voor de dorpsraad beschikbaar. Deze statuten zijn gebaseerd op die van de dorpsraad Wapenveld. De statuten zullen beoordeeld worden en daarna vastgesteld moeten worden door een notaris. Daarna is de oprichting van de dorpsraad formeel een feit.

Inclusief denken

- Iedereen met of zonder (functie)beperking kan mee doen in onze lokale samenleving. Inclusief denken is de norm in ons denken en handelen (Agenda 22).

Wat hebben we ervoor gedaan?

Bij gemeentelijke beleidsvorming, -plannen en –uitvoeringsprogramma’s wordt zichtbaar getoetst of rekening is gehouden met mensen met een (functie)beperking.

Kwaliteit

Het format voor het college-advies en voor het raadsvoorstel is hierop aangepast. Onder Inclusiviteit moet toegelicht worden hoe rekening wordt gehouden met verschillende doelgroepen waaronder mensen met een beperking.

Inclusief denken agenderen wij standaard in onze overleggen met maatschappelijke partners en ondernemers.

Kwaliteit

Als bestuurders zijn we ons bewust dat we de taak hebben om dit onder de aandacht te brengen.

Inclusief denken wordt, waar mogelijk, onderdeel gemaakt van vergunningverlening door de gemeente.

Bij de vergunningverlening is er ter aanzien van mensen met een (functie)beperking aandacht voor het vergroten van de kansen om volwaardig mee te kunnen doen in de samenleving.

Kwaliteit

Dit aspect is meegenomen in het beleidskader voor Vergunningen, Toezicht en Handhaving (VTH).

Openbare ruimte en publieke voorzieningen zijn voor iedereen toegankelijk en waar nodig worden verbeteringen doorgevoerd.

Kwaliteit

Deze maatregel heeft een relatie met de maatregel onder openbare ruimte en mobiliteit. Daarin is aangegeven dat wij met behulp van adviezen van de werkgroep Bereikbaarheid, Toegankelijkheid en Bruikbaarheid onze plannen voor (her)inrichting vormgeven. Voor publieke voorzieningen die vallen onder verantwoordelijkheid van de gemeente is de toegankelijkheid voorwaarde.

Communicatie

- Gemeentelijke informatie is begrijpelijk en via verschillende kanalen te verkrijgen. Dienstverlening wordt digitaal aangeboden maar moet voor iedereen bereikbaar blijven.

Wat hebben we ervoor gedaan?

De gemeentebegroting en jaarstukken leesbaar maken op niveau B1.

De financiële stukken van de gemeente moeten toegankelijk zijn voor het publiek. De stukken zelf kunnen eenvoudiger worden geschreven, maar de verwachting is dat het B1-niveau (begrijpelijk voor 80% van de bevolking) niet haalbaar zal zijn.

Deze taakgroep hangt daarom sterk samen met de taakgroep over de publieksversie van de begroting, die in de huis-aan-huisbladen gaat verschijnen. Daar wordt gestreefd naar een begrijpelijkheid voor 80% van de bevolking.

Kwaliteit

Het B1-niveau zal, gezien de aard van de stukken, naar verwachting niet kunnen worden gehaald. Dit wordt ondervangen met een publieksversie van de begroting. Deze publieksversie is als infographic in de Schaapskooi gepubliceerd.

Inwoners vragen om mee te denken over de leesbaarheid van gemeentelijke informatie (tegenleesgroep).

Kwaliteit

We willen in 2019 een groep 'tegenlezers' organiseren vanuit de Wmo, omdat daar de belangrijkste doelgroep zit die meer moeite heeft met lezen. Deze kunnen brieven en teksten beoordelen en hier feedback op geven, zodat de organisatie daaruit lering kan trekken voor volgende publicaties/brieven

Onze gemeentelijke website publieksvriendelijk beheren.

Hattem, Heerde en Oldebroek hebben gezamenlijk één centrale webredactie. Deze is eindverantwoordelijk voor de kwaliteit, het beheer en de doorontwikkeling van de drie websites.

De taken en verantwoordelijkheden van de centrale webredactie staan beschreven in het (jaarlijks te actualiseren) beheerplan. De centrale webredactie bestaat uit medewerkers van de drie gemeenten met de functie van webredacteur, webregisseur of adviseur nieuwe media. Het beheer door de medewerkers richt zich primair op de websites van de eigen gemeente.

Kwaliteit

- De website is digitaal toegankelijk en beschikt over een verklaring op de website;
- De website is ingericht op basis van het toptakenprincipe en voldoet aan het huisstijlhandboek van de gemeente;
- De websites bieden een veilige omgeving voor het afnemen van producten en diensten. Daarvoor gebruiken wij de landelijke standaard voor DigiD en voeren wij jaarlijks een ICT-beveiligingsassessment DigiD uit. Ook leggen wij jaarlijks verantwoording af via een zelfevaluatievragenlijst (ENSIA). De websites hebben tevens een beveiligde verbinding, zodat de afzender (de gemeente) altijd duidelijk is;
- De website past zich aan aan het formaat van 'elk' apparaat (pc, tablet, smartphone) en is geschikt voor de meest gebruikte browsers;
- De content is (waar mogelijk) leesniveau B1 en wordt gearchiveerd volgens de Archiefwet.

Publieksversie van de begroting op de gemeentepagina in huis-aan-huis blad.

Er komt een publieksversie (infographic) van de begroting als themapagina in het huis-aan-huisblad en op de website van de gemeente.

Kwaliteit

In 2018 is er voor het eerst een publieksversie van de begroting gepubliceerd in de Schaapskooi. Dit zal voortaan jaarlijks gebeuren

Uitzenden van raads- en commissievergaderingen via de gemeentelijke website.

Kwaliteit

Het is de bedoeling om raads- en commissievergaderingen te streamen via de gemeentelijke website, zodat deze live gevolgd kunnen worden door de inwoners van onze gemeente. Dit project is gekoppeld aan de renovatie van het raadhuis.

Waar mogelijk digitale producten aanbieden en waar nodig inwoners helpen om digitale formulieren in te vullen.

Waar mogelijk producten online aanbieden, waar mogelijk formulieren als e-formulieren (online in te vullen en te verzenden formulieren) aanbieden en waar nodig inwoners helpen om e-formulieren in te vullen.

Kwaliteit

- De website wordt meerdere keren per jaar voorzien van nieuwe software, zodat een veilige online omgeving wordt aangeboden, oplossingen voor bugs en nieuwe functionaliteiten sneller beschikbaar zijn;
- Het aantal e-formulieren op de website is verder uitgebreid;
- Een aantal e-formulieren is (ook) toegankelijk via eIDAS en eHerkenning;
- Medewerkers publiekscentrum kunnen zowel telefonisch als aan de informatiebalie mensen ondersteunen bij het invullen van de e-formulieren;
- Door de implementatie van het nieuwe systeem voor burgerzaken is de basis gelegd voor verdere digitalisering richting inwoners maar bijvoorbeeld ook uitvaartverzorgers.

Algemene Plaatselijke Verordening/Drank- en Horecawet

- Onze Algemene Plaatselijke Verordening (APV) is duidelijk voor onze inwoners en handhaafbaar.
- Para-commerciële organisaties krijgen meer mogelijkheden om ontmoetingsmomenten voor gerelateerde activiteiten te organiseren, binnen de kaders van de drank- en horecawet, veiligheid en geluid.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Bij de actualisatie van de APV is het uitgangspunt dat de regels duidelijk zijn voor onze inwoners en handhaafbaar.

Kwaliteit

Bij de actualisatie van de APV, voorzien eind 2019, wordt standaard aansluiting gezocht bij de actualisatievoorstellen vanuit de VNG die van toepassing zijn voor Heerde en wordt het taalgebruik getoetst, voordat deze actualisatie voor besluitvorming wordt geagendeerd.

In overleg met para-commerciële (vrijwilligers)organisaties komen we tot een nieuw beleidskader voor ontmoetingsmomenten.

Kwaliteit

Medio 2019 voeren we gesprekken met alle partijen. De verwachting is dat in het najaar of einde van 2019 de gemeenteraad een voorstel bereikt waarmee vanaf 2020 nieuwe regels gelden voor de para commercie als het gaat om alcohol schenken bij enkele privé feesten per jaar in elke kantine/dorpshuis. Het is aan de gemeenteraad om t.z.t nieuwe regels vast te stellen in de APV.

Uitvoering APV Gemeente Heerde 2017.

De APV 2017 is uitgevoerd.

Kwaliteit

Programmatische uitvoering van de APV is opgenomen in het uitvoeringsprogramma VTH 2019.

Openbare orde en veiligheid

- Inwoners voelen zich veilig in onze dorpen. We hebben daarbij speciale aandacht voor de sociale veiligheidsgevoelens van kwetsbare inwoners, onder wie ouderen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Beoordelen of de pilot buurtbemiddeling aan de verwachtingen beantwoordt en of continuïteit gewenst is.

In de pilot buurtbemiddeling werken politie, gemeente en Triada samen. Samen beslissen zij welke 9 casussen dit jaar worden opgepakt.

Kwaliteit

De eindrapportage wordt verwacht in het 2e kwartaal 2019. Vervolgens zal een afweging worden gemaakt of deze pilot buurtbemiddeling voortgezet gaat worden.

Eindrapportage van de 3 partners gemeente, Triada, politie en van de coördinator Buurtbemiddeling is gereed gekomen begin mei. Deze wordt vervolgens via collegevoorstel aan de raad kenbaar gemaakt en wordt een voorstel gedaan over het vervolg.

Blijvende aandacht voor de aanpak van de overlast van drank- en drugsmisbruik.

Aanpak zowel preventief als ook repressief.

Alcohol:

We stellen eind januari aan de portefeuillehouder sociaal domein (en in februari aan de nieuwe burgemeester) voor de komende 2 jaar geen op zichzelf staand nieuwe 4-jarig preventie- en handavingsplan alcohol op te stellen. Reden hiervoor is dat het geen op zichzelf staand beleid is maar het onderdeel is van hoe wij gezondheidsbeleid en jeugdbeleid gaan vormgeven in de toekomst. Dat is de context; de inbedding van preventie en handhaving van alcoholmatiging. Daarbij gaat het niet enkel om alcohol, maar om breed middelengebruik en mediawijsheid (waaronder gamen). Het gaat onder andere om het delen van kennis en inzichten, om het vergroten van vaardigheden van inwoners. Het sluit daarmee aan op de integrale aanpak die de GGD in samenwerking met Tactus en Halt heeft ontwikkeld voor Heerde en Epe.

Drugs: we voeren een streng beleid als het gaat om het sluiten van woningen en bedrijven bij het aantreffen van meer dan gebruikershoeveelheden drugs in de woning of in andere panden. Uiteraard vervolgt de politie (justitie) het gebruik van drugs. Zij hebben goed zicht op de gebruikers en overlastlocaties worden in gezamenlijkheid met gemeente (sociaal domein, veiligheid) en Triada aangepakt.

Kwaliteit

De burgemeester geeft uitvoering aan het beleid (vanaf 2017) om woningen en bedrijfspanden, waar productie of handel van drugs plaatsvindt, tijdelijk te sluiten. Er zijn grenzen aan alcoholgebruik in het vergunningenbeleid, er is ontheffingenbeleid en misbruik in de horeca en in de openbare ruimte wordt via handhaving tegen gegaan.

Medio 2019 proberen we meer zicht te krijgen over het drugsgebruik (met name de middelen GHB en Speed) in de gemeente. En hoe de samenwerking is tussen gemeente en andere partners en wat we meer en anders kunnen doen aan preventie.

vanaf 2020 zal de burgemeester ook een nieuwe beleid vast stellen hoe we om gaan met voortdurende overlast vanuit woningen, veelal veroorzaakt door middelengebruik en/of psychisch gestoorde personen; een beleidsregel voortkomend uit de Wet Woonoverlast.

De mogelijkheden van social media benutten om overlastsituaties zichtbaar te maken.

Sociale media wordt meer en meer gebruikt om in te spelen op actuele thema's. Dit kan twee richtingen op werken. Gemeente kan actuele thema's inbrengen. Burger kan ook gemakkelijker 24/7 meldingen doen van schade/problemen in de openbare ruimte.

Kwaliteit

In 2018 is social media niet ingezet wanneer er sprake is van overlastsituaties. In overleg met politie kan social media in 2019 hiervoor ingezet worden.

Er is behoefte aan een richtlijn/beleidslijn welke sociale media we gebruiken en wie het mandaat heeft om snel in te kunnen spelen op actuele (veiligheids) zaken die spelen.

Nu loopt dat allemaal centraal via voorlichting en vaak ook via de portefeuillehouder. Beide schijven kunnen de zaak vertragen. Willen we snel acteren, dan moeten er meer mandaat zijn om zelfstandig als afdeling ook van de media gebruik te kunnen maken. Ook is er geen centrale visie of lijn waar we ons aan dienen te houden. Die lijn is dus wel gewenst.

De witte voetjesprojecten (doorgang door de wijk of bewoners hun huizen zorgvuldig afsluiten) willen wij voortzetten.

Kwaliteit

Gedurende donkere dagen van het jaar en voor vakantieperioden wordt aandacht gevraagd voor risico's van woninginbraak. Nieuw is het idee om buurtbewoners in de eigen wijk erbij te betrekken door een rondgang met eigen bewoners te organiseren.

De politie heeft in 2018 hier geen uitvoering aan gegeven. De boa's hebben onvoldoende capaciteit (tijd) om hier zelf een project op te draaien in de avond- en nachtelijke uren.

De focus op woninginbraken is afgenomen omdat het aantal woninginbraken nog verder daalt in 2019. We zien ook meer dat bewoners zelf meer aandacht hebben voor inbraakpreventie. Ook zien we dat inwoners alerter zijn, bijvoorbeeld door het groeiende aantal whats app buurtpreventie groepen. Ook Burgernet en de politie komen met steeds meer actieve communicatie kanalen waar interactief informatie gedeeld kan worden van preventieve en repressieve aard.

Deelname aan Burgernet stimuleren door media te benutten om inwoners te informeren.

Deelname stimuleren door bestaande inwoners en nieuwe inwoners het bestaan van en de functie van Burgernet onder de aandacht te brengen.

Kwaliteit

In 2018 is periodiek aandacht besteed via sociale media en de Schaapskooi voor deelname aan Burgernet. Ook het gebruik van Whatsapp buurtpreventie daaraan koppelen.

De gemeente Heerde behoort ook in 2018 nog altijd tot de top vier van de 22 gemeenten in regio Noord en Oost Gelderland als meeste deelnemers aan Burgernet per 1.000 inwoners. In de gemeente Heerde is 18,3% van de inwoners aangesloten bij Burgernet. In politieregio Oost NL is dat gemiddeld 12,2%.

Burgernet komt eind 2019 met een vernieuwing. Burgernet wordt inter-actiever, met een app kan real time informatie worden gedeeld. We blijven als gemeente ook Burgernet promoten als informatie- en opsporingsmiddel.

Door middel van publiekscampagnes inwoners activeren om drank- en drugsgebruik te signaleren.

Door middel van publiekscampagnes vragen we inwoners om hun ogen en oren te gebruiken, ook als het gaat om overlast als gevolg van het gebruik van drank en drugs, en de politie tijdig te waarschuwen.

Kwaliteit

Sociale media wordt, met name door de politie, hiervoor ingezet.

in 2018 is hier door de gemeente geen uitvoering aan gegeven. in 2019 wordt de hulp van het Trimbos- instituut ingeroepen om mee te denken hoe we (problematisch) middelengebruik vroegtijdiger kunnen signaleren.

Een structureel overleg leefbaarheid en veiligheid initiëren met betrokken partners.

portefeuillehouder Zorg en portefeuillehouder Veiligheid overleggen met hoofden van ketenpartners 1 maal in de 4 maanden. De onderwerpen 'verwarde personen' en 'middelengebruik' zijn daarin de verbindende factoren.

Kwaliteit

In 2018 hebben de portefeuillehouders Zorg en Veiligheid overleg gevoerd met ketenpartners. Dit overleg vond in 2018 drie keer plaats. De onderwerpen 'verwarde personen' en 'middelengebruik' zijn daarin de verbindende factoren.

Medio mei 2019 is opnieuw gestart met zo een gezamenlijk PFO, tegelijkertijd met de burgemeester en wethouder Zorg aan tafel. Eerste jaar volgt er zo een gezamenlijk PFO om de 5 weken.

Faciliteren en stimuleren van AttentieBuurtpreventie (Whatsapp) en samen met de wijkagent afspraken maken met de bewoners.

Straten, wijken en buurten hebben een eigen buurtpreventie app waarmee een oogje in het zeil wordt gehouden als het gaat om criminaliteit in de directe woon- en leefomgeving.

Kwaliteit

De gemeente bevordert de aanwas van nieuwe groepen en de aanwas van deelnemers in bestaande groepen. We hangen Whatsapp preventieborden op in de straat om de activiteiten van de groep te stimuleren/belonen.

We staan initiatieven tot het oprichten van een Whatsapp groep met raad en daad bij. Ondermeer kennis delen, het ophangen van preventieborden in de straat, het bijeenbrengen van beheerders om kennis en ervaring uit te wisselen.

Ook het gesubsidieerd ter beschikking stellen van preventiestickers, de koppeling met Burgernet, en met een app waar de politie direct contact heeft met alle beheerders van de verschillende groepen om snel info te delen of info te halen.

De gemeente Heerde kent eind 2018 een totaal van 26 actieve Whatsapp groepen. Medio 2019 is het aantal groepen gestegen tot 29.

Ideeën van jongeren om de overlast te beperken worden beloond.

Kwaliteit

In 2018 is hier geen uitvoering aan gegeven. Het voornemen is om in 2019 een campagne te starten waarbij goede ideeën of initiatieven beloond gaan worden.

In overleg met onze boa's stevig inzetten op overlast op straat.

Naast het Handhavings Uitvoerings Plan (HUP), dat telkens voor een jaar wordt opgesteld, is er maar geringe capaciteit beschikbaar om ad hoc overlast situaties aan te pakken.

Kwaliteit

Er is prioriteit gegeven, binnen de mogelijkheden, aan beperking van de overlast op straat. Tweede deel 2019 en in 2020 gaan de boa's meer projectgericht werken aan bepaalde overlast soorten waarin we voorafgaand aan het toezicht en nadien de media opzoeken om het publiek te informeren. Er wordt aan gewerkt om vanaf 2020 de boa capaciteit uit te breiden.

In overleggen met de politie bepleiten we de zichtbare inzet van wijkagenten en een lokale politiepost.

Door de verkoop van het politiebureau in Heerde zoeken we naar een politiepost in een bestaand gebouw. Een laagdrempelige plaats waar de burger met de wijkagent kan

afspraken. Meer flexibelere manier van contact met de politie wordt onderzocht. Meer bekendheid geven aan de wijze van contact met de politie.

Kwaliteit

Het streven is om in 2019 een lokaal politiesteunpunt in te richten. Daar waar de burger met de wijkagent kan afspreken. Ook is er meer aandacht voor andere flexibelere manieren om met de lokale politie/wijkagent in contact te komen. Het lijkt er sterk op dat medio 2019 een politiesteunpunt in MFA De Heerde een feit is.

Lokaal en in regionaal verband aandacht blijven houden voor ondermijning.

Ondermijning wordt bij politie, justitie en bij de gemeente(n) genoemd als één van de lokale en regionale veiligheidsprioriteiten.

Kwaliteit

Via bewustwordingsbijeenkomsten voor bestuurders en ambtenaren willen we komen tot een goed beeld van ondermijning in de lokale samenleving en daar werk van maken. Er komt voorlichting voor inwoners over (het herkennen van) ondermijning en de hulp van het publiek wordt gevraagd bij het melden van vermoedelijke misstanden. We gaan beleid opstellen en een coördinator ondermijning aanwijzen. Ondermijningsbeeld van de gemeente Heerde is direct na de zomervakantie beschikbaar. Ondermijning wordt een prioriteit binnen het Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2023.

Veroorzakers van vernielingen worden uitgenodigd voor een gesprek met de burgemeester.

Betreft (moedwillige) vernielingen in de openbare ruimte .

Kwaliteit

In 2018 en eerste helft 2019 zijn geen gevallen bekend geworden van (moedwillige) vernielingen in de openbare ruimte waar een dader bij bekend is. Wanneer veroorzaker bekend is, kan op vrijwillige basis een gesprek plaatsvinden.

Brandweer

- De opkomsttijd van de brandweer is gemeentebreed geborgd en de (vrijwillige) brandweermensen kunnen hun werk naar behoren doen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Bij de VNOG de belangen van de vrijwillige brandweermensen en instandhouding van het duikteam behartigen.

Kwaliteit

Dit is, zeker in het perspectief van de huidige financiële situatie van de VNOG en de bespreking van dienstverleningsscenario's in het kader daarvan, een punt van aandacht. Daarbij ook wijzen op maatschappelijke belangen (gevoel van veiligheid en maatschappelijke verbinding).

Brandweerkazernes in Heerde en Wapenveld in stand houden en de huidige inspanningen voor onze (vrijwillige) brandweermensen continueren.

Kwaliteit

Is blijvend punt van aandacht bij samenwerking en overleg met VNOG. Het belang van lokale betrokkenheid en nabijheid brandweer blijvend benadrukken vanuit het uitgangspunt dat de wettelijke aanrijdtijden moeten worden gerealiseerd.

Handhaving

- Regels zijn er voor iedereen. We handhaven het nakomen er van.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Handhaving op basis van het uitvoeringsprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving, (VTH).

De resultaten van het uitvoeringsprogramma VTH worden niet alleen in tijd en aantallen maar ook in effecten beschreven. De prioritering van het uitvoeringsprogramma wordt geadviseerd door de raadscommissie.

Kwaliteit

Het uitvoeringsprogramma voor 2019 is gebaseerd op de nota "Kaders voor de uitvoering van de VTH-taken 2019-2022". Zowel uitvoeringsprogramma als nota zijn op 21 mei 2019 vastgesteld door het college en worden in juni 2019 ter kennisneming voorgelegd aan de gemeenteraad.

De verantwoording van de uitvoering van de handhaving vindt plaats in het jaarverslag VTH 2018 dat deel uitmaakt van het uitvoeringsprogramma VTH voor 2019.

Handhaving wanneer de toegankelijkheid van de openbare ruimte in gevaar komt.

Bij beperking toegankelijkheid openbare ruimte wordt handhavend opgetreden.

Kwaliteit

Dit is als deeltaak opgenomen in het uitvoeringsprogramma voor de VTH-taken in 2019.

In de dorpscentra wordt gericht handhavingcapaciteit ingezet op toezicht op de inrichting en toepassing van uitstallingen en terrassen.

Handhaving wanneer sprake is van uitkeringsfraude.

Kwaliteit

Wij hebben structurele afspraken met de Sociale Recherche (SR) in Apeldoorn. Onze inkomensconsulenten en gespreksvoerders zijn alert op fraudesignalen en stemmen die af met de SR. In elke voorkomende situatie wordt een zorgvuldige afweging gemaakt of de inzet van de SR in deze situatie het juiste middel is.

Bestuur

Toelichting op product Bestuur

Het product Bestuur bestaat uit de subproducten college, raad, griffie en rekenkamerfunctie. Hoofdzakelijk gaat het hier om kosten voor salarissen en vergoedingen, opleidingskosten en representatie. Verder bestaat het product uit de volgende subproducten: (bestuurlijke) samenwerking, inclusief denken, internationale contacten, rechtsbescherming en communicatie.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten						
506050 Communicatieplan	0	19.940	-8.643	11.297	12.392	-1.095
521000 Raad	187.228	197.030	7.991	205.021	252.716	-47.695
521050 Griffie	117.362	100.395	58.780	159.175	147.159	12.016
521100 Rekenkamerfunctie	1.565	18.700	10.000	28.700	25.546	3.154
521150 College	482.570	446.015	99.238	545.253	560.681	-15.428
521300 Best. samenwerking	29.617	69.968	35.000	104.968	90.265	14.703
521350 Internationale contacten	851	1.720	7.940	9.660	10.925	-1.266
521400 Rechtsbescherming	67.698	52.820	-11.697	41.123	34.987	6.136
Totaal Lasten	886.890	906.588	198.608	1.105.196	1.134.671	-29.475
Baten						
521000 Raad	0	0	0	0	-600	600
521101 Reserve Rekenkamerfunctie	0	0	-10.000	-10.000	-10.000	0
521150 College	474	0	0	0	-2.898	2.898
521400 Rechtsbescherming	0	0	-60.000	-60.000	-60.000	0
Totaal Baten	474	0	-70.000	-70.000	-73.498	3.498
Resultaat	887.363	906.588	128.608	1.035.196	1.061.173	-25.977

Toelichting op de lasten en baten bestuur

Lasten

De lasten zijn bij het product Bestuur ruim **€ 29.000,-** hoger dan de raming. De belangrijkste oorzaken van deze afwijking worden hieronder toegelicht.

Hogere maandelijkse vergoeding raadsleden	-/- € 52.000
Inhuur griffie	€ 17.000
Dotatie pensioenvoorziening (ex)wethouders	-/- € 41.000
Lagere representatiekosten/studiekosten college	€ 26.000
Contributies bestuurlijke samenwerking	€ 15.000
Overige kleine afwijkingen (geen toelichting)	<u>€ 6.000</u>
Totaal	-/- € 29.000

521000 Raad

In november 2018 is de maandelijkse vergoeding voor raadsleden van kleine gemeenten verhoogd. Deze verhoging is met terugwerkende kracht vanaf de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2018 ingegaan. De meerkosten hiervan bedragen € 52.000,-. In 2018 is deze verhoging eenmalig gecompenseerd via de algemene uitkering.

521050 Griffie

Voor de uitbreiding van de griffie is bij de voorjaarsnota 2018 € 60.000,- bijgeraamd tot een totaalbedrag van € 64.000,-. In werkelijkheid is hiervoor € 47.000,- uitgegeven; een besparing van € 17.000,-.

521150 College

In het BBV is opgenomen dat de pensioenvoorziening jaarlijks moet worden geactualiseerd. Voor de 'zittende' wethouders wordt de hoogte door een extern bureau berekend; de overige bedragen worden jaarlijks geïndexeerd. Bij de primaire begroting was er € 40.000,- geraamd als toevoeging aan deze pensioenvoorziening. In werkelijkheid moet hieraan € 81.000,- worden toegevoegd, een extra last van € 41.000,-.

Het college heeft in 2018 minder geld uitgegeven aan representatiekosten (€ 13.000,-); tevens zijn er minder studiekosten en reiskosten gemaakt (€ 6.000,- respectievelijk € 7.000,-).

521300 Bestuurlijke samenwerking

In 2018 is de gemeente Heerde overgestapt naar een nieuwe regio. De gemeente Heerde is uit de Regio Noord Veluwe gegaan en is vervolgens toegetreden bij de regio Stedendriehoek (Cleantech regio). Voor deze toetreding is bij de najaarsnota 2018 € 35.000,- als contributiebijdrage geraamd. In werkelijkheid is hiervoor € 20.000,- uitgegeven omdat de bijdrage slechts een deel van het jaar betrof; een voordeel van € 15.000,-.

Het resterende verschil van € 6.000,- is relatief gering en wordt verder niet toegelicht.

Baten

Het verschil bij de baten van **€ 3.000,-** is gering en is niet toegelicht.

Veiligheid

Toelichting op product veiligheid

Het product Veiligheid bestaat uit de subproducten brandweer, crisisbeheersing, openbare orde en veiligheid, opvang huisdieren, APV, drank en horecawet en handhaving. De lasten op dit product hebben voor een groot deel betrekking op de brandweertaken in VNOG-verband. Daarnaast worden legesopbrengsten binnen dit product verantwoord.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten						
502020 Brandweergarage Heerde	0	0	0	0	596	-596
502040 Brandweergarage Wapenveld	25.218	26.884	5.720	32.604	31.549	1.055
523000 Brandweer	963.290	919.318	5.000	924.318	942.161	-17.843
523050 Crisisbeheersing	38.541	37.728	-9.047	28.681	29.490	-809
523100 Openbare orde & Veiligheid	95.807	104.962	-4.502	100.460	106.623	-6.163
523150 APV	149.753	136.829	652	137.481	135.945	1.536
523200 Drank- en horecawet	42.495	36.791	167	36.958	36.232	726
545150 Handhaving Bouwen	145.150	176.863	0	176.863	176.863	0
545300 Handhaving Milieubeheer	8.457	7.314	35	7.349	7.267	82
551300 Opvang huisdieren	8.075	15.250	-8.000	7.250	4.229	3.021
Totaal Lasten	1.476.785	1.461.939	-9.975	1.451.964	1.470.955	-18.991
Baten						
523000 Brandweer	16.522	0	-8.200	-8.200	-8.261	61
523100 Openbare orde & Veiligheid	0	0	0	0	-5	5
523150 APV	6.970	-21.220	8.500	-12.720	-12.078	-642
523200 Drank- en horecawet	0	0	0	0	0	0
545150 Handhaving Bouwen	25.500	0	30.000	30.000	-2.000	32.000
551300 Opvang huisdieren	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten	48.992	-21.220	30.300	9.080	-22.344	31.424
Resultaat	1.525.777	1.440.719	20.325	1.461.044	1.448.611	12.433

Toelichting op de lasten en baten veiligheid

Lasten

Bij het product Veiligheid zijn de lasten **€ 19.000,-** hoger dan de raming. Hieronder is hiervoor een verklaring gegeven.

Bijdrage brandweer VNOG	-/- € 55.000
Bijdrage brandweerkazerne Heerde/brandkranen	€ 37.000
Lagere kosten NOG Veiligheidshuis/aanpak jeugdoverlast	€ 11.000
Openbare orde en veiligheid	-/- € 17.000
Overige kleine afwijkingen (geen toelichting)	€ 5.000
Totaal	-/- € 19.000

523000 Brandweer

De Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland (VNOG) waar de gemeente Heerde, tezamen met 21 andere gemeenten deel van uitmaakt, heeft 2018 afgesloten met een verlies van € 2,8 miljoen. De deelnemende gemeenten moeten dit tekort aanzuiveren; voor de gemeente Heerde betekent dit een extra, niet geraamde, kostenpost van € 60.000,-. Daarnaast is er bij de najaarsnota 2018 € 5.000,- bijgeraamd voor extra luchtverkenningen in het kader van bosbrandbestrijding als gevolg van de hete droge zomer; deze kosten zijn niet in rekening gebracht. Per saldo een nadeel op het onderdeel 'Brandweer' van € 55.000,-.

In 2018 is het eigendom van de brandweerkazerne Heerde overgedragen van de VNOG naar de gemeente Heerde. Als gevolg van deze overdracht heeft de VNOG de kazerne al uit de administratie gehaald begin 2018 en hiervoor geen afschrijvingskosten meer in rekening gebracht. Daarnaast is het onderhoud van het pand tot een minimum teruggebracht (totaal voordeel € 38.000,-). Hiervoor zal in 2019 e.v. nog een inhaalslag gemaakt moeten worden. Dit maakt onderdeel uit van het totaal budget achterstallig onderhoud gemeente gebouwen, waarvoor in de najaarsnota 2018 € 642.000,- is gereserveerd.

523100 Openbare orde en veiligheid

In 2018 is geconstateerd dat ten onrechte btw is afgedragen over nota's binnen veiligheid. Dit is in 2018 gecorrigeerd. Daarnaast zijn de kosten voor deelname aan het Veiligheidshuis (€ 12.000,-) sterk toegenomen en zijn er extra kosten gemaakt voor het inzetten van buurtbemiddeling (€ 5.000,-).

Het resterende verschil van € 5.000,- is gering en wordt verder niet toegelicht.

Baten

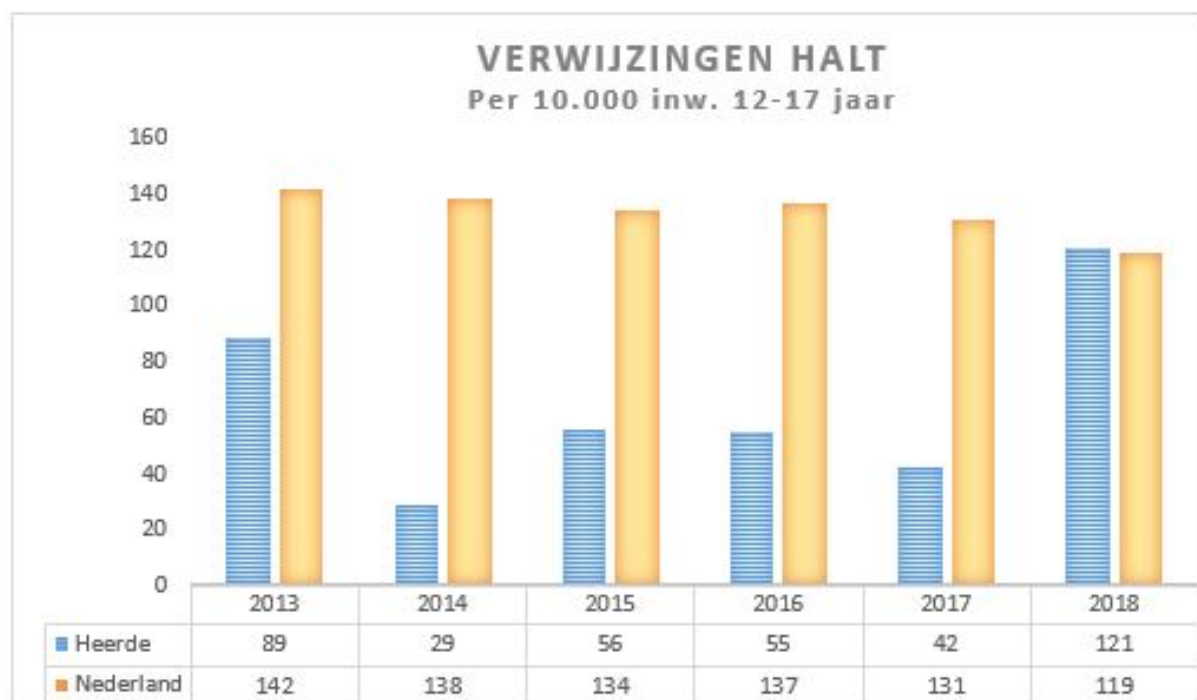
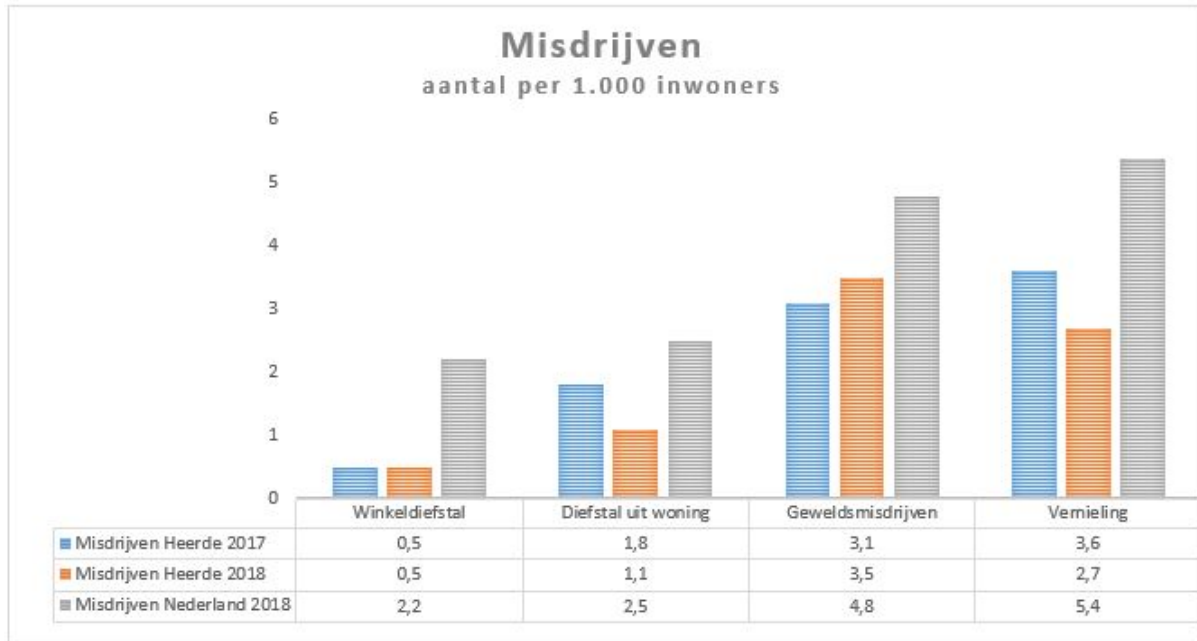
De baten zijn bij dit product **€ 31.000,-** hoger dan de raming. De belangrijkste verklaring hiervoor is:

545150 Handhaving bouwen

Bij de najaarsnota 2018 is een ingeboekte niet vorderbare dwangsom van € 32.000,- afgeraamd. Per abuis was deze dwangsom in de financiële administratie al afgeboekt en was de correctie bij de najaarsnota overbodig (dubbel).

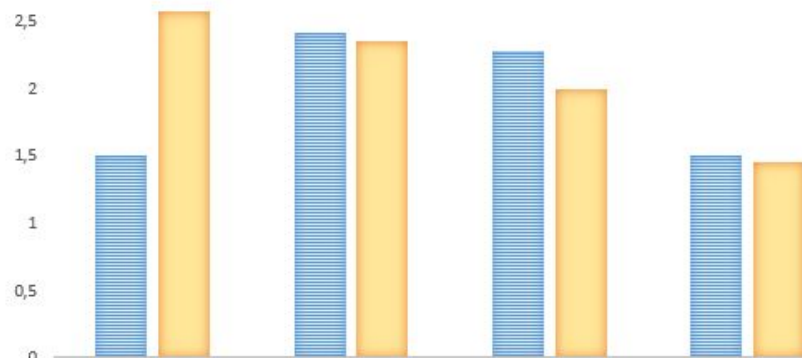
BBV-indicatoren programma Bestuur

De verplichte beleidsindicatoren worden per domein weergegeven. De indicatoren staan op Waarstaatjegemeente.nl en zijn daar ook te raadplegen.



Jongeren met delict voor rechter

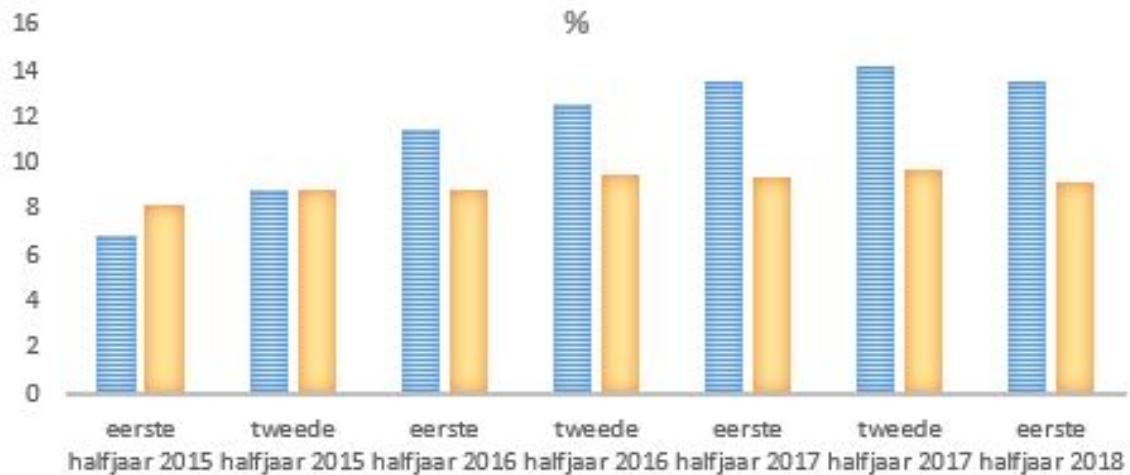
%



Jongeren met delict voor rechter Heerde	1,51	2,42	2,28	1,5
Jongeren met delict voor rechter Nederland	2,57	2,35	2	1,45

Jongeren met jeugdhulp

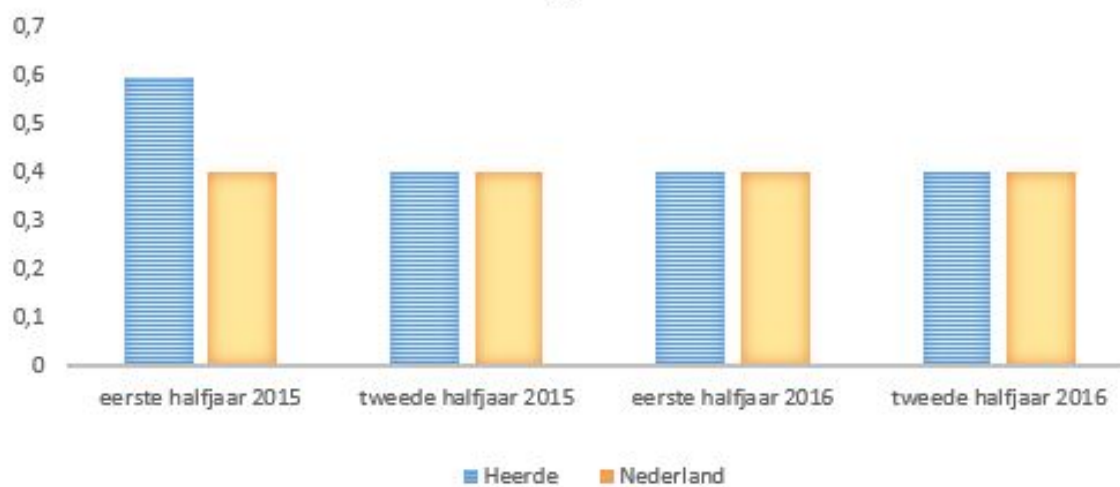
%



■ Heerde ■ Nederland

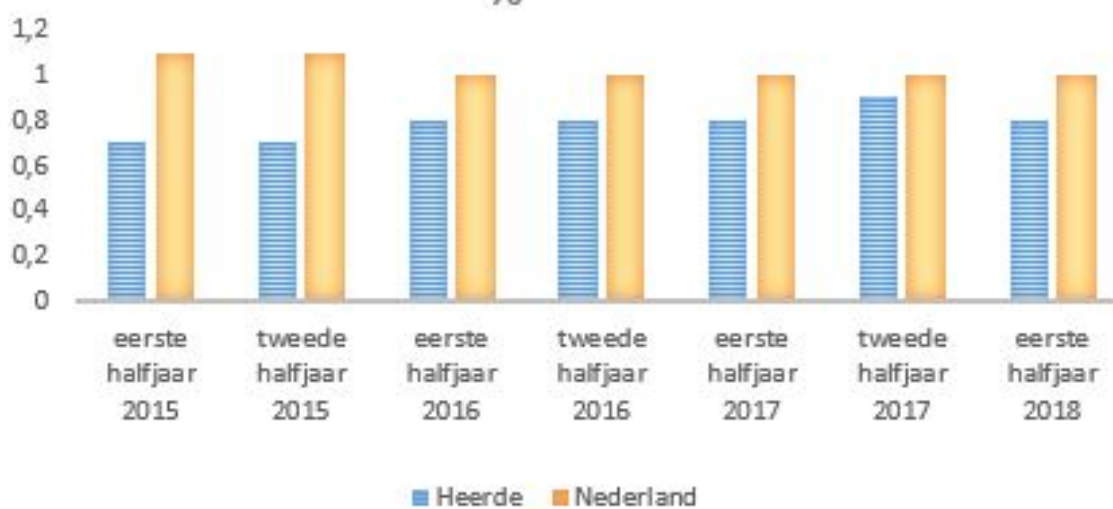
Jongeren met jeugdreclassering

%



Jongeren met jeugdbescherming

%



2. Bedrijfsvoering

Toelichting op programma Bedrijfsvoering

De gemeente is een betrouwbare rentmeester van de publieke middelen. Uitgangspunt is dat de exploitatie op orde is om jaarlijks te kunnen voldoen aan de voorwaarde van een sluitende begroting. Naast financiën en de financiële uitvoering van het grondbeleid, vallen onder dit programma de gemeentelijke organisatie, de accommodaties voor gemeentebestuur en ambtelijke organisatie, burgerzaken, het streekarchivariaat, basisregistraties, informatisering en automatisering en elektronische dienstverlening.

Collegeprogramma Bedrijfsvoering

Wat hebben we bereikt?

Financiën

- Een gezonde financiële huishouding.
- Een evenwichtige schuldbalans, met nadruk op verlaging.
- Subsidies worden geïndexeerd onder voorwaarde van een sluitende gemeentelijke meerjarenbegroting.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Binnen het sociaal domein zijn de verplichtingen in beeld en zijn er afspraken over de wijze waarop de raad gebruik en kosten kan monitoren.

Kwaliteit

- In 2018 en 2019 is er een nieuwe berekeningswijze ontwikkeld voor de jaarlastbepaling Jeugd en Wmo. Deze gaat grotendeels uit van de daadwerkelijk gefactureerde kosten. In 2020 wordt deze systematiek verder verfijnd en wordt ingezet op het snel afstemmen met de zorgaanbieders wanneer afwijkingen worden geconstateerd.

- De raad wordt twee keer per jaar geïnformeerd via een themabijeenkomst over de ontwikkeling van kosten en aantallen voorzieningen in het sociaal domein.

- Kosten en ontwikkelingen worden op de gebruikelijke momenten in de p&c-cyclus gemonitord en gerapporteerd.

De dienstverlening van de gemeente (onder andere leges) is zoveel mogelijk kostendekkend.

Kwaliteit

Het kostendekkingspercentage van de legesverordening ligt op circa 97%. Ook voor 2020 wordt deze hoge mate van kostendekkendheid nagestreefd. Bij de andere kostendekkende belastingen (begraafrechten, rioolheffing, afvalstoffenheffing) zijn 100% kostendekkende tarieven al jaren het uitgangspunt.

De financiële risico's zijn inzichtelijk en er komt een midzomeranalyse

Kwaliteit

In 2018 is er bijzonder veel aandacht besteed aan de budgetbewaking. Er is een budgetfreeze ingevoerd om het dreigende tekort terug te dringen. Tevens zijn de belangrijkste budgetten, waaronder de salarissen en externe inhuur, maandelijks gemonitord en er is een midzomeranalyse opgesteld. Voor de jaren 2019 e.v. is er een pakket aan ombuigingen opgesteld.

De lokale lastendruk stijgt in principe niet meer dan de inflatiecorrectie.

Kwaliteit

In 2018 is de lokale lastendruk verhoogd met het inflatiepercentage van 1,6%.

Inwoners met een minimuminkomen en geen vermogen komen in aanmerking voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen.

Kwaliteit

Inwoners met een inkomen op bijstandsniveau en zonder vermogen kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding. Inwoners die al eerder kwijtschelding kregen, wordt via bestandsvergelijking met onder meer de Belastingdienst en het RDW automatisch getoetst of zij automatisch kwijtschelding kunnen krijgen. Kwijtschelding is mogelijk voor de onroerende-zaakbelasting en voor de afvalstoffenheffing (vastrecht en maximaal 9 ledigingen). De kwijtscheldingsaanvraag moet worden ingediend bij het GBLT. Zij toetsen deze aanvraag aan normen van de gemeente en van het waterschap, zodat inwoners slechts één formulier hoeven in te vullen.

Inzetten op versterking van de financiële positie van de gemeente om tegenvallers op te kunnen vangen en noodzakelijke investeringen te kunnen doen.

Kwaliteit

Voor het meerjarenperspectief 2019-2022 is een structureel sluitende begroting gepresenteerd. Voorwaarde hierbij is wel dat de voorgestelde bezuinigingen worden gerealiseerd. Hierover vindt nog het gesprek plaats met betrokkenen en burgers.

Slim gebruik maken van financieringsmogelijkheden bij rijk en provincie om ambities in te vullen.

Kwaliteit

De financieringsmogelijkheden bij het rijk of provincie worden bij elk project uitvoering geanalyseerd en mogelijk aangesproken. Voorbeeld hiervan is de energietransitie die nog moet worden opgestart; hiervoor hebben al verkennende gesprekken (onder andere in Cleantech regio-verband) plaatsgevonden.

Dienstverlening ambtelijke organisatie

- Onze gemeentelijke dienstverlening aan inwoners en ondernemers is vriendelijk, betrokken, adequaat, tijdig en deskundig.

Wat hebben we ervoor gedaan?

De begrippen omgevingsbewust en ondernemend staan centraal in de gemeentelijke organisatie. De betekenis hiervan voor het dagelijks handelen en de dienstverlening aan inwoners en ondernemers is blijvend onderwerp van gesprek.

Doel van deze begrippen is dat de klant zich gehoord voelt en zo mogelijk tevreden wordt gesteld.

Kwaliteit

Elke vijf maanden staat een thema centraal dat hieraan bijdraagt: in 2017 was dat "klantgerichtheid". In 2018 stonden "eigenaarschap en samenwerken" en "durf en lef" centraal. Start was een gezamenlijke inspiratiesessie. Daarna werd het thema in elke afdeling gekoppeld aan het dagelijkse werk. Aan het eind van de periode zijn de bevindingen gedeeld en verteld welke stappen zijn gemaakt. Het laatste thema "zelfexpressie en feedback geven" start in september en gebeurt in afdelingsgerichte werksessies. Hiervoor is gekozen zodat er veel geoefend kan worden. Alle nieuwe medewerkers krijgen een zogenoemde DNA-sessie met het doel dat hen na de sessie duidelijk is waarom we werken zoals we werken.

Duidelijkheid wat de rol van inwoners is bij inwoners- en overheidsparticipatie en de mogelijkheden die zij hebben.

De participatieladder voor inwonersparticipatie (initiatief gemeente) en overheidsparticipatie (initiatief inwoners) is bekend bij bestuur en organisatie en wordt gebruikt bij plannen en processen.

Kwaliteit

Bekendheid met de participatieladder is belangrijk, maar zegt nog onvoldoende over de wijze waarop inwonerparticipatie vorm wordt gegeven. Bij de bezuinigingsvoorstellen zijn gericht inwoners uitgenodigd om mee te denken en te reageren op voorstellen. We kennen ook inloopavonden en informatieavonden bij ruimtelijke projecten. Bij de voorbereiding van de locatie 0-100 zijn medewerkers de straat opgegaan om gesprekken met inwoners te voeren. Maar er zijn meer mogelijkheden. Onze trainees hebben als groepsproject het onderwerp inwonerparticipatie. Het Plan van Aanpak is klaar en begin 2020 kunt u de resultaten verwachten.

Inwoners en ondernemers mogen rekenen op een ambtelijke organisatie die denkt in kansen binnen wet- en regelgeving en financiële mogelijkheden.

Onze visie "naar een omgevingsbewuste en ondernemende organisatie" is zodanig dat de klant zich gehoord voelt en zo mogelijk tevreden wordt gesteld.

Kwaliteit

Medewerkers :

- Stellen de klant centraal en weten wat dit voor hun werk betekent;
- Hebben het zelfvertrouwen, lef en durf om hierin ondernemend op te treden;
- Voelen eigenaarschap wat hun werkzaamheden betreft
- Zijn zich ervan bewust dat we als organisatie samen regels hebben gemaakt en het gewoon is elkaar daarop aan te spreken

Door de themagerichte aanpak op drie vlakken: organisatie, afdeling en persoonlijk is dit blijvend onderwerp van gesprek.

Inwoners en ondernemers mogen rekenen op een tijdige behandeling van hun (aan)vragen binnen de gestelde termijnen.

Deze taakgroep betreft de maatregel uit het collegeprogramma: "Inwoners en ondernemers zijn, ook ambtelijk, altijd van harte welkom met hun vragen en ideeën". Dit is bestaand beleid.

Kwaliteit

De bewaking van de juridische kwaliteit van al het handelen, als een normaal onderdeel van de bedrijfsvoering, is systematisch ingebed in de organisatie en de werkprocessen van de gemeente Heerde. Bestuursondersteuning en –advisering biedt structurele en duurzame waarborgen voor de juridische houdbaarheid van gemeentelijk handelen. Bij binnenkomst van aanvragen of vragen wordt binnen twee werkdagen een ontvangstbevestiging verstuurd. Afhankelijk van het type aanvraag/vraag wordt zo snel mogelijk binnen de gestelde termijn van de wet/servicenormen gereageerd. Lukt dit niet dan stellen wij de burger adequaat en tijdig hiervan op de hoogte.

Inwoners en ondernemers zijn, ook ambtelijk, altijd van harte welkom met hun vragen en ideeën.

Vragen en ideeën van inwoners en ondernemers worden serieus opgepakt door de organisatie.

Kwaliteit

Vragen en ideeën van inwoners en ondernemers worden serieus opgepakt door de organisatie. Daarnaast proberen wij op diverse manieren inwonersparticipatie te stimuleren en vorm te geven. In 2019 zullen hiervoor diverse initiatieven ontplooid worden.

Transparante servicenormen van de gemeentelijke organisatie die inzichtelijk zijn voor inwoners en ondernemers.

Kwaliteit

De servicenormen moeten een reëel beeld geven over wat de burger of een bedrijf mag verwachten van de gemeente. In 2019 zijn de servicenormen geëvalueerd en aangepast. Natuurlijk vraagt dit vervolgens ook aanpassing van de achterliggende processen om de realisatie van de servicenormen te borgen. In 2020 zal opnieuw een evaluatie plaatsvinden zodat de resultaten van de doorgevoerde verbeteringen bekeken kunnen worden. De servicenormen zijn beschikbaar op de website van de gemeente.

Personeel en Organisatie

- Een goede werkgever zijn en voldoende interne en externe uitdagingen bieden voor personele ontwikkeling en het opdoen van werkervaring.
- Investeren in onze medewerkers door hun ontwikkeling te koppelen aan de organisatiedoelen (investor in people).
- Onze personele samenstelling is een afspiegeling van de inclusieve samenleving en biedt ook plek aan mensen die (langdurig) werkloos zijn.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Actief deelnemen in de Talentenregio.

Binnen dit samenwerkingsverband werken 24 overheidsorganisaties samen aan werving, training, talentontwikkeling en loopbaanontwikkeling van personeel.

Ook nemen de p&o-adviseurs deel aan een p&o-netwerk waarin kennis en ervaring uitgewisseld worden.

Kwaliteit

Door gebruik te maken van de Talentenregio hebben we een groter bereik voor de werving van kwalitatieve medewerkers. Onderlinge mobiliteit tussen deelnemende organisaties wordt beter. Daarnaast kunnen medewerkers workshops, training en opleidingen volgen die met name gericht zijn op loopbaan- of persoonlijke ontwikkeling. Bij de werving van de trainees heeft Talentenregio ondersteuning geboden door hun ervaringen die al eerder opgedaan waren. De trainees zullen het ontwikkel- en opleidingsprogramma onder verantwoordelijkheid van Talentenregio uitvoeren.

Bij vacatures benadrukken dat wij een inclusieve organisatie (willen) zijn.

Inclusie is meedoen. Zorgdragen dat de personele samenstelling een afspiegeling is van een inclusieve samenleving. Ook voor bijvoorbeeld langdurig werklozen en arbeidsongeschikten. Minimaal voldoen aan quotum regeling. Als we de regels van de huidige wetgeving volgen voldoen we ruimschoots. Hoofdzakelijk ingegeven door de medewerkers van Lucrato die we inzetten voor de buitendienst.

Kwaliteit

Bij werving en selectieprocedures benadrukken wij dat wij een inclusieve organisatie willen zijn.

Bij elke vacature vermelden we inmiddels het volgende:

‘Wij geloven dat medewerkers het beste tot hun recht komen in een inclusieve werkomgeving waar respect, samenwerking en aandacht voor individuele kwaliteit en (talent)ontwikkelmogelijkheden voorop staan. We streven als organisatie naar een personele samenstelling die een afspiegeling is van de inclusieve samenleving’.

De HR-visie voor de organisatie in praktijk brengen

Het realiseren van strategisch beleid op HR-gebied leidt onder andere tot goed werkgeverschap en ontwikkeling van personeel.

Kwaliteit

De HR-visie verwoordt de organisatievisie. Speerpunten voor de komende jaren zijn: doorontwikkeling van het functieboek/-gebouw, strategische personeelsplanning, (hernieuwd) beleid over in- door en uitstroom en de gesprekscyclus. Later volgen beleid over opleiden en ontwikkelen en gezondheidsbeleid. Verdergaande HR-digitalisering is een doorlopend speerpunt.

Om de doelstelling -te komen tot een nieuw functieboek- te behalen zijn inmiddels de eerste maar al wel grote stappen gezet. De keuze is gevallen op HR21; een functieboek en waarderingssysteem dat gebruikt wordt door veel gemeenten. Datzelfde geldt voor een analyse voor strategische personeelsplanning en de doorontwikkeling van HR-digitalisering. Tot op heden loopt het conform tijdsplanning.

De uitwerkingen van de HR-visie verloopt conform planning.

Investeren in jonge medewerkers.

Betere balans in de leeftijdsopbouw van het personeelsbestand. Nieuwe dynamiek. Reduceren kosten inhuur externen.

Kwaliteit

Het beleid is erop gericht om de leeftijdsopbouw in balans te krijgen. In 2018 is het generatiepact (jong voor oud) ingevoerd. Er zijn ontwikkelingen om te komen tot een traineepool. In 2018 is daarnaast gestart met het werven van trainees.

Inmiddels zijn er 6 trainees (22-28 jaar) werkzaam binnen de gemeente Heerde.

Jong talent vasthouden en zorgen dat wij ook een aantrekkelijke woongemeente voor hen zijn.

Kwaliteit

We willen een goede, moderne werkgever zijn die ontwikkeling stimuleert. In het verlengde van investeren in jonge medewerkers; hoe zorgen we ervoor dat jonge medewerkers zich uitgedaagd blijven voelen? En dat binnen onze kaders? Wat is daarvoor exact nodig? Het woonklimaat van de gemeente Heerde dient gericht te zijn op jong talent.

Onderzoeken of het mogelijk is om vacatures tegelijkertijd voor de doelgroep (mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt) en bij de Talentenregio uit te zetten.

Voldoen aan de quotum regelgeving. Een gemeente willen zijn die ook mensen met afstand tot de arbeidsmarkt kansen biedt.

Kwaliteit

Interne vacatures worden bij de Talentenregio uitgezet. Onderzocht wordt of tegelijkertijd ook binnen de doelgroep –mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt- gezocht kan en mag worden.

Inkoop

- Duurzaam en circulair inkopen.
- We verwachten social return on investment en maatschappelijk verantwoord ondernemerschap van de markt.
- Binnen de wettelijke aanbestedingsregels worden lokale ondernemers uitgenodigd en hebben daardoor een kans om mee te doen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Bij aanbestedingen worden lokale/regionale ondernemers de mogelijkheid tot deelname geboden. We benutten de inkoopkaders ten volle en laten het aan lokale ondernemers over om zich zo te organiseren, dat zij de dienst of het werk uit kunnen voeren.

Kwaliteit

We houden waar mogelijk en binnen de wettelijke kaders rekening met lokale en regionale ondernemers en het MKB. Uitgangspunt is dat alle ondernemers gelijke kansen moeten krijgen zonder dat dit mag leiden tot enigerlei vorm van discriminatie van ondernemers. Daarnaast houden we rekening met lokale ondernemers door bij onderhandse aanbestedingen waar mogelijk minimaal één offerte bij lokale ondernemers aan te vragen. Lokale ondernemers zijn ondernemers gevestigd in de gemeenten Heerde, Hattem en Oldebroek.

Eén van de doelstellingen van ons inkoopbeleid is bijdragen aan het creëren van maatschappelijke waarde. We willen als gemeente een voorbeeldrol hebben. Ons inkoopbeleid is gericht op zoveel mogelijk duurzaam en circulair inkopen, waarbij we participeren in samenwerkingsverbanden en de mogelijkheden in de Cleantech regio verkennen. We passen in aanbestedingen de duurzaamheidscriteria van PIANOo toe.

Daarnaast kopen we zoveel mogelijk in bij marktpartijen die maatschappelijk verantwoord ondernemen. Hieronder wordt verstaan dat een ondernemer elke vorm van dwangarbeid verwerpt en de regelgeving van de Verenigde Naties over mensenrechten en de rechten van kinderen respecteert.

Binnen de wettelijke kaders is er de mogelijkheid om opdrachten/contracten bij eigen SW-bedrijven in te besteden. Ook wordt er bij aanbestedingen invulling gegeven aan Social Return.

Bij bouwprojecten van de gemeente is het een voorwaarde om leerling bouwplaatsen in te richten en uit te voeren.

Bij opdrachten tot bouw of verbouw van een substantiële omvang zal de gemeente de voorwaarde tot het inrichten van een leerling bouwplaats stellen. Datzelfde geldt wanneer sprake is van subsidieverlening voor bouw of verbouw van een substantiële omvang.

Kwaliteit

Bij opdrachten tot bouw of verbouw van een substantiële omvang zal de gemeente de voorwaarde tot het inrichten van een leerling bouwplaats stellen. Datzelfde geldt wanneer sprake is van subsidieverlening voor bouw of verbouw van een substantiële omvang.

Eind 2019 is een actieplan maatschappelijk verantwoord inkopen gereed.

Kwaliteit

In 2018 is gestart met het in kaart brengen van randvoorwaarden en kaders voor dit plan.

Er worden zo veel mogelijk fairtrade producten ingekocht en duurzame materialen gebruikt.

We onderzoeken de voorwaarden en haalbaarheid om als organisatie een fairtrade keurmerk te verkrijgen

Kwaliteit

We willen als gemeente een voorbeeldrol hebben op het gebied van fairtrade. We onderzoeken en verkennen de voorwaarden en haalbaarheid om fairtrade producten in te kopen. Daarbij bekijken we welke productgroepen hiervoor in aanmerking komen. We willen als gemeentelijke organisatie voldoen aan het fairtrade imago om vervolgens ook winkels, bedrijven en maatschappelijke organisatie in de gemeente te stimuleren.

[Basisregistratie/ Informatisering/ elektronische dienstverlening](#)

- Kwalitatief hoogwaardige digitale dienstverlening.
- Data- en gegevensbeheer zijn op orde en worden veilig beheerd.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Basisregistratie Grootchalige topografie (BGT) is voor iedereen beschikbaar.

Kwaliteit

De Basisregistratie Grootchalige Topografie, de BGT, is de geometrische database van de objecten die in de fysieke leefomgeving voorkomen. De BGT is conform planning opgeleverd en is voor iedereen te raadplegen. Voor bepaalde objecten is de gemeente verantwoordelijk, wij zijn daarvoor bronhouder van de BGT. Voor 2019 is het beheer tijdelijk extern geregeld om zo grip te houden op de actualiteit in de kaart. De verwachting is dat dit ook voor 2020 het geval zal zijn. Rijkswaterstaat heeft als bronhouder de mutaties binnen het projectgebied van de hoogwatergeul Veessen-Wapenveld opgeleverd. De gemeente Heerde heeft de verplichting om de omliggende BGT aan te laten sluiten op het projectgebied. In 2020 willen wij het softwarepakket voor het beheer van de openbare ruimte aan laten sluiten op de BGT als eerste stap naar samenhangende objectenregistratie .

Data gedreven werken door informatie uit internet en sociale media te halen.

Kwaliteit

Om de stap te kunnen maken naar data gedreven werken moet gegevensmanagement verder vorm gegeven worden en de datakwaliteit betrouwbaar zijn. Informatie uit internet en sociale media kunnen ontwikkelingen signaleren waarop de gemeente kan/moet inspringen. Social media worden (nog) handmatig gevolgd en gevoed. Dit wordt ondersteund door digitale hulpmiddelen die het signaleren en reageren vereenvoudigen

De data die wij genereren, beheren en delen is volledig, betrouwbaar en geïntegreerd voor alle taakvelden, eenvoudig benaderbaar voor inwoners, ondernemers en organisaties en uitwisselbaar met andere (semi)overheden.

Kwaliteit

Het stelsel van basisregistraties wordt verplicht door de gemeente gebruikt. Het is een belangrijke taak om de kwaliteit van deze data op orde te brengen en te houden. Door de inrichting van gegevensmanagement en gegevensbeheer worden hiervoor de belangrijke voorwaarden neergezet. Door voor de gegevenssets verantwoordelijken binnen de ambtelijke organisatie aan te wijzen en hen te ondersteunen in het beheer en de samenhang van de data wordt de borging van de kwaliteit bij de bron belegd. Binnen de organisatie worden bronhouders aangewezen: medewerkers die verantwoordelijk zijn voor het inwinnen, registreren, bijhouden en het borgen van de kwaliteit van een specifieke set gegevens.

De digitale agenda 2020 als leidraad volgen.

De digitale agenda 2020 van de VNG is opgegaan in het programma GGU van VNG Realisatie. Deze vormt de leidraad voor de samenwerking tussen de verschillende gemeenten

Kwaliteit

De onderwerpen uit de Digitale Agenda 2020 zijn geïntegreerd in het jaarprogramma van de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) van VNG Realisatie. Hieraan wordt stap voor stap invulling gegeven bij informatie-management, het project M2A en bij specifieke initiatieven vanuit de organisatie(s). De gemeente-eigen initiatieven en de actuele ontwikkelingen in de informatiesamenleving worden continue op elkaar afgestemd.

Naleven van de Algemene Verordening Gegevensbescherming en privacy wetgeving.

Kwaliteit

Een van de producten van de AVG is het opstellen en beheren van een verwerkingsregister. In 2019 is in de organisatie bewustwording gecreëerd voor de onderwerpen gegevensbescherming en privacy. Vooral de bewustwording van de medewerkers speelt een belangrijke rol in het succesvol naleven van de wetgeving. Daarom is er blijvend veel aandacht voor ondersteunen, informeren en enthousiasmeren. Tevens zal er op diverse gebieden beleid (verder) ontwikkeld worden waarmee de informatieveiligheid geborgd wordt. De inzet van de Privacy Officer (PO) en van de Concern Information Security Officer (CISO) zal hier positief aan bijdragen.

Ons zaakstelsel is efficiënt en toegerust voor de (digitale) dienstverlening.

Kwaliteit

In 2019 is op basis van het kaderdocument en vastgestelde architectuur is in H2O verband een aanbesteding gedaan voor een nieuw zaakstelsel. Bij de (verdere) inrichting worden processen geoptimaliseerd ten behoeve van een efficiënte bedrijfsvoering en een betrouwbare dienstverlening. De controle op voortgang en voorspelbaarheid van de processen wordt hiermee vergroot.

Samenwerken met ketenpartners in de uitwisseling van gegevensbeheer.

Kwaliteit

Het uitwisselen van gegevens met ketenpartners neemt nog steeds toe. Niet alleen via bestandsuitwisseling maar juist via koppelingen. Het uitwisselen van de noodzakelijke gegevens zal op een veilige manier aan de hand van standaarden vorm gegeven worden. Ook bij het project M2A worden de koppelingen naar buiten meegenomen. Het uitwisselen van gegevens leggen we ook vast in de vorm van een verwerkerovereenkomst: wie krijgt voor welk doel welke gegevens van de gemeente ten behoeve van welke verwerking.

Waar nodig optimaliseren van de (digitale) dienstverlening aan inwoners en ondernemers.

Kwaliteit

Waar mogelijk wordt naast het fysieke kanaal ook een digitale mogelijkheid geboden voor het aanvragen van een dienst, bijvoorbeeld via de website conform de visie op dienstverlening van de gemeente Heerde. In 2019 is het nieuwe systeem voor burgerzaken geïmplementeerd waarmee nieuwe mogelijkheden om dienstverlening digitaal aan te bieden zijn neergezet en (deels) vormgegeven. Verder zal de website aangepast worden om bedrijven beter te kunnen bedienen. Het zaakstelsel moet het digitaal werken optimaal ondersteunen via resultaatgerichte processen. Daardoor wordt de informatiestroom van een zaak bewaakt, kan de voortgang van een zaak gemonitord worden en kan die voortgang gedeeld worden met alle belanghebbenden. Denk hierbij aan een koppeling met MijnOverheid of persoonlijke internetpagina voor inwoners.

Overhead (gemeentebestuur en ambtelijke organisatie)

- Het raadhuis is toekomstbestendig functioneel bruikbaar en energetisch duurzaam in gebruik, binnen de mogelijkheden van het bestaande pand.
- Waar mogelijk vindt aanbesteding plaats op basis van het principe van circulariteit.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Besluiten welke maatregelen genomen moeten worden om het raadhuis toekomstbestendig functioneel bruikbaar en energetisch duurzaam in gebruik te maken.

Kwaliteit

In december 2018 heeft de raad een besluit genomen om het raadhuis te renoveren. Uitgangspunt hierbij is om het raadhuis voor de toekomst functioneel en energetisch duurzaam te maken. Het raadhuis wordt volgens trias energetica verduurzaamd. Bouwkundig worden de buitenwanden, dak en daar waar mogelijk de vloeren nageïsoleerd om de energievraag te reduceren. Daarnaast zal er een laag temperatuur verwarming aangebracht worden door gebruik te maken van een warmtepomp in combinatie met een regelbare luchtverversing (verwarmen/koelen). Daarnaast zal de verlichting energiezuinig worden uitgevoerd door het toepassen van led verlichting en sturingen op 'aanwezigheid'.

Financiën

Toelichting op product Financiën

Het product Financiën bestaat uit de subproducten accountantskosten, belastingen en diverse saldi.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten						
531000 Accountantskosten	94.285	70.700	34.000	104.700	115.760	-11.060
531700 Forensenbelasting	2.819	2.245	598	2.843	2.698	145
531751 Reserve Precariobelasting	1.158.267	1.137.460	-16.000	1.121.460	1.067.253	54.207
531800 Saldo van kostenplaatsen	0	0	0	0	0	0
531850 Saldo voor bestemming	0	6.716	-6.716	0	0	0
531900 Saldo na bestemming	0	0	0	0	1.883.432	-1.883.432
Totaal Lasten	1.255.370	1.217.121	11.882	1.229.003	3.069.143	-1.840.140
Baten						
531450 Reserve investeringen en eigen vermogen	52.316	-50.702	0	-50.702	-48.026	-2.676
531700 Forensenbelasting	1.483	-3.695	0	-3.695	0	-3.695
531800 Saldo van kostenplaatsen	0	0	0	0	0	0
531850 Saldo voor bestemming	0	0	-292.591	-292.591	0	-292.591
531900 Saldo na bestemming	1.991.323	0	0	0	0	0
Totaal Baten	2.045.122	-54.397	-292.591	-346.988	-48.026	-298.962
Resultaat	3.300.492	1.162.724	-280.709	882.015	3.021.117	-2.139.102

Toelichting op de lasten en baten Financiën

Lasten

De werkelijke lasten zijn bij het product Financiën **€ 1.840.000,-** hoger dan de raming. De oorzaken worden hieronder toegelicht.

Accountantskosten	-/- € 11.000
<hr/>	
Reservering precariobelasting	€ 54.000
<hr/>	
Rekeningsaldo 2018	-/- € 1.883.000
Totaal	-/- € 1.840.000

531000 Accountantskosten

In 2018 is er nog een deel van de accountantskosten over 2017 in rekening gebracht; dit bedrag was iets hoger dan voorzien. Daarnaast heeft de accountant ons geadviseerd over het verantwoorden van de kosten voor de stroppenpot; deze kosten zijn ook op dit onderdeel verantwoord. De totale overschrijding van deze post bedraagt € 11.000,-.

531751 Reserve precariobelasting

De aangifte over 2018 van het kilometrage kabels en leidingen in gemeentegrond is lager dan in 2017; in totaliteit wordt er ongeveer € 74.000,- minder ontvangen dan begroot. De gemaakte kosten voor het innen van deze belasting is echter ook € 20.000,- lager. Per saldo kan er daarom € 54.000,- minder aan de reserve worden toegevoegd.

531900 Saldo na bestemming

Het rekeningsaldo 2018 is € 1.883.000,-. De verklaring hiervoor is opgenomen bij het onderdeel 'rekening op hoofdlijnen/analyse exploitatieresultaat'.

Baten

De baten zijn in werkelijkheid **€ 299.000,-** lager dan de raming. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het geraamde negatieve exploitatieresultaat bij de najaarsnota 2018 van € 293.000,-. De overige afwijkingen zijn gering en worden niet verder toegelicht.

Uitvoering Grondbeleid

Toelichting op product uitvoering Grondbeleid

Het voeren van grondexploitaties.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten						
539000 Grondbeleid	55.678	139.007	0	139.007	0	139.007
539014 Complex Ind.terrein Eeuwlandseweg noord	42.122	0	0	0	26.622	-26.622
539015 Complex ind.terrein Eeuwlandseweg zuid	237.913	0	0	0	34.700	-34.700
539025 Complex Gemeentewerf Veldweg	0	0	0	0	0	0
539026 Gebiedsontwikkeling Veldweg	195.556	0	0	0	1.325	-1.325
539027 Complex Bovenkamp 2	1.049.077	0	0	0	905.393	-905.393
539028 Complex De Kolk	149.600	0	0	0	61.150	-61.150
539030 Complex MFA Oost (Deltion College)	-268	0	0	0	0	0
539031 Complex Zwarteweg	0	0	0	0	0	0
539032 Complex werf Dorpsstraat	0	0	0	0	0	0
539034 Complex Wezeweg 4	91.000	0	0	0	261.657	-261.657
539100 Grondexpl. niet bedrijventerreinen	0	13.992	0	13.992	0	13.992
Totaal Lasten	1.820.680	152.999	0	152.999	1.290.847	-1.137.848
Baten						
539000 Grondbeleid	62.755	-194.172	0	-194.172	-282.000	87.828
539014 Complex Ind.terrein Eeuwlandseweg noord	42.122	0	0	0	-26.622	26.622
539015 Complex ind.terrein Eeuwlandseweg zuid	-24.758	0	0	0	0	0
539026 Gebiedsontwikkeling Veldweg	449.156	0	0	0	-115.825	115.825
539027 Complex Bovenkamp 2	1.397.577	0	0	0	-1.281.593	1.281.593
539028 Complex De Kolk	0	0	0	0	-224.550	224.550
539034 Complex Wezeweg 4	0	0	0	0	-236.557	236.557
Totaal Baten	1.926.853	-194.172	0	-194.172	-2.167.147	1.972.975
Resultaat	3.747.532	-41.173	0	-41.173	-876.300	835.127

Toelichting op de lasten en baten Grondbeleid

Uitvoering Grondbeleid

Bedrijventerrein H2O

Binnen de het bedrijventerrein H2O zijn de risico in 2018 afgenomen. De voorziening voor verlies kan daarom lager worden. Er is een bedrag van € 282.000 vrijgevallen. Bij de resultaatbestemming wordt voorgesteld dit bedrag toe te voegen aan de reserve Afslag afrit A28.

Grondexploitatie

De kosten voor het grondbeleid overschrijden zowel aan de lastenkant (**€ 1.138.000,-**) als aan de batenkant (**€ 1.691.000,-**). Per saldo is er een voordeel ten opzichte van de begroting van € 553.000,-; geraamd was een positief saldo van € 41.000,-. Een uitgebreide toelichting op het positieve resultaat van € 594.000,- wordt gegeven bij de paragraaf Grondbeleid.

Burgerzaken

Toelichting op product Burgerzaken

Burgerzaken draait om mensen en in de eerste plaats om hun identiteit. Met hun identiteit hebben burgers recht op allerlei voorzieningen en diensten van de overheid. Burgerzaken vervult de rol van 'poortwachter' door het vaststellen en vastleggen van de identiteit bij geboorte of bij binnenkomst van elke nieuwe inwoner van de gemeente. Daarnaast is burgerzaken door de afgifte van reis- en rijksdocumenten een belangrijke speler in de keten van identiteitsvaststelling, identiteitscontrole en identiteitsbescherming.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten						
525000 Burgerzaken	264.091	225.486	28.924	254.410	247.695	6.715
525050 Secretarieleges	145.731	111.880	20.000	131.880	136.375	-4.495
525100 Verkiezingen	60.169	39.267	1.930	41.197	42.194	-997
525150 Vaccinatie & doodschouw	11.461	6.440	5.000	11.440	7.539	3.901
Totaal Lasten	481.452	383.073	55.854	438.927	433.802	5.125
Baten						
525000 Burgerzaken	945	0	0	0	-462	462
525050 Secretarieleges	364.076	-295.820	-40.000	-335.820	-329.487	-6.333
Totaal Baten	365.021	-295.820	-40.000	-335.820	-329.949	-5.871
Resultaat	846.473	87.253	15.854	103.107	103.854	-746

Toelichting op de lasten en baten Burgerzaken

De afwijkingen bij het product Burgerzaken (zowel lasten als baten) zijn gering en zijn daarom niet verder toegelicht.

Basisregistratie

Toelichting op product Basisregistratie

Gemeente Heerde is (wettelijk) verplicht haar informatievoorziening te baseren op het stelsel van basisregistraties. Basisregistraties borgen een eenmalige invoer en meervoudig gebruik van gegevens. De meest bekende zijn de basisregistraties Personen (BRP), adressen en gebouwen (BAG), basisregistratie WOZ en de basisregistratie voor bedrijven (NHR). In deze basisregistraties staan de algemene gegevens zoals persoonsgegevens, adressen en bedrijfsnamen. In applicaties gebruiken we deze basisgegevens en vullen die aan met taakspecifieke gegevens.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten						
521450 Basisregistratie	47.716	44.690	21.520	66.210	13.135	53.075
Baten						
521451 Res. Basisregistratie	26.656	0	-22.600	-22.600	-22.594	-6
Resultaat	74.372	44.690	-1.080	43.610	-9.459	53.069

Toelichting op de lasten en baten Basisregistratie

Lasten

In 2018 is er **€ 53.000,-** minder uitgegeven aan het product basisregistratie. De oorzaken hiervan worden hieronder toegelicht.

521450 Basisregistratie

De gemeente Heerde heeft de actualisatie van de BGT via een meervoudig onderhandse aanbesteding tijdelijk belegd bij een externe partij. Bij het project M2A wordt er een toepassing voor het beheer van de BGT aanbesteedt. Na implementatie van die toepassing wordt er een definitieve oplossing gekozen voor de actualisatie van de BGT.

De definitieve gunning van de actualisatie van de BGT is gebaseerd op drie onderdelen: tijdelijk BGT-beheer, projectmatige werkzaamheden ten behoeve van het wegwerken van achterstanden in de kaart en het karteren van objecten ten behoeve van de BAG. De daadwerkelijke uitvoering heeft nog niet plaatsgevonden waardoor de financiële afhandeling in 2019 zal plaatsvinden.

Ook is in 2018 de hoogwatergeul Veessen-Wapenveld opgeleverd. Dit project zou door bronhouder Rijkswaterstaat in de BGT ingebracht worden. Helaas is de hoogwatergeul nog niet verwerkt in de BGT. De kosten voor Heerde om de aansluitingen op deze projectgrenzen te verwerken in de BGT komen daardoor in 2019.

Door de beschreven vertragingen heeft de benodigde aansluiting van BGT, BAG naar WOZ ook niet conform planning in 2018 plaatsgevonden maar zal pas in 2019 tot uitvoer komen.

Vanwege bovenstaande redenen wordt de raad voorgesteld om € 33.000,- over te hevelen van 2018 naar 2019 zodat in dit jaar deze werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd.

Streekarchivariaat

Toelichting op product Streekarchivariaat

De statische archieven van de drie gemeenten (Heerde, Epe en Hattem) zijn samengebracht in één bewaarplaats. Het streekarchief bevindt zich bij het gemeentehuis van Epe. De streekarchivaris voert ook beheertaken als behoudswerkzaamheden uit en verzorgt de inzagemogelijkheid in de studiezaal. Heerde heeft zitting in het bestuur van de gemeenschappelijke regeling. Tevens huurt de gemeente Heerde in Epe ruimte die aan de gestelde eisen voldoet voor het dynamische archief.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten						
521550 Streekarchivariaat	56.517	63.971	-5.070	58.901	64.634	-5.733
Gerealiseerd resultaat	56.517	63.971	-5.070	58.901	64.634	-5.733

Toelichting op de lasten en baten Streekarchivariaat

Lasten

521550 Streekarchivariaat

De overschrijding van € 6.000,- bij dit product wordt veroorzaakt doordat bij de raming per abuis de kosten voor de huur van het streekarchief niet zijn geraamd. De overige kosten die in rekening zijn gebracht voor het streekarchief en de restauratie- en conserveringskosten zijn nagenoeg gelijk aan de raming.

3. (Openbare) ruimte, ondernemen en wonen

Toelichting op programma (Openbare) ruimte, ondernemen en wonen

Dit programma gaat over duurzaamheid, het beheer en onderhoud van de openbare ruimte en het bos, ruimtelijke ontwikkelingen, economie, recreatie en toerisme en bouwen en wonen. Onder dit programma valt ook het opstellen van de omgevingsvisie, een instrument in het kader van de nog vast te stellen omgevingswet. Met het toepassing van uitnodigingsplanologie hebben we ons al voorbereid op deze wet. Onze rol bij ruimtelijke vraagstukken is daarmee veranderd. De omgevingsvisie maken we samen.

Collegeprogramma (Openbare) ruimte, ondernemen en wonen

Wat hebben we bereikt?

Leefbaar buitengebied

- Behoud van de kwaliteiten van het (agrarisch) landschap en leefbaarheid van de buitengebieden van de gemeente.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Bestaande agrarische bedrijven krijgen ruimte voor ontwikkelingen voor zover deze bijdragen aan het behoud en verbetering van de kwaliteit van het landschap en aan een schone en gezonde leefomgeving.

Onder voorwaarden ontwikkelingsruimte geven aan bestaande agrarische bedrijven.

Kwaliteit

Gericht op de ambities in de toekomstvisie, wordt op basis van de structuurvisie 2025 via uitnodigingsplanologie aan deze taakstelling uitvoering gegeven. Onder de nieuwe omgevingswet worden de toekomstige kaders voor ontwikkelingsmogelijkheden voor bestaande agrarische bedrijven opgenomen in de omgevingsvisie, waarvan de ontwikkeling in 2018 is gestart.

We zijn begonnen met de voorbereidingen voor de gemeentelijke omgevingsvisie, waarin een vitaal en leefbaar platteland belangrijke aandachtspunten zijn.

Uit onze eerste analyse blijkt dat de focus in de omgevingsvisie wordt gelegd op een circulair en natuurinclusief systeem met multifunctioneel en duurzaam landgebruik.

De agrarische belangen en belangen van natuur en milieu mogen niet los van elkaar gezien worden. Wij overleggen hierover met bewoners en agrariërs.

Kwaliteit

De voorbereidingen voor de gemeentelijke omgevingsvisie zijn begonnen. Een vitaal en leefbaar platteland is hierin een belangrijk aandachtspunt.

Uit de eerste analyse blijkt dat de focus in de omgevingsvisie wordt gelegd op een circulair en natuurinclusief systeem met multifunctioneel en duurzaam landgebruik. Bewoners en agrariërs zijn hier vooralsnog niet of beperkt bij betrokken. In 2019 volgt overleg met bewoners en agrariërs.

Onze bermen houden we vrij van jonge opslag om de aantrekkelijkheid voor wild te verkleinen.

De bermen in het bosgebied worden vrij gehouden van jonge opslag. De aantrekkelijkheid voor wild wordt daardoor verkleind.

Kwaliteit

De bermen in het bosgebied worden eenmaal per twee jaar geschoond van opslag.

We beheren bermen en slootkanten ecologisch en communiceren waarom we dat doen.

De kwaliteit van het landschap en de leefbaarheid van het buitengebied behouden door het uitvoering van ecologisch beheer van de bermen.

Kwaliteit

Waar mogelijk wordt de belevingswaarde door realisatie van kruiden- en faunarijke bermen binnen het bestaande budget vergroot en worden inwoners via de gemeentepagina geïnformeerd over de voortgang en het nut.

We gaan duurzaam om met de natuurlijke kwaliteiten, onder andere door invulling te geven aan het bestaande landschapsontwikkelingsplan (LOP). Landschapsontwikkeling wordt onderdeel van de omgevingsvisie.

Kwaliteit

We gaan vanuit de ambities uit de toekomstvisie, de structuurvisie 2025 en het landschapsontwikkelingsplan (LOP) op een verantwoorde manier om met natuur en landschap. We sturen op het behoud en op de ontwikkeling van de landschappelijke samenhang.

De voorbereidingen voor de gemeentelijke omgevingsvisie zijn begonnen. De landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten van Heerde krijgen hierin een plek.

Uit de eerste analyse blijkt dat de kernkwaliteiten van Heerde onder andere tot uiting komen in de diversiteit van het landschap. Heerde kent een afwisseling van fraaie landschappen (Veluwe tot IJssel) met een rijke cultuurhistorie, die moeten worden gekoesterd. De focus in de omgevingsvisie wordt naar verwachting gelegd op behoud, versterking en het inbedden van maatschappelijke opgaven (energietransitie, biodiversiteit, circulair en natuurinclusief landgebruik).

We werken samen met andere partijen in de uitvoering van het klimaatadaptatieplan (waterrobuustheid en klimaatbestendigheid).

De effecten van klimaatverandering houden zich niet aan bestuurlijke grenzen. Deze samenwerkingsvorm past bij de regionale en lokale schaal van de opgave en de behoefte aan regionale samenwerking. Immers: in de trits weten-willen-werken zijn we samen sterker, kunnen we van elkaar leren én kunnen we samen slimmer investeren.

Kwaliteit

Wij gaan, in nauwe samenwerking met bedrijven en maatschappelijke organisaties, in drie stappen te werk:

1. 'weten': analyseren wat de gevolgen van klimaatverandering voor de diverse functies in een gebied in de periode tot 2050 zijn;
2. 'willen': concrete doelen stellen voor het verbeteren van de waterrobuustheid en klimaatbestendigheid in de periode tot 2050 en een daarbij passende strategie formuleren;
3. 'werken': de doelen en de strategie vastleggen in beleidsplannen, wetten en regels en programma's voor uitvoering, beheer en 'groot' onderhoud.

Stap 1 is een regionale stresstest licht die in samenwerking met diverse belanghebbende partijen uitgevoerd.. In de gemeente Heerde is er een verdiepingsslag gemaakt op dorpskern niveau. Om een beter beeld te krijgen wat klimaatverandering betekent in Heerde. De uitkomsten zijn in 2019 gedeeld en besproken. Stap 2 moet in 2020 worden gezet. Daarnaast zijn er ook diverse reconstructies en nieuwbouwlocaties uitgevoerd waar het hemelwater wordt afgekoppeld.

We werken samen met partijen in het project Hattemerpoort (inclusief herontwikkeling Ennerveld) en aan de visie Hoenwaard.

Hattemerpoort is een ecologische verbindingszone tussen Veluwe en IJsseluiterwaarden en Wapenveld en Hattem. Het provinciale project bestaat uit deelprojecten.

Voor investeringen in natuur en waterbeheersing in de Hoenwaard is behoefte aan een toekomstbeeld en aan duidelijkheid bij de bewoners van het gebied. De visie Hoenwaard 2030 voorziet daarin.

Kwaliteit

Deelprojecten Hattemerpoort zijn: Ennerveld, natuurrealisatie in uiterwaarden, doorgang over Berghuizer Papier Fabriek (BPF)-terrein en 't Kromholt. De projectleiding berust bij Gelderse Natuur en Milieu Federatie.

De visie Hoenwaard vormt een bouwsteen voor de omgevingsvisie. De projectleiding voor deze visie berust bij waterschap. Het project Ennerveld is in ontwikkeling.

De sloop van de warmtekrachtcentrale op het terrein van de BPF is gaande. De natuurrealisatie in de uiterwaarden is in uitvoering. De volgende fase van de Visie Hoenwaard is in voorbereiding. Dit moet leiden tot een gebiedsplan waarin de te nemen maatregelen zijn opgenomen en waarin de ruimte wordt gedefinieerd voor ontwikkelingen. Het voornemen is om hierover een samenwerkingsovereenkomst aan te gaan.

We werken volgens de gedragscode bestendig beheer groenvoorzieningen, bosbeheer en natuurbeheer.

De gedragscode is geen wetgeving, maar is wel een hulpmiddel voor beheerders, eigenaren en aannemers om reguliere werkzaamheden uit te voeren zonder in strijd te handelen met Flora- en Faunawet.

Kwaliteit

Wij onderzoeken de voorwaarden om te voldoen aan de gedragscode en informeren de raad over de uitkomst.

In 2019 heeft de gemeente gewerkt volgens de gedragscode en verplicht haar opdrachtnemers om volgens de gedragscode te handelen.

Openbare ruimte en mobiliteit

- Inwoners, ondernemers, bezoekers en toeristen kunnen rekenen op goed onderhouden en veilige wegen, fiets- en voetpaden en openbare ruimte, die voldoende verlicht zijn.
- Bij herinrichting wordt de openbare ruimte inclusief ingericht.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

(Her)inrichting van de openbare ruimte vindt, in overleg met aanwonenden en ondernemers, plaats binnen de wettelijke kaders en het gemeentelijk beleid.

Inwoners worden uitgenodigd voor co-creatie bij herinrichting van de openbare ruimte en betrokken bij onderhoud van de openbare ruimte.

Kwaliteit

Doelstelling is een gedragen plan voor aanwonenden en ondernemers. Bij het realiseren van een (her)inrichtingsplan betrekken we bewoners voor het vaststellen van een definitief ontwerp. Het conceptplan wordt tijdens een inloopavond gepresenteerd. Iedereen kan op het conceptplan reageren via een reactieformulier en krijgt persoonlijk antwoord.

De planning is om in 2019 nog 2 avonden te organiseren voor bewoners en belangstellenden om plannen te presenteren tijdens een inloopavond. Bewoners en belangstellenden hebben kunnen opmerkingen en suggesties kenbaar gemaakt. Het merendeel van de suggesties proberen wij in de plannen te verwerken of er wordt gemotiveerd waarom dit niet kan. De bewoners en belangstellenden worden hiervan in kennis gesteld. Op deze wijze ontstaat er een gedragen plan. .

Bij herstructureringsprojecten in de openbare ruimte afwegen of auto's te gast kunnen zijn.

Kwaliteit

Dit is bestaand beleid. De overweging wordt bij elk herstructureringsplan betrokken.

De beheerplannen voor de openbare ruimte zijn actueel.

Kwaliteit

De beheerplannen voor de openbare ruimte zijn voorzien van het juiste areaal en jaarlijkse kosten om dit areaal te onderhouden en worden tijdig geactualiseerd. Een toelichting wordt gegeven in de paragraaf Kapitaalgoederen.

Aan de beheerplannen wordt jaarlijks gewerkt om het areaal actueel te houden en het geplande onderhoud uit te voeren. Eén keer in de vijf jaar wordt het areaal doorgerekend om de onderhoudskosten voor de komende vijf jaar te bepalen. Afgelopen jaar heeft dit plaatsgevonden voor het kunstwerken beheerplan.

De werkgroep Bereikbaarheid, Toegankelijkheid en Bruikbaarheid (BTB) van het Platform Gehandicaptenbeleid wordt standaard uitgenodigd voor advies bij herinrichtingsprojecten.

Optimaal gebruik van de openbare ruimte voor alle verkeersdeelnemers.

Kwaliteit

Bij reconstructie en/of herinrichtingsplannen wordt de werkgroep Bereikbaarheid Toegankelijkheid en Bruikbaarheid (BTB) van het Platform Gehandicaptenbeleid gevraagd om advies uit te brengen over de voorgenomen plannen.

In 2019 is de werkgroep BTB persoonlijk uitgenodigd voor de inloopavonden van de reconstructie en/of herinrichtingsplannen.

Het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) actualiseren.

Kwaliteit

In 2019 is het GVVP geactualiseerd.

Samen met de regiogemeenten bij de provincie aandringen op maatregelen op de kwaliteit van het openbaar vervoer op peil te houden en waar nodig te verbeteren.

Samen met de regiogemeenten bij de provincie aandringen om maatregelen te nemen om de kwaliteit van het openbaar vervoer peil te houden en waar nodig te verbeteren.

De uitdaging ligt er om technisch en financieel het busvervoer volledig zonder uitstoot van schadelijke stoffen te laten rondrijden bij het gelijk houden van het exploitatiebudget.

Kwaliteit

De huidige lijnvoering en dienstregeling van het openbaar vervoer willen we behouden en waar nodig te verbeteren. In de nieuwe vervoersconcessie is het de inzet om het openbaar vervoer volledig rond te laten rijden zonder uitstoot van schadelijke stoffen.

Het concept voor de aanbesteding van het openbaar vervoer 2020 is voorzien van commentaar. Dit is via de 'nieuwe' Cleantech Regio gelopen. Uitgangspunt is het openbaar vervoer rond te laten rijden zonder uitstoot van schadelijke stoffen.

Samen met de regiogemeenten dringen we bij provincie en rijk aan op maatregelen om filevorming op de A50 te voorkomen.

Kwaliteit

Wij vragen aandacht om een betere doorstroming van het verkeer op de A50 tussen Zwolle en Apeldoorn v.v. te bevorderen in betreffende overlegsituaties.

In de Bereikbaarheidsvisie Regio Zwolle is voor de A50 aandacht gevraagd. Ook in de Cleantech Regio wordt aandacht geschonken aan een betere doorstroming op de A50.

Samen met inwoners, ondernemers en VVN inventariseren van verkeersonveilige situaties in de gemeente.

Een inventarisatie uitvoeren onder de inwoners, ondernemers en VVN over de verkeersonveilige situaties in de gemeente Heerde. Deze inventarisatie gaat onderdeel worden van de actualisatie van het gemeentelijk verkeer en vervoerplan.

Kwaliteit

We hebben een prioritering van de objectieve onveilige verkeerssituaties in de gemeente Heerde. Ieder jaar wordt deze lijst geactualiseerd.

In het GVVP is een lijst opgenomen met subjectieve onveilige verkeerssituatie die samen met bewoners, ondernemers en VVN is samengesteld.

We staan open voor initiatieven die de beleefbaarheid van het Apeldoorns Kanaal stimuleren

Door de beleefbaarheid van het Apeldoorns Kanaal te stimuleren wordt het recreatieve product in de gemeente vergroot.

Kwaliteit

Initiatieven die de beleefbaarheid van het Apeldoorns Kanaal stimuleren kunnen rekenen op onze aandacht.

De beleefbaarheid van het Apeldoorns Kanaal is vergroot door de afronding van het project kanoroutes. Ook is met het Waterschap Vallei en Veluwe overeengekomen dat met motorbootjes met een snelheid tot maximaal 6 km/per uur over het kanaal mag worden gevaren. Er is regelmatig overleg gevoerd met de kanaalgemeenten en met Provincie Gelderland om de beleefbaarheid van het Apeldoorns Kanaal te vergroten. Er is ook een aantal maatschappelijke initiatieven gestart ter uitvoering daarvan.

We vervangen bruggen wanneer ze afgeschreven zijn en de (verkeers)veiligheid in gevaar komt.

De bruggen in de gemeente Heerde worden vervangen op het moment dat de (verkeers)veiligheid in gevaar komt. In het beheerplan kunstwerken is de onderhoudsstaat van alle bruggen in beeld gebracht. Komende periode wordt het beheerplan geactualiseerd.

Kwaliteit

Het gebruik van de bruggen dient veilig te zijn voor de gebruikers. Het beeldkwaliteit voor de bruggen is niveau C van het CROW.

In 2019 is het beheerplan kunstwerken geactualiseerd. Aan het beheerplan is een onderhoudsbudget gekoppeld om de kunstwerken te onderhouden op niveau C.

Omgevingsvisie

- Een integrale toekomstbestendige omgevingsvisie.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Uitvoering geven aan het plan van aanpak omgevingsvisie.

Kwaliteit

Het plan van aanpak ziet toe op andere manier van werken (ja, mits) en dereguleren van bestaand beleid. De invulling werd nader bepaald met een geselecteerd adviesbureau. In 2018 was er de "Week van de Omgevingsvisie" waarin een aantal bouwstenen werd opgehaald. In 2019 volgt de totstandkoming van omgevingsvisie. Daarna (2020-2021) gaan we door met vormgeven van het omgevingsplan en eventueel met programma's.

De bouwstenennotitie voor Heerde is het eerste resultaat van fase 1 die in het 2e kwartaal van 2019 wordt opgeleverd.

We passen uitnodigingsplanologie toe bij robuuste ontwikkelingen.

Kwaliteit

We zijn bestuurlijk en ambtelijk met elkaar in gesprek en betrekken daar ook de uitkomsten van de evaluatie van de uitnodigingsplanologie bij die in 2018 is besproken.

Centra Heerde en Wapenveld

- Inwoners, ondernemers, bezoekers en toeristen vinden onze centra in Wapenveld en Heerde bruisend.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Besluitvorming over versterking van het centrum van Wapenveld met Hof van Cramer.

Realisatie van een multifunctionele accommodatie in het centrum van Wapenveld.

Kwaliteit

Nadat de gemeenteraad op 15 april 2019 een voorbereidingskrediet beschikbaar heeft gesteld, gaat, na een meervoudige onderhandse aanbestedingsprocedure, Abcnova aan de slag om, samen met de kerngroepleden vanuit de dorpsraad Wapenveld, bestuur Hof van Cramer, woonstichting Triada en de gemeente, duidelijkheid te geven over de locatie, de samenwerkingsafspraken, eigendomsverhoudingen, financiering, schetsontwerp en opdrachtformulering voor een voorlopig ontwerp. De verwachting is dat dit eind 2019 is afgerond en dat besluitvorming over een multifunctionele accommodatie tezamen met andere partijen in de eerste twee maanden van 2020 kan plaatsvinden.

De gemeente participeert in de Nieuwe Winkelstraat (DNWS).

De gemeente wil in het centrum van Heerde samen met ondernemers en vastgoedeigenaren de winkelbeleving versterken. De Ondernemersvereniging Heerde is trekker; de gemeente participeert.

Kwaliteit

Dit traject bestaat uit zes stappen. In januari 2018 startten wij met een kick-off gevolgd door een intake- en werksessie met stakeholders in april en mei.

In januari 2019 is het "Actieplan DNWS" opgeleverd aan de Ondernemers Vereniging Heerde (versie februari 2019).

Op 29 januari 2019 is er een stuurgroep DNWS opgericht met daarin betrokken stakeholders in het centrum (ondernemers, vastgoedeigenaren, R&T, makelaar, gemeente).

Er wordt de komende periode gewerkt aan acht aanbevelingen. Inmiddels zijn vier werkgroepen gestart met de eerste punten uit de aanbevelingenlijst.

DNWS monitort de stuurgroep om ervoor te zorgen dat er ook daadwerkelijk acties worden opgepakt.

Duidelijkheid krijgen over de ruimtelijke economische opgave door onder andere actualisatie van het verkeerscirculatieplan centrum Heerde, inzicht in de parkeerbehoefte en afweging volgens de ladder voor duurzame verstedelijking.

Na afronding van de ontwikkelfase van de diverse plannen in het centrum van Heerde en onderzoek naar het daaruit voortvloeiende verkeersbeeld, is er behoefte aan het in beeld brengen van de ruimtelijke economische gebiedsopgave.

Kwaliteit

Na afronding van het verkeerscirculatieplan, parkeerbehoefteplan en invulling locatie gemeentewerf/Van Setten Van Loenen, beoordelen we in samenspraak met stakeholders wat er volgens de ladder van duurzame stedelijke ontwikkeling nog nodig is in het gebied. Begin 2019 zijn de onderzoeksresultaten gepresenteerd en wordt medio 2019 een voorstel voor positieve grondhouding verwacht waarin de beoogde nieuwe functies voor het centrum worden besproken.

Het autoluw maken van dorpscentrum Heerde (auto te gast) bij evenementen wordt, in overleg met ondernemers, uitgewerkt in een verkeerscirculatieplan.

Door het aantal motorvoertuigen in het dorpscentrum terug te dringen wordt de leefbaarheid en het winkelklimaat verbeterd.

Bij afsluiting van het dorpscentrum met evenementen is met ondernemers een verkeerscirculatieplan uitgewerkt en wordt dit plan uitgevoerd.

Kwaliteit

Het verder autoluw maken van het dorpscentrum Heerde wordt in combinatie met de invulling van de voormalige gemeentewerf uitgewerkt.

Eind 2018 zijn verkeersonderzoeken uitgevoerd. Op basis van deze onderzoeken en de plannen voor de invulling van de voormalige gemeentewerf worden in 2019 voorstellen gedaan om het dorpscentrum verder autoluw te maken.

Ondernemers in Heerde oriënteren zich op een ondernemersfonds; de gemeente wordt in dat geval het (wettelijke) heffingsorgaan.

Het ondernemersfonds voor en door ondernemers maakt met publiek geld collectieve investeringen voor ondernemersactiviteiten en projecten mogelijk.

Kwaliteit

Het ondernemersfonds is in werking getreden. Het fonds is bedoeld voor de ondernemersverenigingen en bedrijvencontact, Heerde, om hen financiële middelen te verschaffen om de ambities (een aantrekkelijke en gastvrije gemeente) vorm te geven. De gemeente blijft jaarlijks het heffingsorgaan voor het fonds.

Ondernemers worden in staat gesteld om de dorpscentra te laten bruisen. De gemeente benut de mogelijkheden om hen hierin te faciliteren.

Daar waar mogelijk initiatieven ondersteunen en faciliteren met als doel om in de dorpscentra energieke activiteiten tot stand te brengen die de aantrekkingskracht van die centra op het publiek versterken.

Kwaliteit

Faciliteren kan vanuit verschillende beleidsterreinen plaatsvinden. Centraal hierbij staat de focus op het zo optimaal mogelijk benutten van kansen die zich vanuit diverse initiatieven uit de samenleving aandienen.

Toepassen van de centrumvisie Heerde.

Doel is het schetsen van een duidelijk toekomstbeeld van het centrum voor alle betrokken partijen met als ambitie een comfortabel en herkenbaar winkelgebied met prettig ondernemersklimaat in 2025.

Kwaliteit

De maatregel Nieuwe Winkelstraat maakt hier deel van uit. Daarnaast zetten we in op het terugdringen van de leegstand in de aanloopstraten door toepassing van de maatregel Compact Centrum. In 2018 is er de inventarisatie en de monitoring van de leegstand. Op grond van de uitkomsten met stakeholders wordt bezien hoe leegstand kan worden gevuld. Dit is een doorlopend proces met in 2020 een evaluatie.

De maatregel leegstand compact centrum wordt uitgevoerd. Actieve vragen vanuit de markt worden door ons opgepakt. Wij nemen deel in het traject DNWS. Wij faciliteren de ontwikkeling van de werf en aanverwante ontwikkelingen in het centrum.

Voortvarende herontwikkeling van het hart van Heerde (gemeentewerf, Van Setten van Loenen).

Met uitnodigingsplanologie en kavelpaspoort overeenkomst bereiken met ontwikkelaar van aangrenzende gronden.

Kwaliteit

Een combinatie van een 'trekker', woningen, horeca, detailhandel en parkeren. Dit zijn op hoofdlijnen de onderdelen van het plan dat projectontwikkelaar Van Wijnen begin 2018 aan de gemeente heeft gepresenteerd. Omdat het plan impact heeft op het centrum van Heerde, werkt Van Wijnen nauw samen met de gemeente. Ook Ondernemersvereniging Heerde en een afvaardiging van bewoners van het centrum leveren belangrijke input. In 2018 zijn de economische en verkeerskundige effecten van het plan in beeld gebracht. Deze effecten zijn op bijeenkomsten gedeeld met de gemeenteraad, de ondernemers en de bewoners van het centrum.

In de komende periode wordt op basis van de resultaten van de onderzoeken en de input van ondernemers en bewoners van het centrum toegewerkt naar een grondhouding van het college. Daarna volgt een nadere uitwerking van het plan.

Toerisme

- Heerde staat bij (verblijfs)recreanten en toeristen bekend als gastvrij en natuurvriendelijk, een bloeiende gemeente op de overgang van Veluwe en IJsselvallei.
- Ecotoerisme in de natuurlijke omgeving, de keuze en beschikbaarheid van streekproducten en organisatie van kleinschalige evenementen benadrukken Natuurlijk Heerde.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Cittaslow-keurmerk ook digitaal promoten en Cittaslow-ambassadeurs benutten en verbinden om de gezamenlijke ambitie van Wij zijn Heerde, (recreatie)ondernemers en gemeente te bereiken.

Kwaliteit

In de zomer van 2018 is het project gestart tussen de gemeenten Heerde, Epe en Voorst met betrekking tot de ontwikkeling van Korte Ketens in de voedselvoorziening. Inmiddels heeft een aantal producenten zich verenigd en deze zijn voortvarend aan de slag gegaan met de oprichting van een coöperatie wat uiteindelijk heeft geleid tot de officiële oprichting van de Coöperatie Boerenhart 2.0. Naast de organisatie van de logistiek wordt ook gekeken naar de beleidsmatige versterking van korte ketens en het verduurzamen van het voedselaanbod.

In het voorjaar van 2019 heeft een netwerkbijeenkomst voor de Cittaslow supporters plaats gevonden. Tijdens deze bijeenkomst zijn afspraken gemaakt over deelname aan lokale activiteiten en over het in de markt zetten van een Cittaslow slow souvenir.

Met Visit Heerde vindt maandelijks overleg plaats over het verder uitdragen van Cittaslow.

De infrastructuur in het gemeentelijk bosgebied willen wij in stand en toegankelijk houden.

De infrastructuur in het gemeentelijk bosgebied in stand en toegankelijk houden.

Kwaliteit

In het kader van de zorgplicht is de gemeente in haar rol als boscijveraar verplicht om te zorgen voor een redelijk veiligheidsniveau voor de gebruikers van haar bossen. De openbare wegen en fietspaden in het bosgebied worden onderhouden op beeldkwaliteit C van het CROW.

In 2019 worden diverse laanbomen onderhouden om de veiligheid voor de gebruikers in de bossen te kunnen garanderen. Daarnaast worden de (beton) fietspaden in het bos regelmatig geveegd voor een comfortabel gebruik.

Met ondernemers die bijdragen aan het ondernemersfonds bespreken we hoe geld uit dit fonds gebruikt kan worden voor het verbeteren van de leefomgeving om recreanten en toeristen (nog meer) te verleiden tot een bezoek aan en verblijf in onze gemeente.

Kwaliteit

Het Ondernemersfonds gemeente Heerde is sinds 2019 in werking getreden. Er is een bestuur gevormd met een afspiegeling van de betalende branches aan het fonds. Het bestuur beoordeelt de aanvragen en beheert de financiën van het fonds. In het opgestelde convenant tussen de gemeente en Ondernemersfonds gemeente Heerde zijn afspraken gemaakt over de doelstelling van het fonds en over de financiën en controles. 2019 zal vooral gebruikt worden om de bekendheid en de doelstelling van het fonds verder uit te rollen bij de ondernemers. Doel is om gezamenlijk te werken aan een vitaal en sterke economie van Heerde in alle branches.

Promotie en marketing van de gemeente financieel faciliteren wij via Wij zijn Heerde (inclusief een betaalde kracht voor 2018-2020) en Visit Veluwe.

Kwaliteit

Ten behoeve van de lokale marketing wordt het contract met Wij zijn Heerde uitgevoerd en voor bovenlokale marketing en promotie wordt voor de periode 2018-2021 het contract met Visit Veluwe uitgevoerd

De financiële facilitering van de Stichting Wij zijn Heerde is conform het raadsbesluit in 2018 ingezet.

In 2018 is de betaalde kracht Stichting Wij zijn Heerde gestart. In 2018 is uitvoering gegeven aan het werkprogramma en zijn de hiervoor beschikbaar gestelde financiële middelen ingezet. De contacten met Vist Veluwe zijn geïntensiveerd.

Promotie van cultuurhistorische lokale `parels `stimuleren.

Onderscheidende elementen binnen de gemeente meenemen in de lokale en bovenlokale marketing en promotie.

Kwaliteit

Met het nieuw te formuleren erfgoedbeleid voor de gemeente Heerde wordt onderzocht op welke wijze lokale cultuurhistorische parels van Heerde meer onder de aandacht kunnen worden gebracht. Ook vanuit Veluweop1 is hier aandacht voor. Veluweop1 heeft de Veluwe ingedeeld in belevingsgebieden. Ons gebied heeft het predicaat ambachtelijk gekregen. Vanuit deze belevingsgebieden wordt bekeken welke cultuurhistorische pareltjes in onze gemeente belicht, gestimuleerd en ondersteund kunnen worden.

Samen met Wij zijn Heerde, Visit Veluwe, recreatiebedrijven, cultuurpartners en overige ondernemers dragen wij bij aan de ambitie van de Veluwe op 1 in de Veluweagenda.

Als verbonden partij aan de Samenwerkingsovereenkomst toeristische marketing Veluwe 2018-2021 uitvoering geven aan de agenda via een collectieve marketingaanpak en een duurzame groei in de vrijetijdseconomie op de Veluwe.

Kwaliteit

Realisatie, optimalisatie en in stand houden van een duurzaam regionaal recreatief routenetwerk voor verschillende takken van recreatief gebruik in samenwerking met Veluwepartners en het Routebureau Veluwe. Samen met partners nemen wij deel in de ontwikkeling en promotie van de IJsseldelta als onderscheidend element.

In 2018 is een proces gestart tot intensivering van de ambtelijk/bestuurlijke samenwerking tussen de IJsselgemeenten en Marketing Salland, Visit Veluwe en de provinciale besturen gericht op versterking van de zelfstandige recreatief/toeristische positie van de IJsseldelta binnen het programma Veluwe op 1. In het kader van de samenwerking binnen dat programma is er een meer-jarenuitvoeringsprogramma vastgesteld dat de komende jaren gefaseerd wordt uitgevoerd. De Veluwe en aansluitende randgebieden zijn opgedeeld in verschillende belevingsgebieden met een elk eigen thema, die in 2019 verder worden uitgewerkt.

Met Visit Veluwe en lokale stichting Wij zijn Heerde (vanaf 1 mei 2019 genaamd Visit Heerde) overlegden wij over de intensivering van de lokale en bovenlokale marketing en promotie.

Wij nemen deel aan het Programma Vitale Vakantieparken met als doel vakantieparken te gebruiken waarvoor ze bedoeld zijn.

Deelnemen aan programma en als aandeelhouder toetreden tot Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken (OMVV).

Kwaliteit

Binnen de kaders van het programma is de BV Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken Veluwe opgericht. In het najaar 2018 stemde de gemeenteraad in met participatie in deze BV.

Heerde heeft zich aangesloten bij en neemt actief deel aan de uitvoering van het programma Vitale Vakantieparken dat in 2019 verder doorontwikkeld wordt.

Wij willen uitbreiding van verblijfsrecreatie en toerisme mogelijk maken, met name de vestiging van een hotel.

Het ruimtelijk faciliteren van de ontwikkeling voor de totstandkoming van een hotelaccommodatie in de gemeente Heerde.

Kwaliteit

Wij faciliteren (particuliere) initiatieven die betrekking hebben op de uitbreiding van bestaande dan wel nieuwe vormen van duurzame verblijfsrecreatie zowel kwantitatief als kwalitatief.

Met verschillende initiatiefnemers hebben gesprekken plaatsgevonden omtrent de ontwikkeling van verblijfsaccommodatie.

Er zijn met ontwikkelaars stappen gezet in de ontwikkeling van een tweetal hotelaccommodaties in Heerde.

Economie

- Ondernemers ervaren de gemeente als een partner die meedenkt en faciliteert en samen met hen bouwt aan een sterke, vitale en duurzame economie.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De innovaties in energetische duurzaamheid, de energietransitie, de zorg en de circulaire economie zien we als mogelijkheden om lokaal en regionaal werkgelegenheid te creëren.

De innovaties zien als mogelijkheden om lokaal en regionaal werkgelegenheid te creëren voor inwoners van alle leeftijdsgroepen en opleidingsniveaus met en zonder beperkingen.

Kwaliteit

Regionaal en lokaal speerpunt op de agenda in het overleg tussen overheid, ondernemers en onderwijs. (Cleantech regio, de triple helix). Samenwerking met werkgeversdienstverlening vasthouden en versterken. Werken aan Human Capital (separate maatregel).

Wij hebben als gemeente Heerde toegezegd bij te dragen aan de Human Capital Agenda (HCA) regio Zwolle. Deze HCA start in 2019 en wordt gedragen vanuit Arbeid en participatie en Economie.

Wij nemen deel aan de HCA regio Zwolle.

De verkeersverbindingen in en van de gemeente met de regio en daarbuiten zijn kwalitatief goed.

Kwalitatieve goede verkeersverbindingen in de gemeente en daarbuiten met de regio.

Kwaliteit

De wegen en fietspaden voldoen minimaal aan beeldkwaliteitsniveau C van het CROW.

In 2018 is op basis van het beheerplan wegen onderhoud aan wegen en fietspaden uitgevoerd. Het beeldkwaliteitsniveau is C gebleven.

Een aangenaam vestigingsklimaat bieden zodat ondernemers naar de gemeente komen of hier blijven en dit faciliteren binnen de mogelijkheden die de gemeente heeft.

Kwaliteit

Wij zorgen voor een goed economisch perspectief en brengen vraag en aanbod bij elkaar. Zowel lokaal als regionaal weten we wat er speelt door afstemming met de regio en onze buurgemeenten. Wij zorgen voor een goede infrastructuur/openbaar gebied en gemeentelijke voorzieningen als woon-/werkgemeente.

Ondernemers die vragen hebben, faciliteren wij over dit vraagstuk, waarbij alleen de actieve vragen zijn opgepakt.

Er worden bedrijfsbezoeken gebracht waarin verwachtingen ten aanzien van een duurzaam gezonde arbeidsmarkt met elkaar worden besproken.

Bedrijven uit verschillende branches worden door wethouder Economische Zaken en adviseur Economische Zaken bezocht, waarbij afstemming wordt gezocht met beleidsveld arbeidsparticipatie.

Kwaliteit

Wij bouwen een netwerk op door lokale overheid en ondernemers dichterbij elkaar te brengen. Actuele vraagstukken kunnen op tijd worden gesignaleerd en er ontstaat input voor de economische agenda op zowel lokale als regionale schaal.

Er worden vanuit verschillende settings bedrijfsbezoeken gebracht. College breed, Economie met Werkgelegenheid, Duurzaamheid en Circulair of alleen vanuit portefeuille Economie.

Veel verschillende branches bezocht, zodat er een breed beeld ontstaat over het ondernemersklimaat in Heerde.

Uitkomsten van de bedrijfsbezoeken worden meegenomen in de gesprekken met het georganiseerde ondernemers overleg (GOO) om gezamenlijk te kijken wat het programma wordt waaraan we werken.

Het ondernemersloket willen we voortzetten.

Het ondernemersloket wordt voorgezet en geoptimaliseerd.

Kwaliteit

Wij hebben lokaal één loket voor ondernemers. Wij gaan uit van integrale samenwerking tussen verschillende beleidsterreinen en zetten in op optimale informatievoorziening over verschillende diensten voor ondernemers. Wij ontwikkelen een nieuwsbulletin en zetten in op sociale media.

Wij houden de informatie op onze gemeentelijke website actueel, zowel vanuit economie als vanuit werkgelegenheid. Ook tijdens bedrijfsbezoeken treden wij met één gezicht naar buiten. Ondernemersvragen zetten wij breed uit in de organisatie.

In de arbeidsmarktregio vragen we blijvend aandacht voor een goede aansluiting tussen onderwijs en ondernemers om jonge inwoners een goede kans te bieden op de arbeidsmarkt.

Kwaliteit

Reguliere activiteit. Met ingang van 2020 maakt gemeente Heerde onderdeel uit van de arbeidsmarktregio met centrumgemeente Apeldoorn. Ook in deze arbeidsmarktregio blijven we aandacht vragen voor een goede aansluiting tussen ondernemers en onderwijs. Ook wordt hier bij het vormgeven van de Human Capital Agenda in de regio Zwolle aandacht aan gegeven.

Lokaal participeert de gemeente in het GOO (Gezamenlijk Ondernemers Overleg), regionaal in de economische regio's Zwolle en Cleantech Regio Stedendriehoek.

De gemeente participeert in verschillende lokale en regionale overleggen om de economische agenda gezamenlijk te vullen.

Kwaliteit

Zowel bestuurlijk als ambtelijk wordt deelgenomen aan overleggen. Uitkomsten hiervan vormen actiepunten voor de lokale en regionale economische agenda.

In de Regio Zwolle en de Cleantech Regio zijn agenda's opgesteld waarbij in Zwolle economie tot het centrale speerpunt is benoemd en in de Cleantech Regio energietransitie en circulaire economie. Dit wordt momenteel verder uitgewerkt. Bezien wordt in welke projecten en coalities wij zullen deelnemen.

Met het ondernemersevent zetten ondernemers, onderwijs en overheid zich op de kaart, ontmoeten zij elkaar en wisselen zij informatie uit hoe zij elkaar kunnen versterken.

Uitwisselen en opdoen van kennis en ervaring. Netwerken op lokaal niveau.

Kwaliteit

Het ondernemersevent wordt een jaarlijks terugkerend event in november (week van de MKB-ondernemer). Jaarlijks wordt er samen met het georganiseerd overleg een actueel thema gekozen. Het programma bestaat uit verschillende sprekers vanuit overheid, ondernemers en andere organisaties afhankelijk van het thema.

Om de kosten financieel rond te krijgen, worden er niet alleen bijdragen gevraagd van de gemeente en het georganiseerde overleg, maar worden er onder de ondernemers ook sponsors gezocht.

Samen met gemeenten en provincies (blijven) zorgen we voor voorwaarden en condities om het H2O bedrijventerrein zo snel mogelijk te vullen met daarbij oog voor onze eigen positie.

Kwaliteit

Namens de H2O gemeenten en de H2O BV is er periodiek contact met de regionaal acquisiteur voor bovenregionale terreinen regio Zwolle. In 2019 wordt het Regionaal Programma Werklocaties vastgesteld door de gemeenten SNV (Noord Veluwe). Daarnaast vindt er vanuit het RPW periodiek afstemming plaats op bovenlokaal niveau met gemeenten H2NEO.

Wij houden vast aan de zondagsrust voor winkels (detailhandel) en stimuleren dat op werkdagen de openstelling van winkels zo veel mogelijk uniform is.

Kwaliteit

In onze contacten met ondernemers stimuleren wij uniforme winkeltijden, onder andere via De Nieuwe Winkelstraat. De Verordening Winkeltijden gemeente Heerde (1996) wordt geactualiseerd.

Uitvoering is conform huidige winkeltijden verordening Heerde en coalitieakkoord en collegeprogramma. Vraagstuk is wel voor 2019 bestuurlijk geagendeerd door het verzoek van de supermarktondernemers en OVH voor onder andere actualisatie winkeltijdenverordening (zondag openstelling). Het college heeft recent besloten om het huidige coalitieakkoord en collegeprogramma te volgen en niet over te gaan tot zondag openstelling van detailhandel.

Wij nemen deel aan een regionaal werkgeversservicepunt.

Kwaliteit

Vanuit de arbeidsmarktregio Zwolle is er in 2018 één Werkgeversservicepunt opgezet, waarbij er sprake is van een netwerksamenwerking. Er is een gezamenlijke website, www.daarwerkenweaan.nl. Binnen de arbeidsmarktregio is er sprake van een onderverdeling in subregio's. Gemeente Heerde werkt hierin samen met Hattem en Oldebroek. In 2019 zal nader onderzocht moeten worden hoe we binnen H20 deze gezamenlijke werkgeversdienstverlening nog beter gestalte kunnen geven. Mede in het perspectief dat gemeente Heerde op termijn zal switchen naar de arbeidsmarktregio Stedendriehoek. Wij hebben de werkgeversservicedienstverlening samen met de H20 gemeenten uitbesteed aan Lucrato die ook de MT-overleggen in de arbeidsmarktregio voor ons bijwoont. Er dient nog een marktbeperkingsplan gemaakt te worden waarvoor geldt dat iedere gemeente 28 werkgeversservicedienstverlening zal gaan leveren aan input.

Wij stimuleren de transitie naar duurzaam en circulair (agrarisch) ondernemerschap.

Kwaliteit

Attenderen van ondernemers op beschikbare subsidiestromen en regionale bijeenkomsten. Afstemming met projectplan sanering asbestdaken en actieplan Heerde circulair.

Beide thema's staan tijdens bedrijfsbezoeken op de agenda om over te spreken met ondernemers. Tijdens het ondernemersevent heeft Cleantech regio (CTR) een presentatie gegeven aan ondernemers over deze thema's. Integraal te werken tussen collega's duurzaamheid, circulariteit en economie.

Brede interne werksessie op het gebied van circulariteit & duurzaamheid. Waaraan denken we allemaal.

Aantal ondernemers hebben contact gelegd met Cleantech development om samen te kijken hoe het bedrijf verduurzaamd kan worden.

Afstemming tussen verschillende beleids/uitvoeringsambtenaren op het gebied van circulariteit en duurzaamheid.

Via Energieke regio en de ondernemersverenigingen is er de nodige aandacht voor verduurzaming.

Wij zijn gesprekspartner voor ondernemers over revitalisering van bestaande bedrijventerreinen.

Kwaliteit

Vanuit de portefeuille economische zaken worden gesprekken met (lokale) ondernemers gevoerd over de revitalisering van de Heerderse bedrijventerreinen in het kader van Toekomst bestendige Bedrijventerreinen. Deze afspraak is gemaakt in het Regionale Programma Werklocaties.

Duurzaamheid

- Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties nemen we onze verantwoordelijkheid om binnen enkele decennia energieneutraal te wonen en zo min mogelijk afval te produceren, om ons duurzaam te verbinden aan de toekomst.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Bewustwording bevorderen van de noodzaak om duurzaam voor onze aarde te zorgen, inwoners en ondernemers te prikkelen om hier een bijdrage aan te leveren en initiatieven te stimuleren en te faciliteren.

Duurzaamheid omvat tenminste energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie.

Kwaliteit

In het in juni 2019 overeengekomen klimaatakkoord is opgenomen dat de Regionale Energie Strategie (RES), waaraan wij als Heerde in Cleantech regio verband bijdragen, in ieder geval voor elektriciteit, gas en warmte geldt en dat wij als gemeente verantwoordelijk zijn voor een tijdige borging van de maatregelen die uit de RES voortkomen. De RES vormt input voor het nationaal programma RES van de rijksoverheid. De RES is bedoeld als startpunt van een uitvoeringsproces waarin samenwerkende partijen tot 2030 tot verdere concretisering en realisatie van projecten komen. Het aanbod van de regio ten aanzien van elektriciteit, gas en warmte moet voorzien zijn van de aanpassingen die nodig zijn aan de energie-infrastructuur om het opwekvermogen aan het net te koppelen en inzicht geven in de regionale warmtevraag en beschikbaarheid van warmtebronnen. De regio moet 1 maart 2021 deze RES 1.0 opleveren. Daaraan voorafgaand moet de concept-RES op 1 juni 2020 worden opgeleverd.

Er wordt gewerkt aan een lokale nota Circulaire Economie, waarin aandacht is voor het verminderen en hergebruik van grondstoffen. In het najaar van 2019 wordt een werkplaats Circulaire Economie gehouden met sprekers, ondernemers, organisaties en inwoners. De uitkomsten van deze werkplaats gaan deel uit maken van de lokale nota die in 2020 voor besluitvorming wordt aangeboden.

Klimaatadaptatie is een voortgaand proces. De (hitte)stress test is al uitgevoerd in het werkgebied van Waterschap Vallei en Veluwe en er wordt de komende tijd een risicodialoog gevoerd. Vervolgens wordt in beeld gebracht hoe we als gemeente richting gaan geven aan Klimaatadaptatie. De verwachting is dat dit in 2020 zal plaatsvinden.

De kadernota lokaal klimaatbeleid 2017-2021 en de contourennota lokaal klimaatbeleid 2017-2021 geven inzicht in de bestaande situatie.

Kwaliteit

Wij hebben in 2018 verder invulling geven aan doelstellingen klimaatbeleid. Wij hebben een focus in de kadernota op verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed, begeleiding in verduurzaming van de bestaande woningvoorraad en het faciliteren duurzame mobiliteit.

Wij dragen dit beleid uit naar initiatiefnemers en gebruiken dit als uitgangspunt bij onze contacten.

Deelname aan de uitvoering van het Gelders Energie Akkoord inclusief het Energieloket Veluwe Duurzaam.

Kwaliteit

Er wordt gewerkt aan uitvoering van het Gelders Energie Akkoord (GEA) in Cleantechverband en deelname aan het Energieloket Cleantech.

De doelstellingen van het Gelders Energie Akkoord dragen wij uit in contacten met initiatiefnemers. Het Energieloket is hier actief bij betrokken.

Resultaat 2018: Het Energieloket voorzag veel inwoners van persoonlijk advies en heeft bijgedragen aan concrete handelingen tot woningverduurzaming. De doelstellingen van het GEA hebben tot nu toe niet tot een concreet resultaat geleid. Dit is mede veroorzaakt door de komst en opstart van de RES in 2018 waarin de energietransitie uitgewerkt gaat worden.

Het (potentieel) gebruik van zonne-energie en andere duurzame energiebronnen wordt als meerwaarde meegewogen bij toepassing van uitnodigingsplanologie.

De meerwaarde van energie(opwekking) wordt bij uitnodigingsplanologie zwaarder gewogen.

Kwaliteit

Bij grotere initiatieven worden initiatiefnemers gewezen op de gemeentelijke ambities. Bij toetsing en besluitvorming door het college wordt in tekst verwoord in hoeverre aan deze ambities wordt tegemoet gekomen.

In adviesgesprekken en bij beoordeling van conceptaanvragen wordt duurzame energie als meerwaarde betrokken en afgewogen.

Resultaat 2018: bij nieuwe initiatieven/ontwikkelingen worden bij adviesgesprekken gestuurd op duurzame energiemogelijkheden. Vanaf 1 juli 2018 is gas in bebouwde omgeving in principe niet meer toegestaan. Daardoor automatisch gesprek met initiatiefnemers over alternatieven en is gebruik hiervan noodzaak geworden.

Inwoners en ondernemers vragen we om mee te denken over een communicatieplan om een duurzame gemeente vorm te kunnen geven en dit plan vervolgens uit te rollen.

Kwaliteit

Bewustwording rondom nut en noodzaak van de duurzame gemeenschap verder vergroten (energiecorporaties). Plan opstellen hoe bewoners betrokken en bereikt kunnen worden.

In 2018 zijn geen concrete activiteiten ondernomen, behalve de interne afstemming over mogelijkheden.

Mogelijkheden bij rijk, provincie, ontwikkelingsmaatschappij Oost-Nederland en anderen benutten om duurzaamheidsambitie in te vullen en actieve deelname in de Cleantech Regio.

Kwaliteit

Vanaf 1 september 2018 staat deelname aan Cleantech voor duurzaamheid vast. Deelname in RES (2020 gereed), warmteplan en afbouw gasnetwerk (2021 gereed). Regionaal overleg om gezamenlijk duurzaamheidsambitie te formuleren en uit te voeren.

Wij nemen actief deel in de Cleantech regio (CTR). Dit uit zich onder andere in onze deelname aan de RES en zet zich voort in 2019. Mogelijkheden bij andere overheden worden onderzocht, maar hiervoor zijn voor nu geen concrete projecten aangemerkt of onderzoeken naar gestart. De expertise van Cleantech Development kan gebruikt worden bij de ondersteuning van concrete projecten.

Revolving fund Duurzaamheidslening particulieren en Stimuleringslening voor verenigingen/instellingen en non-profit organisaties instellen, voor zover de markt geen vergelijkbaar alternatief heeft.

Kwaliteit

Duurzaamheidslening tot stand brengen bedoeld om investeringen in duurzame energie en het treffen van isolatiemaatregelen te ondersteunen. Voor particulieren in 2018 een plan in de raad. Voor non-profit plan in 2019.

De Commissie adviseerde in het voorjaar een eerste maal over de vormgeving en inhoud van het fonds. Nadien is de uitwerking gestopt, omdat er landelijk een wijziging optrad. Het klimaat is een veel grotere rol gaan spelen en de gaswinning in Groningen werd teruggedraaid. In dezelfde tijd is het Klimaatakkoord opgesteld, waarin onder andere afspraken over financiering van de hele energietransitie zijn/worden gemaakt. Tegelijk zijn er diverse alternatieven in de markt ontstaan voor ondernemers, particulieren en maatschappelijke organisaties. Al met al redenen om dit onderwerp nu niet nader uit te werken totdat er meer duidelijkheid is ontstaan over het nieuwe rijksbeleid. Verwachting is dat er medio 2019 een discussienota in de raad komt hoe hiermee verder te gaan.

Samen met het bedrijfsleven, energiecorporatie(s) en inwoners een plan maken (gereed eind 2019) voor het toepassen van duurzame (wind- en zonne)energie in de gemeente of regio, waarin ook het draagvlak in potentiële gebieden is meegenomen.

Kwaliteit

Vanaf 1 september 2018 via een participatietraject beginnen met het maken van een energievisie voor Heerde. Deze energievisie werkt als toetsingskader voor nieuwe ontwikkelingen.

Dit plan is ingehaald doordat er een Regionale Energie Strategie (RES) moet worden opgesteld. Dit plan wordt samen met de Cleantech regio ingevuld.

Te streven naar 100% circulaire afvalinzameling in 2025.

Kwaliteit

In overleg met ROVA in 2019 een vervolgstراتيجية ontwikkelen voor de verdere uitrol van het omgekeerd inzamelen. Uitgangspunt is het realiseren van de doelstellingen van het Landelijk Afvalstoffenplan en het programma VANG (Van Afval Naar Grondstof) en doorontwikkeling naar uiteindelijk een volledige circulaire inzameling van grondstoffen vanaf 2025.

Streven is 100% circulaire afvalinzameling in 2025. Als tussenstap wordt per 1 juli 2019 een laagfrequente variant van het omgekeerd inzamelen ingevoerd. Dat houdt in dat de inzamelingsfrequentie van het restaval wordt verlaagd van 1x per 4 weken naar 1x per 6 weken. Binnen het plan Heerde Circulair wordt nagedacht over de volgende stappen gericht op het scheiden van grondstoffen en het circulair maken van grondstoffen. Hierbij zal ook aandacht zijn voor het verbeteren van de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen.

Over 2018 bedroeg het scheidingspercentage 81%. De landelijke doelstelling van 75% in 2020 wordt daarmee behaald.

Uitgangspunt is gasloos bouwen, tenzij.

Kwaliteit

Gasloos bouwen is per 1 juli 2018 een verplichting voor nieuwbouw.

Vanaf 1 juli 2018 sluiten we aan op bovenstaande landelijke wetgeving en toetsen wij bouwaanvragen voor nieuwe bouwlocaties hieraan.

Wij maken een actieplan Heerde circulair samen met inwoners, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties en betrekken de rijksambities daarbij.

Kwaliteit

Actieplan Heerde circulair is in 2018 nog niet opgesteld. Hiervoor is nodig dat we bestaande productieprocessen van bedrijven en de overlappingsmogelijkheden voor grondstoffen en goederenstromen in kaart brengen, alsmede het stimuleren en onderlinge uitwisseling van kennis en werkwijzen.

Bouwen en Wonen

- Voldoende betaalbare koop- en huurwoningen, verduurzaming van de bestaande woningvoorraad en duurzame nieuw gebouwde woningen.
- Partijen die weten wat de woningbehoefte is, nemen deel aan het overleg om de woningbouwagenda te bepalen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Blijvend stimuleren en faciliteren van (kleinschalige) nieuwbouwprojecten in de dorpen op inbreidingslocaties met behoud van de identiteit van de dorpen.

Kwaliteit

De gemeente Heerde is een nieuwe weg ingeslagen door uitnodigingsplanologie centraal te stellen. Om te voorzien in de behoefte aan nieuwe woningen wordt ingezet op inbreiding in stedelijk gebied, transformatie en functieverandering van bestaande bebouwing. Er worden geen nieuwe grootschalige uitleglocaties voor woningbouw meer voorgesteld. Bij nieuwe initiatieven dient, naast de maatschappelijke meerwaarde, aangetoond te worden dat er markt is voor de voorgestelde woningen. Uitgangspunt hierbij is kwaliteit en het inzetten van woningen voor zoveel mogelijk doelgroepen. Heerde werkt aan een woningvoorraad die optimaal aansluit bij de behoefte. Met voldoende koop- en huurwoningen, verduurzaming van bestaande woningvoorraad en duurzame nieuwbouw. Nieuwbouw moet passen bij het karakter van de desbetreffende kern en moet leiden tot een verbetering van de woonomgeving en de lokale leefbaarheid.

Het principe van uitnodigingsplanologie betekent dat ontwikkelaars, corporaties en inwoners, initiatieven mogen indienen, waarover we in gesprek kunnen gaan. Voor alle nieuwbouwplannen die ingediend zijn voor inbreidingslocaties in de dorpen houdt dit in dat het initiatief in moet spelen op de marktvrage en voldoende maatschappelijke en ruimtelijke kwaliteit toevoegt. Aan plannen die aan deze principes voldoen, is meegewerkt.

De mogelijkheden voor het financieel stimuleren van het collectief particulier opdrachtgeverschap door de provincie worden verkend.

Provinciale stimuleringsregelingen voor financiering voor Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) worden onderzocht.

Kwaliteit

De Provincie en de Cleantech Regio vinden dit een belangrijke subsidieregeling. Echter is door de provincie Gelderland geconstateerd dat het aantal particuliere initiatieven wat gebruikt maakt van deze subsidieregeling steeds verder terugloopt. Ook vanuit Heerde is hier geen gebruik van gemaakt. De regeling loopt nog tot eind 2019. De afspraak is gemaakt om deze regeling en het toepassen ervan in Cleantech Regio verband te bespreken met de provincie Gelderland. Een overleg hierover moet nog worden ingepland.

De woonvisie en het woningbehoefteonderzoek worden operationeel gemaakt om als leidend beginsel te dienen voor afspraken met eigenaren van sociale woningbouw en initiatiefnemers voor nieuwbouw.

Volgens woningmarktonderzoek 2017 is er in periode 2017-2027 behoefte aan de bouw van 145-185 sociale huurwoningen. Dit betekent bij ontwikkelingsplannen meer sturing vooraf op de bouw van sociale huurwoningen.

Kwaliteit

De Woonagenda wordt nu opgesteld als concretisering en actualisering van de Woonvisie 2015 – 2025. Er is een startnotitie met dilemma's en voorkeursrichtingen die na instemming van het college ter consultatie is voorgelegd in de commissie Ruimte van 13 mei 2019. De uitkomsten van deze consultatie worden verwerkt in een concept Woonagenda. Dit concept deze zomer gereed. Vervolgens wordt er nog inspraak verleend en is toegezegd dat de concept Woonagenda nog een keer ter consultatie aan de commissie Ruimte wordt aangeboden, voordat het college de Woonagenda definitief vaststelt.

In prestatieafspraken en contacten met ontwikkelaars aandacht vragen om levensloopbestendig betaalbaar te bouwen voor jonge en oude inwoner, inwoners met een beperking, statushouders en inwoners die beschermd moeten wonen.

Er worden per doelgroep prestatieafspraken gemaakt. Voorafgaand aan nieuw bod woningcorporatie worden jaarlijks de afspraken geëvalueerd waardoor bijsturing plaats kan vinden. Ook worden afspraken gemaakt over te bouwen aantallen, levensloopbestendigheid en energetische maatregelen.

Kwaliteit

In de prestatieafspraken met Triada Woondiensten, als grootste verhuurder van sociale huurwoningen in de gemeente, maken wij afspraken over de betaalbaarheid, beschikbaarheid, kwaliteit, transformatie, jongeren, senioren en zorg, statushouders, leefbaarheid en participatie. Deze afspraken hebben wij in het voorjaar van 2019 geëvalueerd met de stakeholders, zodat Triada voor 1 juli 2019 een nieuw actueel bod voor de prestatieafspraken kan neerleggen.

Daarnaast is, door het vaststellen van het woningmarktonderzoek gemeente Heerde – Triada als richtlijn voor toekomstige planologische ontwikkelingen, de bouw van sociale huurwoningen al onderdeel van gesprek met alle ontwikkelaars. Dit vooruitlopend op de Woonagenda die op dit moment opgesteld wordt. Triada is hierdoor al met een aantal ontwikkelaars in gesprek over de bouw van sociale huurwoningen.

Inventarisatie (gereed eind 2019) van de inbreidings- en uitbreidingslocatie in alle kernen en het voortvarend oppakken van zoeklocaties.

Kwaliteit

In 2018 hebben wij deze inventarisatie nog niet opgepakt. Het voornemen is om de inventarisatie in 2019 vorm te geven in combinatie met de gemeentelijke omgevingsvisie. Immers, in deze visie wordt duidelijk waaraan een goede bouwlocatie moet voldoen.

Plannen voor andere (gemeenschappelijke) woonconcepten faciliteren.

Kwaliteit

De gemeente Heerde is al in 2012 een nieuwe weg ingeslagen door uitnodigingsplanologie centraal te stellen. Om te voorzien in de behoefte aan nieuwe woningen wordt ingezet op inbreiding in stedelijk gebied, transformatie en functieverandering van bestaande bebouwing. Bij nieuwe initiatieven dient, naast de maatschappelijke meerwaarde, aangetoond te worden dat er markt is voor de voorgestelde woningen. Uitgangspunt hierbij is kwaliteit en het inzetten van woningen voor zoveel mogelijk doelgroepen. Als dit aangetoond wordt, wordt medewerking verleend. Naast traditionele woningbouw vallen andere woonconcepten daar zeker onder. Dit aspect wordt ook als uitgangspunt opgenomen in de Woonagenda.

Prestatieafspraken met eigenaren van sociale woningbouw maken.

Woningwet schrijft voor dat er jaarlijks tussen gemeente, corporaties en huurders afspraken gemaakt moeten worden over de te leveren prestaties. Er zijn drie corporaties actief in de gemeente: Habion, Triade en Woonzorg Nederland.

Kwaliteit

Vóór 1 juli moet er een bod liggen van de corporatie. Aangezien Triada veruit de meeste woningen in bezit heeft, worden deze afspraken bestuurlijk en ambtelijk voorbereid en besproken. Ondertekening door huurdersraad, Triada en gemeente vindt plaats in november. De prestatieafspraken moeten vóór 15 december worden verstuurd aan de minister.

In de eerste helft van 2019 zijn ambtelijke en bestuurlijke overleggen gevoerd met Triada en de Huurdersraad over de nieuw te maken prestatieafspraken. Triada legt vóór 1 juli a.s. een nieuw bod neer. In het najaar 2019 wordt dit bod nader besproken, zodat eind 2019 door partijen ingestemd kan worden met de nieuwe afspraken voor 2020.

Met WoonZorg Nederland is destijds de afspraak gemaakt dat de prestatieafspraken voor vijf jaar gelden, mits er ontwikkelingen zijn die een actualisering van de afspraken rechtvaardigt. Vooralsnog is dit niet het geval.

Met Habion zijn in 2018 op regionaal niveau gesprekken gestart over de prestatieafspraken met de afzonderlijke gemeenten. Dit vanwege het feit dat het neergelegde bod van Habion in iedere gemeente te algemeen en nagenoeg gelijk is. De regio wilde in gesprek met Habion om meer maatwerk prestaties op te stellen. Dit is niet gelukt, waardoor er door de afzonderlijke gemeenten geen prestatieafspraken getekend zijn voor 2019.

Starterslening aanbieden.

De subsidiegelden stimuleren goedkope woningbouw worden volledig ingezet voor verstrekken startersleningen, waarmee starters mogelijkheid wordt geboden om net een beetje extra te lenen waardoor men kan kopen. De lening overbrugt verschil tussen huizenprijs en eerste hypotheek. Maximumhoogte starterslening 20% van verwervingskosten met maximum van € 20.000,-. Maximum verwervingskosten vastgesteld op € 200.000,-.

Kwaliteit

Verzoeken worden behandeld op basis van Verordening Starterslening Heerde. In 2018 zijn twee geldleningen versterkt. In 2019 is door een klein aantal mensen informatie over de starterslening opgevraagd, echter heeft dit niet geresulteerd in nieuwe aanvragen. Op dit moment zijn er in totaal nog zo'n 20 geldleningen voor onze gemeente bij de SVN in omloop.

Vervangende nieuwbouw in het buitengebied mogelijk maken voor zover het de kwaliteit van het gebied verbetert.

Kwaliteit

Vervangende nieuwbouw in het buitengebied wordt zoveel mogelijk ondersteund en mogelijk gemaakt. Binnen de gemeente is een project gestart als het gaat om de vervanging van asbest(daken), die veelal nog in het buitengebied te vinden zijn. Door combinaties te maken met duurzaamheidsmaatregelen kunnen hiervoor voor eigenaren op termijn besparingen in kosten mogelijk zijn. Vooralsnog zijn hier regelingen als "rood voor rood" en "geen nieuwe woningen in het buitengebied" nog wel van toepassing.

Wij faciliteren plannen voor duurzame nieuwbouw of verduurzaming van bestaande woningen.

Kwaliteit

Binnen de kaders van de klimaatagenda worden verduurzamingsplannen gefaciliteerd.

Wij faciliteren initiatieven. Uitnodigingsplanologie is hierbij een instrument, met de meerwaarde van duurzaamheid als belangrijk toetsingscriterium.

Woningcorporaties en makelaars nemen deel aan het overleg om de woningbouwagenda te bepalen.

Het overleg vergroot de onderlinge betrokkenheid van de partijen en stimuleert de netwerk-werking. Samenwerking versterkt de zorg voor goede en betaalbare woningen voor diverse doelgroepen. Het gezamenlijk opstellen van de woonagenda vergroot draagvlak en betrokkenheid bij uitvoering.

Kwaliteit

In januari 2019 hebben twee marktconsultaties plaatsgevonden in het kader van de Woonagenda. Er is gesproken met partijen die zicht hebben op de ontwikkelingen in het particuliere markt segment (ontwikkelaars, banken en makelaars) en er is gesproken met partijen die zicht hebben op de ontwikkelingen in het Wonen en Zorg segment (zorgkantoren en zorgaanbieders). Beide bijeenkomsten zijn goed bezocht. Aangezien een Woonagenda iedere twee jaar herijkt moet worden, is het goed om deze partijen dan wederom te consulteren.

Daarnaast maakt Triada onderdeel uit van de projectgroep die op dit moment bezig zijn om een Woonagenda op te stellen. Triada schuift aan bij de overleggen en heeft ook deelgenomen aan de marktconsultaties. Er is dus een nauwe samenwerking tussen de gemeente en de grootste corporatie in onze gemeente.

Woningsplitsing onder voorwaarden toestaan en hiervoor kaders maken.

Uitvoering geven aan de ruimte die de woonvisie biedt door gebruik te maken van nieuwe planologische regels waarbij wordt voorgesorteerd op de omgevingswet en de mogelijkheden die daarmee worden geboden.

Kwaliteit

De kaders worden uitgewerkt in een nota over de integrale aanpak van strijdige woonsituaties. In de woonagenda wordt het opstellen van beleid voor woningsplitsing ook als uitgangspunt benoemd.

Vliegveld Lelystad

- Herindeling van het luchtruim en zo min mogelijk overlast voor bewoners.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Bestuurlijke bijdragen aan de lobby voor vervoer per internationale trein in Europa als alternatief voor het vliegverkeer.

Kwaliteit

Waar mogelijk zal worden gezien welke vormen van vervoer een alternatief kunnen zijn voor het vliegen en of dit nog tijdig als argument kan worden ingebracht in het kader van de discussie. Vooral de in voorbereiding zijnde luchtvaartnota zal hierbij van belang zijn.

Wij namen deel aan de zogenaamde luchtvaartgesprekken en leverden inbreng aan de provinciale notitie voor de luchtvaartnota 2020-2050. Ook gaven wij een reactie bij de internetconsultatie voor het invoeren van vliegtaks.

In de regio's Zwolle en Cleantech leveren wij onze inbreng op het onderwerp bereikbaarheid.

Bereikbaarheid staat op de regionale agenda's en op de gebiedsagenda Oost. Een vliegtaks zal worden ingevoerd. Daarnaast is er een provinciaal netwerk (kerngroep) ontstaan voor de luchtvaartnota en de herziening van het luchtruim die een gezamenlijke reactie voorbereidt.

Binnenkort verschijnt ook het ontwerp van de Nationale Omgevingsvisie. De basis voor de infrastructuur en de keuzes die daarmee verband houden, krijgen naar verwachting hierin een plaats. Wij zullen bezien op welke manier en schaal wij het meest effectief in dit kader kunnen reageren.

Op verzoek faciliteren van bestaande en nieuwe inwonersinitiatieven die verslechtering van het leefklimaat proberen te voorkomen.

Bewonersinitiatieven gericht op beperking verslechtering leefklimaat t.g.v. Lelystad Airport worden waar mogelijk ondersteund.

Kwaliteit

Het gemeentebestuur richt zich vooral op het bestuurlijke proces. Waar mogelijk en wenselijk worden maatschappelijke initiatieven ondersteund.

Wij blijven tezamen met regiogemeenten het gesprek met de minister over vliegveld Lelystad voeren.

Minister is van mening dat Lelystad Airport in 2020 geopend kan worden voor vakantievluchten. Met Elburg, Oldebroek en Hattum is afgesproken dat nauw samengewerkt zal worden en dat solidair gehandeld wordt.

Kwaliteit

Standpunt van gemeente is dat eerst een herindeling van het luchtruim moet plaatsvinden en dat na gedegen onderzoek Lelystad Airport pas in gebruik kan worden genomen. Over de route bij Wezep/Wapenveld is een gesprek gaande met het ministerie. Ook wordt samengewerkt ten aanzien van herindeling luchtruim.

Een overleg is opgezet tussen de burgemeesters van Elburg, Oldebroek, Hattem en Heerde. Later is deze aangevuld met portefeuillehouders uit de verschillende colleges. Onderwerpen: Lelystad Airport maar ook de herziening luchtruim en de luchtvaartnota 2020-2050. Dit netwerk heeft ook een ambtelijke component. Inmiddels zijn ook de gemeenten Kampen en Zwolle in de samenwerking betrokken. Dit heeft geleid tot het samen reageren op de routevoorstellen van de Minister.

Op provinciaal niveau wordt ook overleg gevoerd met provincie en andere gemeenten.

Resultaat: een bestuurlijk overleg met het ministerie, afstemming van de bestuurlijke standpunten en vertegenwoordiging in de provinciale kerngroep.

Begraven

- Begraven moet betaalbaar en exploitabel blijven.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Uiterlijk in 2019 worden nadere keuzes gemaakt over de toekomstbestendigheid van begraven in de gemeente.

Kwaliteit

In mei 2019 heeft een themaraad plaatsgevonden waarbij raads- en commissieleden zijn geïnformeerd over de complexiteit van tariefstellingen voor onderhoud en beheer van de begraafplaatsen in de gemeente. Het vervolg van 2019 zal worden gebruikt om de vraagstukken die besproken zijn, verder uit te werken en in het voorjaar van 2020 met een discussienota en vervolgens met een raadsvoorstel te komen.

Voortgang geven aan het onderzoek om de tarieven voor begraven en beheer en onderhoud betaalbaar te houden.

Kwaliteit

Zie toelichting bij toekomstbestendigheid begraven.

Duurzaamheid

Toelichting op product Duurzaamheid

De kosten van de ambtelijke capaciteit, eventuele externe advisering en de bijdrage aan het energieloket en regiotaken.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten						
521600 Duurzaamheid	67.685	69.381	-29.884	39.497	37.022	2.475
521601 Reserve Duurzaamheid	0	0	30.000	30.000	32.402	-2.402
Totaal Lasten	67.685	69.381	116	69.497	69.424	73
Baten						
521600 Duurzaamheid	6.495	0	0	0	0	0
Resultaat	74.180	69.381	116	69.497	69.424	73

Toelichting op de lasten en baten Duurzaamheid

Geen opmerkingen.

Economie

Toelichting op product Economie

Ambtelijke capaciteit, externe advisering bijdrage vitale vakantieparken, bijdragen aan de Regio Zwolle en de Cleantech Regio, de huur van het plein van de Johanneskerk in Heerde en energieverbruik ten behoeve van de markt.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten						
533000 Economische zaken	85.791	103.064	-1.400	101.664	91.174	10.490
533050 Markten	31.161	16.199	4.212	20.411	22.098	-1.687
533100 Festiviteiten	6.823	3.459	-1.115	2.344	3.208	-864
Totaal Lasten	123.774	122.722	1.697	124.419	116.481	7.938
Baten						
533000 Economische zaken	2.266	0	0	0	-2.900	2.900
533050 Markten	-706	-5.850	0	-5.850	-6.761	911
533100 Festiviteiten	2.852	-1.200	0	-1.200	2.206	-3.406
533150 Marktgeden	13.638	-15.220	0	-15.220	-13.402	-1.818
Totaal Baten	18.051	-22.270	0	-22.270	-20.857	-1.413
Resultaat	141.825	100.452	1.697	102.149	95.623	6.526

Toelichting op de lasten en baten Economie

Lasten

533000 Economische zaken

De afwijking bij dit onderdeel is hoofdzakelijk het gevolg van een lagere bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen van **€ 9.000,-**.

Baten

Dit verschil is gering en is niet verder toegelicht.

Toerisme

Toelichting op product Toerisme

Faciliteren van 'Wij zijn Heerde', Visit Veluwe, promotie van Cittaslow en toeristische infrastructuur.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten						
533200 Toerisme & Recreatie	262.939	313.086	2.327	315.413	273.766	41.647
533201 Reserve Toerisme & Recreatie	12.990	0	5.800	5.800	5.077	723
Totaal Lasten	275.929	313.086	8.127	321.213	278.844	42.369
Baten						
533200 Toerisme & Recreatie	32.990	0	-5.800	-5.800	-21.547	15.747
Resultaat	308.919	313.086	2.327	315.413	257.297	58.116

Toelichting op de lasten en baten Toerisme

Lasten

De uitgaven zijn bij dit product ruim **€ 42.000,-** lager dan de raming. Hieronder is een toelichting gegeven op de afwijkingen.

533200 Toerisme & Recreatie

De budgetonderschrijding wordt verklaard door substantieel lagere uitgaven in 2018 voor investeringslasten van € 37.000,-.

Omdat daar geen directe aanleiding voor was is in 2018 op de post overige duurzame goederen en inhuur een bedrag van € 5.000,- niet besteed.

Baten

In 2018 is van de Provincie Gelderland een extra subsidie ontvangen van **€ 16.000,-** ten behoeve van het project Gastheer van het Landschap. Hiermee zijn al in de reguliere begroting opgenomen kosten betaald.

Bouwen en wonen

Toelichting op product Bouwen en Wonen

Ambtelijke capaciteit, beheerkosten startersleningen, bijdragen aan externe onderzoeken en aan de regionaal woonruimteverdeelcommissie, kosten voor de woonwagens die op het terrein Krimpenbos staan en leges WABO voor bouwvergunningen.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten						
545000 Volkshuisvesting	91.407	78.980	8.073	87.053	87.189	-136
545050 Woonwagenkamp	614	10.117	-4.490	5.627	970	4.657
545100 Vergunning & toezicht Bouwen	433.142	376.725	283.733	660.458	653.164	7.293
545200 Leges WABO	0	0	0	0	4.659	-4.659
545250 Milieubeheer	264.661	267.968	15.976	283.944	276.722	7.221
Totaal Lasten	789.824	733.790	303.291	1.037.081	1.022.704	14.377
Baten						
545000 Volkshuisvesting	11.113	0	0	0	-6.496	6.496
545050 Woonwagenkamp	3.520	-4.940	0	-4.940	-3.321	-1.619
545200 Leges WABO	532.621	-403.000	-400.000	-803.000	-676.936	-126.064
545250 Milieubeheer	54.865	-62.042	0	-62.042	-57.887	-4.155
Totaal Baten	602.119	-469.982	-400.000	-869.982	-744.639	-125.343
Resultaat	1.391.943	263.808	-96.709	167.099	278.065	-110.966

Toelichting op de lasten en baten Bouwen en Wonen

Lasten

Bij het product Bouwen & Wonen zijn de werkelijke kosten **€ 14.000,-** lager dan de begroting. Hieronder is een toelichting gegeven van de belangrijkste afwijkingen.

Onderhoud woonwagenkamp	€ 5.000
Externe advisering vergunning & toezicht bouwen	€ 7.000
Leges WABO	-/- € 5.000

Extra energiecontroles ODNV	-/- € 9.000
Milieu Uitvoeringsplannen	€ 16.000
Totaal	€ 14.000

545050 Woonwagenkamp

Omdat in 2017 een inhaalslag met betrekking tot onderhoud had plaatsgevonden kon het budget 2018 naar beneden worden bijgesteld en laat deze post desondanks nog een positief resultaat van € 5.000,- zien.

545100 Vergunning & toezicht bouwen

In materieel en externe advisering zijn in 2018 minder kosten gemaakt van € 7.000,-.

545200 Leges WABO

In 2018 is een extra bedrag uitgegeven aan een onderzoek voor de kostendekkendheid van de leges van de gemeente Heerde van € 5.000,-.

545250 Milieubeheer

De bijdrage voor de ODNV viel in 2018 hoger uit van € 9.000,- voor de uitvoering van (extra) energiecontroles. Voor de Milieu Uitvoeringsplannen is een bedrag van € 16.000,- minder besteed als begroot omdat er minder aanvragen zijn gedaan.

Baten

De opbrengsten bij dit product zijn **€ 125.000,-** lager dan de begroting. Hieronder zijn de afwijkingen toegelicht.

Volkshuisvesting	€ 6.000
Leges WABO	-/- € 126.000
Overige afwijkingen (geen toelichting)	-/- € 5.000
Totaal	-/- € 125.000

545000 Volkshuisvesting

In 2018 is een bedrag van € 6.000,- ontvangen als renteopbrengst van de SVN startersleningen. Dit verklaart het positieve saldo.

545200 Leges Wabo

De verwachte, in 2018 bijgestelde prognose, is niet gehaald; er is € 126.000,- minder ontvangen. Voornaamste reden hiervan is dat er ruim € 110.000,- is afgeboekt aan oninbare vorderingen.

Ruimtelijke ontwikkeling

Toelichting op product Ruimtelijke ontwikkeling

Ambtelijke capaciteit voor eigen plannen, initiatieven van derden en planschades en externe advisering hierover.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten						
547000 RO eigen plannen	180.194	186.969	14.565	201.534	138.157	63.376
547050 RO initiatieven van derden	170.959	138.374	2.000	140.374	156.807	-16.433
547100 RO toezicht handhaving	0	2.438	12	2.450	2.422	28
547150 Planschades	41.614	25.000	10.743	35.743	24.006	11.737
Totaal Lasten	392.767	352.781	27.320	380.101	321.393	58.707
Baten						
547000 RO eigen plannen	0	-32.920	0	-32.920	-19.014	-13.906
547050 RO initiatieven van derden	50.584	-47.830	0	-47.830	-108.087	60.257
547150 Planschades	5.378	-25.000	0	-25.000	-1.800	-23.200
Totaal Baten	55.962	-105.750	0	-105.750	-128.901	23.151
Resultaat	448.729	247.031	27.320	274.351	192.492	81.858

Toelichting op de lasten en baten Ruimtelijke ontwikkeling

Lasten

Bij het product ruimtelijke ontwikkeling is **€ 59.000,-** minder uitgegeven dan geraamd. Hieronder zijn de belangrijkste afwijkingen toegevoegd.

RO eigen plannen

Aanvragen RO

Planschades

Overige afwijkingen (geen toelichting)

Totaal

547000 RO eigen plannen

Op personeel van derden is een bedrag van ruim € 63.000,- niet uitgegeven voor de inhuur van derden, omdat daar geen aanleiding voor was.

547050 RO initiatieven van derden

Het aantal aanvragen nam in 2018 toe. Om dit op een goede manier te kunnen verwerken is voor een extra bedrag van € 16.000,- meer ingehuurd dan begroot.

547150 Planschades

In 2018 is voor de tweedelijns advisering minder dan begroot gebruik gemaakt van SAOZ, wat op deze post een budgetoverschrijding van € 11.000,- oplevert.

Het resterende verschil van € 1.000,- is het gevolg van afrondingen.

Baten

De opbrengsten bij dit product zijn **€ 23.000,-** hoger dan de raming. Hieronder volgt een toelichting.

RO eigen plannen

Leges bestemmingsplannen

Planschades

Totaal

547000 RO eigen plannen

De begrote inkomsten voor leges van bestemmingsplannen blijft ongeveer € 14.000,- achter bij de verwachte opbrengsten omdat er minder aanvragen zijn geweest.

547050 RO initiatieven van derden

De leges voor bestemmingsplan wijzigingen brachten ruim € 60.000,- meer op dan begroot.

547150 Planschades

Dit betreft een niet inbare vordering van € 23.000,-.

Accommodaties

Toelichting op product Accommodaties

Betreft accommodaties die zichtbaar en hoorbaar zijn in de openbare ruimte en de vrijkomende locaties als De Hank, 't Honk en Willem-Alexanderschool.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten						
502060 Carillion	1.206	1.560	0	1.560	1.227	333
502080 Podiumvoorziening dorpsplein Heerde	0	1.020	-1.020	0	0	0
502120 Muziekkoepeel Veessen	1.379	100	0	100	0	100
502180 Stalling werf	7.169	15.020	-3.523	11.498	12.774	-1.276
502640 Flessenbergerweg 39	26.327	23.366	-2.333	21.033	21.311	-278
502680 Villa Jacoba	61.850	35.571	-8.502	27.069	29.948	-2.879
502740 Nachtegaalweg 48	26.925	22.800	8.863	31.663	29.757	1.906
549150 Onderhoudsplan gem. accommodaties	198.593	131.433	33.300	164.733	146.608	18.126
549200 Vrijkomende locaties	459.457	64.794	201.562	266.356	343.360	-77.004
549201 Reserve vrijkomende locaties	0	0	642.000	642.000	642.000	0
Totaal Lasten	782.905	295.664	870.348	1.166.012	1.226.984	-60.972
Baten						
502180 Stalling werf	150	0	0	0	-650	650
502640 Flessenbergerweg 39	26.327	0	-8.500	-8.500	-11.773	3.273
502680 Villa Jacoba	61.890	-17.327	0	-17.327	-17.796	469
502740 Nachtegaalweg 48	26.925	-1.829	0	-1.829	-691	-1.138
549150 Onderhoudsplan gem. accommodaties	58.341	-36.605	0	-36.605	-38.651	2.046
549200 Vrijkomende locaties	281.592	-28.180	-1.025.193	-1.053.373	-1.051.643	-1.730
549201 Reserve vrijkomende locaties	0	-47.230	0	-47.230	-72.550	25.320
Totaal Baten	455.225	-131.171	-1.033.693	-1.164.864	-1.193.756	28.892
Resultaat	1.238.129	164.493	-163.345	1.148	33.228	-32.080

Toelichting op de lasten en baten Accommodaties

Lasten

De uitgaven bij het product accommodaties zijn € 61.000,- hoger dan de raming. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn hieronder toegelicht.

Energieverbruik/afschrijvingen gemeentelijke accommodaties	€ 16.000
Energieverbruik/afschrijvingen vrijkomende locaties	-/- € 77.000
Totaal	-/- € 61.000

549150 Onderhoudsplan gemeentelijke accommodaties

Het energieverbruik voor de gemeentelijke accommodaties is bij de budgetfreeze bijgeraamd. Hierbij zijn de kosten van het eerste (dure) kwartaal als uitgangspunt genomen en is er te weinig rekening gehouden met seizoensinvloeden. Gevolg is dat het werkelijke energieverbruik € 12.000,- lager is dan de (bijgestelde) raming. De lagere kapitaallasten van € 4.000,- zijn het gevolg van uitgestelde investeringen; met name de 'plofpot', het investeringsbedrag om onvoorziene calamiteiten te kunnen opvangen, is nog niet benut.

549200 Vrijkomende locaties

Dit subproduct bestaat uit de locaties die zijn vrijgekomen na de bouw van De Rhijnsberg en de Heerd. Een aantal locaties is inmiddels verkocht (in 2018 De Spreng), de overige locaties zijn nog steeds in eigendom van de gemeente Heerde. Bij het opstellen van de begroting, medio 2017, was de verwachting dat de verkoop sneller zou plaatsvinden; er zijn nog maar geringe bedragen geraamd voor energie, onderhoud, rente en afschrijving. Doordat de verkoop langer duurt dan verwacht zijn deze kosten tezamen € 77.000,- hoger. Een deel hiervan, ruim € 25.000,-, wordt afgedekt door een hogere onttrekking uit de 'reserve vrijkomende locaties' (zie ook hieronder).

Baten

De baten bij dit product overschrijden de raming met ruim € 28.000,-. Dit wordt voor het grootste deel (€ 25.000,-) veroorzaakt doordat er meer geld is onttrokken uit de 'reserve vrijkomende locaties'. De onderhoudskosten, energiekosten en de belastingen van de vrijgekomen locaties worden uit deze reserve betaald. Doordat deze kosten hoger waren dan geraamd is de onttrekking uit de reserve ook hoger.

Gebiedsontwikkeling

Toelichting op product Gebiedsontwikkeling

De afwikkeling van de projecten Gebiedsontwikkeling Veessen-Wapenveld vindt in 2018 plaats.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten						
537000 Gebiedsontwikkeling	162.667	19.505	38.294	57.799	1.414.605	-1.356.806
Baten						
537000 Gebiedsontwikkeling	182.928	0	0	0	-1.663.775	1.663.775
537001 Reserve gebiedsontwikkeling	0	0	-38.294	-38.294	-38.294	0
Totaal Baten	182.928	0	-38.294	-38.294	-1.702.068	1.663.774
Resultaat	345.594	19.505	0	19.505	-287.463	306.968

Toelichting op lasten en baten Gebiedsontwikkeling

537000 Gebiedsontwikkeling

De gebiedsontwikkeling Veessen-Wapenveld loopt over meerdere jaren en uiteindelijk budgettair neutraal binnen dit product. In enig jaar kunnen we wel meer inkomsten ontvangen dan uitgaven zijn gedaan of andersom. Hoewel wij aanvankelijk de 'pinpas' zouden krijgen van het totaalbedrag is de werkelijkheid dat wij jaarlijks moeten opgeven welke kosten in enig jaar worden gemaakt. Op basis daarvan ontvangen we een voorschot en op basis van de financiële voortgangsverantwoording worden de betreffende kosten afgerekend. Dit leidt in 2018 tot een positief saldo van **€ 307.000,-**.

Beheer en onderhoud

Toelichting op product Beheer en Onderhoud

Beheer en onderhoud van kapitaalgoederen (wegen, fietspaden, groen, openbare verlichting, riolering, speeltoestellen) en grondzaken.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten						
502100 Zoutloods	25.700	27.086	0	27.086	27.341	-255
502500 Sportpark Molenbeek	4.342	7.770	0	7.770	8.094	-324
502520 Sportpark Eeuwlanden	8.431	5.010	0	5.010	9.890	-4.880
502540 Sportpark Monnikenbos	-579	6.470	0	6.470	8.367	-1.897
502560 Sportpark Veessen	768	1.480	-1.480	0	1.771	-1.771
502620 Aula en baarhuisjes	18.151	24.150	0	24.150	17.997	6.153
515703 Schade persleiding meenseweg brandstraat	0	0	0	0	859	-859
515801 Lichtmast Groteweg Wapenveld	0	0	0	0	1.262	-1.262
515802 Elburgerweg aanrijding	0	0	0	0	1.063	-1.063
515803 schade wegdek Zwolseweg 94	0	0	0	0	1.063	-1.063
515804 Hoorneveenseweg hoek Veldweg	0	0	0	0	871	-871
515806 Rova Kerkstraat	0	0	0	0	2.120	-2.120
515809 Kerkdijk/Weteringdijk	0	0	0	0	6.300	-6.300
515811 Beatrixweg brugleuning	0	0	0	0	1.963	-1.963
549300 Buitensportaccommodaties	264.404	322.277	-8.156	314.121	299.239	14.882
551000 Gemeentelijke gronden	106.652	80.717	11.627	92.344	106.891	-14.547
551050 Erfpachten	10.251	10.031	0	10.031	11.082	-1.051
551100 Kadaster & Landmeten	52.470	52.048	-9.620	42.428	30.443	11.985
551102 77-BB-FF Peugeot partner	585	0	0	0	1.032	-1.032
551150 Straatreiniging&Gladheidbestrijding	138.362	138.714	2.759	141.473	115.095	26.377
551200 Beheerplan Wegen	1.306.184	1.531.518	-76.422	1.455.096	1.220.133	234.963
551201 Reserve Beheerplan Wegen	3.319.892	0	1.108.347	1.108.347	1.108.347	0
551202 35-VVG-5 Ford	5.633	0	0	0	6.044	-6.044
551203 34-VVG-5 Ford	2.789	0	0	0	3.190	-3.190
551204 BL-BH-33 Vrachtauto Mercedes	5.367	0	0	0	5.627	-5.627
551205 23-KBK-5 Peugeot partner	2.351	0	0	0	5.694	-5.694
551206 2-VDZ-49 peugeot partner	3.346	0	0	0	3.974	-3.974
551207 Tractor New Holland TR-AK-GH	13.082	0	0	0	21.651	-21.651
551208 5-VZL-60 Mitsubishi	3.913	0	0	0	6.010	-6.010
551209 BX-VD-29 vrachtauto Mercedes	12.533	0	0	0	18.341	-18.341
551210 5-VHF-05 Porter 1.3 kipper	2.016	0	0	0	2.236	-2.236
551211 T4-03-0 New Holland 40/30	9.899	0	0	0	7.058	-7.058
551212 Versnipperaar Schiesling 105MX	13	0	0	0	584	-584

551213 DI-VE-RS wegen bladblazers ed	10.086	0	0	0	9.382	-9.382
551214 Klepelmaaier	3.996	0	0	0	4.972	-4.972
551220 Gronddepot	19.068	56.044	0	56.044	32.080	23.964
551250 Huisnummering/straatnaamborden	647	1.750	-1.523	227	1.925	-1.698
551350 Herstel degeneratieschade	66.142	43.162	79.600	122.762	119.598	3.164
551351 reserve Herstel degeneratieschade	79.644	0	43.000	43.000	43.000	0
551400 Beheerplan Kunstwerken	115.598	121.676	131.657	253.333	236.989	16.344
551450 Verkeersmaatregelen	72.066	108.379	-9.132	99.247	106.360	-7.113
551600 Beheerplan Water	80.850	104.161	-29.776	74.385	81.416	-7.032
551650 Verkeers- en vervoersplan	123.841	40.982	243	41.225	37.051	4.174
551750 Beheerplan Verlichting	222.769	223.566	-5.132	218.434	171.982	46.452
551800 Beheerplan Openbaar groen	1.116.405	1.046.861	26.534	1.073.395	1.062.496	10.899
551802 1-VKL-31 Mercedes	7.338	0	0	0	7.162	-7.162
551803 8-VTN-63 Mercedes	6.605	0	0	0	9.786	-9.786
551804 5-VZL-61 Mitsubishi	5.737	0	0	0	4.901	-4.901
551805 8-VJF-85 Mercedes	6.095	0	0	0	10.383	-10.383
551806 5-VZL-62 Mitsubishi	4.965	0	0	0	4.221	-4.221
551807 94-BV-ZB Porter 1.3 kipper	205	0	0	0	1.683	-1.683
551808 2-VFL-73 Mercedes	6.897	0	0	0	4.331	-4.331
551810 VB-868-H Mercedes	6.418	0	0	0	5.104	-5.104
551812 56-BX-DD Mercedes	1.777	0	0	0	3.900	-3.900
551813 SA-BO John Deere	7.120	0	0	0	5.999	-5.999
551814 Di-Ve-RS bladblazer groen	15.959	0	0	0	12.182	-12.182
551815 BO-OM-ER	5.133	0	0	0	5.865	-5.865
551816 KU-BO-TA	3.589	0	0	0	3.050	-3.050
551817 RA-NS-OM	3.800	0	0	0	3.505	-3.505
551850 Beheerplan Speeltuinen	87.261	77.620	-1.393	76.227	70.668	5.559
551900 Onderhoudsplan Begraafplaatsen	356.937	329.093	1.300	330.393	332.690	-2.297
551902 HA-ZA-A Hansa Kraan	3.853	0	0	0	7.184	-7.184
551903 DI-VE-RS Begraafplaats bladblazers ed	8.522	0	0	0	9.406	-9.406
552000 Onderhoudsplan Reiniging	1.378.804	1.462.209	-7.234	1.454.975	1.401.056	53.919
552100 Onderhoudsplan Riolering	1.601.842	1.352.758	159	1.352.917	1.448.482	-95.565
552102 DI-VE-RS ROM	71	0	0	0	1.878	-1.878
552200 Huisaansluiting riolering	5.089	1.799	0	1.799	12.344	-10.545
Totaal Lasten	10.751.685	7.177.331	1.255.358	8.432.689	8.334.663	98.026
Baten						
502500 Sportpark Molenbeek	0	0	0	0	0	0
502520 Sportpark Eeuwlanden	0	0	0	0	0	0
502540 Sportpark Monnikenbos	0	0	0	0	-1.166	1.166
502560 Sportpark Veessen	0	0	0	0	-369	369
515703 Schade persleiding	0	0	0	0	-859	859

meenseweg brandstraat							
515801 Lichtmast Groteweg Wapenveld	0	0	0	0	-1.262	1.262	
515802 Elburgerweg aanrijding	0	0	0	0	-1.063	1.063	
515803 schade wegdek Zwolseweg 94	0	0	0	0	-1.063	1.063	
515804 Hoorneveenseweg hoek Veldweg	0	0	0	0	-871	871	
515806 Rova Kerkstraat	0	0	0	0	-2.120	2.120	
515809 Kerkdijk/Weteringdijk	0	0	0	0	-6.300	6.300	
515811 Beatrixweg brugleuning	0	0	0	0	-1.963	1.963	
549300 Buitensportaccommodaties	41.617	-51.010	0	-51.010	-42.182	-8.828	
551000 Gemeentelijke gronden	114.983	-98.915	36.899	-62.016	-46.677	-15.339	
551001 Reserve Gemeentelijke gronden	0	0	-24.000	-24.000	-22.363	-1.637	
551050 Erfpachten	47.748	0	-42.899	-42.899	-45.364	2.465	
551100 Kadaster & Landmeten	1.219	-2.130	0	-2.130	-1.375	-755	
551150 Straatreiniging&Gladheidbestrijding	5.380	0	0	0	0	0	
551200 Beheerplan Wegen	3.352.071	0	-	-	-	0	
			1.108.347	1.108.347	1.108.347		
551201 Reserve Beheerplan Wegen	0	0	-138.158	-138.158	-138.158	0	
551220 Gronddepot	18.024	-56.044	0	-56.044	-32.080	-23.964	
551250 Huisnummering/straatnaamborden	2.479	0	0	0	0	0	
551350 Herstel degeneratieschade	79.644	-8.750	-43.000	-51.750	-79.209	27.459	
551351 reserve Herstel degeneratieschade	0	-20.020	-79.600	-99.620	-68.997	-30.623	
551401 Reserve Beheerplan Kunstwerken	0	0	-180.657	-180.657	-164.313	-16.344	
551450 Verkeersmaatregelen	0	0	0	0	-153	153	
551550 Inritvergunningen	0	0	0	0	0	0	
551600 Beheerplan Water	5.159	0	0	0	0	0	
551650 Verkeers- en vervoersplan	0	0	0	0	-286	286	
551750 Beheerplan Verlichting	4.205	-4.720	0	-4.720	-4.997	277	
551800 Beheerplan Openbaar groen	0	0	0	0	0	0	
551901 Reserve Begraafplaatsen	3.635	68.792	-101.816	-33.024	-77.885	44.861	
551950 Inkomsten begraafplaatsen	482.938	-489.659	-23.502	-513.161	-462.760	-50.401	
552001 Reserve Reiniging	61.570	-141.448	20.337	-121.111	-195.252	74.141	
552050 Inkomsten reiniging	1.830.095	-	-39.205	-	-	-	
		1.777.549		1.816.754	1.686.344	130.410	
552100 Onderhoudsplan Riolering	19	-1.799	0	-1.799	0	-1.799	
552150 Inkomsten riolering	1.808.552	-	0	-	-	56.945	
		1.689.476		1.689.476	1.746.421		
552200 Huisaansluiting riolering	11.200	0	0	0	-1.680	1.680	
Totaal Baten	7.870.538	-	-	-	-	-54.797	
		4.272.728	1.723.948	5.996.676	5.941.879		

Resultaat	18.622.223	2.904.603	-468.590	2.436.013	2.392.784	43.229
------------------	-------------------	------------------	-----------------	------------------	------------------	---------------

Toelichting op de lasten en baten Beheer en Onderhoud

Lasten

De lasten wijken **€ 98.026,-** in positieve zin af van de begroting. De belangrijkste afwijkingen zijn hieronder toegelicht.

Aula en baarhuisjes	€ 6.153
Buitensportaccommodaties	€ 14.882
Gemeentelijke gronden	-/- € 14.547
Kadaster en landmeten	€ 11.985
Straatreiniging en gladheidsbestrijding	-/- € 26.377
Beheerplan Wegen	€ 234.963
Materieel Wegen (samengevoegde bedragen)	-/- € 95.795
Gronddepot	€ 23.964
Beheerplan Kunstwerken	€ 16.345
Verkeersmaatregelen	-/- € 7.113
Beheerplan Water	-/- € 7.032
Beheerplan Verlichting	€ 46.452
Beheerplan Openbaar Groen	€ 10.899
Materieel Groen (samengevoegde bedragen)	-/- € 82.072
Beheerplan Speeltuinen	€ 5.559
Materieel Begraafplaatsen (samengevoegde bedragen)	-/- € 16.590

Onderhoudsplan Reiniging	€ 53.919
Onderhoudsplan Riolering	-/- € 95.565
Huisaansluiting Riolering	€ 10.545
Overige kleine afwijkingen	€ 7451
Totaal	€ 98.026

502620 Aula en baarhuisjes

In verband met de budgetfreeze is geen preventief onderhoud meer uitgevoerd, alleen klachtenonderhoud. Dit budget maakte echter geen deel uit van de budgetfreeze, waardoor er sprake is van een lager uitgave van € 6.153,- dan geraamd.

549300 Buitensportaccommodaties

De afschrijvingen zijn lager omdat investeringen nog niet zijn uitgevoerd. Het bedrag dat geraamd is voor brandstof is op dit subproduct niet uitgegeven maar op het subproduct Beheerplan Groen. Totaal is er op dit subproduct sprake van € 14.882,- aan minder uitgaven.

551000 Gemeentelijke gronden

De budgetfreeze op dit subproduct is te voorbarig geweest. Er zijn kosten gemaakt vanwege de verrekening van de onder- en overmaat van gemeentelijke gronden in het Hoogwatergeulgebied en voor sloopwerkzaamheden en asbestsanering voor de Zwolseweg 51. Die locatie wordt naar verwachting in 2019 verkocht. Per saldo gaat het om een negatief bedrag van € 14.547,-.

551100 Kadaster & Landmeten

Er is minder informatie ingewonnen bij het kadaster en minder uitzetwerk gedaan waardoor € 11.985,- minder is uitgegeven. De raming is gebaseerd op een gemiddelde en kan per kalenderjaar afwijken.

551150 Straatreiniging & Gladheidbestrijding

Door de zachte winter is er minder gestrooid. De raming is altijd gebaseerd op een gemiddelde en kan per kalenderjaar afwijken. Hierdoor is er € 26.377,- minder uitgegeven.

551200 Beheerplan Wegen

De dekking voor alle kosten voor het materieel voor wegen en voor de openbare ruimte maar ook voor het openbaar groen zijn in de begroting 2018 grotendeels ondergebracht bij het Beheerplan Wegen. Dit betreft een bedrag in de primaire begroting van € 170.120,- voor brandstof, verzekeringen, onderhoud materieel en motorrijtuigenbelasting. Vanwege de budgetfreeze is het bedrag abusievelijk met € 59.723,- verlaagd. Ons materieel is volgens afspraak blijvend gebruikt en onderhouden.

De kosten van verzekering (€ 19.004,-) zijn rechtstreeks op dit product geboekt en bedroegen € 6.700,- meer dan begroot. Daarnaast is nog een totaalbedrag van € 2.045,- rechtstreeks aan onderhoudskosten geboekt.

Het primaire bedrag compenseert grotendeels de werkelijke kosten op Materieel Wegen van € 95.795,- (551202 tot en met 551214) en € 82.072,- op Materieel Groen. (551802 tot en met 551817). Door de aframing van € 59.723,-, de hogere kosten van verzekering van € 6.700,- en uitgaven van € 2.045,- ten opzichte van de € 170.120,- is sprake van overschot op dit product van € 101.652,-. Dit is echter een rekenkundig

overschot wanneer we kijken naar de werkelijke kosten op materieel Wegen en Materieel Groen.

Er is sprake van lagere afschrijvingen als gevolg van uitgestelde investeringen, € 86.000,-. Er is ook minder nieuwe werkkleding aangeschaft, waardoor € 12.000,- resteert. Als laatste is er voor € 32.269,- minder aan verwerkingskosten uitgegeven omdat er afgelopen jaar weinig teerhoudend asfalt is gefreesd en gestort. De overige kleine bedragen tezamen met vorenstaande bedragen betekenen dat binnen het Beheerplan Wegen € 234.963,- minder is uitgegeven.

551202 tot en met 551214 Materieel

De kosten zijn afzonderlijk per voertuig geboekt. Deze uitsplitsing is gemaakt om de uitgaven per voertuig inzichtelijk te maken. Deze kosten zijn niet afzonderlijk geraamd. Er is dus bij elk voertuig een overschrijding in de kosten. De totale kosten van € 95.795,- voor de voertuigen worden gecompenseerd met het saldo van het subproduct Beheer Wegen.

551220 Gronddepot

Uitgangspunt van het eigen gronddepot is dat het depot zichzelf kosten neutraal in stand moet kunnen houden. Tegenover de lasten van € 23.964,- staat eenzelfde bedrag aan baten.

551351 Reserve Herstel degeneratieschade

Er heeft een onttrekking aan de reserve plaatsgevonden ter hoogte van het verschil tussen de baten (inkomsten van derden vanwege de schade die zij veroorzaakt hebben) en de lasten (onkosten die gemaakt zijn op de schade te herstellen) op dit subproduct.

551400 Beheerplan Kunstwerken

Er is € 16.345,- minder uitgegeven aan het onderhoud van de kunstwerken. Het overgebleven bedrag is teruggestort in de reserve kunstwerken. Omdat wij afgelopen jaar voor het eerst alle nieuwe kunstwerken rondom de hoogwatergeul en gebiedsontwikkeling moesten onderhouden, is het nog even 'aftasten'. In 2019 wordt het beheerplan kunstwerken geactualiseerd. Vanaf 2020 ontstaat er een duidelijker beeld wat nodig is om ook de kunstwerken in de hoogwatergeul en die voortkomen uit de gebiedsontwikkeling te beheren en te onderhouden.

551450 Verkeersmaatregelen

Er zijn minder verkeersborden en verwijzingsborden (ANWB) vervangen dan in een gemiddeld jaar en daardoor is € 7.113,- minder uitgegeven.

551600 Beheerplan Water

Het sloten reinigen was intensiever door de droge zomer en de gevolgen daarvan van de doorstroming in de sloten. De kosten zijn daardoor € 7.032,- hoger uitgevallen. De jaarlijkse raming is gebaseerd op een gemiddelde en daardoor kunnen de werkelijke kosten verschillen van de ramingen.

551750 Beheerplan Verlichting

De laatste jaren is ingezet op LED-verlichting. Ook zijn het afgelopen jaar slimme meters ingesteld. Hierdoor wordt er nu afgerekend op de werkelijke energiekosten. Dit is ongeveer de helft van het positieve bedrag. Het resterende positieve bedrag komt doordat er nagenoeg geen lichtmasten en armaturen zijn vervangen, terwijl voor dit subproduct geen sprake was van een budgetfreeze. Immers vervanging door LED-verlichting levert op termijn besparing op. Totaal is € 46.452,- minder uitgegeven.

551800 Beheerplan Openbaar groen

Dit positief resultaat van € 10.899,- komt grotendeels doordat minder salariskosten zijn toegerekend en doordat brandstof op het afzonderlijke materieel is geboekt.

551802 tot en met 551817 Materieel Groen

De kosten zijn afzonderlijk per voertuig geboekt. Deze uitsplitsing is gemaakt om de uitgaven per voertuig inzichtelijk te maken. Deze kosten zijn niet afzonderlijk geraamd. Er is dus bij elk voertuig een overschrijding in de kosten. De totale lasten van € 82.072,-

voor de voertuigen worden gecompenseerd met het saldo van het subproduct Beheer Wegen.

551850 Beheerplan Speeltuinen

De helft van dit positieve resultaat wordt veroorzaakt door een lagere afschrijving op de investeringen. De ander helft komt door minder reparaties die nodig waren aan de speeltoestellen. Er is € 5.559,- minder uitgegeven.

551902 en 551903 Materieel Begraafplaatsen

De kosten van materieel voor de begraafplaatsen zijn niet aan de voorkant afzonderlijk geraamd. Ze worden wel inzichtelijk gemaakt bij de jaarstukken. Het betreft lasten ter grootte van € 16.950,-.

552000 Onderhoudsplan Reiniging

De uitgaven zijn € 53.919,- minder dan geraamd vanwege minder toegerekende personeelskosten en omdat geen verwerkingskosten voor huis- en zwerfafval op dit subproduct geboekt zijn.

552100 Onderhoudsplan Riolering

Op deze post zijn de afschrijvingen beduidend hoger dan geraamd en bovendien heeft er meer onderhoud aan de pomp units plaatsgevonden. Daardoor waren de lasten € 95.565,- hoger. Dit heeft ook deels te maken met BTW verrekening.

552200 Huisaansluiting riolering

Voor enig kalenderjaar worden de kosten voor het herstel van de huisaansluitingen riolering geraamd, maar de werkelijkheid kan afwijken. Zo ook in dit geval. De kosten op de dit subproduct waren € 10.545,- hoger.

Baten

De baten wijken **€ 54.797,-** negatief af van de raming. De belangrijkste afwijkingen zijn hieronder toegelicht.

Ontvangen schadebedragen	€ 10.736
Buitensportaccommodaties	-/- € 8.828
Gemeentelijke gronden	-/- € 15.339
Gronddepot	-/- € 23.964
(Reserve) herstel degeneratieschade	-/- € 3.164
Reserve Beheerplan Kunstwerken	-/- € 16.344
Reserve Begraafplaatsen	€ 44.861

Inkomsten Begraafplaatsen	-/- € 50.401
Reserve Reiniging	€ 74.141
Inkomsten Reiniging	-/- € 130.410
Inkomsten Riolering	€ 56.945
Overige kleine afwijkingen (geen toelichting)	€ 6.970
Totaal	-/- € 54.797

515801 tot en met 515811 ontvangen schadebedragen

Betreffen diverse facturen die zijn geïnd op basis van aangerichte schade aan gemeentelijke eigendommen en die niet onder degeneratie opbrengsten zijn geboekt. Het betreft een bedrag van € 10.736,-.

549300 Buitensportaccommodaties

Bedrag van € 8.828,- is het gevolg van lagere huuropbrengsten,, doordat trainingsvelden bij VV Heerde en VV Wapenveld niet meer worden verhuurd.

551000 Gemeentelijke gronden (negatieve uitgaven van € 15.339,-, negatieve baten van € 14.547,-)

De geraamde opbrengsten van de grondverkoppen zijn voor circa de helft gehaald. Dit heeft te maken met beschikbare capaciteit maar ook met belangstelling voor te verkopen gronden.

551220 Gronddepot

Uitgangspunt van het eigen gronddepot is dat het depot zichzelf kosten neutraal in stand moet kunnen houden. Tegenover de baten van € 23.964,- staat een vergelijkbaar bedrag aan lasten.

551350 Herstel Degeneratieschade en reserve Herstel degeneratieschade

Er heeft een onttrekking aan de reserve plaatsgevonden ter hoogte van het verschil tussen de baten (inkomsten van derden vanwege de schade die zij veroorzaakt hebben) en de lasten (onkosten die gemaakt zijn op de schade te herstellen) op dit subproduct.

551401 Reserve Beheerplan Kunstwerken

Er is € 16.344,- minder onttrokken aan de reserve vanwege de lagere lasten.

551901 Reserve Begraafplaatsen

Vanwege de lagere inkomsten en hogere lasten is een bedrag van € 44.861,- extra aan de reserve onttrokken.

551950 Inkomsten begraafplaatsen

De inkomsten zijn met een bedrag van € 50.401,- gedaald als gevolg van minder geïnde begrafenisrechten en minder aangekochte graven.

552001 Reserve Reiniging

Vanwege de lagere inkomsten is een bedrag van € 74.141,- extra onttrokken aan de reserve.

552050 Inkomsten reiniging

Er zijn met name fors minder opbrengsten voor de vergoeding van verpakkingsafval en minder opbrengsten van het vaste deel. Totaal zijn de inkomsten € 130.910,- lager.

552150 Inkomsten riolering

Naast hogere heffingsinkomsten is een bedrag van € 47.000,- als afkoppelbijdrage van het waterschap ontvangen. Totaal betekent dit een bedrag van € 56.945,- aan extra inkomsten.

Bosbeheer

Toelichting op product Bosbeheer

Het beheer en onderhoud van het gemeentelijk bos- en heidegebied.

Wat heeft het gekost?

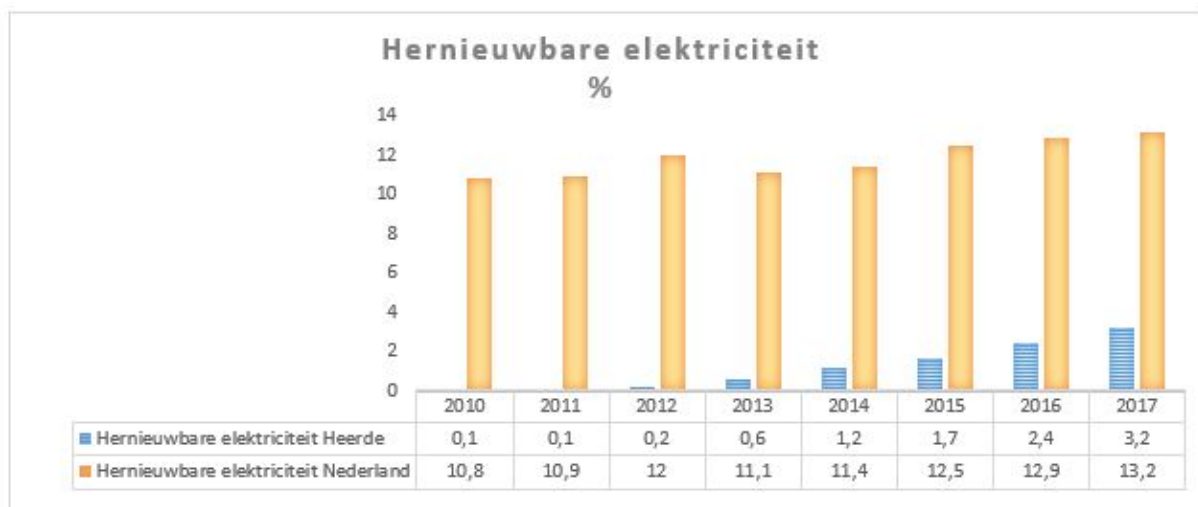
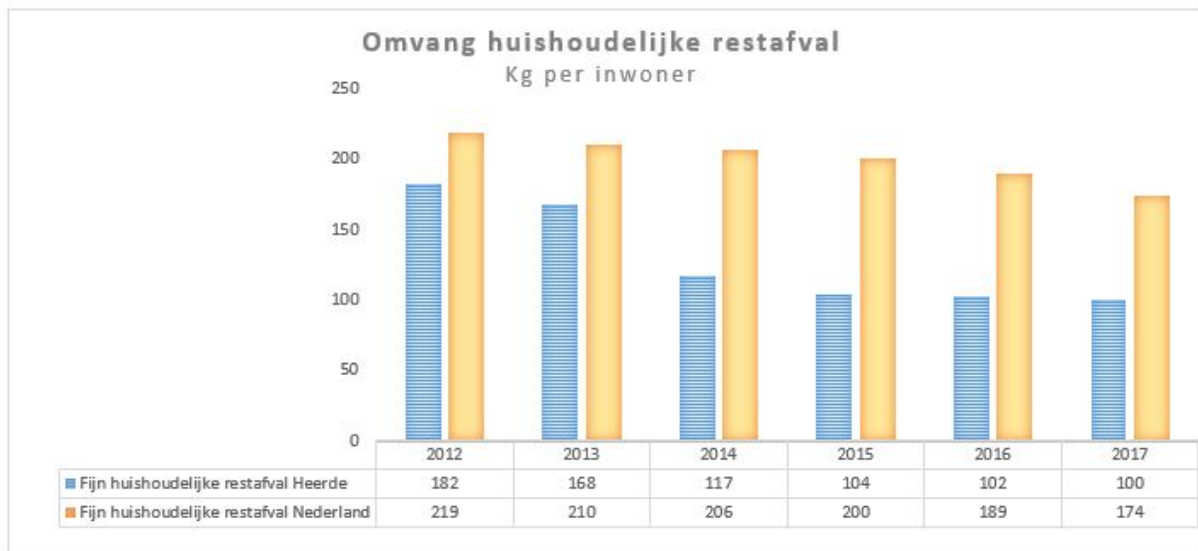
Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten						
502200 Gebouwen Bosbedrijf	9.420	8.924	-4.390	4.534	3.208	1.326
555000 Bosbeheer	85.216	97.331	-25.010	72.321	101.653	-29.332
555050 Recreatiebeheer	9.507	3.998	7.959	11.957	11.880	77
Totaal Lasten	104.143	110.253	-21.441	88.812	116.741	-27.929
Baten						
502200 Gebouwen Bosbedrijf	3.637	-4.475	0	-4.475	-3.688	-787
555000 Bosbeheer	155.378	-144.627	0	-144.627	-142.854	-1.773
555050 Recreatiebeheer	22.395	0	0	0	0	0
Totaal Baten	181.411	-149.102	0	-149.102	-146.542	-2.560
Resultaat	285.554	-38.849	-21.441	-60.290	-29.801	-30.489

Toelichting op de lasten en baten Bosbeheer

555000 Bosbeheer

De subsidiebijdrage van € 21.679,- van natuurbeheer (SNL) is voor 2018 nog niet ontvangen. Er is een gezamenlijke aanvraag gedaan met meerdere partijen. Er was discussie over een deel van de aanvraag dat geen betrekking heeft op de gemeente Heerde maar wel de veroorzaker van de vertraging is. Een en ander is nu opgelost en de provincie zal binnenkort de beschikking voor 2018 afgeven. Door de budgetfreeze is het bedrag voor bosverzorging op € 1.000,- gezet. Om de veiligheid voor de gebruikers van het bos te garanderen zijn hier toch uitgaven geweest (snoeien laanbomen € 15.424,- door een externe partij) en was chopperen en prunusbstrijding in het heidegebied nodig om voedsel te blijven bieden aan de schaapskudde. Deze meerkosten zijn gecompenseerd met een hogere opbrengst van € 16.650 van de houtverkoop en een hogere opbrengst van € 7.016,- voor de pachten. Per saldo zijn de lasten (€ 116.741,-) lager dan de baten € 146.542,-.

BBV-Indicatoren programma (Openbare) ruimte, wonen en ondernemen



4. Sociaal maatschappelijk

Toelichting op programma Sociaal Maatschappelijk

Het programma Sociaal Maatschappelijk gaat over alles wat mensen in hun directe bestaan raakt en heeft primair betrekking op zorg, welzijn, arbeid, onderwijs, volksgezondheid en vrijetijdsbesteding zoals sport en kunst en cultuur. Het gaat om mensen en de wijze waarop zij in staat zijn om deel te nemen aan de samenleving en invulling geven aan hun eigen verantwoordelijkheid.

Collegeprogramma Samenleving

Algemeen

- Niemand staat aan de kant.
- Ouderen zijn in beeld.
- Inwoners zijn betrokken en actief in hun buurt, in verenigingen en in vrijwilligersorganisaties. Zij zijn verantwoordelijk voor hun eigen welbevinden en houden zo lang mogelijk zelf de regie.
- Inwoners die dit niet kunnen worden ondersteund.

De gemeente heeft een vangnet voor inwoners en ondersteunt verenigingen en vrijwilligersorganisaties.

Kwaliteit

Reguliere taak. Jaarlijks kunnen (vrijwilligers)organisaties subsidies aanvragen. Het gemeentelijk vrijwilligerssteunpunt, de volwassenenwerker en de jongerenwerker ontvangen jaarlijks een subsidie om onder andere vrijwilligers te ondersteunen.

Initiatieven van inwoners faciliteren we zo nodig met een leefbaarheidsbudget.

Kwaliteit

Uitvoering voorzien in 2020 en verder.

In 2019 wordt dit ontwikkeld, daarbij wordt er ook gekeken hoe we als gemeente om willen gaan met burgerinitiatieven (in verlengde van de burgerparticipatie) . De traineegroep van de gemeente Heerde zal dit verder uitwerken.

Inwoners ouder dan 75 jaar krijgen per brief het aanbod of zij een gesprek willen met een vrijwilliger en we organiseren het aanbod van vrijwilligers om ouderen te bezoeken.

Kwaliteit

Uitvoering voorzien in 2020

Verdere ontschotting van het sociaal domein ten behoeve van efficiënte en effectieve inzet van de middelen.

Ontschotting is onderdeel van de transformatie en wordt breed uitgevoerd. Voor 2019 e.v. gezamenlijk inkoop maatwerkvoorzieningen voor jeugd en maatschappelijke ondersteuning. Daarnaast proces "aanpak van 0-100" om de toegang tot (collectief) gefinancierde zorg en ondersteuning integraal te benaderen met meer en betere samenwerking tussen professionals, ketenpartners, vrijwilligers, kerken, verenigingen en mantelzorgers.

Kwaliteit

Ontschotting is onderdeel van de transformatie en wordt breed uitgevoerd. In 2020 wordt integraal gewerkt vanuit de gezamenlijk ontwikkelde zorgproducten voor Jeugd en Wmo en de integrale verordening.

In 2020 wordt de aanpak 0-100 verder uitgewerkt. Hierbij staat het integrale werken rondom een casus centraal. Het gaat om ontschotting binnen de decentralisaties en om het versterken van de verbinding met ketenpartners en overige betrokken organisaties.

Preventie

- Familie, buurtbewoners en maatschappelijke instellingen en organisaties hebben oog voor problemen bij inwoners en weten waar ze bij problemen met hun signaal terecht kunnen.
- Algemene voorzieningen zijn bij inwoners bekend evenals mogelijkheden voor financiële ondersteuning om deel te kunnen nemen aan maatschappelijke activiteiten.
- Ambulante medewerkers zijn zichtbaar en bekend in de wijk en hebben goede contacten met partijen om vroegtijdig (financiële) problemen te signaleren.

Afspraken met partijen om het oplopen van (financiële) problemen te voorkomen en als gemeente het goede voorbeeld geven.

Kwaliteit

In 2016 heeft het college de notitie ketensamenwerking armoede vastgesteld. In het vierde kwartaal van 2018 is deze geëvalueerd. Op basis van deze evaluatie zal er in de eerste helft van 2019 een uitvoeringsplan armoedebestrijding worden ontwikkeld. Hierin wordt aandacht besteed aan de verbinding met maatschappelijke partners om financiële problemen zoveel mogelijk te voorkomen.

Afspraken met woningcorporatie over verantwoordelijkheden van partijen bij huurschulden en overige sociale problematiek.

Kwaliteit

Woningcorporatie Triada is een partner in de ketensamenwerking armoedebestrijding van de gemeente Heerde. We hebben met hen afspraken gemaakt over de procedures in geval van schulden en betalingsachterstanden. Er zijn korte lijnen met en er wordt snel geschakeld tussen Triada en de medewerkers schulddienstverlening van de gemeente Heerde. Daarnaast is de samenwerking met Triada gericht op het zo snel mogelijk in beeld krijgen van zorgelijke woon- en leefsituaties waardoor er adequate hulp ingezet kan worden. Triada is kernpartner in de aanpak 0-100.

Algemene voorzieningen faciliteren waarbij de huidige eigen bijdrage voor de algemene voorziening schoon en leefbaar huis niet wordt verhoogd.

Een algemene voorziening is vrij toegankelijk, laagdrempelig zonder voorafgaand onderzoek naar persoonlijke omstandigheden en kan ingezet worden zonder tussenkomst van de gemeente. Voorbeelden zijn de mantelzorgcoördinator, de volwassenwerker, de jongerenwerker, de buurtcoaches, regieondersteuning (individuele begeleiding en dagbesteding) en maatschappelijk dienstverlening. De gemeente vraagt voor deze algemene voorzieningen geen bijdrage van de inwoner maar mag dat wel. Voor de algemene voorziening schoon en leefbaar huis wordt wel een bijdrage gevraagd.

Kwaliteit

Voor de algemene voorziening schoon en leefbaar huis wordt een eigen bijdrage gevraagd. Deze bedraagt momenteel maximaal € 6,50 per uur. Indien men een laag inkomen heeft kan men volledig tegemoet worden gekomen in de eigen bijdrage die men moet betalen. Het abonnementstarief voor voorzieningen Wmo zal in 2020 ook gelden voor de algemene voorziening schoon en leefbaar huis.

Frequentie, bij de beoogde ontvangers passende, voorlichting en communicatie om inwoners te prikkelen hun rol te nemen en hen te informeren welke preventieve sociaal maatschappelijke ondersteuningsmogelijkheden er zijn.

Kwaliteit

Reguliere activiteit. Via de gemeentepagina, internetsite en door het organiseren van, op de doelgroep gerichte, bijeenkomsten vestigen we, ook de komende jaren, de aandacht op de ondersteuningsmogelijkheden die er zijn en prikkelen we de inwoners hun rol te nemen.

Het aanbod van sociaal maatschappelijke ondersteuning en voorzieningen is zichtbaar in de dorpen en wordt waar nodig heroverwogen.

De komende jaren wordt bekeken in hoeverre algemene voorzieningen uitgebreid of aangepast moeten worden ten behoeve van de zelfredzaamheid en participatie van onze inwoners. Zo wordt er gekeken of de dagbesteding breder en zichtbaarder ingezet kan gaan worden. Daarbij wordt er ook gekeken naar de mogelijkheden in de dorpen.

Kwaliteit

Dit is onderdeel van de aanpak van 0-100 waarbij er onderzocht wordt of en hoe de fysieke vindplaats c.q. ontmoetingsplekken voor het sociaal domein voor inwoners ingericht moeten worden. Realisatie van de uitkomst is gepland medio 2019 begin 2020.

Onderzoeken of de Whatsapp buurtpreventie uitgebreid kan worden naar het sociaal domein om zo de zelfredzaamheid van inwoners in de groep te ondersteunen.

Kwaliteit

Uitvoering in 2021

Waar mogelijk wordt laagdrempelige opvang met hulp van de samenleving geboden in bestaande accommodaties.

De gemeente Heerde kent herkenbare accommodaties in de samenleving te denken valt "de Heerd", "het Hof van Cramer" maar ook verschillende locaties in de dorpen zoals multifunctioneel centrum in Vorchten en sporthal "de Noord" in Veessen. We weten dat de kans van slagen voor laagdrempelige opvang wordt vergroot wanneer dit in een leefomgeving wordt geboden die veilig en leefbaar is, en waar men positieve sociale contacten kan opdoen.

Kwaliteit

Dit is onderdeel van de aanpak van 0-100 waarbij er onderzocht wordt of en hoe de fysieke vindplaats c.q. ontmoetingsplekken voor het sociaal domein voor inwoners ingericht moet worden. Realisatie van de uitkomst is gepland medio 2019 begin 2020. Herstructureren algemene voorziening regieondersteuning: oriëntatie naar brede dagvoorziening in bestaande accommodaties in plaats van gefragmenteerde dagbesteding-realisatie is in ontwikkeling waarbij er aangesloten wordt bij het scenario onderzoek in het kader van de locatie 0-100. In afwachting hierop wordt er gekeken in welke tussenvorm er gewerkt kan gaan worden in 2019-2020.

Laaggeletterdheid

- Iedereen taal-, reken- en digitaal vaardig binnen de mogelijkheden van de inwoner.

Passend maatwerk aanbieden voor inwoners om hen taal-, reken- en digitaal vaardig te maken.

Kwaliteit

Vanuit de WEB-middelen (Wet Educatie Beroepsonderwijs) bieden we in 2020 de inwoners de mogelijkheid om formele taallessen te volgen. Daarnaast is er ook minimaal acht uur per week een Taalpuntdocent beschikbaar. Daarnaast biedt ondermeer Senior Web als ook Werkbedrijf Lucrato ondersteuning in het aanleren van (digitale) basisvaardigheden.

Samen met Oldebroek en Hattem faciliteren we partijen in het Taalpunt.

Kwaliteit

In 2020 zal er wederom minimaal 8 uur Taalpuntdocent beschikbaar blijven.

Volwassen inwoners die een uitkering ontvangen faciliteren om deel te nemen aan trainingen om taal-, reken- en digitale vaardigheden te leren.

Kwaliteit

Reguliere activiteit. Wanneer geconstateerd wordt dat een inwoner met een uitkering een achterstand of beperking heeft op gebied van taal, rekenen of digitale vaardigheid worden zij doorverwezen naar passende training/ondersteuning.

Informatie en toegankelijkheid sociaal domein

- Inwoners van 0 tot 100+ kunnen terecht bij één centraal loket en er is één regisseur per gezin.
- Er wordt integraal besproken wat inwoners zelf, met hulp van hun omgeving of algemene voorzieningen, kunnen. Als dit geen oplossing biedt, wordt samen met de inwoner in beeld gebracht welke ondersteuning nodig is. Huisgenoten, mantelzorgers en onafhankelijk cliëntadviseurs zijn welkom bij dit gesprek.

In stand houden bestaande toegang via Centrum voor Jeugd en Gezin en Zorgvraag Heerde totdat het centrale loket is gerealiseerd.

In 2018 is de toegang via CJG in stand gebleven. Daarbij is nadrukkelijker de verbinding gezocht tussen het CJG en de overige vakgebieden binnen het sociaal domein. Dit als voorloper op de ontwikkelingen binnen de aanpak 0-100.

Kwaliteit

Bestaande voorzieningen worden in stand gehouden totdat de aanpak 0-100 heeft geleid tot een nieuwe locatie. Wel wordt bekeken waar in de uitvoering al stappen gemaakt kunnen worden in de meer integrale samenwerking, zowel intern als met ketenpartners (op basis van learning by doing).

Inwoners vinden bij het centrale loket een deskundig luisterend oor en een adequate aanpak van de vraag binnen een aanvaardbare termijn.

Kwaliteit

Er wordt onderzocht hoe we de informatie en toegankelijkheid sociaal domein zo optimaal mogelijk kunnen organiseren. In 2019 heeft besluitvorming plaatsgevonden rondom de 'aanpak 0 -100'. Naar aanleiding van deze besluitvorming worden nadere vervolgstappen gezet om te komen tot een centraal loket voor inwoners. Naast het onderzoek naar een locatie voor een fysiek loket, blijven we actief bezig om zowel intern als ook extern meer in te zetten op preventie en samenredzaamheid van onze inwoners. In de tussentijd worden via Zorgvraag Heerde inwoners zo adequaat mogelijk geïnformeerd of doorverwezen naar een inhoudelijk specialist. Dit proces wordt in 2020 verder voortgezet.

Waar mogelijk verdere ontschotting welzijn en zorg.

Transformatie van het sociaal domein met rol voor preventie hierin komt trapsgewijs tot stand. Dit vereist grote veranderingen in ons denken en handelen. Het betreft een verschuiving van het bestrijden van symptomen naar het versterken van de lokale samenleving, naar meer voorkomen van problemen en het gebruik maken van de eigen kracht. De gemeente wil dat welzijn en zorg integraler benaderd en uitgevoerd gaan worden. Het bundelen van de krachten geeft een sterker fundament waardoor er vroegtijdig (ter voorkoming) en beter kan worden aangesloten bij de vragen en signalen van inwoners. Ook kan hierdoor overbelasting van vrijwilligers of mantelzorgers worden voorkomen.

Kwaliteit

- Hervormen van algemeen maatschappelijk werk per 2019.
- Herstructureren algemene voorziening regieondersteuning: oriëntatie naar brede dagvoorziening in combinatie met welzijn in plaats van gefragmenteerde dagbesteding- realisatie medio 2019-2020.
- Mede betrokken in aanpak 0-100- realisatie medio 2019-2020.

De drie processen zijn in gang gezet. Algemeen maatschappelijk werk (individuele begeleiding voor psychosociale problemen) wordt onder de AVR uitgevoerd. De deelnemende aanbieders in de AVR zijn samen een opzet aan het maken voor het invullen van een brede dag voorziening. De aanpak 0-100 probeert de signalen en initiatieven uit het werkveld te bundelen en door te geleiden; ook wordt gekeken welke aanvullende acties/doorontwikkelingen er vanuit de gemeente noodzakelijk zijn. De drie bovenstaande processen lopen ook in 2020 door.

Wet publieke gezondheid / Volksgezondheid

- Inwoners kennen de gevaren van het overmatig gebruik van drank, drugs, medicijnen en gamen.
- Ze herkennen drank-, drugs-, medicijn- en gameverslaving en weten waar ze aan moeten kloppen voor hulp.

Frequentie, bij de beoogde ontvanger(s) passende, voorlichting en communicatie over verslavingsproblematiek.

Kwaliteit

In samenwerking met Tactus en de GGD is in 2019 gewerkt aan een verbetering en verbreding van het preventieprogramma voor verslavingsproblematiek. In 2020 wordt dit preventieprogramma gelanceerd op alle scholen in de gemeente Heerde. Tevens kan op incidentele basis voorlichting en communicatie worden ingezet op actuele onderwerpen.

Preventieve activiteiten en begeleiding bij verslavingsproblematiek.

Kwaliteit

In samenwerking met Tactus en de GGD is in 2019 gewerkt aan een verbetering en verbreding van het preventieprogramma voor verslavingsproblematiek. Dit preventieprogramma wordt in 2020 gelanceerd op alle scholen in de gemeente Heerde. Op incidentele basis kan voorlichting en communicatie worden ingezet op actuele onderwerpen.

Zorg bij verward gedrag

- Er is een 24/7 sluitende (zorg)keten voor (het signaleren van) inwoners met verward gedrag en afspraken over vervoer, crisisplekken, huisvesting en dagactiviteiten.

Een regionale en lokale sluitende aanpak, waarbij aandacht is voor de combinatie van problemen die tot verward gedrag leiden.

Kwaliteit

In het najaar van 2018 is de nota sluitende aanpak personen met verward gedrag door de raad vastgesteld. Hierin is aandacht voor lokale en regionale actiepunten die regionaal worden gemonitord (EPA-overleg). Er zijn o.a. afspraken gemaakt over de organisatie en vorm van een 24/7 advies- en meldpunt Oost-Veluwe (helaas is daarvoor de financiering vanuit de zorgverzekeringswet teruggedraaid), passend vervoer in de regio Noord- en Oost-Gelderland. Daarnaast is een coulanceregeling vervoer opgesteld. Ook heeft de GGD een inventariserend onderzoek gedaan naar crisisplekken en tijdelijke opvangplakken personen met verward gedrag.

De financiën voor het organiseren van het 24/7 meldpunt zijn geregeld. We zijn nog in afwachting van een positief advies van de OR van de organisatie die het gaat uitvoeren (GG-net).

Er zijn duidelijke afspraken wie de regie voert.

Kwaliteit

In 2018 is de nota sluitende aanpak personen met verward gedrag vastgesteld. Deze nota omvat lokale en regionale acties die regionaal gemonitord worden (EPA). In 2018 is zoveel mogelijk gewerkt met het benoemen van een casusregisseur per casus die afstemming heeft met de integrale gespreksvoerder (procesregisseur) over de voortgang. Nadere uitwerking hiervan is te vinden in de nota sluitende aanpak personen met verward gedrag (2018).

Eind 2019 zal er een evaluatie plaatsvinden van de speerpunten die genoemd zijn in de lokale paragraaf binnen de nota sluitende aanpak. Naar aanleiding van de evaluatie zullen mogelijke nieuwe acties genomen worden. Deze zullen opgenomen worden in het lokale uitvoeringsplan Beschermd Thuis.

We staan open voor vernieuwende vormen van zorg voor inwoners met verward gedrag.

Kwaliteit

In 2018 is de nota sluitende aanpak personen met verward gedrag in de raad vastgesteld. Ook heeft de ZonMw pilot Consumindercoach in Wapenveld (samenwerking met onder andere Zoethout en de Rode Beer) gefungeerd als vliegwiel voor de voorbereiding van het project Wonen in de Luwte: het creëren van een achttal veilige woonplekken voor kwetsbare inwoners. Dit zijn niet per definitie personen met verward gedrag. Echter zij zouden dit wel kunnen vertonen als een dergelijke woonvorm hun niet wordt geboden.

De voorbereidingen voor aanpak 0 - 100 zijn in volle gang. Daarin hebben we meegenomen dat we zoeken naar een herkenbaar meldpunt voor mensen met onbegrepen/verward gedrag.

Vanuit de regio worden gelden beschikbaar gesteld voor het ontwikkelen van algemene voorzieningen (deze gelden zijn onderdeel van het convenant dat 27 mei 2019 door de raad is vastgesteld). Er zijn plannen voor het inzetten van een extra jongerenwerker voor de overgang van 18- naar 18+ voor deze doelgroep. Daarnaast is in ontwikkeling een brede basisvoorziening/inloop voor de doelgroep GGZ/LVB.

Zorg en veiligheid voor personen met verward gedrag worden integraal (bestuurlijk) besproken en waar mogelijk geïntegreerd aangeboden voor alle inwoners.

Kwaliteit

Nadere uitwerking hiervan vindt plaats in de nota sluitende aanpak personen met verward gedrag welke in het najaar van 2018 aan de raad is aangeboden. Er vindt structureel overleg plaats tussen de integrale gespreksvoerders (IGV) van Hattem, Heerde en Epe met Veilig Thuis (tenminste ieder kwartaal). Op casusniveau stemt IGV af met medewerker ontwikkeling en openbare orde, de burgemeester en politie. Structureel regionaal driehoeksoverleg (ieder kwartaal).

De lokale- en regionale aanpak verwarde personen benoemt een aantal maatregelen die gericht zijn op de zorg en veiligheid van personen met verward gedrag en die van hun omgeving. De uitvoering hiervan vindt op het moment plaats en zal door middel van een actieve raadsinformatie aan het einde van dit jaar worden geëvalueerd.

In 2019 is de regionale communicatiecampagne 'Welkom in de Woonomgeving' van start gegaan. Hierbij worden een aantal trainingen/cursussen aangeboden voor inwoners en professionals. Iedereen uit de gemeente Heerde kan zich hiervoor aanmelden. Via sociale media is dit onder de aandacht van de inwoner gebracht.

Verder zal de Wet Verplichte GGZ, die wordt geïmplementeerd in januari 2020, invulling gaan geven en het zorg- en veiligheidsdomein verder integreren rondom Personen met Verward Gedrag. Vanaf 2020 is het mogelijk om een melding te maken bij het college van B&W en is de burgemeester straks gemachtigd om een crisismaatregel af te geven. Vanaf mei 2019 zijn de voorbereidingen van deze wet in gang gezet.

Participatie en Werk

- We willen dat zoveel mogelijk inwoners werken. Ook inwoners met een arbeidsbeperking.
- Wie geen werk maar wel een uitkering heeft, maakt een plan hoe hij of zij een waardevolle bijdrage aan de samenleving kan leveren.

Als scholing of arbeidservaring nodig is voor inwoners die een uitkering hebben, zijn daarvoor mogelijkheden.

Scholing wordt op de huidige arbeidsmarkt steeds belangrijker. Daar blijven we in 2020 ook op in zetten. Vanuit Lucrato is er een breed aanbod aan opleidingsmogelijkheden die aansluiten op de vraag uit de arbeidsmarkt. Daarnaast is er altijd sprake van maatwerk. In samenspraak met de kandidaten wordt gekeken wat nodig is om de aansluiting op de arbeidsmarkt te maken. Taalonderwijs, digitale vaardigheden en veiligheidstrainingen zijn voorbeelden van mogelijkheden.

Kwaliteit

Reguliere activiteit

Door de aantrekkende arbeidsmarkt richten we ons meer en meer op inwoners die langduriger ondersteuning nodig hebben om een (betaalde) baan te vinden.

Kwaliteit

Door uitbesteding van de activiteiten voor re-integratiekandidaten (binnen een jaar begeleidbaar naar werk) bij Lucrato, komt de focus bij onze interne gespreksvoerders werk automatisch te liggen op de kandidaten met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. De focus hierbij ligt vooral op de kandidaten vanuit deze doelgroepen die sneller door kunnen stromen naar werk. Daarnaast zien we dat door de eerder gerealiseerde uitstroom de groep re-integratie fors geslonken is. In 2020 zullen we ons tevens meer gaan richten op de groep statushouders. Dit doen we door het project Werkclub Statushouders, in samenwerking met Lucrato.

Inwoners worden persoonlijk ondersteund bij het vinden van een (betaalde) baan, waarbij de talenten van de persoon als uitgangspunt worden genomen.

Kwaliteit

Reguliere activiteit. Onze gespreksvoerders werk ondersteunen de mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en bieden persoonlijke ondersteuning in de vorm van maatwerk aan bij het ontwikkelen van de nodige vaardigheden om de aansluiting op de arbeidsmarkt te kunnen maken. De doelgroep die dicht bij werk staat (re-integratie) wordt vanuit Lucrato bediend. op regelmatige basis wordt op casusniveau met de medewerkers van Lucrato en de gemeente overlegd, om de ondersteuning op persoonlijk niveau te optimaliseren.

Werkgevers worden actief benaderd voor vacatures, functiecreatie en geschikte werkzaamheden voor een bepaalde kandidaat.

Kwaliteit

Reguliere activiteit die sinds januari 2018 is belegd bij de GR Lucrato. Vanuit Lucrato worden bedrijven in Heerde en omgeving benaderd. Sinds januari 2018 is Lucrato ook de verantwoordelijke partij voor de re-integratiekandidaten. Door deze combinatie kunnen zij de gesprekken met de werkgevers toespitsen op de beschikbare kandidaten en op de wensen van de werkgevers. Ook vindt afstemming plaats met onze interne medewerkers, met oog op de ideale match tussen vraag en aanbod.

[Vrijwilligers en Mantelzorg](#)

In stand houden mantelzorgcompliment.

Kwaliteit

Werkwijze rondom het mantelzorgcompliment is najaar 2018 vastgelegd in de verordening Wmo en Jeugdhulp 2018.

Ieder najaar wordt een campagne gestart om inwoners te attenderen op het lokale mantelzorgcompliment. In nauwe samenwerking met de Plu wordt het mantelzorgcompliment jaarlijks in december uitgekeerd.

In het kader van de ombuigvoorstellen is het totaal beschikbare bedrag voor het mantelzorgcompliment verlaagd. Voor 2020 wordt daarom gekeken naar een andere vorm om mantelzorgers te complimenteren.

Initiatieven uit de samenleving benutten om mantelzorgers en vrijwilligers te ondersteunen.

Kwaliteit

Jaarlijks: subsidieverstrekking aan het gemeentelijke mantelzorg- en vrijwilligerssteunpunt en het volwassenenwerk, onder andere in de vorm van activiteitensubsidies.

In 2019 wordt er ingezet op een betere samenwerking tussen de verschillende vrijwilligersorganisaties, waarbij het platform wordt uitgebreid met vrijwilligersorganisaties die buiten het sociaal domein actief zijn. Deze lijn zal ook in 2020 doorgezet worden. Daarbij zal er ook gekeken worden naar de activiteitensubsidies.

Inzetten op het vinden, versterken en verbinden van mantelzorgers en vrijwilligers. Voor mantelzorgers zodanig dat zij ook mee kunnen doen in de samenleving

Kwaliteit

In mei 2019 is het uitvoeringsprogramma vrijwilligers 2019-2020 vastgesteld waarin een van de speerpunten *vrijwilligersmanagement 3.0: de 'nieuwe' vrijwilliger mobiliseren* centraal staat. Hierin wordt als doel gesteld om het vrijwilligerspotentieel van de gemeente Heerde meer te benutten en onderlinge samenwerking van vrijwilligersorganisaties te versterken. Concrete maatregelen die hierbij horen zijn:

- Jongeren / jongvolwassenen betrekken bij vrijwilligerswerk;
- Ondernemers en bedrijven uitdagen om diensten, producten, talenten of tijd te investeren in de vorm van vrijwilligerswerk;
- Mensen met een beperking geleiden naar vrijwilligerswerk;
- Vrijwilligersplatform uitbreiden met andersoortige vrijwilligersorganisaties.

In het uitvoeringsprogramma mantelzorg 2019-2020 dat ook is vastgesteld in mei 2019 wordt de nadruk gelegd op het vergroten en/of versterken van het sociale netwerk van de mantelzorger, zodat draaglast wordt verlicht en hem of haar de kans geeft mee te kunnen doen in de samenleving.

Lokale scholen stimuleren om mantelzorgvriendelijk te worden en aandacht te geven aan het belang van vrijwilligerswerk.

Kwaliteit

In het uitvoeringsprogramma mantelzorg 2019-2020 is 'de jonge mantelzorger vinden' een van de speerpunten. In de week van de jonge mantelzorger (juni 2019) wordt een activiteit georganiseerd voor jonge mantelzorgers. Ook bezoekt de mantelzorgcoördinator in september de scholen in de gemeente Heerde, waar aandacht wordt besteed aan het doen van vrijwilligerswerk (project Graag Gedaan) en jonge mantelzorgers. Naast het bezoeken van leerlingen zal zij ook met de scholen in gesprek gaan over dit thema.

Respijtzorg voor mantelzorgers.

Kwaliteit

Het gebruik en de inzet van respijtzorg of vervangende zorg is lastig te meten, omdat er meerdere vormen zijn die ook niet altijd als respijtzorg geregistreerd worden: het kan gaan om dagbesteding (jeugd/volwassenen), dagverzorging en logeeropvang. Als gemeente zijn wij niet uitsluitend aanwezig bij respijtzorg of vervangende zorg. Een inwoner kan respijtzorg soms/deels vergoed krijgen bij meerdere instanties zoals gemeente (wmo en/of jeugdwet), de wet langdurende zorg of zorgverzekeraar. Ook kan een inwoner het oplossen door middel van vrijwillige inzet (denk aan een buur die even oppast). Dit betekent dat inwoners vervangende zorg ook bij meerdere organisaties kunnen aanvragen. Het mantelzorgsteunpunt de Plu, samen met ECR Groot Stokkert, heeft in 2018 een mantelzorgovernachting aangeboden voor zorgvragers en hun mantelzorgers. Dit initiatief heeft het in verband met onvoldoende animo en hoge kosten niet gered.

In het kader van het programma langer thuis wonen heeft de gemeente Heerde in samenwerking met Epe/ Viattence en Groot Stokkert in voorjaar 2019 een pilot logeerszorg toegekend gekregen. Hierin wordt in een jaar tijd praktisch onderzocht wat logeerszorg voor de gebruiker betekent als vorm van respijtzorg en welke vormen van respijtzorg als ontlastend worden ervaren.

Basismobiliteit

- Inwoners worden op tijd gehaald en gebracht in een passend vervoermiddel door een geschikte bestuurder.
- Het doelgroepenvervoer is financieel en organisatorisch in control.

Bezien of de doelgroepen de juiste vorm van vervoer hebben, er combinaties kunnen worden gemaakt en of vervoer door vrijwilligers kan bijdragen aan beperking van de kosten

Kwaliteit

Het gaat hier om een reguliere activiteit, die is uitbesteed aan PlusOV. In 2019 wordt gestart met een provinciaal programma op het totale veld van Basismobiliteit. Het doel hiervan is de inwoners zelfstandiger van bijvoorbeeld het openbaar vervoer gebruik te laten maken. De verwachting is dat dit een effect zal hebben op het vervoer in 2020 en verder. In 2020 en volgende jaren gaan we onderzoeken in hoeverre aanvullend vervoer via vrijwilligers mogelijk is.

Voor de doelgroep is er passend vervoer.

Kwaliteit

Uitvoering vindt plaats door de GR PlusOV. In samenwerking met de bestuurders, beleidsadviseurs en uitvoerende collega's, wordt continu gewerkt aan het verbeteren van het vervoer. Tevens wordt op provinciaal niveau gewerkt aan een sluitend vervoersnet, extra vervoersmogelijkheden (OV-maatje etc.) en combinaties van vervoer binnen de gemeenten en tussen de gemeenten in de regio.

Kunst en Cultuur/Sport

- Kunst en cultuur en sport hebben een samenbindende rol in onze samenleving en moet voor iedere inwoner bereikbaar blijven.

Het Kindpakket maakt het mogelijk dat kinderen, die in armoede leven, deelnemen aan sport-, kunst- en cultuuractiviteiten

Kwaliteit

Kinderen die in armoede leven worden ondersteund op gebied van onderwijs, sportieve en culturele activiteiten; dit is in het kindpakket geregeld. Het kindpakket is structureel onderdeel van de armoedebestrijding. Elk jaar wordt via de meicirculaire bekend gemaakt hoeveel financiële middelen we ontvangen voor de uitvoering van het Kindpakket. Op basis hiervan wordt een uitvoeringsplan ontwikkeld en in 2020 invulling gegeven aan het Kindpakket.

Nadruk leggen op verbindende activiteiten en lokaal cultureel erfgoed in de vorm van gebruiken, gebouwen en activiteiten.

Kwaliteit

In 2020 wordt wederom deelgenomen aan het regionale cultuur en erfgoedpact. De onderdelen gebruiken, gebouwen en activiteiten worden hierin meegenomen.

Regionale samenwerking zoeken om culturele activiteiten te faciliteren

Kwaliteit

De gemeente Heerde werkt regionaal samen met negen andere gemeenten in het Erfgoedpact waarin we erfgoedprojecten stimuleren en faciliteren. Ook in 2020 participeert gemeente Heerde hier weer in.

Regionale samenwerking zoeken om sport activiteiten te faciliteren.

Kwaliteit

Er is een regionale samenwerking met de gemeente Hattem en de gemeenten van de voormalige Regio Noord Veluwe op gebied van sport, zowel op portefeuillehouderniveau als ambtelijk.

Deze samenwerking is onder andere gericht op het delen van kennis en ervaring op het gebied van sporten en bewegen.

In de komende periode worden gezamenlijk gewerkt aan een aantal onderwerpen:

- Sport en sociaal domein (wmo/jeugdzorg/participatie).
- Investeren in en exploitatie van sportaccommodaties.
- Sport en de omgevingswet.
- Gevolgen nieuwe Landelijke Sportakkoord, Gelders Sportakkoord en een nieuw in te voeren Lokaal Sportakkoord voor de gemeenten.

Stimuleren en faciliteren van culturele activiteiten.

Kwaliteit

Via subsidies en het Platform Kunst en Cultuur worden culturele activiteiten gestimuleerd en gefaciliteerd.

Stimuleren en faciliteren van sport activiteiten.

Kwaliteit

In de nota Sport en Bewegen is aangegeven dat het uitgangspunt van de privatisering van de sportaccommodaties een kostenbesparing zal opleveren, omdat verwacht wordt dat verenigingen en stichtingen zelf de accommodaties efficiënter kunnen beheren. Deze privatisering wordt grotendeels in 2019 vormgegeven.

Er zijn enkele vergaderingen geweest met het ingestelde Platform Sport. De bedoeling van dit Platform is de samenwerking tussen de diverse sportverenigingen te versterken en zodoende de daadkracht te vergroten. In 2020 wordt in gezamenlijkheid verder gewerkt om het nieuwe Lokale Sportakkoord op te stellen.

[Onderwijs / Jeugdhulp overige voorzieningen](#)

Gezonde schoolaanpak vanuit de GGD.

Kwaliteit

Scholen in Heerde blijven actief benaderd worden om aan de slag te gaan met de gezonde school aanpak (van de GGD). Hoe dit vorm krijgt, komt regelmatig terug in de lokale overlegstructuren (LEA) met onderwijs en voorschool. We stellen ons faciliterend op ten opzichte van de verantwoordelijkheid die het onderwijs hierbij heeft.

Op alle scholen is er overleg geweest met CJG en GGD over de invulling van preventie, dit in de context van de Gezonde Schoolpak. Op verzoek van de gemeente is er door GGD, Halt en Tactus een integraal aanbod ontwikkeld; zij trekken samen op in hun preventieve taak naar de scholen toe.

Onderwijs, maatschappelijke voorzieningen en (ambulante) ondersteuning signaleren vroegtijdig en er zijn afspraken dat benodigde ondersteuning tijdig wordt gegeven.

Kwaliteit

Reguliere activiteit. Ambulante ondersteuning in Heerde wordt geboden door het Centrum voor Jeugd en Gezin door de daar werkzame gezinscoaches. Zij werken nauw samen met de binnen het onderwijs aanwezige expertise. Ook sluiten zij aan bij wat er vanuit maatschappelijk partners zoals kinderopvang en onderwijs wordt gesignaleerd. Aan elke school in Heerde is een gezinscoach gekoppeld als contactpersoon. Over signaleren en tijdigheid van acteren zijn afspraken gemaakt met scholen. Op strategisch niveau en op operationeel niveau. Tevens zijn de jeugdgezondheidszorg voorzieningen en de leerplicht ambtenaar operationeel vanuit het CJG. In 2018 is tevens het programma ouderbetrokkenheid verder vorm gegeven. Dit programma is met name gericht op vroegtijdige signalering en preventie. Buurtsportcoaches, jongerenwerker en CJG ontwikkelen in gezamenlijkheid door op wijze van signaleren in de samenleving.

Opvoeders hebben zelf de regie in de opvoeding, maar als zij hun verantwoordelijkheid niet (kunnen) nemen, worden zij ondersteund om dat wel te kunnen .

Kwaliteit

Reguliere activiteit. Binnen het CJG wordt gewerkt vanuit de overtuiging dat jeugdigen en opvoeders zelf de regie over hun leven en ondersteuning hebben. Wanneer dit niet mogelijk is, wordt de regie tijdelijk overgenomen en wordt eraan gewerkt dat jeugdigen en of opvoeders dit snel weer zelf kunnen.

Scholen, gemeente en maatschappelijke partners maken een jeugdagenda, waarin onder meer aandacht is voor gezondheid, natuur en voedselverspilling.

Kwaliteit

In 2020 wordt onderzocht hoe de jeugdagenda vormgegeven kan worden.

Voldoende voorzieningenaanbod voor opvoeders en jeugd.

Kwaliteit

Regionaal ontwikkelen we continu samen met aanbieders van jeugdhulp door op innovatieve zorgvormen die een antwoord kunnen bieden op wachttijden in de residentiële zorg en die meer passend zijn bij de leefwereld van kinderen. Dus voorzieningen die gezinsgericht zijn in plaats van individueel gericht.

We blijven in gesprek met stichting PrOo over openbaar onderwijs in De Heerd.

Kwaliteit

Begin mei 2019 is aan het bestuur van de Stichting Proo medegedeeld dat de ingebruikgeving van de Horsthoekschool aan de Oenerweg per 1 september 2019 zal worden beëindigd. Dat betekent dat de leerlingen van de school wat ons betreft vanaf 1 september 2019 worden ondergebracht in De Heerd. Inmiddels heeft de Stichting Proo aangegeven dat ze zich beraden over hun standpunt in deze. Vervolg in 2020 is afhankelijk van de verdere ontwikkelingen in 2019.

Accommodaties (sociaal domein)

- De identiteit van de dorpen is zichtbaar.
- In alle vier dorpen is een toekomstbestendige accommodatie waarin inwoners elkaar kunnen ontmoeten.
- Gemeentebreed zijn er mogelijkheden voor het beoefenen en aanschouwen van (lokale en regionale) sport en kunst en cultuur.

Accommodaties worden zo veel mogelijk door inwoners en gebruikers onderhouden en beheerd en er zijn sluitende afspraken met gebruikers over de organisatie daarvan.

Kwaliteit

In de kadernota Accommodatiebeleid die in april 2017 is vastgesteld door de raad is een van de uitgangspunten dat de accommodaties, waarvan de gemeente eigenaar is, als dat mogelijk is zullen worden geprivatiseerd.

Dit in goed overleg met de betreffende gebruikers. In het jaar 2018 en 2019 zijn daar forse stappen in gezet. Zo is het beheer en onderhoud van de velden inmiddels overgedragen aan de verenigingen. De raad besluit in juni 2019 of er gelden beschikbaar worden gesteld om het achterstallig onderhoud van de kleedkamers op te lossen, zodat deze ook in eigendom kunnen worden overgedragen aan de verenigingen. Streven is dit laatste punt voor 1-1-2020 afgerond te hebben.

De bedoeling is om de resterende punten (bv. tarieven sportaccommodaties bepalen in kader van de Kadernota) rond de privatisering in de loop van 2019 af te ronden.

De gemeente heeft alleen eigendommen wanneer dit niet op een andere manier te realiseren is.

Kwaliteit

Accommodaties, die niet geprivatiseerd kunnen worden, zullen in eigendom en beheer/onderhoud bij de gemeente blijven. Het streven is wel om dit tot een minimum te beperken.

Momenteel wordt met de diverse belanghebbenden overleg gevoerd hierover.

Onderzoek en besluitvorming over een toekomstbestendige bestaande accommodatie in Veessen.

Kwaliteit

In 2019 zijn gesprekken gevoerd met de gebruikers van de accommodatie De Noord om te kijken hoe we de huidige accommodatie toekomstbestendig kunnen maken. Op basis van deze gesprekken wordt hier een vervolg aan gegeven.

Preventie

Toelichting op product Preventie

Onder dit product vallen alle activiteiten die zich richten op preventie en de algemene voorzieningen en die als maatregel opgenomen zijn in het collegeprogramma, voor zowel jeugdigen als volwassenen. Deze producten maken financieel onderdeel uit van de overige producten.

Onderwijs en educatie

Toelichting op product Onderwijs en Educatie

Vanuit dit budget wordt het onderwijskansenbeleid, leerplichtfunctie en regionaal meld- en coördinatiepunt voortijdig schoolverlaters bekostigd. Daarnaast vallen ook de volwasseneneducatie en aanpak laaggeletterdheid onder dit product. De bekostiging hiervan komt voort uit de WEB-middelen die wij ontvangen vanuit het rijk via centrumgemeente Zwolle. Vanuit dit budget financieren wij formele taallessen, taalstages en de uren voor de Taalpuntdocent.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten						
563000 Lokaal onderwijsbeleid	119.915	90.646	-872	89.774	118.736	-28.961
563050 Overig lokaal onderwijsbeleid	134.097	154.910	65.663	220.573	176.376	44.197
563150 Volwasseneneducatie	41.485	43.185	3.177	46.362	48.880	-2.518
Totaal Lasten	295.497	288.741	67.968	356.709	343.991	12.718
Baten						
563050 Overig lokaal onderwijsbeleid	147.412	-153.910	-14.786	-168.696	-190.501	21.805
563150 Volwasseneneducatie	43.185	-43.185	-3.177	-46.362	-47.265	903
Totaal Baten	190.598	-197.095	-17.963	-215.058	-237.766	22.708
Resultaat	486.094	91.646	50.005	141.651	106.226	35.426

Toelichting op de lasten en baten Onderwijs & Educatie

Lasten

De lasten zijn bij het product onderwijs en educatie **€ 23.000,-** lager dan de raming. De belangrijkste 2 oorzaken worden hieronder toegelicht.

Bijdrage schoolgymnastiek	-/- € 29.000
Onderwijsachterstandenbeleid	€ 55.000
Overige kleine afwijkingen (geen toelichting)	-/- € 3.000
Totaal	€ 23.000

563000 Lokaal onderwijsbeleid

Het tekort van € 29.000,- wordt met name veroorzaakt door een overschrijding op de post bijdrage schoolgymnastiek. Hiervoor is in de begroting 2018 geen bedrag opgenomen als uitgave. Dit betreft een interne overboeking. Het gaat hier om het gebruik door de diverse scholen van de diverse sportzalen/gymnastieklokalen voor het gymnastiekonderwijs in 2018. Op de betreffende sportzalen/gymnastieklokalen is deze ontvangst ook niet begroot. Dit betekent dat deze interne overboeking budgettair neutraal verloopt binnen de jaarrekening 2018.

563050 Overig lokaal onderwijsbeleid

Het overschot op deze post van € 55.000,- wordt met name veroorzaakt door lagere uitgaven aan het onderwijsachterstandsbeleid; hiervoor is € 42.000,- minder uitgegeven dan was geraamd. Tevens zijn er geen kosten gemaakt voor de kwalificatieplicht. Hier staan

Het resterende verschil van € 3.000,- is gering en is niet verder toegelicht.

Baten

De hogere inkomsten van **€ 12.000,-** worden veroorzaakt door een hogere rijksuitkering voor het onderwijsachterstandsbeleid dan geraamd.

Onderwijshuisvesting

Toelichting op product Onderwijshuisvesting

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten						
502325 OBS Pr. Beatrix (F 421)	17.257	17.557	1.473	19.030	17.763	1.267
502340 OBS De Horsthoek (F 420)	129.664	22.590	87.018	109.608	207.049	-97.441
502345 OBS De Horsthoek (F 421)	2.359	1.460	-1.460	0	-1.237	1.237
502365 OBS J. Ligthart (F 421)	39.628	29.123	-550	28.573	35.722	-7.149
502385 OBS De Heemde (F 421)	3.834	21.005	-550	20.455	20.846	-391
549000 Huisvesting basisonderwijs	1.079.630	208.231	18	208.249	217.338	-9.089
549001 Reserve Huisvesting basisonderwijs	123.590	0	0	0	0	0
549050 De Sprengen	64.301	60.148	19.550	79.698	63.727	15.971
549100 De Noordgouw	78.881	99.267	-550	98.717	90.426	8.291
Totaal Lasten	1.539.144	459.381	104.950	564.331	651.634	-87.304
Baten						
502325 OBS Pr. Beatrix (F 421)	17.257	0	0	0	0	0
502340 OBS De Horsthoek (F 420)	129.664	0	-32.825	-32.825	-27.878	-4.947
502341	0	0	-80.000	-80.000	-80.000	0
502345 OBS De Horsthoek (F 421)	2.359	0	0	0	-2.834	2.834
502365 OBS J. Ligthart (F 421)	39.628	0	0	0	0	0
502385 OBS De Heemde (F 421)	3.834	0	0	0	0	0
549000 Huisvesting basisonderwijs	545.193	-41.000	-19.550	-60.550	-5.824	-54.726
Totaal Baten	737.935	-41.000	-132.375	-173.375	-116.536	-56.839
Resultaat	2.277.078	418.381	-27.426	390.956	535.098	-144.142

Toelichting op de lasten en baten Onderwijshuisvesting

Lasten

De lasten zijn bij dit product **€ 87.000,-** hoger dan de raming. De belangrijkste afwijkingen zijn hieronder toegelicht.

Horsthoekschool	-/- € 97.000
J. Ligthartschool	-/- € 7.000
Huisvesting basisonderwijs	-/- □€ 9.000
Sprengen College	€ 16.000
De Noordgouw	€ 8.000
Afrondingsverschil (niet toegelicht)	<u>€ 2.000</u>
Totaal	-/- € 87.000

502340 OBS De Horsthoek

De overschrijding bij de Horsthoekschool wordt voor € 92.000,- veroorzaakt door hogere kosten van de asbestsanering; een groot deel van de inventaris moest worden vervangen en het te reinigen gebied rondom de school bleek veel groter dan vooraf was ingeschat. De resterende overschrijding van € 5.000,- is het gevolg van hogere onderhoudskosten.

502365 OBS J. Ligthart

De overschrijding van € 7.000,- is met name ontstaan door een hogere uitgave van de onroerend zaakbelasting; deze uitgave was te laag geraamd.

549000 Huisvesting basisonderwijs

De overschrijding is het gevolg van een te lage raming van de kapitaallasten van € 13.000,-. Daarnaast zijn er fluctuaties geweest op diverse andere uitgaafposten. Daar is per saldo € 4.000,- minder uitgegeven dan geraamd. Het gaat dan om onderhoud, belastingen, etc.

549050 Sprengen College

De lagere uitgave van € 16.000,- is ontstaan door een foutieve begrotingswijzing en valt weg tegen de lagere inkomst bij huisvesting basisonderwijs.

549100 De Noordgouw

Het voordeel van € 8.000,- is met name ontstaan doordat er minder is uitgegeven dan geraamd voor de kapitaallasten (€ 4.000,-) en voor gemeentelijke belastingen (€ 4.000,-).

Het resterende verschil van € 2.000,- is gering en is niet toegelicht.

Baten

549000 Huisvesting basisonderwijs

De lagere inkomsten van **€ 57.000,-** is voor € 40.000,- het gevolg van een geringere inkomst vanuit de scholen voor het buitenonderhoud. Het resterende verschil correspondeert met de lagere uitgaaf bij het Sprengen College.

Kunst, cultuur en media

Toelichting op product Kunst, cultuur en media

Dit product omvat het (subsidie)beleid op gebied van bibliotheekwerk, Cultuurplein, cultuureducatie, muziek- zangverenigingen, Oranjeverenigingen, lokale radio en monumenten.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten						
565000 Bibliotheekwerk	272.040	270.255	0	270.255	270.255	0
565100 Kunst & Cultuur	265.861	237.387	1.500	238.887	236.698	2.189
565150 Theater & Muziek	26.000	26.900	0	26.900	26.000	900
565200 Lokale radio	7.521	5.250	-150	5.100	5.100	0
565300 Monumentenzorg	119.089	74.881	0	74.881	68.920	5.961
Totaal Lasten	690.511	614.673	1.350	616.023	606.973	9.050
Baten						
565100 Kunst & Cultuur	4.000	0	0	0	1.500	-1.500
565200 Lokale radio	2.000	0	0	0	0	0
565300 Monumentenzorg	46.585	-2.500	0	-2.500	-1.273	-1.227
Totaal Baten	52.585	-2.500	0	-2.500	227	-2.727
Resultaat	743.096	612.173	1.350	613.523	607.201	6.322

Toelichting op de lasten en baten Onderwijshuisvesting

Lasten

De onderschrijving van **€ 9.000,-** bij dit product wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat er minder subsidies zijn verstrekt in het kader van de aanvullende regeling instandhouding gemeentelijke monumenten Heerde.

Baten

Geen bijzonderheden.

Sport

Toelichting op product Sport

Het product Sport omvat alle inzet, subsidies en bijdragen ten behoeve van sportstimulering. Hieronder vallen o.a. de binnen- en buitensport, de exploitatiebijdrage voor het zwembad en de combinatiefunctionaris sport.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten						
567150 Sportbeleid	169.930	123.979	18.368	142.347	144.506	-2.159
567250 Zwembad	182.419	177.061	0	177.061	175.868	1.193
Totaal Lasten	352.349	301.040	18.368	319.408	320.374	-966
Baten						
567150 Sportbeleid	19.457	-16.500	0	-16.500	-10.947	-5.553
567151 Reserve Sportbeleid	0	0	-25.000	-25.000	-25.000	0
567251 Reserve zwembad	16.429	-7.973	0	-7.973	-2.953	-5.020
Totaal Baten	35.886	-24.473	-25.000	-49.473	-38.900	-10.573
Resultaat	388.235	276.567	-6.632	269.935	281.474	-11.539

Toelichting op de lasten en baten Sport

Lasten

Geen bijzonderheden.

Baten

Bij het product Sport zijn de baten **€ 11.000,-** lager dan geraamd. De belangrijkste 2 oorzaken zijn hieronder genoemd.

Sportbeleid	-/- € 6.000,-
Onttrekking reserve Berghuizerbad	-/- € 5.000,-
Totaal	-/- € 11.000,-

567150 Sportbeleid

Op deze post worden de baten van onder andere de scholen geboekt die gebruik maken van de buurtcoach Sport en Onderwijs. Daarnaast wordt voor de buurtcoach intern een bedrag van € 2,75 per jeugdlid per vereniging geboekt. De lagere opbrengsten van € 6.000,- is een gevolg van het feit dat er één school gestopt is met het afnemen van de diensten van de buurtcoach en het het feit dat er geen interne boeking heeft plaatsgevonden. Dit maakt overigens voor het totale saldo van het product sport niet uit. Het product verloopt budgettair neutraal.

567251 Reserve zwembad

Het verschil van € 5.000,- betreffen lagere afschrijvingskosten van het Berghuizerbad dan geraamd.

Accommodaties SMV

Toelichting op product Accommodaties SMV

Accommodaties die een sociaal maatschappelijke functie in onze gemeente hebben en waarvoor wij financieel verantwoordelijk zijn of een financiële bijdrage leveren.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten						
502390 De Heerd	496.922	265.464	15.068	280.532	285.227	-4.695
502395 De Rhijnsburg	722.143	363.958	46.813	410.771	460.655	-49.884
502440 Sportzaal Wapenveld	9.233	0	61.893	61.893	69.018	-7.125
502450 Binnensportacc2017	315.919	305.940	-305.940	0	1.204	-1.204
502460 Sporthal Faberhal	6.483	0	150.813	150.813	161.032	-10.219
502462 Kantine Faberhal	47.800	0	40.000	40.000	54.490	-14.490
502480 Dorpsacc.De Noord	8.912	0	42.092	42.092	48.963	-6.871
502590 Hof van Cramer, Wapenveld	11.673	18.600	4.600	23.200	25.338	-2.138
549250 Binnensportaccommodaties	50.338	9.490	0	9.490	4.280	5.210
Totaal Lasten	1.669.424	963.452	55.339	1.018.791	1.110.207	-91.416
Baten						
502390 De Heerd	496.922	-166.829	0	-166.829	-157.908	-8.921
502395 De Rhijnsburg	722.143	-327.660	0	-327.660	-328.089	429
502440 Sportzaal Wapenveld	9.233	0	-10.467	-10.467	-26.056	15.589
502450 Binnensportacc2017	83.030	-73.070	73.070	0	0	0
502460 Sporthal Faberhal	6.483	0	-43.103	-43.103	-61.662	18.559
502462 Kantine Faberhal	18.829	0	0	0	-15.751	15.751
502480 Dorpsacc.De Noord	8.912	0	-11.000	-11.000	-14.155	3.155
502590 Hof van Cramer, Wapenveld	-2.144	-12.264	0	-12.264	-12.333	69
549250 Binnensportaccommodaties	15.467	-5.467	0	-5.467	0	-5.467
Totaal Baten	1.358.875	-585.290	8.500	-576.790	-615.954	39.164
Resultaat	3.028.299	378.162	63.839	442.001	494.253	-52.252

Toelichting op de lasten en baten Accommodaties SMV

Lasten

De uitgaven bij dit product overschrijden de begroting met **€ 101.000,-**. De oorzaken hiervan zijn hieronder toegelicht.

Kapitaallasten De Heerd

-/- € 32.000

Gemeentelijke belastingen De Heerd	€ 18.000
Kapitaallasten De Rhijnsberg	-/- € 34.000
Gebruikerslasten De Rhijnsberg	-/- € 15.000
Schoonmaak- en onderhoudskosten Faberhal	-/- € 20.000
Meerkosten kantine Faberhal	-/- € 14.000
Overige kleine afwijkingen (geen toelichting)	-/- € 4.000
Totaal	-/- € 101.000

Kapitaallasten De Heerd en De Rhijnsberg

De berekeningssystematiek voor de kapitaallasten bij zowel De Heerd als De Rhijnsberg moest worden aangepast. De kapitaallasten (afschrijving en rentekosten) waren na de bouw op basis van annuïteiten berekend met een rentepercentage van 4%. De hiervan afgeleide afschrijvingskosten zijn in de begroting opgenomen. De rente werd echter gelijkgesteld aan het omslagpercentage van ongeveer 2%. Deze systematiek resulteerde in lagere kapitaallasten (voor beide gebouwen € 66.000,-) maar werd uiteindelijk niet geaccepteerd door de accountant. Met ingang van 2019 is de begroting hiermee gecorrigeerd.

502390 De Heerd

De gemeentelijke belastingen voor De Heerd waren te hoog geraamd; op deze post is € 18.000,- overgehouden.

502395 De Rhijnsberg

De overschrijding van de gebruikerslasten van € 15.000,- wordt veroorzaakt, doordat er in 2017 een maand te weinig in rekening is gebracht. Dit is in 2018 gecorrigeerd.

502460 Sporthal Faberhal

De schoonmaak- en onderhoudskosten van de Faberhal zijn in 2018 fors hoger geweest dan de raming; tezamen € 20.000,-. De overschrijding bij de schoonmaakkosten komt door o.a. noodzakelijke, eenmalige reiniging van vloeren en bestrijding van ongedierte. Diverse problemen met de verwarmingsinstallatie, een dakreparatie en reparaties van sporttoestellen veroorzaken de extra onderhoudskosten.

502462 Kantine Faberhal

Het beheer van de kantine van de Faberhal werd in 2018 nog in eigen beheer uitgevoerd; ook in dit jaar was het nog onduidelijk hoe het uiteindelijke beheer vormgegeven zou moeten worden. In de begroting zijn daarom alleen de salariskosten geraamd van het kantinepersoneel; de kosten voor inkoop van de goederen en de verkoopopbrengsten waren niet geraamd en veroorzaken zowel aan de lastenkant (€ 14.000,-) als aan de batenkant (€ 16.000,-) de overschrijdingen.

Het resterende verschil van € 4.000,- is gering en wordt niet verder toegelicht.

Baten

De inkomsten zijn in werkelijkheid **€ 39.000,-** hoger dan de raming. Een toelichting op de grootste afwijkingen is hieronder opgenomen.

Huuropbrengst De Heerd	-/- € 9.000
Huuropbrengst sporthal Wapenveld	€ 16.000
Huuropbrengst sporthal Faberhal	□€ 19.000
Kantineverkopen Faberhal	€ 16.000
Overige kleine afwijkingen (geen toelichting)	-/- € 3.000
Totaal	€ 39.000

502390 De Heerd

De huurinkomsten van de Heerd zijn door gedeeltelijke leegstand lager dan geraamd.

502440 Sporthal Wapenveld en 502460 Sporthal Faberhal

De hogere huuropbrengsten, totaal € 35.000,-, zijn het gevolg van de niet geraamde bijdragen vanuit het basisonderwijs voor het gebruik van de sporthallen. Per saldo heeft dit geen budgettair effect omdat de uitgaven bij het product Onderwijs ook niet waren geraamd (interne verrekening).

502462 Kantine Faberhal

Zie toelichting bij de lasten.

De overige afwijkingen van € 3.000,- zijn gering en zijn niet verder toegelicht.

Informatie en toegang sociaal domein

Toelichting op product Informatie en toegang sociaal domein

Onder dit product vallen de ambtelijke kosten van medewerkers die de toegang vormen, de kosten voor de Adviesraad Sociaal Domein, onafhankelijke cliëntondersteuning en kosten voor ICT.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten						
571005 Informatie & Toegang	350.574	147.764	171.933	319.697	322.553	-2.856
571055 Onafh. Clientondersteuning / -participa	27.984	48.282	-9.022	39.260	29.357	9.903
571105 ICT	18.229	34.790	-24.514	10.276	5.579	4.697
Totaal Lasten	396.787	230.836	138.397	369.233	357.489	11.744
Baten						
571055 Onafh. Clientondersteuning / -participa	141	0	0	0	0	0
Resultaat	396.928	230.836	138.397	369.233	357.489	11.744

Toelichting op de lasten en baten Informatie en toegang sociaal domein

Lasten

Bij het product Informatie en toegang sociaal domein is **€ 12.000,-** minder uitgegeven dan was geraamd. De belangrijkste verklaring van dit verschil is hieronder toegelicht.

571055 Onafhankelijke clientondersteuning

Het positief verschil van € 10.000,- is veroorzaakt door minder inzet van de onafhankelijk cliëntondersteuning, ondanks dat klanten hier via verschillende manieren op geattendeerd worden (€ 4.000,-). We zien dat er veel vragen bij Zorgvraagheerde.nl worden neergelegd en dat veel inwoners in hun eigen omgeving personen hebben die en ondersteunen. Ook zijn de werkelijke kosten voor Adviesraad Sociaal Domein lager dan begroot (€ 3.000,-), is geen subsidie verstrekt aan SBOH (€ 2.000,-) en zijn er nog enkele kleine afwijkingen (€ 1.000,-).

Jeugdhulp individuele voorziening

Toelichting op product Jeugdhulp individuele voorziening

Jongeren onder de 18 of 21 jaar krijgen op basis van een indicatie hulp in natura door één of meerdere aanbieders binnen de regionaal afgesloten raamovereenkomst. Bepalend voor de uitgaven is het aantal jongeren dat gebruik maakt van jeugdhulp en de zorgzwaarte. Ook de PGB's vallen onder dit product. Daarnaast worden ook de regionale beschikbaarheidsvoorzieningen bekostigd binnen dit product, zoals Veilig Thuis.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten						
573005 Jeugdhulp PGB	144.215	250.000	-100.000	150.000	174.434	-24.434
573055 Jeugdhulp in natura	3.497.530	3.360.428	733.730	4.094.158	4.038.159	55.999
573101 Reserve Jeugdhulp	0	810.000	-810.000	0	0	0
573105 Veiligheid, jeugdreclassering en opvang	17.482	119.330	-39.955	79.375	90.386	-11.011
Totaal Lasten	3.659.227	4.539.758	-216.225	4.323.533	4.302.979	20.554
Baten						
573055 Jeugdhulp in natura	1.690	0	0	0	-86.824	86.824
Resultaat	3.660.917	4.539.758	-216.225	4.323.533	4.216.155	107.378

Toelichting op de lasten en baten Jeugdhulp individuele voorziening

In 2018 is er een goede stap vooruit gezet in het in control komen ten aanzien van de kosten voor jeugdzorg. Op basis van de facturen die maandelijks binnenkomen monitoren we de ontwikkeling van de kosten. Bijzonderheden worden hiermee sneller dan voorheen opgemerkt.

Lasten

De uitgaven bij het product Jeugdhulp individuele voorzieningen zijn **€ 21.000,-** lager dan geraamd. De verschillen zijn hieronder toegelicht.

Jeugdhulp PGB	-/- € 24.000
Jeugdhulp zorg in natura (ZIN)	€ 56.000
Veiligheid, jeugdreclassering en opvang	-/- € 11.000
Totaal	€ 21.000

573005 jeugdhulp PGB

De overschrijding van € 24.000,- wordt veroorzaakt door een forse incidentele PGB beschikking die voor een periode van drie maanden is afgegeven.

573055 Jeugdhulp zorg in natura

De kosten voor jeugdhulp in natura vallen € 56.000,- lager uit dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door minder uitgaven aan zorgkosten dan geraamd en een vrijval van de balanspost over de jaren 2016/2017. We zien dat de kosten per cliënt lager worden. Dit past bij het ingezette beleid om sneller laagdrempelige zorg in te zetten om zwaardere zorg te voorkomen.

573105 Veiligheid, jeugdreclassering en opvang

Op deze post is een tekort ontstaan van € 11.000,- doordat kosten geboekt zijn, die geboekt hadden moeten worden op het budget transformatie, beschikbaar binnen de post algemene voorziening regioondersteuning (€ 7.000,-). Ook zijn er in 2018 nog meerkosten geboekt voor de subsidie voor Veilig Thuis over 2017 (circa € 4.000,-).

Baten

573055 Jeugdhulp in natura

In 2018 heeft de afrekening plaatsgevonden van het Landelijk Transitie Arrangement. Hierover heeft in 2017 op regionaal niveau al besluitvorming plaatsgevonden. Dit resulteert in een voordeel van € 87.000,- voor de gemeente Heerde.

Jeugdhulp overige voorzieningen

Toelichting op product Jeugdhulp overige voorzieningen

Vanuit dit budget worden alle vrij toegankelijke voorzieningen en preventieve activiteiten voorliggend aan jeugdhulp bekostigd, zoals de ambulante hulpverleners die werkzaam zijn vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin. Daarnaast wordt binnen dit budget de jeugdgezondheidszorg 0-4 en 4-19 jaar bekostigd.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten						
575000 Jeugdzorg (overig)	86.229	80.545	0	80.545	80.983	-438
575005 Jeugdhulp uitvoeringskosten	398.603	519.698	-57.381	462.317	430.057	32.260
575200 Preventie	12.157	23.380	-10.380	13.000	16.550	-3.550
575250 Jeugdgezondheidszorg	443.673	412.229	2.047	414.276	414.994	-718
575300 Voorschoolse voorziening	52.295	72.520	-14.906	57.614	53.183	4.431
575350 Dec.uitkering peuterspeelzaalwerk	65.966	63.741	-51.077	12.664	12.768	-104
575400 Overige voorziening	164.260	98.279	2.404	100.683	100.684	-1
575450 Buitenschoolse voorzieningen	6.530	5.100	3.400	8.500	8.550	-50
575500 Kosten CJG	238.844	266.373	-28.069	238.304	287.719	-49.415
Totaal Lasten	1.468.557	1.541.865	-153.962	1.387.903	1.405.488	-17.585
Baten						
575000 Jeugdzorg (overig)	0	0	0	0	0	0
575250 Jeugdgezondheidszorg	17.229	0	0	0	0	0
575300 Voorschoolse voorziening	1.764	0	0	0	-717	717
575350 Dec.uitkering peuterspeelzaalwerk	71.902	-31.238	0	-31.238	-51.200	19.962
575500 Kosten CJG	20.548	0	0	0	-4.896	4.896
Totaal Baten	111.443	-31.238	0	-31.238	-56.813	25.575
Resultaat	1.580.001	1.510.627	-153.962	1.356.665	1.348.675	7.989

Toelichting op de lasten en baten Jeugdhulp overige voorziening

Lasten

De lasten overschrijden de begroting met **€ 18.000,-**. De belangrijkste afwijkingen zijn hieronder toegelicht.

Uitvoeringskosten	€ 32.000
Kosten CJG	-/- € 49.000
Overige kleine afwijkingen (niet toegelicht)	<u>-/- 1.000</u>
Totaal	-/- € 18.000

575005 Jeugdhulp uitvoeringskosten

Het overschot van € 32.000,- is veroorzaakt door het vertrek van een gezinscoach. De ontstane vacature kon pas eind 2018 ingevuld worden.

575500 Kosten CJG

De post kosten CJG heeft een overschrijding van € 49.000,-. De belangrijkste oorzaken hiervoor zijn: een afrekening van Karakter (Academische functie) uit 2017 van € 25.000,- waarmee geen rekening is gehouden in de begroting van 2018. Ook zijn in deze post de kosten opgenomen voor de onderwijisdag (€ 7.000,-). Deze kosten worden gedeeld met het onderwijs. Daarnaast zijn de kosten voor de bijdrage aan de zorgregio hoger uitgevallen dan begroot (€ 8.000,-) en zijn de overheadskosten voor het CJG € 9.000,- hoger uitgevallen.

Baten

De baten zijn in werkelijkheid **€ 26.000,-** hoger dan de raming. Dit wordt voor het grootste deel veroorzaakt door de ontvangen gelden voor het peuterspeelzaalwerk; deze waren € 20.000,- hoger dan de raming. Het resterende verschil van € 6.000,- is niet verder toegelicht.

Participatie en werk

Toelichting op product Participatie en Werk

Onder dit product vallen de sociale werkvoorziening (WSW), pilot participatievoorziening en werkzoekenden- en werkgeversdienstverlening. Belangrijke partner voor de uitvoering van dit product is de GR Lucrato. Zij geven invulling aan de sociale werkvoorziening, de werkgeversdienstverlening en de werknemersdienstverlening voor het deel re-integratie. Met de pilot participatievoorziening wil gemeente Heerde dat de onderdelen vanuit Zorg/Ondersteuning en Werk voor de inwoner meer met elkaar verbonden wordt.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten						
577050 WSW	2.401.396	2.296.377	-1.770	2.294.607	2.300.887	-6.280
577104 Pilot Participatievoorziening	20.733	0	69.000	69.000	22.610	46.390
577105 Werkzoekenden dienstverlening	294.756	378.989	-33.270	345.719	338.123	7.596
577150 Werkgeversdienstverlening	98.025	99.896	8.400	108.296	108.442	-146
Totaal Lasten	2.814.910	2.775.262	42.360	2.817.622	2.770.061	47.560
Baten						
577101 Reserve Pilot Participatievoorziening	0	0	-33.000	-33.000	-33.000	0
577151 Reserve werkgev.dienstverlening	8.310	0	-8.400	-8.400	0	-8.400
Totaal Baten	8.310	0	-41.400	-41.400	-33.000	-8.400
Resultaat	2.823.220	2.775.262	960	2.776.222	2.737.061	39.160

Toelichting op de lasten en baten Participatie & Werk

Lasten

De uitgaven onderschrijden bij dit product met **€ 48.000,-** de begroting. Hieronder is een verklaring van de afwijkingen opgenomen.

Kosten WSW	-/- € 6.000
Pilot Participatievoorziening	€ 46.000
Werkzoekenden dienstverlening	<u>€ 8.000</u>
Totaal	€ 48.000

577050 WSW

Er is een lichte overschrijding te zien van kosten voor de wsw: namelijk € 6.000,-. Dit heeft te maken met het feit dat wij, conform afspraak met Werkbedrijf Lucrato, de wsw-gelden die wij ontvangen van het Rijk ook betalen/doorsluizen naar Lucrato. Er is in door het Rijk in de loop van 2018 aan gemeente Heerde een hoger bedrag toegekend. Daardoor hebben wij nog extra een nabetaling gedaan aan Lucrato voor 2018 van € 11.000,-. Daarbij zijn de kosten voor de regiobijdrage Zwolle ruim € 5.000,- lager dan geraamd.

577104 Pilot Participatievoorziening

Op deze post is € 46.000,- minder uitgegeven dan begroot. Dit komt onder andere door dat er ten tijde van de budgetfreeze geen instroom mogelijk is geweest in deze pilot. Daarnaast hebben wel kandidaten ondersteuning gekregen van een Participatiecoach, maar er is weinig sprake geweest van doorstroom naar een werkgroeitraject. In 2019 wordt deze pilot op reguliere wijze voortgezet middels bouwstenen van de wmo.

577105 Werkzoekenden dienstverlening

Op dit onderdeel is € 8.000,- minder uitgegeven doordat er minder aanvragen zijn geweest voor individuele studietoelage.

Baten

De afwijking van € 8.000,- komt doordat er geen onttrekking vanuit de reserve nodig is geweest voor de pilot participatievoorziening. Deze werkzaamheden zullen worden doorgeschoven naar 2019 via I-Wmo bouwsteen begeleiding.

Inkomen

Toelichting op product Inkomen

Het product Inkomen bestaat uit het ontwikkelen en uitvoeren van beleid op gebied van bijzondere bijstand, minimabeleid, bijstandsverlening (zelfstandigen), armoedebestrijding, het kindpakket en schulddienstverlening.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten						
579000 Bijstandverlening	364.966	285.951	58.896	344.847	357.221	-12.375
579050 Levensonderhoud	2.831.026	2.411.874	298.126	2.710.000	2.788.387	-78.387
579100 Bijstandverlening zelfstandigen	25.053	79.130	0	79.130	48.353	30.777
579200 Inkomensondersteuningsbeleid	304.250	239.507	0	239.507	241.475	-1.968
579250 Schulddienstverlening	94.219	106.982	-61.410	45.572	35.211	10.361
579300 Minimabeleid	76.285	84.191	67.187	151.378	95.426	55.952
579305 Minimabeleid deelfonds	0	0	0	0	0	0
579400 Kwijtscheldingen	24.159	20.000	10.000	30.000	40.644	-10.644
579450 Bijzondere bijstand/leenbijstand	355.209	399.930	-49.930	350.000	300.171	49.829
Totaal Lasten	4.075.168	3.627.565	322.869	3.950.434	3.906.888	43.546
Baten						
579050 Levensonderhoud	2.665.860	-2.316.502	-304.359	-2.620.861	-2.645.030	24.169
579100 Bijstandverlening zelfstandigen	11.976	-42.962	0	-42.962	-22.929	-20.033
579300 Minimabeleid	0	0	-55.212	-55.212	-66.142	10.930
579305 Minimabeleid deelfonds	55.949	0	0	0	0	0
579400 Kwijtscheldingen	0	0	0	0	-977	977
579450 Bijzondere bijstand/leenbijstand	28.129	-3.010	0	-3.010	-39.230	36.220
Totaal Baten	2.761.914	-2.362.474	-359.571	-2.722.045	-2.774.309	52.264
Resultaat	6.837.082	1.265.091	-36.703	1.228.389	1.132.579	95.810

Toelichting op de lasten en baten Inkomen

Lasten

De uitgaven bij dit product zijn € 44.000,- lager dan de begroting. Hieronder volgt een toelichting op de belangrijkste afwijkingen.

Bijstandsverlening

-/- € 12.000

Levensonderhoud en bijstandsverlening zelfstandigen	-/- € 48.000
Minder doorverwijzingen naar de stadsbank	€ 10.000
Tegengaan van armoede (bij kinderen) en schulden	€ 56.000
Kwijtscheldingen	-/- € 11.000
Bijzondere bijstand	€ 50.000
Resterende afwijkingen (niet toegelicht)	-/- € 1.000
Totaal	€ 44.000

579000 Bijstandverlening

Het tekort van 12.000,- wordt voornamelijk veroorzaakt doordat voor de dubieuze verhaalsdebiteuren geen kosten geraamd waren. De kosten bedragen echter € 34.000,-. Dubieuze verhaalsdebiteuren zijn inwoners die in het verleden een uitkering of een lening hebben ontvangen die moet worden teruggevorderd. Wanneer wordt ingeschat dat deze vorderingen niet wordt terugbetaald, wordt deze post geboekt op de rekening dubieuze verhaalsdebiteur. Het tekort is in lijn met afgelopen jaren. Dit tekort wordt voor een deel gecompenseerd doordat de kosten van de nieuwe Sociale Recherche in Apeldoorn te hoog waren begroot. Op dit onderdeel is er een overschot van bijna € 20.000,-.

579050 Levensonderhoud en 579100 Bijstandverlening zelfstandigen

Op deze rekeningen worden uitgaven en inkomsten geboekt die te maken hebben met de bijstandsuitkeringen (WWB, IOAW, IOAZ en BBZ) en die gedekt worden door het BUIG-budget. Doordat meer mensen uit het doelgroepenregister met loonkostensubsidie aan het werk zijn, zijn de kosten van de loonkostensubsidie hoger dan begroot (€ 25.000,-). Daarnaast vallen de kosten van de uitkeringen iets hoger uit dan begroot, waardoor er een totaaltekort van € 48.000,- is ontstaan op deze subproducten.

579250 Schulddienstverlening

Deze post laat een overschot zien van € 10.000,- doordat er minder mensen zijn doorverwezen naar de stadsbank.

579300 Minimabeleid

Deze rekening laat een overschot zien van € 56.000,- Dit heeft de volgende redenen: Bestrijding armoede bij kinderen laat een overschot zien van € 42.000,- De reden hiervan is dat er een bedrag was gereserveerd voor VVE-kinderen. Hiervan is geen gebruik gemaakt omdat dit niet nodig was. De post tegengaan van armoede en schulden laat een overschot zien van € 8.850,- Dit bedrag is niet besteed omdat ervoor nog geen plannen waren ontwikkeld. Dit wordt in 2019 opgepakt. Daarnaast hebben de inwoners van de gemeente Heerde minder activiteitenbijdragen aangevraagd dan was begroot wat leidt tot een voordeel van € 5.000,-

579400 Kwijtscheldingen

Dit is een open eind financiering. Meer inwoners van de gemeente Heerde hebben een kwijtschelding aangevraagd dan was begroot, dit resulteert in een overschrijding van € 11.000,-.

579450 Bijzondere bijstand/leenbijstand

De uitgaven voor de bijzondere bijstand zijn fors lager (€ 50.000,-). Hiervoor is een aantal verklaringen:

- De economie is verbeterd;
- Er zijn meer mensen uitgestroomd uit de bijstand;
- Er is een achterstand bij het huisvesten van statushouders (17 mensen) waardoor minder leningen zijn verstrekt;
- Met ingang van 1 januari 2018 is het beleid aangepast van de bijzondere bijstand. Kosten die worden vergoed door de zorgverzekeraar worden niet meer vergoed vanuit de bijzondere bijstand.

Het resterende verschil van € 1.000,- is niet toegelicht.

Baten

In werkelijkheid is er bij dit product **€ 52.000,-** meer ontvangen dan was begroot. Hieronder zijn de belangrijkste verschillen toegelicht.

BUIG-budget	€ 24.000
Rijksinkomsten bijstandsverlening zelfstandigen	-/- € 20.000
Minimabeleid	€ 11.000
Aflossingen leningen bijzondere bijstand	€ 36.000
Resterende afwijkingen (niet toegelicht)	<u>€ 1.000</u>
Totaal	€ 52.000

579050 Levensonderhoud

Voor levensonderhoud is € 24.000,- meer ontvangen. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere inkomsten vanuit het BUIG-budget (€ 16.000,-) en meer inkomsten uit terugvorderingen (€ 8.000,-).

579100 Bijstandverlening zelfstandigen

De inkomsten voor bijstandverlening zelfstandigen zijn € 20.000,- lager dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere rijksinkomsten op dit onderdeel.

579300 Minimabeleid

De inkomsten zijn € 11.000,- hoger dan geraamd. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere inkomsten vanuit het rijk (€ 9.000,-).

579450 Bijzondere bijstand/leenbijstand

De meerinkomsten van € 36.000,- kunnen verklaard worden doordat de aflossing van de lening op de bijzondere bijstand hoger is (€ 39.000) dan begroot (€ 3.000,-) (voorbeeld:

statushouders ontvangen een lening voor het inrichten van hun huis bij huisvesting en deze wordt afgelost).

Het resterende verschil van € 1.000,- is niet toegelicht.

Wmo maatwerkvoorzieningen

Toelichting op product Wmo maatwerkvoorzieningen

Een maatwerkvoorziening is een voorziening die is afgestemd op de individuele omstandigheden en mogelijkheden van de ingezetene. Bij de maatwerkvoorziening moet rekening gehouden worden met de behoeften, persoonskenmerken en voorkeuren van de cliënt. Op deze manier wordt de cliënt in staat gesteld tot zelfredzaamheid en/of participatie, zodat hij zo lang mogelijk in zijn eigen leefomgeving kan blijven. Een voorziening die nodig is om de mantelzorger te ondersteunen of deze te ontlasten, kan onderdeel uitmaken van een maatwerkvoorziening. Maatwerkvoorzieningen kunnen materiele en/of immateriële zijn.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten						
581005 Wmo uitvoeringskosten incl externe advis	409.755	446.499	111.885	558.384	527.496	30.888
581055 Maatwerkvoorzieningen ZIN BG	1.039.378	930.600	219.827	1.150.427	776.262	374.165
581155 Maatwerkvoorzieningen PGB BG	45.660	90.000	-42.250	47.750	29.339	18.411
581205 Opvang en beschermd wonen Wmo	48.495	20.263	0	20.263	20.429	-166
581255 Doventolk	245	1.139	-1.139	0	1.086	-1.086
581750 Maatwerkvoorzieningen natura materieel v	491.631	351.475	-19.500	331.975	383.246	-51.271
581800 Maatwerkvoorzieningen natura materieel w	162.098	126.870	180.000	306.870	307.395	-525
Totaal Lasten	2.197.262	1.966.846	448.823	2.415.669	2.045.253	370.416
Baten						
581750 Maatwerkvoorzieningen natura materieel v	9.138	-1.090	0	-1.090	-7.968	6.878
581950 Eigen bijdragen Wmo bestaand	57.315	-85.000	25.000	-60.000	-55.166	-4.834
Totaal Baten	66.453	-86.090	25.000	-61.090	-63.134	2.044
Resultaat	2.263.715	1.880.756	473.823	2.354.579	1.982.119	372.460

Toelichting op de lasten en baten Wmo maatwerkvoorzieningen

Lasten

Voor het product Wmo maatwerkvoorzieningen is in 2018 **€ 370.000,-** minder uitgegeven. Hieronder is aangegeven waardoor deze onderschrijding wordt veroorzaakt.

Uitvoeringskosten Wmo	€ 31.000
Zorg in natura (ZIN) Wmo	€ 374.000
PGB Wmo	€ 18.000
Rolstoelen en vervoersvoorzieningen	-/- € 51.000
Overige afwijkingen (niet toegelicht)	<u>-/- € 2.000</u>
Totaal	€ 370.000

581005 Wmo uitvoeringskosten incl. externe advisering

Dit onderdeel sluit met een positief saldo van € 31.000,- doordat de regionale uitvoeringskosten minder hoog waren als verwacht aangezien er voor 2018 geen LVB gelden voor beschermd wonen betaald hoeven te worden aan de gemeente Apeldoorn (€ 45.000,-). De advieskosten voor de Wmo zijn toegenomen doordat er extra herindicaties zijn uitgevoerd in verband met het inkooptraject voor immateriële voorziening voor de Wmo en Jeugd (-/-€ 10.000,-). En overige kleine afwijkingen van -/- € 4.000,- .

581055 Maatwerkvoorzieningen ZIN BG

Het positief saldo van € 374.000,- is het gevolg van een geringere uitnutting van de uitstaande verplichtingen. Deze uitnutting was in 2018 67% (-/- € 925.000,-) terwijl dit in 2016 uitkwam op 77% en in 2017 op 73% . Dit is lager dan verwacht wat resulteert in een positief resultaat van € 225.000,-. Ook waren voor 2017 nog onderhanden kosten opgenomen van € 300.000,-, terwijl werkelijke kosten lager uitkwamen. Dit resulteert in een voordeel van € 149.000,-.

581155 Maatwerkvoorzieningen PGB BG

Er zijn minder indicaties PGB afgegeven als verwacht, waardoor er € 18.000,- minder uitgaven waren.

581750 Maatwerkvoorzieningen natura materieel vervoer

De uitgaven voor rolstoel en vervoersvoorzieningen zijn eind 2018 toegenomen en overschrijden uiteindelijk met € 51.000,-. Dit heeft te maken met de nieuwe inkoop hulpmiddelen die gedaan is tegen een reëel tarief. De kosten voor aanschaf en onderhoud/repairatie zijn hierdoor per oktober 2018 toegenomen.

Het resterende verschil van -/- € 2.000,- is niet verder toegelicht.

Baten

581750 Maatwerkvoorzieningen natura materieel vervoer

Er zijn meer leges invalidenparkeerkaart ontvangen dan begroot.

Wmo algemene voorzieningen

Toelichting op product Wmo algemene voorzieningen

Een algemene voorziening is een aanbod van diensten en activiteiten dat zonder voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers toegankelijk is. Het is gericht op maatschappelijke participatie. Algemene

voorzieningen worden gefaciliteerd door de gemeente. Het kan hierbij ook gaan om voorzieningen die door vrijwilligersorganisaties worden aangeboden, mits deze gefaciliteerd zijn door de gemeente. Belangrijk is dat de algemene voorzieningen bekend en beschikbaar zijn, zowel bij cliënten, vrijwilligers als bij professionals, en dat zij gericht zijn op maatschappelijke participatie.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten						
585000 Volwassenenwerk	167.333	171.531	64.670	236.201	231.442	4.759
585050 Maatschappelijk werk	197.794	176.026	0	176.026	174.637	1.389
585100 Volksgezondheid	136.872	145.410	0	145.410	124.876	20.534
585150 Vreemdelingen inburgering	27.790	47.400	27	47.427	27.981	19.446
585200 Algemene voorzieningen regioondersteuning	671.181	765.099	168.756	933.855	926.700	7.155
585250 Basismobiliteit	421.615	359.980	212.967	572.947	774.160	-201.213
585300 Algemene voorziening schoon en leefbaar	1.064.504	997.685	198.500	1.196.185	1.166.018	30.167
585350 Vrijwilligers	90.327	79.441	-5.033	74.408	73.528	880
585400 Mantelzorg	77.455	106.566	-490	106.076	88.728	17.348
Totaal Lasten	2.854.873	2.849.138	639.397	3.488.535	3.588.069	-99.534
Baten						
585000 Volwassenenwerk	0	0	-47.320	-47.320	-49.820	2.500
585150 Vreemdelingen inburgering	34.810	-47.400	0	-47.400	0	-47.400
585250 Basismobiliteit	0	0	-15.000	-15.000	-29.883	14.883
585301 Reserve algemene voorzieningen huishoude	173.000	0	0	0	0	0
Totaal Baten	207.810	-47.400	-62.320	-109.720	-79.703	-30.017
Resultaat	3.062.683	2.801.738	577.077	3.378.815	3.508.367	-129.552

Toelichting op de lasten en baten Wmo algemene voorzieningen

Lasten

De kosten zijn bij het product Wmo algemene voorzieningen **€ 57.000,-** hoger dan de raming. Hieronder volgt een toelichting op de afwijkingen.

Volwassenenwerk	€ 4.000
Volksgezondheid	€ 20.000
Vreemdelingen inburgering	€ 19.000
Algemene voorziening regieondersteuning (AVR)	€ 49.000
Basismobiliteit	-/- € 201.000
Algemene voorziening schoon en leefbaar huis	€ 30.000
Mantelzorg	€ 17.000
Overige kleine afwijkingen (geen toelichting)	<u>€ 5.000</u>
Totaal	-/- € 57.000

585000 Volwassenenwerk

Bij volwassenenwerk is er een licht positief saldo van € 4.000,- dat grotendeels veroorzaakt wordt door een toegekend bedrag voor ambtelijk inzet in de subsidieaanvraag aan Zon Mw . Deze kosten moeten intern verwerkt worden. Daarnaast nog enkele kleine afwijkingen.

585100 Volksgezondheid

Het positief saldo van € 20.000,- wordt grotendeels veroorzaakt door BTW voordeel (€ 15.000,-) en minder kosten op de post AED's (€ 5.000,-).

585150 Vreemdelingen inburgering

De kosten en baten voor statushouders zijn altijd een aanname omdat vooraf niet bekend is hoeveel mensen er worden gehuisvest. De werkelijke kosten van € 28.000,- lopen in de pas met de ontvangsten voor de huisvesting van volwassen statushouders die vanuit de meicirculaire in 2019 uit het gemeentefonds wordt ontvangen (€ 24.000,-). Bij de begroting is uitgegaan van de huisvesting van 20 volwassen statushouders (€ 47.000). In werkelijkheid zijn er 10 volwassen statushouders gehuisvest; een besparing van € 19.000,-.

585200 Algemene voorziening regieondersteuning

Het positief saldo van € 49.000,- is veroorzaakt door een verschuiving van de AVR naar de Wmo maatwerkvoorzieningen. Tevens is er minder uitgegeven voor de combinatiefunctionarissen.

585250 Basismobiliteit

Er is een negatief saldo van € 201.000,- bij het onderdeel basismobiliteit. Dit is het gevolg van een volumetoename in reiseenheden (voor Heerde geldt dat er vooral op het Jeugdwetvervoer en dagbesteding meer aanvragen waren dan begroot) en meerkosten leerlingenvervoer, in totaal een toename in kosten van € 183.000,- en hogere beheer- en regiekosten PlusOV (€ 18.000,-). Deze komen voort uit onder andere juridische inzet rond het leerlingenvervoer (schooljaar 2018-2019) en als gevolg van een Wob-verzoek. Ook zijn er personele verplichtingen die niet waren voorzien (bijv. langere inhuur interim-directeur, extra personele inzet callcenter, inhuur expertise leerlingenvervoer 2019-2020) en zijn er extra onkosten gemaakt t.b.v. de bedrijfsvoering. Een andere

factor is dat de belastingdienst eind 2018 heeft aangegeven dat op het routegebonden vervoer de BTW niet compensabel is voor gemeenten.

De definitieve cijfers van PlusOV zijn bij opstellen van de gemeentelijke jaarrekening nog niet bekend. Rekening wordt gehouden met een naverrekening van de kosten in het nadeel van de gemeente als gevolg van genoemde lastenstijgingen. Er was uitgegaan van een positieve uitwerking van de wijziging van de vereveningssystematiek. Zodra de definitieve cijfers bekend zijn, wordt een berekening gemaakt waarbij het vereveningseffect voor 2018 voor 50% wordt toegepast. Op grond van de GR Basismobiliteit moeten de raden hierop hun zienswijze geven. De uitkomst is niet met zekerheid te geven. Bij doorvoering van een wijziging van de systematiek wordt voor Heerde een positief effect verwacht. Deze wordt niet meegenomen in het resultaat over 2018.

585300 Algemene voorziening schoon en leefbaar huis

In verband met de wijzigingen in de CAO voor huishoudelijke hulp is er een bijraming geweest op de begroting 2018. Daarbij is ook rekening gehouden met de toegenomen stijging van het aantal klanten. Er was rekening gehouden met de stijgende tendens in de groei van klanten, deze was in het tweede half jaar minder groot dan verwacht. Hierdoor is er een positief resultaat van € 30.000,- ten opzichte van de begroting.

585400 Mantelzorg

Het positief saldo van € 17.000,- is het gevolg van minder aanvragen voor een mantelzorgcompliment (€ 9.000,-) en minder overige kosten op gebied van Mantelzorg (€ 8.000,-).

Het resterende verschil van € 4.000,- is niet toegelicht.

Baten

De baten zijn in werkelijkheid **€ 30.000,-** lager dan de raming. De 2 oorzaken zijn hieronder genoemd.

Vreemdelingen inburgering	-/- € 47.000
Basismobiliteit	€ 15.000
Overige kleine afwijkingen (geen toelichting)	<u>€ 2.000</u>
Totaal	€ 30.000

585150 Vreemdelingen inburgering

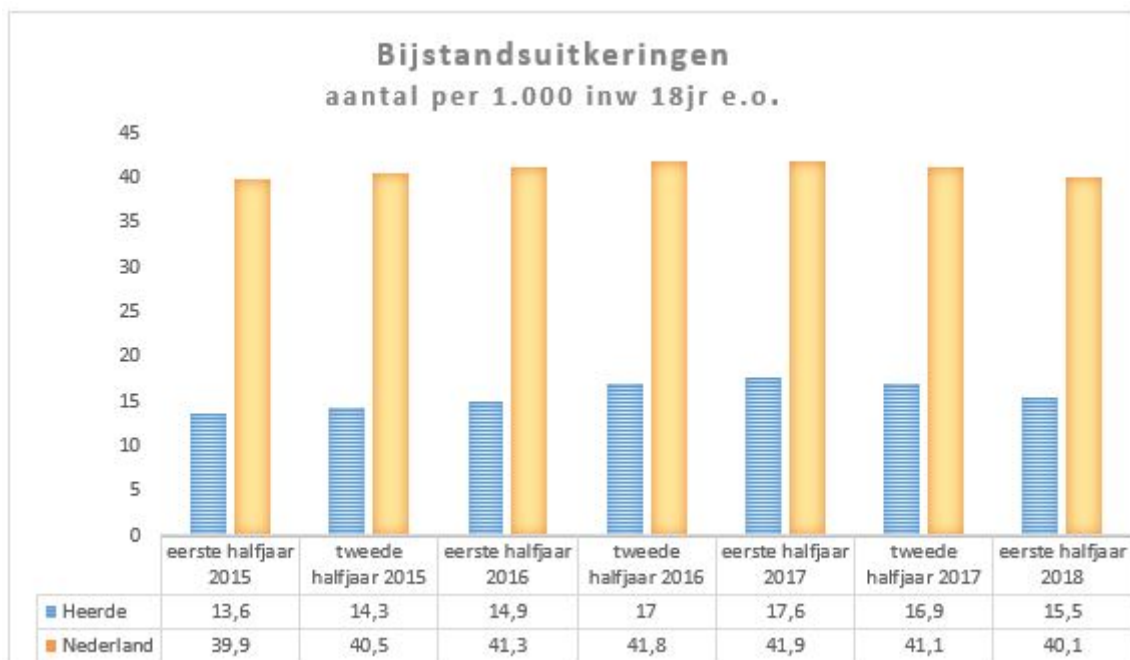
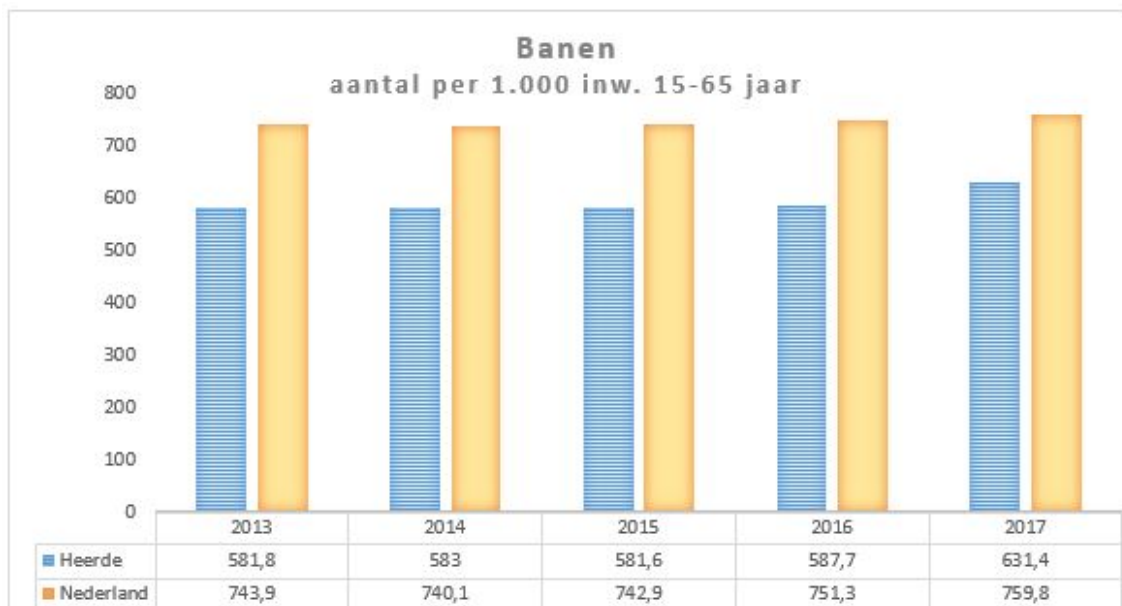
In de begroting 2018 is uitgegaan van een rijksbijdrage van € 47.000,- (op basis van een geschat aantal statushouders van 20). Als gevolg van een wetswijziging is deze bijdrage niet ontvangen. De bijdrage 2018 (feitelijk 10 statushouders) ontvangen we in 2019.

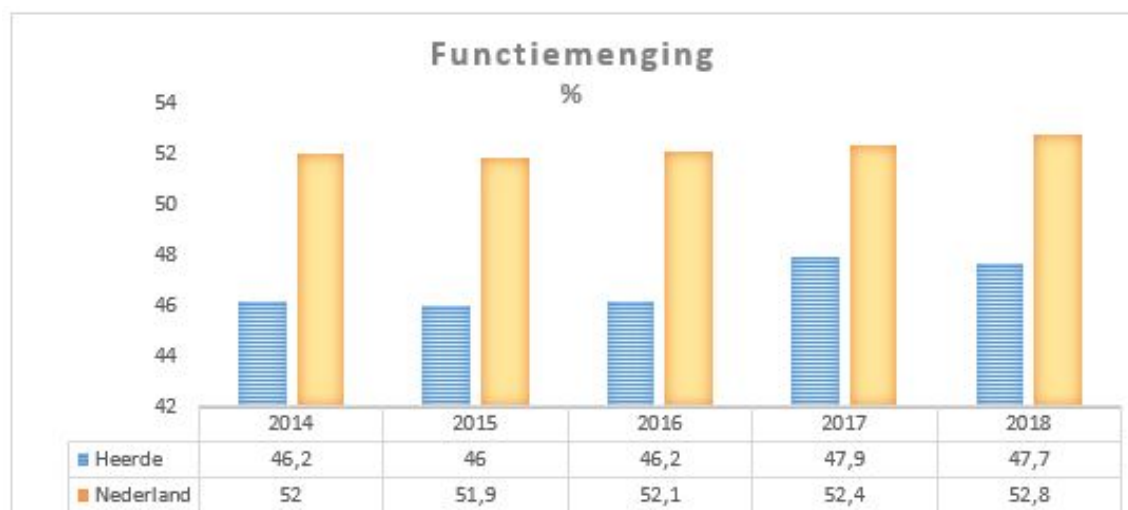
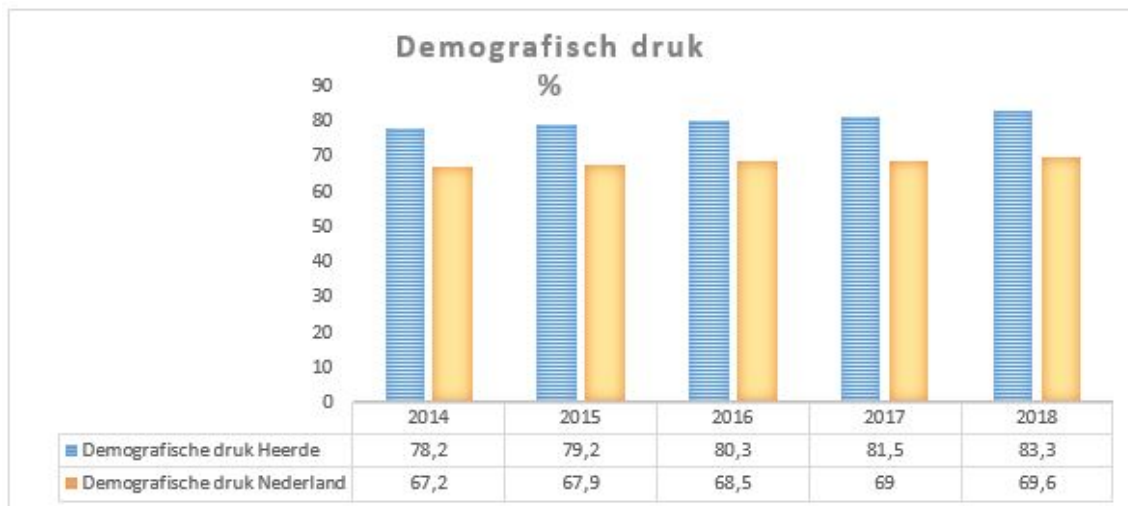
585250 Basismobiliteit

Het verschil in de baten van € 15.000,- is het gevolg van het meenemen van de reizigersbijdrage over 2017 in het boekjaar 2018.

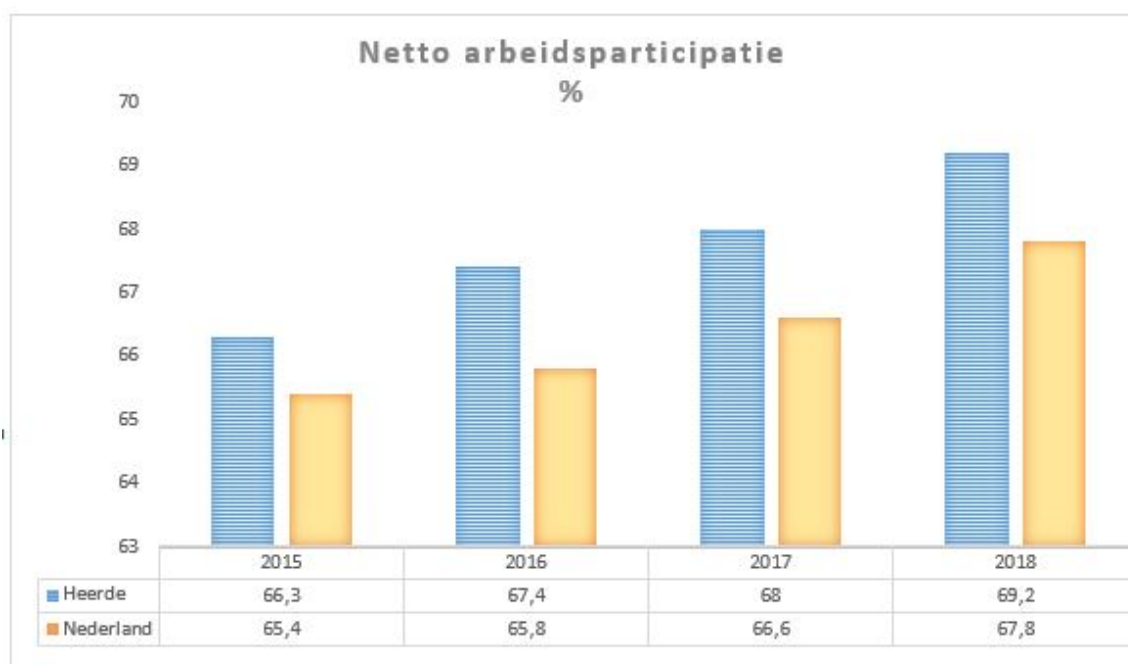
Het resterende verschil van € 2.000,- is niet toegelicht.

BBV-indicatoren programma Sociaal maatschappelijk

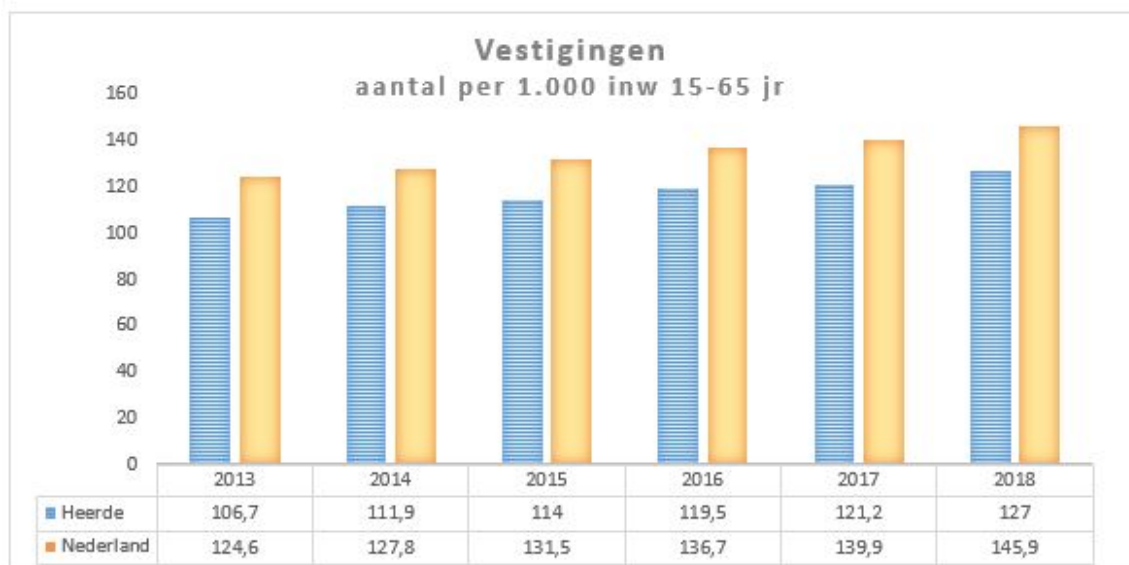
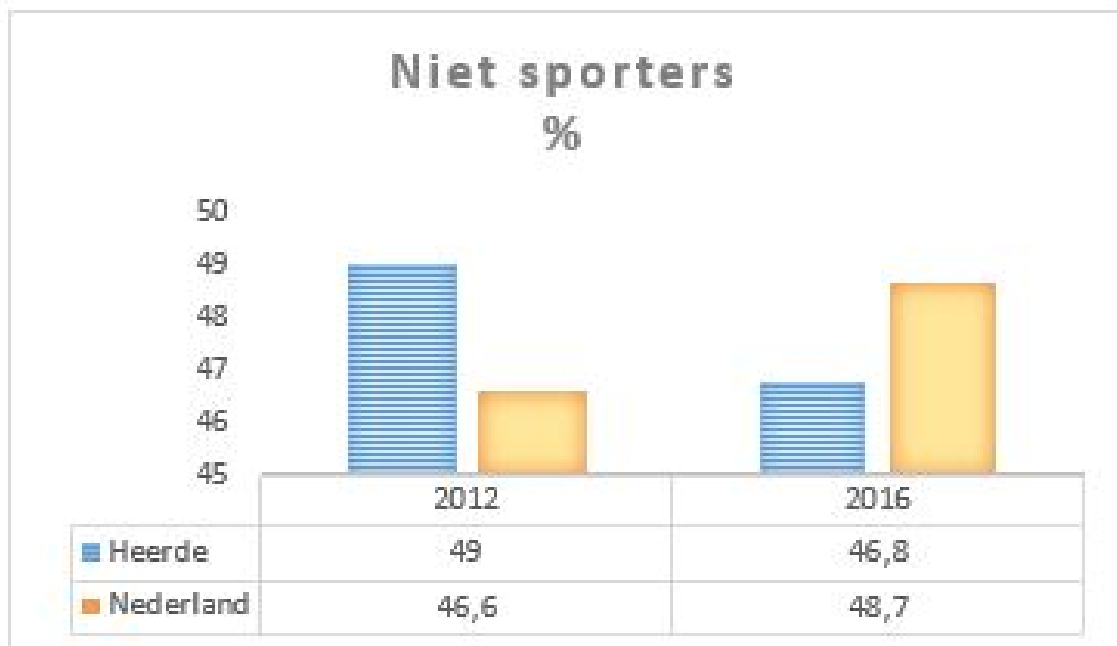




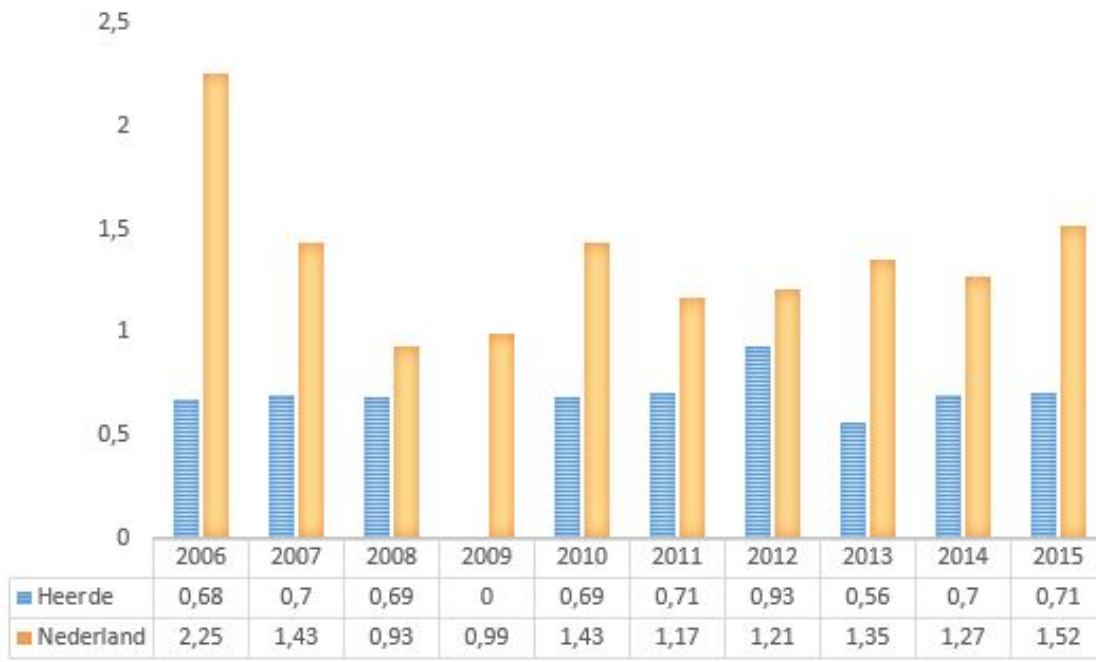
De functiemengingsindex geeft de verhouding weer tussen banen en wonen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.



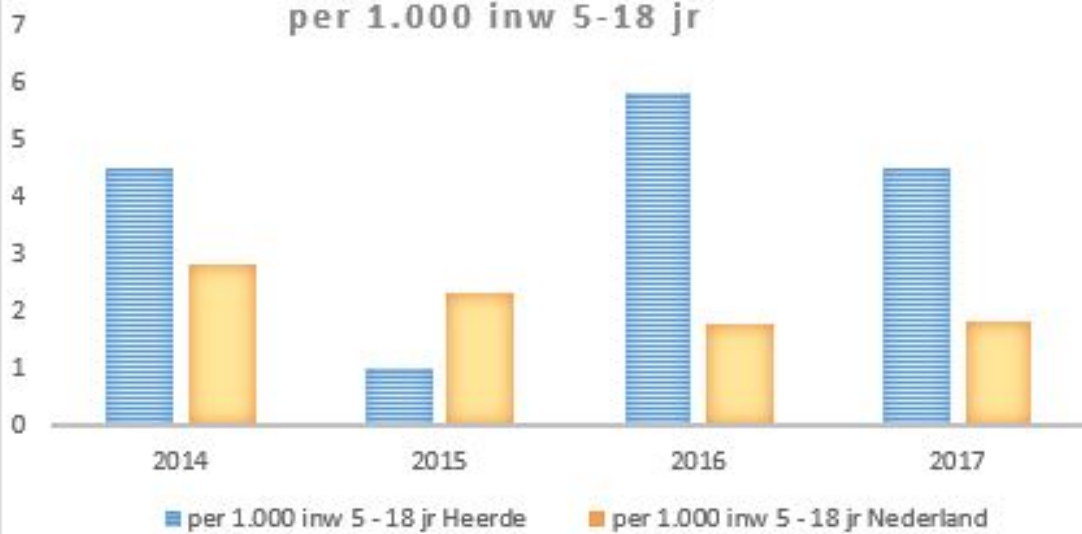
Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.

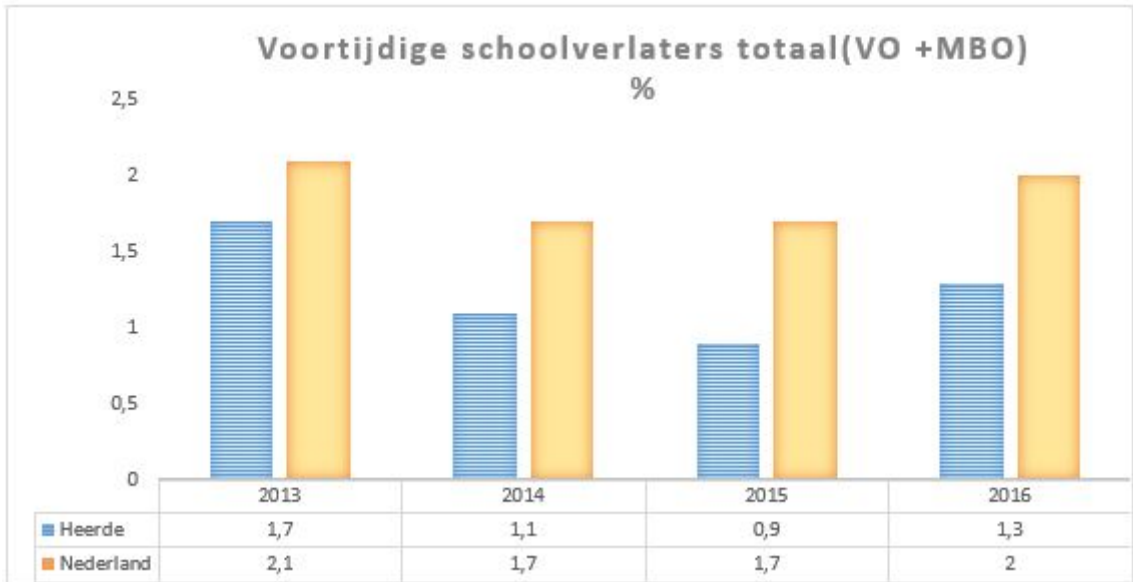
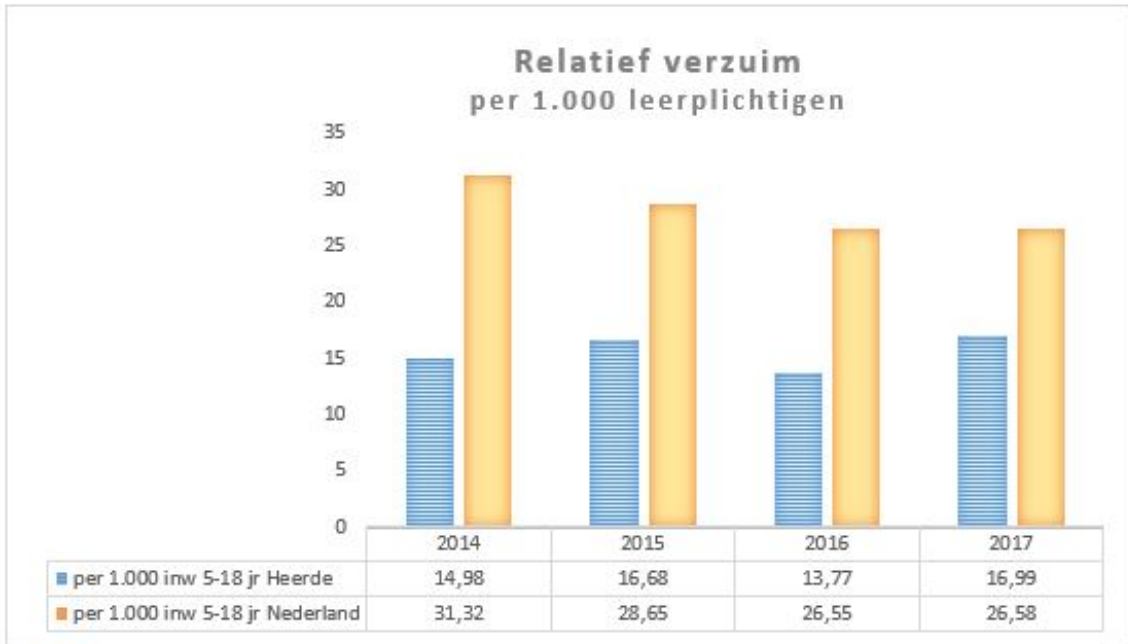


% JEUGDWERKLOOSHEID



Absoluut verzuim per 1.000 inw 5-18 jr

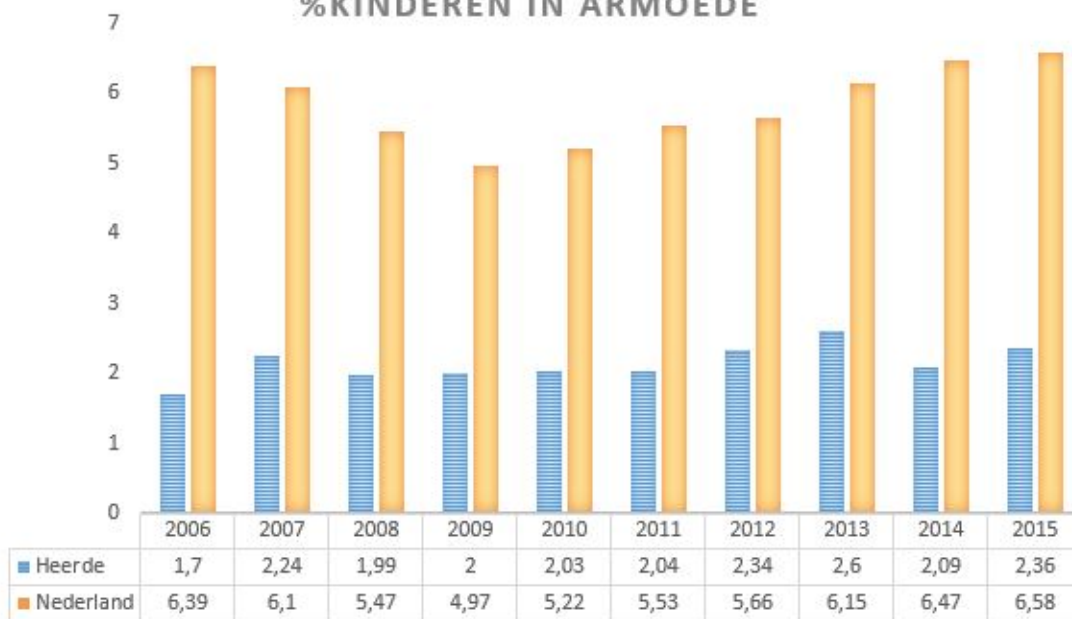




Wmo-klenten met een maatwerkarrangement aantal per 1.000 inwoners betreffende doelgroep



%KINDEREN IN ARMOEDE



Achterstand onder jeugd

%

■ % Kinderen in armoede ■ % Jeugdwerkloosheid

7
6
5
4
3
2
1
0

	Heerde 2015	Nederland
■ % Kinderen in armoede	2,36	6,58
■ % Jeugdwerkloosheid	0,71	1,52

Overzicht overhead

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten	8.755.235	6.773.972	11.902.401	18.676.373	18.525.720	150.653
Baten	2.343.046	-551.177	-11.525.702	-12.076.879	-11.970.016	-106.863
Resultaat	11.098.281	6.222.795	376.699	6.599.494	6.555.704	43.790

Toelichting op product Overhead

In 2017 zijn nieuwe BBV-voorschriften ingevoerd. Hierin is de verplichting opgenomen om de overheadkosten van de ambtelijke organisatie apart inzichtelijk te maken.

Onder overhead wordt verstaan: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Concreet zijn dit de kosten van huisvesting, verzekeringen, facilitaire zaken, ICT en alle salariskosten en overige personeelskosten van het ondersteunende personeel. Een overzicht van de overheadkosten van de gemeente Heerde (zowel raming als realisatie voor 2018) met de berekening van het overheadpercentage is hieronder samengevat weergegeven.

	Primitieve raming 2018	Raming incl. wijz. 2018	Realisatie 2018	Verschil 2018
Raadhuis	118.600	72.058	62.201	9.857
Gemeentekantoor	254.466	261.407	259.120	2.287
Gemeentewerf	84.854	82.052	87.749	-5.697
Facilitaire zaken	266.353	333.345	318.858	14.487
ICT	1.241.833	1.301.333	1.206.853	94.480
Overige algemene kosten	35.901	81.066	96.299	-15.233
Salariskosten overheadpersoneel	3.772.341	4.029.173	4.100.453	-71.280
Overige personeelskosten	448.447	419.060	444.604	-25.544
Totale overheadkosten	6.222.795	6.579.494	6.576.137	3.357
Salariskosten direct personeel	4.903.979	5.467.189	5.336.949	130.240
Totale kosten primair proces	4.903.979	5.467.189	5.336.949	130.240
Totale apparaatskosten	11.126.774	12.046.683	11.913.086	133.597
Percentage overhead	55,93%	54,62%	55,20%	

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de grootste verschillen zich voordoen bij 'ICT', 'salariskosten overheadpersoneel' en 'overige personeelskosten'. Deze verschillen worden hieronder toegelicht. Tenslotte wordt er een verklaring gegeven voor de afwijking van de salariskosten, zowel voor het interne als voor het externe personeel.

ICT (voordeel € 94.000,-)

In 2018 is er een organisatorische splitsing gemaakt tussen de informatiseringstaken (I-deel) en de automatiseringstaken (A-deel). De automatiseringstaken voor de gemeenten Hattem, Heerde en Oldebroek zijn ondergebracht in een zelfstandige gemeenschappelijke regeling (genaamd bedrijfsvoeringsorganisatie H2O) met een eigen directie en een bestuur bestaand uit 3 wethouders van de deelnemende gemeenten. De

informatiseringstaken zijn hierbuiten gehouden zodat iedere gemeente hiervoor eigenhandig kan besluiten. De gemeente Heerde is verantwoordelijk voor het planning & control proces en verzorgt de financiële administratie voor beide onderdelen.

De bedrijfsvoeringsorganisatie H2O heeft 2018 met een positief resultaat van € 122.000,- afgesloten. Van dit bedrag wordt € 99.000,- (voor Heerde € 34.000,-) terugbetaald aan de 3 deelnemende gemeenten. Dit bedrag betreft de onderschrijving bij de kapitaallasten. Hiervoor was bij de bedrijfsvoeringsorganisatie H2O budget opgenomen; de (achterblijvende) kosten zijn echter nog gemaakt bij de deelnemende gemeenten. Het resterende deel ad. € 23.000,- wordt toegevoegd aan de algemene reserve van de bedrijfsvoeringsorganisatie H2O.

De informatiseringstaken zijn ook met een positief saldo afgesloten; het voordeel bij dit onderdeel bedroeg € 219.000,- (voor Heerde € 93.000,-). Een groot deel van dit positieve resultaat, € 133.000,-, is ook ontstaan door lagere kapitaallasten veelal doordat investeringen zijn doorgeschoven of zijn toegevoegd aan het M2A-project. Daarnaast waren de softwarekosten € 71.000,- en de bedrijfsvoeringskosten € 15.000,- lager dan de raming.

De positieve resultaten van beide onderdelen zijn voor de gemeente Heerde tezamen € 127.000,-. De niet geraamde, in de eigen begroting achtergebleven kapitaallasten voor het automatiseringsdeel, bedroegen echter € 33.000,-; per saldo een voordeel voor ICT van € 94.000,-.

Salariskosten overheadpersoneel (nadeel € 71.000,-)

De overschrijding bij dit onderdeel is het gevolg van de meerkosten die zijn gemaakt om de zieke medewerkers te vervangen. Hiervoor was een budget van € 171.000,- geraamd, de werkelijke uitgaven bedroegen echter € 289.000,-, een overschrijding van € 118.000,-. Daarnaast zijn er € 47.000,- minder salariskosten aan dit onderdeel doorberekend.

Overige personeelskosten (nadeel € 26.000,-)

Het tekort op deze post is hoofdzakelijk toe te schrijven aan hogere opleidingskosten en toegenomen reis- en verblijfskosten. Daarnaast is er sprake geweest van een 'overgenomen' studieschuld bij aanneming nieuw personeel. De deelname in verschillende samenwerkingsverbanden en de veelvuldige overleggen in de regioteams in het kader van het sociaal domein zijn de oorzaken van de hogere reis- en verblijfskosten in het afgelopen jaar.

Salarissen (incl. bestuur) 2018 (totaal voordeel € 21.000,-)

Op de totale salariskosten (vast personeel, inhuur, vervanging ziekte en bovenformatief personeel) is in 2018 € 21.000,- overgehouden. In onderstaande tabel is dit verschil per onderdeel uitgesplitst.

	Raming 2018	Realisatie 2018	Vershil 2018
<u>Vast personeel</u>			
Management	794.954	770.490	24.464
Bestuursondersteuning en -adviesing	908.056	912.805	-4.749
Bedrijfsondersteuning en -adviesing	1.114.085	1.060.602	53.483
Dienstverlening en informatiebeheer	1.149.958	1.139.281	10.677
Realisatie, onderhoud en beheer	1.292.827	1.268.633	24.194
Ruimte, ondernemen en wonen	1.280.636	1.298.843	-18.207
Sociaal maatschappelijke verbinding	1.758.729	1.744.382	14.347
Raad, griffie, college	705.605	773.486	-67.881
Overig	77.946	9.775	68.171
Bovenformatief	168.128	232.998	-64.870
Totaal	9.250.924	9.211.295	39.630
<u>Ingehuurd personeel</u>			
Management	132.001	128.650	3.351
Bestuursondersteuning en -adviesing	101.130	70.927	30.203
Bedrijfsondersteuning en -adviesing	108.341	99.072	9.269
Dienstverlening en informatiebeheer	127.000	125.702	1.298
Realisatie, onderhoud en beheer	-	-	-
Ruimte, ondernemen en wonen	317.879	309.490	8.389
Sociaal maatschappelijke verbinding	455.623	382.996	72.627
Raad, griffie, college	64.000	94.103	-30.103
Overig	54.000	49.351	4.649
	1.359.974	1.260.291	99.682
Vervanging ziekte	171.061	289.520	-118.459
Totaal	10.781.959	10.761.106	20.853

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn vrij besteedbare inkomsten zonder vooraf bepaald bestedingsdoel. Conform de nieuwe richtlijnen worden deze budgetten nu onder een separaat hoofdstuk opgenomen (voorheen programma 2 Financiën, Economie en grote projecten). De inkomsten die tot dit onderdeel behoren zijn de Algemene Uitkering en overige uitkeringen uit het gemeentefonds, OZB, Precariobelasting, Toeristenbelasting, bespaarde rente over het Eigen Vermogen en ontvangen rentes en dividenden.

De uitgaven die bij dit onderdeel zijn opgenomen hebben betrekking op de inning en verwerking van bovengenoemde inkomsten.

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten						
531100 Deelnemingen nutsbedrijven	4.299	4.207	0	4.207	3.725	482
531150 Geldleningen < 1 jaar	-6.310	15.553	-42.296	-26.743	-33.363	6.620
531200 Geldleningen > 1 jaar	-96.986	-12.963	0	-12.963	8.574	-21.537
531300 Algemene uitkering	4.532	4.480	376	4.856	5.328	-472
531510 OZB woningen	225.728	100.336	46.671	147.007	116.769	30.238
531560 OZB niet -woningen	21.082	100.291	16.659	116.950	105.682	11.268
531610 Belastingen overig	21.812	29.490	-8.200	21.290	21.814	-524
531750 Precariobelasting	37.438	241.624	-229.598	12.026	9.420	2.606
Totaal Lasten	211.595	483.018	-216.388	266.630	237.949	28.681
Baten						
531100 Deelnemingen nutsbedrijven	53.837	-55.000	2.100	-52.900	-52.876	-24
531150 Geldleningen < 1 jaar	18.276	0	-23.100	-23.100	-22.909	-191
531200 Geldleningen > 1 jaar	47.467	-48.839	0	-48.839	-46.470	-2.369
531300 Algemene uitkering	12.756.928	-13.914.527	37.545	-13.876.982	-13.927.564	50.582
531510 OZB woningen	3.052.714	-3.019.760	-758.580	-3.778.340	-3.754.764	-23.576
531560 OZB niet -woningen	1.168.212	-1.086.390	640.580	-445.810	-450.442	4.632
531610 Belastingen overig	8.017	-17.070	-8.000	-25.070	-7.951	-17.119
531750 Precariobelasting	1.165.466	-1.143.800	-4.000	-1.147.800	-1.065.843	-81.957
533250 Toeristenbelasting	187.175	-190.000	16.000	-174.000	-154.687	-19.313
567200 Integratie uitkering combinatie function	73.138	-33.662	-39.035	-72.697	-72.697	0
573305 Uitkering deelfonds	2.948.218	-5.299.307	-20.859	-5.320.166	-5.862.826	542.660
577305 dec. Uitkering WSW/Reïntegratie	2.528.081	-2.371.017	-23.700	-2.394.717	-2.394.718	1
581355 dec.uitk. WMO nieuw	2.493.042	-2.546.239	-35.887	-2.582.126	-2.576.657	-5.469

582050 Integratieuitkering Wmo verplaatsen en w	328.496	-328.496	0	-328.496	-328.496	0
585500 Deelfonds Wmo HV	1.122.668	-1.165.985	-40.125	-1.206.110	-1.206.110	0
Totaal Baten	27.951.735	-31.220.092	-257.061	-31.477.153	-31.925.009	447.856
Resultaat	28.163.331	-30.737.074	-473.449	-31.210.523	-31.687.061	476.538

Toelichting op de lasten en baten Algemene dekkingsmiddelen

Lasten

De lasten zijn bij het product algemene dekkingsmiddelen **€ 46.000,-** lager dan geraamd. Hieronder wordt een toelichting gegeven op de belangrijkste verschillen.

Geldleningen	€ 7.000
Inning O.Z.B.	€ 41.000
Overige kleine afwijkingen (geen toelichting)	<u>-/- € 2.000</u>
Totaal	€ 46.000

531150 Geldleningen < 1 jaar

In 2018 is er opnieuw geld verdiend met het aantrekken van 'kort geld'; ruim € 33.000,-. Bij de begroting en bijstellingen bij de voor- en najaarsnota was rekening gehouden met een voordeel van ruim € 26.000,-, de uiteindelijke renteontvangst was nog € 7.000,- hoger.

531510 OZB woningen en 531560 OZB niet woningen

De kosten voor het innen van de OZB waren in 2018 € 41.000,- lager. Dit komt doordat er nog geen kosten zijn gemaakt voor de nieuwe WOZ-waardebepaling. Bij de resultaatbestemming wordt voorgesteld om hiervoor een bedrag naar 2019 over te hevelen.

De overige afwijkingen, per saldo -/- € 2.000,-, zijn gering en zijn niet verder toegelicht.

Baten

De baten wijken **€ 474.000,-** in positieve zin af van de begroting; de belangrijkste afwijkingen zijn hieronder toegelicht.

Algemene uitkering	€ 51.000
Aanmaningen	-/- € 17.000
Precariobelasting	-/- € 82.000

Toeristenbelasting	-/- € 19.000
Uitkering deelfonds Jeugd	€ 543.000
Overige kleine afwijkingen (geen toelichting)	<u>-/- € 2.000</u>
Totaal	€ 474.000

531300 Algemene uitkering

De hogere algemene uitkering is het gevolg van nabetalings uit voorgaande jaren / hogere vergoeding raadsleden. Hierdoor is er bijna € 51.000,- meer van het rijk ontvangen.

531610 Belastingen overig

In 2018 zijn er minder aanmaningen opgelegd. Daarnaast zijn oninbare vorderingen op deze post afgeboekt. Tezamen resulteert dit in een lagere inkomst van € 17.000,- op dit onderdeel.

531750 Precariobelasting

De geïnde precariobelasting is, als gevolg van een lager aantal kabels en leidingen in de gemeentegrond, € 74.000,- lager dan de raming. Daarnaast was de heffing over 2017 te hoog; deze moest met € 8.000,- naar beneden worden bijgesteld.

533250 Toeristenbelasting

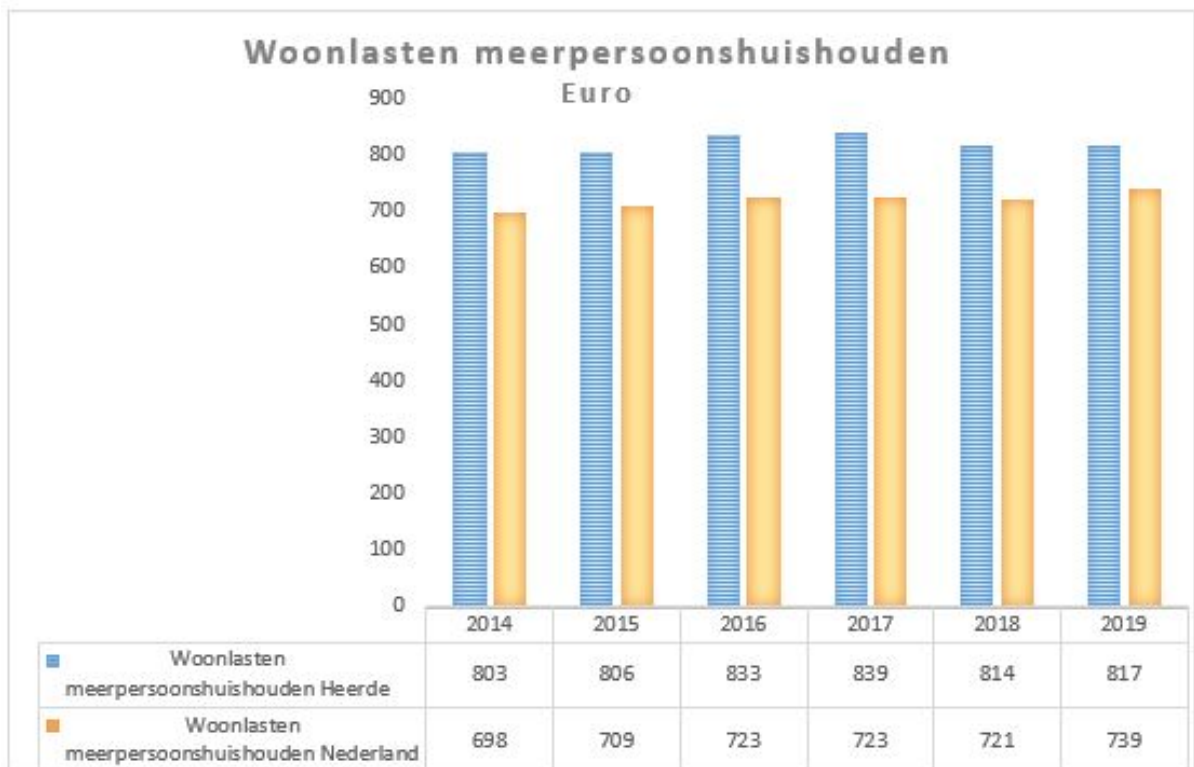
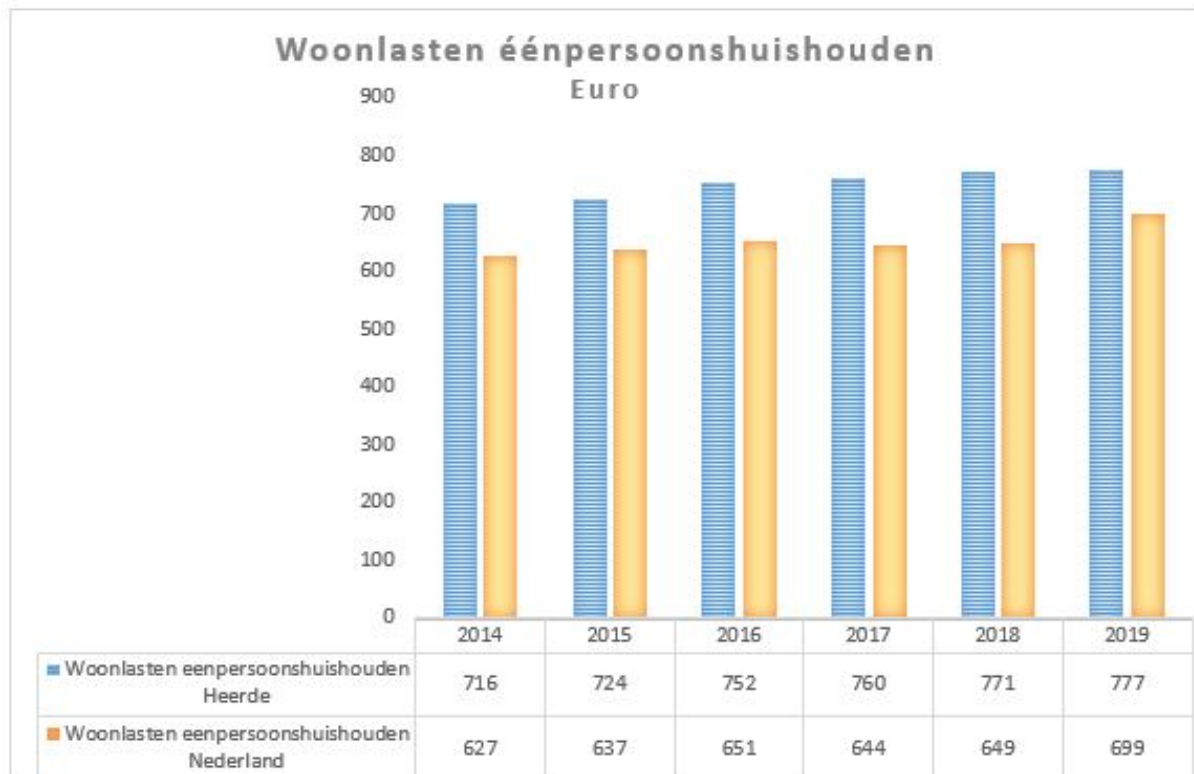
Op het moment van sluiten van het boekjaar 2018 hadden nog niet alle campings/B&B's hun definitieve aangifte toeristenbelasting gedaan over 2018. Inmiddels is bekend dat de opbrengst over belastingjaar 2018 circa € 176.000,- bedraagt. Een deel van deze opbrengst zal dus in 2019 worden geboekt. Ondanks de mooie zomer van 2018 is de totaalopbrengst iets lager dan begroot. Dit heeft met name te maken met het feit dat één grote ondernemer minder recreatiewoningen heeft verhuurd in verband met tijdelijke opvang van zorgbehoevende bewoners van een andere locatie.

573305 Uitkering deelfonds Jeugd

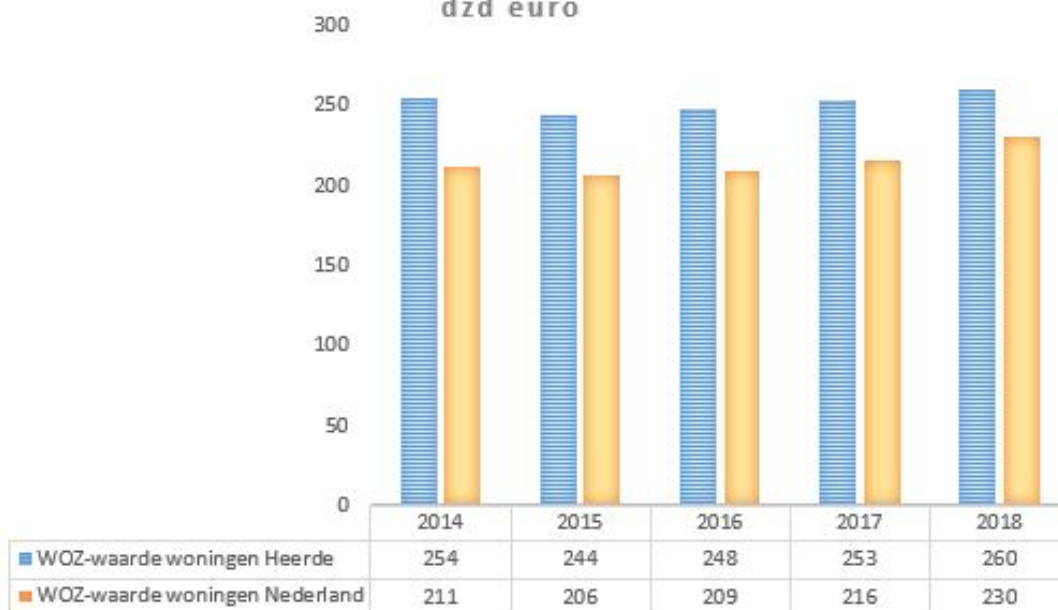
Van het rijk is € 543.000,- meer ontvangen voor de Jeugdzorg. Hiervan heeft € 424.000,- betrekking op de zogenaamde 'stroppenpot'; een aanvullende uitkering van het rijk over het tekort op de Jeugdzorg over de jaren 2016 en 2017. Het resterende voordeel van € 119.000,- is een bijraming vanuit de septembercirculaire. Dit bedrag was per abuis niet in de najaarsnota opgenomen.

De overige afwijkingen, per saldo € 2.000,-, zijn gering en worden niet verder toegelicht.

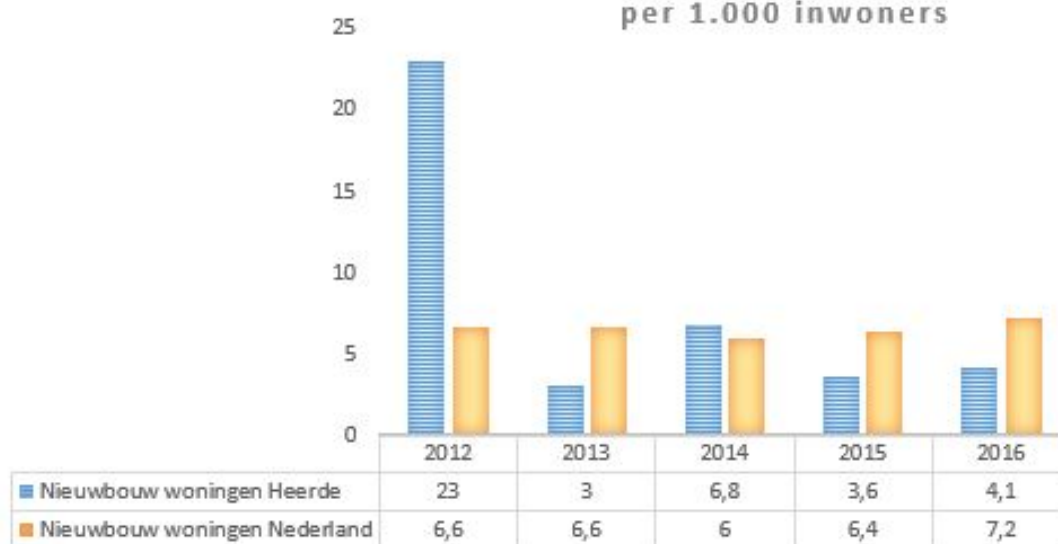
BBV Indicatoren



Woz-waarde woningen dzt euro



Nieuwbouw woningen per 1.000 inwoners



Onvoorzien

Wat heeft het gekost?

Exploitatie	Realisatie 2017	Primaire Begroting 2018	Begroting wijziging 2018	Begroting 2018 (P+Wijz)	Realisatie 2018	verschil
Lasten						
531400 Onvoorzien	0	25.000	21.875	46.875	0	46.875

Toelichting op de baten en lasten

Lasten

531400 Onvoorzien

Bij de primaire begroting is € 25.000,- beschikbaar gesteld voor de post 'Onvoorzien'. Bij de voorjaarsnota 2018 is hiervan € 14.200,- uitgegeven voor de taxatie van buitensportaccommodaties, Villa Jacoba en voor het aanpassen van een woning. Het restant ad. € 10.800,- is in het kader van de budgetfreeze afgeraamd.

Bij de budgetfreeze in het voorjaar van 2018 is er in totaliteit € 1.057.000,- aan budgetten afgeraamd. Daarnaast is er een calamiteitenfonds van € 300.000,- voor onvoorzien uitgaven ingesteld; per saldo heeft de budgetfreeze € 757.000,- opgeleverd.

Het budget voor het calamiteitenfonds is bij het onderdeel 'Onvoorzien' opgenomen; uiteindelijk is hiervan € 253.125,- uitgegeven zodat nog € 46.875,- resteert. In onderstaand overzicht is een opsomming gegeven van de uitputting van het calamiteitenfonds.

Calamiteitenfonds	€ 300.000
Meerkosten onderhoud gebouwen	-/- € 133.000
Herontwikkeling voormalige gemeentewerf	-/- € 25.000
Meerkosten openbaar groen (essentaksterfte/extra water i.v.m. droogte)	-/- € 25.000
Planschade De Rhijnsburg/bestemmingsplan Vosbergerweg	-/- € 17.000
Extra bijdragen/subsidies (Pinkeltje/Balve/Cittaslow/plaquette WOII)	-/- € 15.000
Externe onderzoek- en advieskosten (TOP Heerde/DNA-dorp Heerde/Hof van Cramer/stroppenpot)	-/- € 13.000
Meerkosten telefonie	-/- € 11.000

Meerkosten sociale recherche (overgang Stedendriehoek)	-/- € 10.000
Overige kleine claims	<u>-/- € 4.125</u>
Restantbudget calamiteitenfonds (=onvoorzien)	€ 46.875

Paragrafen

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen is nodig om risico's in de exploitatie op te vangen: zonder weerstandsvermogen levert iedere tegenvaller een probleem op bij een sluitende begroting. Hoe hoger de risico's, hoe hoger de weerstandscapaciteit (bijvoorbeeld reserves of ruimte in tarieven) moet zijn. Het gaat hier dus om de robuustheid van de begroting.

Deze paragraaf beschrijft de risico's waarmee de gemeente geconfronteerd kan worden, welke financiële buffers daar tegenover staan en hoe de risico's beheerst kunnen worden.

De paragraaf bestaat uit de volgende delen:

1. Beleidskader;
2. Structurele weerstandscapaciteit;
3. Incidentele weerstandscapaciteit;
4. Conclusie weerstandscapaciteit;
5. Risicobeheersing;
6. Relatie tussen risico's en weerstandscapaciteit;
7. Weerstandratio en kengetallen.

Beleidskader

Artikel 11 van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) beschrijft het volgende over het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

De paragraaf betreffende het weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat tenminste:

- Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- Een inventarisatie van de risico's;
- Het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- Een kengetal voor de netto schuldquote, netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit;
- Een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

De weerstandscapaciteit van een gemeente is de buffer die aanwezig moet zijn om mogelijke risico's af te kunnen dekken. Het gaat hierbij om het vermogen dat aanwezig is om risico's financieel af te kunnen dekken, zonder dat de bedrijfsvoering in gevaar komt.

Dit in de wetenschap dat de risico's zich nooit allemaal tegelijk zullen voordoen.

De vragen die we ons stellen zijn:

- Heeft de gemeente de mogelijkheid om bij een sterke daling van het eigen vermogen de tarieven te verhogen?
- Zijn er mogelijkheden om de kosten die nu binnen de bestemmingsreserves worden afgedekt binnen de reguliere begroting te dekken?

De gemeente Heerde wil daarbij structurele risico's afdekken met structurele weerstandscapaciteit en incidentele risico's afdekken met incidentele weerstandscapaciteit.

Bij de behandeling van de laatste nota van reserves en voorzieningen is afgesproken dat de beleidsuitgangspunten met betrekking tot het weerstandsvermogen overzichtelijk in beeld gebracht gaan worden. Deze worden hieronder opgesomd.

De basis van de grootte van ons structureel weerstandsvermogen is de ruimte die er nog is in de OZB-tarieven tot aan de artikel 12 norm. Hierbij baseren wij ons op provinciale gegevens.

De tijdelijke reserves worden niet meegenomen als weerstandscapaciteit. Deze tijdelijke reserves zijn bedoeld voor budgetoverheveling van het ene jaar naar het ander jaar. De reserve wordt dan gebruikt als de activiteit in het daaropvolgende jaar wordt uitgevoerd.

Onze totale reservepositie wordt ingezet als weerstandscapaciteit. Verder zijn de tijdelijke reserves uitgezonderd (zoals hierboven staat toegelicht). Overigens heeft de provincie hier vragen over gesteld. De provincie vindt het niet verstandig dat ook de bestemmingsreserves worden gebruikt als buffer voor de risico's. In de volgende begroting zal hier aandacht aan worden besteed.

De post onvoorzien in de exploitatie wordt niet meegenomen als weerstandscapaciteit, omdat deze post bedoeld is om de begroting op een soepele manier uit te voeren en in eerste instantie niet om risico's op te vangen.

Stille reserves worden alleen meegenomen als weerstandsvermogen als deze binnen twee jaar liquide zijn te maken.

De risico top acht in deze paragraaf zullen worden toegelicht met:

- Een omschrijving van het risico;
- De hoogte van het risicobedrag (alleen boven de € 50.000,-);
- Wijze van berekenen van het risicobedrag;
- De maatregelen ter beheersing van het risico.

De weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's wordt zichtbaar gemaakt in een tabel en tevens uitgedrukt in een weerstandsratio.

De raad heeft op 9 maart 2015 bij de behandeling van de nota reserves en voorzieningen 2015 de beleidslijn uitgesproken dat bij toekomstige jaarrekeningoverschotten zo veel als mogelijk bedragen toegevoegd worden aan de Algemene Reserve, om zodoende het solvabiliteitspercentage te laten toe nemen. Het toevoegen aan de reserve zal steeds per expliciete besluitvorming worden voorgelegd aan de raad.

Weerstandscapaciteit

Structurele weerstandscapaciteit

Structurele weerstandscapaciteit is het vermogen om onverwachte structurele tegenvallers in de begroting (bijvoorbeeld een hogere uitgave voor de WWB of een lagere Algemene Uitkering) op te vangen, zonder dat dit gevolgen heeft voor de voortzetting van de taken.

De gemeente Heerde heeft op de OZB-heffing na, nagenoeg geen resterende structurele

belastingcapaciteit meer. De afvalstoffenheffing, rioolheffing en begrafenisrechten zijn maximaal kostendekkend en kunnen niet meer worden verhoogd. Om de weerstandcapaciteit te beïnvloeden kunnen ook de kosten worden verlaagd. In 2018 is een nieuw ronde in gang gezet om te komen tot bezuinigingen.

ruimte in OZB tarieven volgens artikel 12 norm

Er is geen maximum gebonden aan het tarief van de OZB, maar er is wel een macronorm om ervoor te zorgen dat er landelijk niet boven de norm OZB geheven wordt. Er volgt dan mogelijk een korting op de Algemene Uitkering.

De structurele ruimte in de OZB-tarieven die er volgens de artikel 12 norm nog aanwezig is, is € 420.000,-. Deze gegevens zijn verstrekt door de provincie Gelderland en zijn gebaseerd op de begroting 2019. Dit bedrag is lager vastgesteld vanwege de verschuiving van 3 ton lagere rioolheffing naar 3 ton hogere OZB-tarieven.

De structurele risico's in deze paragraaf (zonder de grondexploitatie) zijn € 1.064.000,-. Afgezet tegen de € 420.000,- ruimte die we nog hebben, kan de conclusie getrokken worden dat wij onvoldoende structurele middelen hebben om de structurele risico's te dekken.

Maar, het ramen van deze risico's moet wel in het juiste perspectief worden gezien. Het is nog geen uitgave en niet alle risico's zullen zich naar verwachting op hetzelfde moment voordoen.

Onvoorzien

Soms wordt ook de post onvoorzien als structurele weerstandscapaciteit gezien. In Heerde is de post onvoorzien structureel geraamd op € 50.000,- (voor de begroting 2018 eenmalig verlaagd naar € 25.000,-). In feite is deze post bedoeld om de begroting op een soepele manier uit te voeren en in eerste instantie niet om risico's op te vangen. Voor bepaling van de weerstandscapaciteit is onvoorzien daarom niet meegenomen.

Incidentele weerstandscapaciteit

Incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om onverwachte eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van taken. De incidentele weerstandscapaciteit valt samen met de totale reserves. Overigens heeft de provincie hier vragen over gesteld. De provincie vindt het niet verstandig dat ook de bestemmingsreserves worden gebruikt als buffer voor de risico's. In de volgende begroting zal aandacht aan worden besteed aan het standpunt van de provincie.

De reservepositie van de gemeente Heerde bedraagt afgerond € 22,4 miljoen per 1 januari 2019. Dat is de optelsom van de Algemene Reserve en de Bestemmingsreserves.

*In deze stand is het weerstandsvermogen gecorrigeerd met een bedrag van € 1.883.432,- in verband met het positief resultaat van de jaarrekening 2018. Dit resultaat wordt behandeld in de raad van 8 juli 2019.

Jaarrekening 2018			
	<u>stand per 1-1-2018</u>	<u>mutaties 2018</u>	<u>stand per 31-12-2018</u>
<u>Algemene Reserves</u>			
1. Algemene Reserve	4.883.962	-	4.883.962
2. Algemene Reserve Grondexploitatie	3.699.766	590.253	4.290.019
*correctie weerstandsvermogen		1.883.432	1.883.432
	8.583.728	2.473.685	11.057.414
<u>Bestemmingsreserves</u>			
3. Afkoop onderhoud graven	1.172.408	-77.885	1.094.523
4. Afvalstoffenheffing	938.790	-195.252	743.538
5. Reserve startersleningen	475.441	-	475.441
6. Reserve Gebouwen	1.727.143	446.087	2.173.230
7. Reserve Hoogwatergeul*	3.319.892	805.877	4.125.769
8. Reserve afrit A28 bedrijventerrein H2O	-	430.000	430.000
9. Reserves t.b.v. investeringen	2.382.605	-40.088	2.342.517
	10.016.279	1.368.738	11.385.017
Subtotaal	18.600.007	3.842.423	22.442.431
<u>Tijdelijke reserves i.v.m. budgetoverheveling</u>			
<u>najaarsnota 2010 / rekeningresultaat 2010 en 2011</u>			
10. Reserve gebiedsontwikkeling	38.294	-38.294	-
11. Reserve Apeldoornkanaal	56.431	-	56.431
	94.725	-38.294	56.431
Totaal	18.694.732	3.804.129	22.498.862

Ontwikkeling reserves

Hieronder volgt de ontwikkeling van de totale reserves (excl. tijdelijke reserves/bedragen uit voorgaande jaarstukken; in miljoenen)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Reserves	15.2	16.9	16.5	16.6	18.6	22.4

Algemene reserve

De Algemene Reserve bestaat uit de Algemene Reserve en de Algemene Reserve Grondexploitatie. De Algemene Reserve is bedoeld om risico's in de gewone exploitatie op te vangen en de Reserve Grondexploitatie die van de grondexploitatie. In de nog te openstellen nota Reserves en Voorzieningen gaan we voorstellen om de Reserve Grondexploitatie onder te brengen onder de bestemmingsreserves, alwaar deze beter thuis hoort.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves hebben, zoals de naam al aangeeft, een bestemming voor kosten in de exploitatie. Het bovenstaande overzicht laat zien dat er € 11,4 miljoen aan bestemmingsreserves zijn. Zoals eerder geschreven zal bekeken worden of ook de bestemmingsreserves blijvend ingezet gaan worden als weerstandscapaciteit.

Stille reserves

Er zijn stille reserves als de marktwaarde van de bezittingen (activa) de boekwaarde daarvan overstijgt. In principe dragen stille reserves bij aan de weerstandscapaciteit: bij een substantiële tegenvaller kan een deel van de bezittingen worden verkocht tegen een hogere waarde dan de boekwaarde, waardoor boekwinst ontstaat. Deze boekwinst kan gebruikt worden om de tegenvaller op te vangen. Ook investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut kunnen worden gezien als stille reserves, omdat

deze investeringen niet alle geactiveerd kunnen worden. Maar er is alleen sprake van stille reserves als ze op korte termijn (binnen 2 jaar) liquide gemaakt kunnen worden, om meegeteld te mogen worden voor de weerstandscapaciteit. Zo is vrije verkoop van onroerend goed niet aan de orde als de gebouwen worden gebruikt voor de eigen huisvesting. Op dit moment staan een aantal vrijkomende locaties te koop. Deze locaties hebben nog een boekwaarde en ze worden verkocht door middel van uitnodigingsplanologie. Verder zijn er nog een aantal groenstroken & restgronden te koop. De verwachting is dat deze beide posten tezamen (vrijkomende locaties en groenstroken & reststroken) op korte termijn een opbrengst gaan halen van € 50.000,-. De stille reserve kan dus bepaald worden op deze € 50.000,-.

Conclusie weerstandscapaciteit

Structureel:

De totale structurele weerstandscapaciteit wordt bepaald op de ruimte die Heerde heeft in zijn OZB-tarieven tot artikel 12 norm, zijnde € 420.000,-.

Incidenteel:

De incidentele weerstandscapaciteit heeft een omvang van € 22,5 miljoen en is aanwezig in de reserves en stille reserve.

Risicobeheersing

Deze paragraaf bevat de top acht risico's (volgorde van groot risico naar klein).

In de top acht is aangegeven:

- Omschrijving (van het risico);
- Hoogte van het risicobedrag (alleen boven de € 50.000,-);
- Wijze van berekening;
- Beheersing van het risico.

Voor sommige risico's is het moeilijk een risicopercentage te berekenen. Dat is dan aangegeven. Toch wordt er dan een risicobedrag berekend zodat voorzichtigheidshalve in de reservepositie wel rekening wordt gehouden met tegenvallers. In dit onderdeel wordt tevens ook de afloop van het risico van het jaar 2018 vermeld.

1. Bedrijvenpark Hattemerbroek BV

Omschrijving

De gemeenten Hattem, Heerde en Oldebroek hebben een samenwerkingsovereenkomst voor het realiseren en exploiteren van een bedrijvenpark. Het bedrijvenpark richt zich vooral op het aantrekken van bedrijven in de logistieke sector. Om dat te realiseren is het bedrijvenpark aangewezen als 'bovenregionaal' bedrijventerrein. De (nieuwe) bestemmingsplannen voor beide plandelen (Oldebroek en Hattem) en voor een nieuw open afrittenstelsel als aansluiting van het bedrijvenpark op de A28 zijn in september 2018 vastgesteld.

Grondexploitatie

Jaarlijks wordt de grondexploitatieberekening geactualiseerd. De drie gemeenten hebben voor het negatieve saldo van de grondexploitatieberekening een verliesvoorziening. Via deze voorziening staat elk van de drie gemeenten garant voor een derde deel van het negatieve saldo. De uitkomst (contante waarde) van de in maart 2019 vastgestelde berekening is € 160.000,- negatief. Dat is een verbetering ten opzichte van de berekening van maart 2018 met € 843.000,-. De voorziening is daarom verlaagd van € 335.000,- naar € 53.500,- per gemeente.

Bestemmingsreserve

Wij dragen bij aan de financiering van het nieuwe op- en afrittenstelsel. Dit staat in de overeenkomst met de Provincie Gelderland, Rijkswaterstaat en de Ontwikkelingsmaatschappij Hattemerbroek BV, die op 14 maart 2019 is ondertekend. De bijdrage is € 1 miljoen. Daarvoor is per 31 december 2018 een bestemmingsreserve beschikbaar van € 430.000,-. Het bedrag waarmee de verliesvoorziening per 31 december 2018 is verlaagd (€ 281.500,-) wordt via de bestemming van het jaarrekeningresultaat toegevoegd aan de bestemmingsreserve. Het voorstel is ook het resterende bedrag van de afgesproken bijdrage (€ 235.000,-) als onderdeel van de bestemming van het jaarrekeningresultaat toe te voegen aan de bestemmingsreserve. Samen met het bedrag in de verliesvoorziening is de bijdrage van € 1 miljoen beschikbaar.

Garantstellingen

De gemeenten staan garant voor de leningen die door financiers aan het Bedrijvenpark H2O zijn verstrekt. De totale garantstelling is € 39 miljoen. Elk van de drie gemeenten staat garant voor een derde deel van dat bedrag. Wij hebben het risico van de garantstelling bepaald op 10% van het bedrag waarvoor we garant staan.

Hoogte van het risicobedrag

Het risicobedrag is vastgesteld op € 1.300.000,-.

Wijze van berekening

Door elk van de drie gemeenten is voor een bedrag van € 13 miljoen aan garantstelling ten opzichte van financiers verleend. Het risicobedrag is 10% van deze € 13 miljoen.

Beheersing van het risico

Om de risico's te beheersen wordt er jaarlijks een risicomanagementrapportage opgesteld voor de betrokken gemeenten en wordt jaarlijks een grondexploitatieberekening en een liquiditeitsprognose gemaakt door het Bedrijvenpark.

2. Algemene Uitkering

Omschrijving

Een belangrijk risico vormt de stabiliteit van onze belangrijkste bron van inkomsten: de Algemene Uitkering. Deze Algemene Uitkering is een onderdeel van het gemeentefonds. Het gemeentefonds betreft 61% inkomsten inclusief de drie decentralisaties, ten opzichte van het totaal baten in de exploitatie. Gemeenten zijn afgelopen jaren geconfronteerd met diverse opkomende taakstellende kortingen zoals de forse korting in verband met het niet doorgaan van de afschaffing van het BTW-Compensatiefonds en de korting Onderwijshuisvesting. En nog steeds zijn er diverse onzekerheden met betrekking tot het correct ramen van de algemene uitkering. We benoemen:

- Het ingebouwde plafond BTW-compensatiefonds van € 3,2 miljard;
- Uitname uit het gemeentefonds oplopend tot € 975 miljoen voor lagere apparaatskosten in verband met opschaling tot 100-150 gemeenten in het jaar 2025;
- Steeds wisselende uitkeringsfactoren;
- Ontwikkelingen in accessen, afhankelijk van de uitgaven van het rijk;
- Aanpassingen van maatstaven en bijbehorende tarieven. In het bijzonder kunnen hier de forse schommelingen van het aantal bijstandsontvangers genoemd worden;
- Nieuwe definitie van het begrip woonplaatsbeginsel voor het budget Voogdij en 18+, ingaande 2021;
- Aanzuigende werking in het sociaal domein door verlaging van het abonnementstarief;

- De besluiten die genomen gaan worden na evaluatie van het verdeelmodel Gemeentefonds inclusief sociaal domein en mogelijke herverdeeleeffecten die dan optreden.

Realisatie risico van 2018:

Bij de begroting 2018 werd dit risico ingeschat op € 414.000,-. Dit risico heeft zich in 2018 niet voorgedaan. Er is € 50.600,- meer ontvangen dan geraamd.

Hoogte van het risicobedrag

Wij berekenen het risico voor het maken van een juiste raming op € 444.000,-.

Wijze van berekening

Van veel van de bovengenoemde risico's is het niet mogelijk een reële schatting te maken. Het risicobedrag is daarom berekend door het risico te schatten op 3% van de Algemene Uitkering van afgerond € 14,8 miljoen.

Dit percentage is een langjarig gemiddelde van het accres. Accres is de jaarlijkse toevoeging aan het fonds dat in de pas loopt met de ontwikkelingen van de rijksbegroting.

Beheersing van het risico

Een individuele gemeente kan nauwelijks invloed uitoefenen op de hoogte van de uitkering. Vrijwel maandelijks ontvangt de gemeente specificaties waarin wijzigingen in maatstaven en tarieven staan. Deze ontwikkelingen worden goed in de gaten gehouden. Waar nodig zal een verklaring voor verschillen gezocht moeten worden en anders actie ondernomen moeten worden. Verder worden er jaarlijks minimaal drie circulaire uitgegeven waarin de nieuwste gegevens en ontwikkelingen staan. Op basis van deze circulaire kunnen gemeenten een nieuwe berekening maken van de Algemene Uitkering. Voor deze berekening wordt gebruik gemaakt van het programma Pauw van Frontin Pauw. Via nieuwsbrieven geeft deze organisatie ook tips en belangrijke aandachtspunten mee voor de berekeningen. Naar aanleiding van deze nieuwe berekeningen wordt de begroting overeenkomstig aangepast.

3. Loon en prijspeil

Omschrijving

De begroting 2019 is gebaseerd op het loon- en prijspeil van het jaar 2018. Er wordt geraamd op basis van de meest actuele CAO. Voor 2019 betekent dit een stijging van 3,5% ten opzichte van 2018. Tevens is de werkkostenregeling in de raming opgenomen. Voor prijsstijgingen wordt het indexcijfer uit de meicirculaire gehanteerd (2,4%).

Realisatie risico van 2018:

Bij de begroting 2018 werd dit risico ingeschat op € 195.000,-. Omdat de gemeentelijke uitgaven zich anders voor kunnen doen dan waar het Centraal Planbureau Index percentage rekening mee houdt, is het niet mogelijk om achteraf een zuivere berekening te maken van het daadwerkelijke gelopen risico.

Hoogte van het risicobedrag

Het risicobedrag voor de loonkosten is € 109.000,- en voor prijsstijgingen is dit € 106.000,-.

Wijze van berekening

De berekening van het risicobedrag voor de loonkosten is gemaakt door 1% van de loonsom van € 10.900.000,- te nemen (inclusief inhuur derden). De berekening voor die van de prijsstijgingen is gemaakt door 1% te nemen van de uitgaven aan derden, exclusief subsidies. Voor 2019 is dit een bedrag van € 10.600.000,-.

Beheersing van het risico

Op de hoogte van loonkosten en prijsstijgingen heeft de gemeente geen invloed. De begroting wordt gebaseerd op de indexcijfers die het rijk afgeeft in de meicirculaire van de Algemene Uitkering. Bij het opstellen van de voorjaars- en najaarsnota wordt de vinger aan de pols gehouden met betrekking tot deze ontwikkelingen en zo nodig de begroting aangepast.

4. Grondexploitatie

Omschrijving

De grondexploitatie is een onderdeel van de totale gemeentelijke exploitatie. Het is een activiteit waar veel geld in omgaat en veel risico's gelopen worden. In de begroting 2019 zijn zes gemeentelijke complexen opgenomen die in uitvoering zijn (zie ook de paragraaf Grondbeleid en het MPG dat vertrouwelijk bij de stukken ter inzage ligt).

Realisatie risico van 2018:

Bij de begroting 2018 werd dit risico ingeschat op € 655.000,-. Dit risico heeft zich in 2018 niet voorgedaan. Zoals in het MPG (Meerjaren Prognose Grondexploitatie) is verwerkt blijkt dat er een resultaat is behaald van € 594.300,-. Het risico kan fors naar beneden worden bijgesteld.

Hoogte van het risicobedrag:

A. Risico's in complexen:

- Reeds lopende complexen (vakterm is "IEGG in exploitatie genomen gronden")
Over het totaal van de zes complexen met een boekwaarde van € 4.741.000,- wordt een risicobedrag berekend van gemiddeld 2%. Het risicobedrag is € 96.000,-.

B. Overige risico's zoals:

- Niet nakomen van verplichtingen door derden op grond van exploitatieovereenkomsten,
- Gewijzigde omstandigheden na vaststelling exploitatiebijdragen;
- Calculatierisico's;
- Invoering Vennootschapsbelasting (VPB) dat vooral voor de grondexploitaties grote gevolgen kan hebben.

De overige risico's worden bepaald op € 100.000,-.

Benodigd weerstandsvermogen Grondexploitatie A + B is € 196.000,-.

Wijze van berekening

Bij grondexploitaties die in exploitatie zijn genomen (IEGG) wordt de geactualiseerde grondexploitatieberekening als basis genomen voor de risicoberekening. In deze exploitatieberekening wordt een reële schatting gemaakt van de kosten, verkoopprijzen en fasering van de verkoop van de gronden. Deze schatting wordt onder andere gemaakt door het uitgiftetempo van de te verkopen gronden te beoordelen, de ontwikkelingen van marktomstandigheden te bekijken zoals de doorstroming op de huizenmarkt, hoogte van hypotheekrente, en maatregelen van hypotheekverstrekkers enz.

Het risico wordt bepaald met behulp van de Monte-Carlo methode. De optelsom van alle risico's van alle complexen wordt hierboven onder "hoogte van het risicobedrag" vermeld. De berekeningen zijn om strategische redenen niet openbaar.

Beheersing van het risico

Om de risico's te beheersen is het beleid dat de grondexploitatieberekeningen twee maal per jaar worden herzien. De resultaten van de berekeningen worden opgenomen in het MPG. Dit verslag wordt u aangeboden bij het vaststellen van de jaarrekening en de najaarsnota.

5. Wonen in een geschikte woning (onderdeel van de WMO)

Omschrijving

Gemeenten hebben de wettelijke opdracht om de zelfredzaamheid en participatie van haar inwoners te bevorderen en ondersteunen, opdat de inwoner zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kan blijven wonen. De woning waarin de inwoner woont, moet geschikt zijn om in te wonen ondanks diens beperkingen.

Realisatie risico van 2018:

Bij de begroting 2018 werd dit risico ingeschat op € 100.000,-. Dit risico heeft zich in 2018 ook daadwerkelijk voor gedaan. In de najaarsnota is € 180.000,- bijgeraamd omdat er vier grote woningaanpassingen gerealiseerd moesten worden. In de begroting 2018 was rekening gehouden met één woningaanpassing. Uiteindelijk werd deze post ondanks de bijraming van € 180.000,- nog overgeschreden met € 35.000,-.

Hoogte van het risicobedrag

Het risicobedrag wordt vastgesteld op € 150.000,-.

Wijze van berekening

Het risico wordt geschat op twee dure woningaanpassingen van € 75.000,-.

Beheersing van het risico

Dit risico is niet te beheersen. De WMO 2015 verplicht gemeenten, in een situatie waarin een cliënt niet zelf zorg kan dragen voor een geschikte woning, ondersteuning te bieden bij het realiseren van een bouwkundige of woontechnische ingreep in of aan een woonruimte. De ondersteuning is erop gericht een cliënt in staat te stellen de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen uit te voeren en een gestructureerd huishouden te voeren. Er wordt uitgegaan van een 'wooncarrière', waarbij de woning wordt aangepast op de levensfase. Daarbij mag ervan worden uitgegaan dat in redelijkheid rekening wordt gehouden met bekende beperkingen, ook wat betreft de voorzienbare ontwikkeling van die beperkingen.

Als uit de beoordeling van het college blijkt dat het wonen in een geschikt huis ook is te bereiken via een verhuizing, dan heeft dit de voorkeur. Dit is uiteraard alleen aan de orde als verhuizen de goedkoopst adequate oplossing is.

6. Inkomensdeel van de Participatiewet

De WWB is vanaf 1 januari 2015 vervangen door de Participatiewet. De financieringssystematiek is vergelijkbaar en daarmee ook het risico (een open eind financiering).

Het inkomensdeel van de Participatiewet is een post die moeilijk is te beïnvloeden, al is ons proces zo ingericht dat inwoners die een beroep doen op bijstandsverlening voor levensonderhoud vanaf het eerste moment worden gestimuleerd om actief te (blijven) zoeken naar betaald werk. Wettelijk is bepaald dat alle bijstandsaanvragen in een jaar moeten worden gehonoreerd. Er kan geen invloed worden uitgeoefend op de hoogte van deze kosten.

Met ingang van 2015 wordt het budget niet langer alleen bepaald door de T-2 systematiek maar voor een deel ook door een objectief verdeelmodel, het zogenaamde BUIG-budget. Op basis van objectieve factoren en een statistische analyse wordt een schatting gemaakt wat gemeenten uit gaan geven aan uitkeringen. Als een gemeente minder uitgeeft dan dit model dan mag een gemeente dit verschil houden, maar als er meer wordt uitgegeven is het tekort voor de eerste 7,5% voor eigen rekening en als blijkt dat er sprake is van een nog grotere overschrijding dan is nogmaals 2,5% van het BUIG budget voor eigen rekening. Als er sprake is van een grotere overschrijding wordt het meerdere vergoed door het rijk wanneer de gemeente haar beleid om inwoners aan werk te helpen op orde heeft en de aanvraagprocedure zorgvuldig is doorlopen. Dit is de zogenaamde Vangnetuitkering. Jaarlijks wordt, indien van toepassing, de notitie Vangnetuitkering Participatiewet waarin dit beleid is vastgelegd door de gemeenteraad vastgesteld.

Realisatie risico van 2018:

Bij de begroting 2018 werd dit risico ingeschat op € 189.000,-. Dit risico was gebaseerd op 5% + 2,5% van het BUIG-budget. Dit risico heeft zich deels voorgedaan. Na toepassing van de vangnetregeling blijft er een tekort op de BUIG van € 43.000,-.

Hoogte van het risicobedrag

Het risicobedrag wordt vastgesteld op € 130.000,-.

Wijze van berekening

De beschikking van het BUIG-budget over het jaar 2019 komt pas in oktober binnen en betreft dan ook nog een voorlopig bedrag. Daarom wordt het risicobedrag gebaseerd op het meest recente gegeven. Dat is de verwachte overschrijding over het jaar 2018 van afgerond € 130.000,-.

Beheersing van het risico

Het beheersen van het aantal uitkeringsgerechtigden is alleen mogelijk door een intensief beleid gericht op uitstroom. Dit vindt plaats in de pilot Werk.

7. Omgevingsvergunningen (onderdeel van de WABO)

Omschrijving

De ontvangsten van leges bouwvergunningen (onderdeel van de WABO) hebben een grillig verloop.

Het is moeilijk te voorspellen hoeveel bouwaanvragen er in een jaar binnen komen. Dit is erg afhankelijk van de woningbouw, het aantal verbouwingen en overige bouwprojecten.

Realisatie risico van 2018

Bij de begroting 2018 werd dit risico ingeschat op € 100.000,-. Het risico heeft zich in 2018 ook daadwerkelijk voorgedaan. In de najaarsnota 2018 is € 400.000,- aan extra inkomsten bijgeraamd voor omgevingsvergunningen. Dit is achteraf iets teveel gebleken. Uiteindelijk is product WABO afgesloten met een tekort van € 130.000,-.

Hoogte van het risicobedrag

Wij stellen het risicobedrag voor de komende jaren vast op € 125.000,-.

Wijze van berekening

In de begroting 2019 is een bedrag geraamd van € 500.000,-. Het risicobedrag is berekend door 25% van deze € 400.000,- als risico te zien. Dit percentage is moeilijk te onderbouwen, maar op deze manier wordt er in de reservepositie van de gemeente wel rekening gehouden met tegenvallers voor deze post.

Beheersing van het risico

Bij de voorjaars- en najaarsnota worden de resultaten en de ontwikkelingen in beeld gebracht en wordt er op basis van de beschikbare informatie een extrapolatie gemaakt van de verwachte inkomsten, waarop het budget wordt aangepast.

8. Gemeenschappelijke regeling Lucrato

Omschrijving

De raad heeft op 11 juni 2018 het raadsvoorstel behandeld over de jaarstukken Feluagroep Lucrato en de bijbehorende meerjarenbegroting 2019-2022.

In dit raadsvoorstel wordt melding gemaakt van de tekorten die zijn te verwachten vanuit deze gemeenschappelijke regeling. Voor de jaren 2019-2022 is in de meerjarenbegroting van Lucrato respectievelijk: € 1,4 miljoen, € 2,7 miljoen, € 2,2 miljoen en € 1,8 miljoen opgenomen als aanvullende (gemeentelijke en/of rijks-) bijdrage. In de Gemeenschappelijke Regeling Lucrato is vastgelegd dat de deelnemende gemeenten moeten zorgen dat Lucrato over voldoende financiële middelen beschikt om aan haar verplichtingen te kunnen voldoen.

Voor de gemeente Heerde betekent dit dat wij voor deze tekorten voor de jaren 2020-2022 respectievelijk € 149.000,-; € 121.000,- en € 90.000,- hebben opgenomen in onze concept perspectiefnota. Voor het jaar 2019 wordt voor het tekort een risico geraamd van € 110.000,-.

Realisatie risico 2018

Dit risico was nog niet geraamd in de begroting 2018.

Hoogte van het risicobedrag

Het risico bedraagt circa € 110.000,-.

Wijze van berekening

Ons aandeel in de GR x het tekort van 2019 is 7,6% x € 1,4 miljoen is afgerond € 110.000,-.

Beheersing van het risico

Er zullen door Lucrato scenario's dienen te worden uitgewerkt om ervoor te zorgen dat die extra aanvullende bijdrage van de gemeenten niet nodig is in 2019. In het raadsvoorstel is afgesproken dat dit risicobedrag meegenomen wordt in deze paragraaf.

Voor een overzicht wordt hier een tabel met alle risico's gepresenteerd:

Resumé risico's			% van
			totaal baten
1	bedrijvenpark Hattemerbroek	€ 1.300.000 I	2,2%
2	algemene uitkering	€ 444.000 S	0,7%
3	loon en prijspeil	€ 215.000 S	0,4%
4	grondexploitatie	€ 196.000 I	0,3%
5	wonen in een geschikte woning	€ 150.000 S	0,3%
6	inkomensdeel Participatiewet	€ 130.000 S	0,2%
7	omgevingsvergunningen	€ 125.000 S	0,2%
8	GR Lucrato	€ 110.000 I	0,2%
		<hr/>	
		€ 2.670.000	4,5%
	I = incidenteel risico		
	S = structureel risico		
	totaal structureel	€ 1.064.000	
	totaal incidenteel	€ 1.606.000	
		<hr/>	
		€ 2.670.000	
	totaal baten	€ 59.562.098	

Resumé risico's

In totaal becijferen we het structurele risico op € 1.064.000,- en het incidentele risico op € 1.606.000,-.

Relatie tussen risico's en weerstandscapaciteit

Relatie tussen risico's en de weerstandscapaciteit

Hieronder wordt in een tabel aangegeven hoe de risico's in verhouding staan ten opzichte van de weerstandscapaciteit. De conclusie is dat de weerstandscapaciteit structureel niet en incidenteel wel afdoende is.

Risico's		Weerstandscapaciteit
Structureel		
Structureel normale exploitatie	1.064.000	420.000 ruimte OZB tot art. 12 norm
Incidenteel		
grondexploitatie, bedrijventerrein Hattemberbroek en Lucrato	1.606.000	6.173.000 reserve grondexploitatie
		4.884.000 Algemene Reserve
		11.385.000 bestemmingsreserves
		50.000 stille reserves
totaal incidenteel	1.606.000	22.492.000

Structurele weerstandcapaciteit:

De in deze paragraaf berekende structurele risico's zijn € 1.064.000,-. Afgezet tegen de € 420.000,- ruimte die we nog hebben in onze OZB-tarieven tegen artikel 12 norm kan de conclusie getrokken worden dat wij die ruimte niet hebben.

Maar, het ramen van deze risico's moet wel in het juiste perspectief worden gezien. Het is nog geen uitgave en niet alle risico's zullen zich naar verwachting op hetzelfde moment voordoen.

Incidentele weerstandscapaciteit:

De in deze paragraaf berekende incidentele risico's zijn € 1.606.000,-. Deze risico's kunnen afgedekt worden door de reserve Grondexploitatie van bijna € 6,2 miljoen. Zoals het overzicht laat zien is dit voldoende.

Kengetallen en Weerstandsratio

Kengetallen

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeente (BBV) geeft aan dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing kengetallen opgenomen worden. De op te nemen kengetallen zijn: netto schuldquote, netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, structurele exploitatieruimte, grondexploitatie en belastingcapaciteit. Doel is om het voor raadsleden eenvoudiger te maken om inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente Heerde.

De kengetallen laten een verbetering zien waarbij vooral opvalt dat de schuldquote afneemt, de solvabiliteitsratio toeneemt en de financiële risico's van de grondexploitaties verder dalen.

Kengetallen jaarrekening 2018	Gelders gemiddelde begr. 2019	Jaarr. 2017	Begr. 2018	Jaarr. 2018
netto schuldquote	63%	86%	114%	63%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	52%	83%	111%	60%
solvabiliteitsratio	34%	22%	25%	27%
structurele exploitatieruimte	0,17%	-2%	0%	0%
grondexploitatie	11%	11%	16%	8%
belastingcapaciteit	101%	115%	116%	116%

Referentie kengetallentabel van de provincie GLD	Gelders gemiddelde begr. 2019	Categorie A	Categorie B	Categorie C
netto schuldquote	63%	<90%	90-130%	>130%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	52%	<90%	90-130%	>130%
solvabiliteitsratio	34%	>50%	20-50%	<20%
structurele exploitatieruimte	0,17%	>0%	=0%	<0%
grondexploitatie	11%	<20%	20-35%	>35%
belastingcapaciteit	101%	<95%	95-105%	>105%

Categorie A gemeenten worden als minst risicovol gezien.

Categorie B gemeenten scoren gemiddeld.

Categorie C gemeenten worden gezien als meest risicovol.

Toelichting:

1a. Netto schuldquote

De netto schuld geeft de verhouding weer van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de baten. Anders gezegd: de netto schuldquote geeft een indicatie van de zwaarte van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Onze gemeente is hier beter in gaan scoren. We zijn van een gemiddelde gemeente overgegaan naar een gemeente met een lager risicoprofiel. Wel moet erbij vermeld worden dat het cijfer van hogere incidentele baten dit kengetal ook positief heeft beïnvloed.

1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen

Om inzicht te krijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De manier waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dit verschil dat ook alle verstrekte leningen worden opgenomen. De verstrekte leningen betreffen doorgeleend geld aan Vitens en aan de ROVA. Onze gemeente is hier beter in gaan scoren (zie ook toelichting hier boven).

2. Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat. In het algemeen wordt een getal onder de 20% als risicovol gezien en boven de 50% als veilig. Onze gemeente scoort hier gemiddeld. De toename van dit kengetal komt door stijging van de reserves en een daling van het balanstotaal.

3. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Om de structurele lasten en baten te bepalen worden de incidentele lasten en baten van de totale lasten en baten afgetrokken.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage. Onze gemeente scoort hier gemiddeld.

4. Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Voor de berekening van dit kengetal wordt de boekwaarde van de bouwgrond in exploitatie gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken en uitgedrukt in een percentage. Het risicopercentage in onze gemeente is laag en daalt nog verder doordat het einde van de grondcomplexen in beeld gaat komen. De deelname van Heerde aan het gezamenlijk bedrijventerrein is hier niet meegerekend. Dit is namelijk geen grondexploitatie van de gemeente zelf.

5. Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde, de rioolheffing en afvalstoffenheffing. Dit wordt afgezet tegen de gemiddelde woonlasten in Nederland in het voorafgaande jaar. Onze gemeente scoort een hoog kengetal voor de gemiddelde woonlasten.

Weerstandsratio

De weerstandsratio is een kengetal dat aangeeft in welke mate de gemeente in staat is om risico's op te vangen. Dit kengetal wordt berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit. Eenvoudig gezegd betekent dit: welk bedrag is berekend aan risico's en welk bedrag is er om deze risico's af te dekken. De conclusie van beide kengetallen is dat de risico's ruim afgedekt worden door de reserves.

In dit overzicht worden conform advies rekenkamercommissie onderstaande twee kengetallen (en op advies van de audit over drie jaren) gegeven.

1. Dit weerstandsratio geeft de verhouding totale weerstandscapaciteit/het incidentele risico weer.
2. Dit weerstandsratio geeft de verhouding reserve Grondexploitatie/het incidentele risico weer.

$$\text{Weerstandsratio} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

	2017	2018	2017	2016
Weerstandsratio 1 =	$\frac{22.492.000}{1.606.000}$	= 14,0	7,1	5,4
Weerstandsratio 2 =	$\frac{6.173.000}{1.606.000}$	= 3,8	1,4	1,6

Waardering	Ratio	Betekenis
A	>2,0	uitstekend
B	1,4-2,0	ruim voldoende
C	1,0-1,4	voldoende
D	0,8-1,0	matig
E	0,6-0,8	onvoldoende
F	<0,6	ruim onvoldoende

Paragraaf Grondbeleid

Beschrijving paragraaf

Deze paragraaf gaat over de exploitatie van de (bouw)gronden die de gemeente in eigendom heeft, als ware de gemeente een bedrijf. De paragraaf hangt sterk samen met het programma Openbare Ruimte. In dat programma staan de beoogde maatschappelijke effecten en de lasten en baten. In deze paragraaf wordt het achterliggende beleid vanuit een meer financieel technisch perspectief beschreven, volgens de eisen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Daarnaast is er een relatie met de paragraaf Weerstandsvermogen. In die paragraaf staan onder andere de risico's van bouwgrondexploitatie in relatie tot het weerstandsvermogen. Grondexploitatie is het proces waarbij grond wordt aangekocht, bouwrijp wordt gemaakt en rioleringen en wegen worden aangelegd, om vervolgens de grond te verkopen voor de bouw van woningen of bedrijven.

Het volgende is van groot belang:

- Beoordelen van financiële haalbaarheid;
- Scenarioanalyse;
- Analyseren knelpunten en risico's;
- Uitgangspunten voor beheersing en bewaking.

Omdat er grote sommen geld in grondexploitaties omgaan heeft het grondbeleid een groot financieel impact. De eventuele baten, maar vooral de bepaling van de financiële risico's, zijn erg belangrijk voor de financiële positie van de gemeente.

Beleidskader

Het gaat in het grondbeleid om de ontwikkeling van gronden die in eigendom zijn van de gemeente. De mogelijkheden voor ontwikkeling worden beperkt door het planologisch kader, waarover meer in programma 3, Ruimte. Het Besluit Begroting en Verantwoording schrijft voor dat de gemeente in de paragraaf Grondbeleid:

- De visie neerlegt op het grondbeleid;
- Een aanwijzing van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- Een prognose geeft van de resultaten van de grondexploitatie;
- De geraamde winstneming onderbouwt;
- Beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken formuleert in relatie tot de risico's.

Wat is "grondbeleid"?

Onder grondbeleid wordt verstaan: "het op een zodanige wijze handhaven van het bestaand grondgebruik, dan wel het realiseren van gewenste veranderingen in dit grondgebruik, dat dit past in de door de gemeente geformuleerde doelstellingen in het kader van ruimtelijke ordening".

Beleidsintenties college

In april 2014 hebben de raadsfracties van de ChristenUnie-SGP het CDA en de VVD de beleidsintenties voor de coalitieperiode 2014-2018 opgesteld met de titel "De kracht van samen leven, wonen en werken". In dit collegeprogramma staan de volgende punten die betrekking hebben op deze paragraaf:

Programma 2: Economische zaken, Financiën en grote projecten

Financiën

Richtinggevende afspraken:

1. Geen grondaankopen voor uitbreiding woningbouw en/of industrieterrein;
2. Positieve rekeningsaldi worden toegevoegd aan de Algemene Reserve, niet geblokkeerd.

Programma 3: Openbare Ruimte

Wonen

Richtinggevende afspraken:

1. De visie Wonen, Welzijn en Zorg moet in 2014 voorafgaand aan de lokale woonvisie zijn opgesteld, zodat de opgestelde visie mede gebruikt kan worden voor de op te stellen woonvisie;
2. In de komende vier jaar geen nieuwe (grootschalige) uitbreidingsplannen voor woningbouw realiseren;
3. Bevorderen dat marktpartijen projecten ontwikkelen en ruimte bieden aan particulier opdrachtgeverschap;
4. In samenspraak met belangstellenden levensloopbestendige woningen bouwen;
5. Inzetten op starterswoningen, kleinschalige bouwprojecten en alternatieve woonconcepten;
6. Haalbaarheid voortzetten starterslening onderzoeken;
7. Onderzoek naar verruiming van de regels voor inwoning gericht op de toenemende noodzaak voor het verlenen van mantelzorg;
8. Bij het maken van prestatieafspraken met Triada onder andere aandacht besteden aan scheefwonen en behoud goedkope huurwoningen.

Kwantitatieve Opgave Wonen

In het verleden was het Kwalitatief Woningbouw Programma (KWP) van groot belang voor de grondexploitaties van de gemeente. Het was immers in het kader van de actieve grondpolitiek van belang hoeveel woningen de gemeente mocht bouwen op bij haar in bezit zijnde locaties. Hierin is inmiddels het nodige veranderd. De gemeente is afgestapt van de actieve grondpolitiek. Te ontwikkelen locaties worden aan de markt aangeboden. Er wordt ook niet meer actief gestuurd op de invulling van die locaties, maar in het kader van de uitnodigingsplanologie is het aan de markt om aan te geven welke plannen meerwaarde hebben en of daar vraag naar is. Plannen worden wel getoetst aan de gemeentelijke Woonvisie. In september 2018 is de gemeente Heerde toegetreden tot de Cleantech Regio. In het najaar van 2018 is de Regionale Woonagenda Cleantech Regio vastgesteld waaraan de gemeente Heerde zich geconformeerd heeft. Deze woonagenda geeft aan welke woonthema's de komende periode regionaal worden opgepakt. Ook zijn er richtinggevende principes afgesproken voor nieuwbouwplannen. Dit om ervoor te zorgen dat nieuwe woningen een goede toevoeging zijn aan de bestaande voorraad. Op basis van de prognoses voor huishoudensgroei en de totale opgave zijn afspraken gemaakt over de behoefte aan nieuwbouwwoningen (met een bandbreedte). Voor de gemeente Heerde is de prognose dat er in de periode 2018 en 2027 tussen de 350 en 400 extra woningen nodig zijn. Elke twee jaar wordt deze woonagenda herijkt. Eind 2018 is besloten om voor de gemeente Heerde een lokale woonagenda op te gaan stellen, zodat de kwantitatieve en kwalitatieve woningbouwprogrammering voor zowel huur- als koopwoningen in beeld gebracht wordt. Met name door de grote opgave die er ligt voor de bouw van sociale huurwoningen (woningmarktonderzoek gemeente Heerde – Triada) is de conclusie getrokken dat er meer gestuurd moet worden op de bouw van sociale huurwoningen in planologische ontwikkelingen. De huidige woonvisie biedt hiervoor geen handvaten. Met een woonagenda kan ervoor gezorgd worden dat nieuwe woningen ook de juiste toevoeging zijn aan de bestaande voorraad. Streven is dat er in de zomer van 2019 een lokale woonagenda is.

Notitie Grondzaken

De hoofdlijnen van het gemeentelijk grondbeleid zijn beschreven in de Uitvoeringsparagraaf. De Uitvoeringsparagraaf is een document, dat jaarlijks wordt vastgesteld door de gemeenteraad en de uitwerking van de Structuurvisie betreft. In de Notitie Grondzaken 2017, versie 2018 worden de hoofdlijnen uit de Uitvoeringsparagraaf praktisch vertaald. Dit document heeft als doel om bestuurders, de ambtelijke organisatie en burgers, inzicht te geven in de keuzes die de gemeente Heerde maakt ten aanzien van de grondeigendommen en het bijbehorende instrumentarium. De beleidsdocument worden jaarlijks geëvalueerd en geactualiseerd.

Startersleningen

In 2013 en 2015 heeft de gemeenteraad besloten om de van de provincie ontvangen subsidiegelden op grond van de Stimuleringsregeling Goedkope Woningbouw 2007 – 2010 (de SGW-gelden) volledig in te zetten voor het verstrekken van startersleningen. Bij raadsbesluit van 6 juli 2015 is de maximale hoogte van de starterslening vastgelegd op 20% van de verwervingskosten met een maximum van € 20.000,-. De maximale verwervingskosten zijn vastgelegd op € 200.000,-. Ondanks de aantrekkende economie is er weinig interesse voor de starterslening. In 2018 is er één starterslening verleend. Op dit moment zijn er geen lopende aanvragen. Het resterende budget wordt beheerd door het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten (SVn). Eind van 2019 zal een evaluatie van de startersleningen plaatsvinden.

Financiële beschouwing

Eén van de financiële uitgangspunten bij grondexploitatie is naast het toerekeningbeginsel en het realisatiebeginsel het toepassen van het voorzichtigheidsbeginsel. Ook de BBV notitie grondexploitatie van maart 2016 gaat ervan uit dat dit principe wordt toegepast bij het opstellen van de gemeentelijke begroting en jaarrekening. Baten en lasten moeten worden toegerekend aan de periode waarin ze zijn gerealiseerd. Winsten worden pas verwerkt in de jaarrekening als deze met voldoende zekerheid vaststaan en dus zijn gerealiseerd. Verliezen worden direct volledig genomen als deze bekend zijn. Dit betekent dat bij de verwachting van een verlies direct een voorziening getroffen moet worden. Voor winstneming geldt de percentage of completion (Poc)-methode. Voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen.

In de notitie Grondexploitatie van maart 2016 worden richtlijnen gegeven en stellige uitspraken gedaan.

Een paar stellige uitspraken zijn:

- Het startpunt van een nieuwe grondexploitatie gebeurt door een expliciet raadsbesluit met een grondexploitatiebegroting;
- De looptijd van een grondexploitatie is maximaal 10 jaar;
- Jaarlijkse herzieningen van grondexploitatiebegrotingen moeten door de raad worden vastgesteld;
- Er mogen alleen kosten aan de grondexploitaties worden toegerekend als die op de kostensoortenlijst staan van die van de BRO (Besluit Ruimtelijke Ordening);
- Er mag alleen werkelijke betaalde rente over het Vreemd Vermogen worden toegerekend aan de grondexploitaties. Toerekenen van rente over het Eigen Vermogen is niet meer toegestaan.

Doorbelastingen naar de Grondexploitatie

Vanuit de exploitatie van de gemeente is in 2018 voor € 8.300,- aan personeelskosten doorbelast ten behoeve van ambtelijke inzet voor de grondexploitatie (zonder de externe planeconoom).

Financiële positie van de Grondexploitatie

Om weerstand te kunnen bieden aan risico's en tegenvallers etc. beschikt de gemeente over een reserve Grondexploitatie (zie hiervoor ook de paragraaf weerstandsvermogen). De reserve Grondexploitatie heeft na toevoeging van het jaarrekeningresultaat van het jaar 2018 en toevoeging van de opbrengst van precariorechten van 2018 een stand van € 6.173.000,- per 1 januari 2019.

Vennootschapsbelasting (VPB)

Met ingang van 1 januari 2016 is de VPB-plicht gaan gelden voor onder andere de gemeentelijke grondexploitaties. Een belangrijke doelstelling van deze wet is een gelijk speelveld maken tussen de overheid en private ondernemingen. Voor gemeenten is dit een lastig onderwerp. Op dit moment onderhandelen wij met de Belastingdienst over het opstellen van een vaststellingsovereenkomst (VSO). Hierbij gaat het nog steeds over het doen van de aangifte over het eerste jaar 2016. In de VSO zullen afspraken worden gemaakt over de te hanteren parameters, de methode van het bepalen van de openingsbalanswaarde en methode van winst berekenen. In grote lijnen werkt de Belastingdienst er naar alle gemeenten zo veel mogelijk gelijk te behandelen. Daar gaat veel discussie en tijd over heen. Op het moment van schrijven is het vanwege wijziging van de eerder gehanteerde parameters en wijziging van de renteberekeningen nog niet duidelijk hoe de winst of verliesberekening van Heerde er uit ziet. Als dit proces over het jaar 2016 is afgerond kan op dezelfde voet verder gegaan worden met het doen van aangifte over de jaren 2017 en 2018. Vanwege de complexiteit worden wij ondersteund door een externe partij.

Resultaten complexen

Het jaar 2018 sluit met een winst van € 594.300,-. Dit is het saldo van een winstnemingen en verliesnemingen. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar het niet openbare MPG.

De winstnemingen zijn sinds het jaar 2017 gebaseerd op de nieuwe notitie BBV Grondexploitatie waarin wordt aangegeven dat gebruik gemaakt moet worden van de Poc-methode. Hierbij wordt gekeken naar de mate van gereedheid van de kosten en opbrengsten vermenigvuldigd met het geprognosticeerde grondexploitatie resultaat.

Overzicht complexen

Overzicht 1	Uitgaven van de complexen Grondexploitatie in 2018						
	Verwerving	Plankosten	Bouw- en woonrijpmaken	Rentekosten	Grondverkoppen	Overig (winst/afwaarderingen, subsidies, expl. bijdragen etc.)	Mutatie boekw. per 31-dec-18
<u>IEGG in exploitatie genomen gronden</u>							
Gebiedsontwikkeling Veldweg	-	1.453,63	8.071,05	-	-	114.500,00-	124.024,68
Bovenkamp II		51.441,73	187.756,08	24.965,19	1.281.593,38	376.200,00-	641.230,38-
de Kolk		30.678,39	255,23	30.215,95	145.495,87	163.400,00-	79.053,70
Wezeweg		3.111,28	1.266,61	9.743,52	236.557,02	25.100,00	247.535,61-
Industrieterr. Eeuwlandseweg Zuid	-	2.076,23	1.119,50	1.197,11		34.700,00	30.307,16-
Industrieterr. Eeuwlandseweg Noor	-	4.711,74	-	21.910,31			26.622,05
totaal complexen in uitvoering	-	93.473,00	198.468,47	88.032,08	1.663.646,27	594.300,00-	689.372,72-

Boekwaarden van de complexen Grondexploitatie per 31 december 2018

Overzicht 2	Verwerving	Plankosten	Bouw- en woonrijpmaken	Rentekosten	Grondverkoppen	Overig (winst/afwaarderingen, subsidies, expl. bijdragen etc.)	Boekwaarde per 31-dec-18
<u>IEGG in exploitatie genomen gronden</u>							
Gebiedsontwikkeling Veldweg	6.923,67	182.671,53	195.990,95	77.110,25	880.186,35	368.100,00-	49.389,95-
Bovenkamp II	3.318.738,11	732.007,25	2.370.078,92	1.035.309,24	7.226.246,40	724.700,00-	954.587,12
de Kolk	2.387.814,75	773.539,55	2.332.705,54	808.282,89	3.669.072,39	4.240,00	2.629.030,34
af voorziening voor verlies						618.522,00	618.522,00
	2.387.814,75	773.539,55	2.332.705,54	808.282,89	3.669.072,39	622.762,00	2.010.508,34
Wezeweg	677.536,92	56.049,61	85.919,39	173.223,87	236.557,02	77.317,30	678.855,47
af voorziening voor verlies						303.569,00	303.569,00
	677.536,92	56.049,61	85.919,39	173.223,87	236.557,02	380.886,30	375.286,47
Industrieterr. Eeuwlandseweg Zuid	57.043,78	124.558,71	498.300,98	22.442,75	144.050,00	214.682,11	343.614,11
af voorziening voor verlies						297.400,00	297.400,00
	57.043,78	124.558,71	498.300,98	22.442,75	144.050,00	512.082,11	46.214,11
Industrieterr. Eeuwlandseweg Noor	762.739,89	246.292,70	14.024,07	404.109,82			1.427.166,48
totaal complexen in uitvoering	7.210.797,12	2.115.119,35	5.497.019,85	2.520.478,82	12.156.112,16	422.930,41	4.764.372,57

Toelichtingen op de complexen

Gebiedsontwikkeling Veldweg

In het noorden van de kern Heerde wordt een viertal kavels uitgegeven met een woonwerk concept. Dit wil zeggen dat in dit gedeelte van Heerde bedrijfswoningen met kantoor aan huis worden ontwikkeld. Tegenover de gemeentewerf zijn een zevental bedrijfskavels gerealiseerd. Aan de Eeuwlandseweg is voor circa 1,2 hectare aan bedrijfskavels beschikbaar, deze zijn verdeeld over vijf kavels. In de raad van 11 november 2013 is de grondexploitatie vastgesteld.

Voortgang: er zijn nog vier kavels aan de Eeuwlandseweg vrij beschikbaar.

Bovenkamp II

Ten westen van de nieuwbouwwijk Bovenkamp I realiseert gemeente Heerde in samenwerking met VOF Bovenkamp II (BPD, Van Wijnen en in een eerder stadium ook Triada Woondiensten) de nieuwe woonwijk Bovenkamp II. In totaal worden er 165 woningen gebouwd, waaronder 22 huurwoningen, 8 levensloopbestendige huurwoningen, 31 starterswoningen, 77 projectmatige woningen en 27 uitgeefbare kavels. Van de vrije kavels worden er 24 door de gemeente en drie door VOF Bovenkamp II uitgegeven. De projectmatige woningen worden in zijn geheel door de VOF Bovenkamp II verkocht.

Voortgang: De projectmatige bouw in het plan is opgedeeld in drie verschillende fasen, waarvan de tweede fase is gesplitst in fase 2A en 2B. De eerste fase en fase 2A en B zijn inmiddels gerealiseerd. Per 1 januari 2019 zijn de (projectmatige)woningen in uitvoering: hiervan is voor 19 woningen de grond verkocht en in 2018 de resterende 17 woningen als fase 3B in uitvoering.

De Kolk

In het noordoosten van Wapenveld, nabij de wijk Ossenkamp, bevindt zich de nieuwbouwwijk De Kolk. Het plangebied grenst aan de westzijde aan de woonwijk Ossenkamp. De oostzijde van het plangebied wordt omsloten door de waterloop Nieuwe Wetering en de Werwerweg. Aan de noordzijde sluit het plangebied aan op agrarische percelen.

Op 20 september 2010 heeft de raad de grondexploitatie De Kolk vastgesteld. In totaal worden er 100 woningen gebouwd, waarvan 86 projectmatige woningen en 14 vrije kavels bestemd voor zowel vrijstaande als twee-onder-een-kapwoningen. De vrije kavels worden door de gemeente uitgegeven, de projectmatige woningen worden door de projectontwikkelaar (Geveke) verkocht.

Voortgang: de huidige stand is dat voor de realisatie van de woningbouw rondom de kolk gerealiseerd wordt met 36 rijenwoningen in plaats van 20 2¹- kappers. De gemeente

heeft nog negen kavels beschikbaar: zeven vrijstaande woningen en twee 2¹-kap woningen.

Wezeweg 4

Ten zuiden van de in aanbouw zijnde nieuwbouwwijk Bovenkamp II worden door de gemeente bouwkavels uitgegeven ten behoeve van particulier opdrachtgeverschap. Het college heeft op 3 april 2012 de grondexploitatie van het complex Wezeweg 4 vastgesteld.

Voortgang: de kavels aan de Wezeweg worden samen met de kavels in de Bovenkamp II te koop aangeboden ten behoeve van particulier opdrachtgeverschap. Een kavel is in 2018 verkocht, één kavel is in optie en één kavel is nog beschikbaar.

Eeuwlandseweg Zuid

In het noorden van de kern Heerde wordt aan de Eeuwlandseweg circa 3,0 hectare aan bedrijfskavels gerealiseerd. De grondexploitatie Eeuwlandseweg-Zuid is op 4 juni 2013 door het college vastgesteld.

Voortgang: de gemeente biedt één bedrijfskavel te koop aan. Deze is in optie. De overige gronden zijn van een externe partij en betreffen circa negen percelen. Eind 2019 zal de grondexploitatie worden afgesloten.

Eeuwlandseweg Noord

Dit complex betreft de ontwikkeling van een woon-werklandschap ten noorden van de Eeuwlandseweg. In de raad van 11 november 2013 is de grondexploitatie van deze gebiedsontwikkeling vastgesteld. In totaal zullen op termijn 13 woon-werkkavels worden gerealiseerd.

Voortgang: bij de vaststelling van de grondexploitatie Eeuwlandseweg-Noord is een variant gekozen waarin de ontwikkeling een aantal jaren wordt uitgesteld. Het uitstel is nog steeds actueel.

MPG (Meerjaren Prognose Grondexploitatie)

In een MPG worden de uitkomsten van de geactualiseerde grondexploitaties weergegeven. Het is een overzicht van de in exploitatie genomen projecten, uitgezet naar tijd, programma en geld. Doel is inzicht te verschaffen in:

- Uitgangspunten geactualiseerde grondexploitaties;
- De actualisatie van de exploitaties en prognoses;
- Afwijkingen ten opzichte van het programma;
- Financiële afwijkingen ten opzichte van het jaar ervoor;
- Verliezen, winsten en risico's;
- Saldo;
- Tijdsplanning.

De MPG verschijnt tweemaal per jaar, tegelijkertijd met de jaarrekening en de najaarsnota en is niet openbaar.

Verloopoverzicht 2018 grondexploitatie

	Totaal
Boekwaarde 01-01-2018	€ 6.776.836,29
<u>Bestedingen 2018:</u>	
Verwerving	€ -
Plankosten	€ 87.935,07
Bouwrijpmaken	€ 197.175,95
Financieringskosten	€ 88.032,08
Verkoopkosten	€ 6.804,54
Onvoorzien en kostenstijging	€ -
<u>Opbrengsten 2018:</u>	
Grondverkopen	€ 1.663.646,27
Overige verminderingen	€ -
Winstneming	€ -
Boekwaarde 31-12-2018	€ 5.983.863,57
Controle	
Voorziening voor verlies	€ 1.219.491,00
Boekwaarde 31-12-2018 (incl voorz.)	€ 4.764.372,57
<u>Raming nog te maken kosten:</u>	
verwervingen	€ 24.704,00
plankosten	€ 24.444,00
sloopkosten	€ 67.719,00
bodemsanering en grondwerk	€ 154.425,00
bouwrijp maken	€ -
woonrijp maken	€ 1.657.036,00
planontwikkelingskosten	€ 650.159,00
voorbereiding en toezicht uitvoering	€ -
risico en onvoorzien	€ 134.606,00
tijdelijk beheer	€ -
planschade	€ -
bovenplanse kosten	€ -
niet terugvorderbare btw	€ -
financieringskosten	€ -
<u>Raming nog te ontvangen opbrengsten:</u>	
Grondverkopen	€ 9.709.688,00
Overige grondopbrengsten	€ -
Geraamd eindresultaat (excl voorz.)	€ -1.012.731,43
Controle	€ -0,00

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Deze paragraaf beschrijft in hoofdlijnen de onderhoud- en beheerplannen voor de gemeentelijke kapitaalgoederen: wegen, riolering, gebouwen, groen en water. In de beheerplannen staan de meerjarige onderhoudsprogramma's met de financiële middelen die daarbij horen, evenals het gewenste kwaliteitsniveau van de voorzieningen.

De gemeente Heerde beheert een groot oppervlak aan openbare ruimte, waarin wordt gewoond, gewerkt en gerecreëerd. Hiervoor zijn wegen, riolering, bruggen, openbare verlichting, watergangen, groen, speelplekken, bos en gebouwen nodig. De kwaliteit en het onderhoud van deze kapitaalgoederen is bepalend voor het voorzieningenniveau, het 'beeld' van de gemeente en de (jaarlijkse) lasten.

Het grootste deel van de werkzaamheden aan kapitaalgoederen komt voort uit de verantwoordelijkheden van de gemeente als eigenaar en beheerder van de publieke ruimte en van een aantal eigendommen.

Beleidskader

Paragraaf 12 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zegt dat de paragraaf over het onderhoud kapitaalgoederen in elk geval de kapitaalgoederen wegen, riolering, water, groen en gebouw moet bevatten. Daarvan moeten het beleidskader, de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties en de vertaling van de financiële consequenties in de begroting worden beschreven.

De beheerplannen

Riolering

In de gemeente Heerde ligt 248 kilometer hoofdriolering. Hiervan is 102 kilometer drukriolering of persleiding. Aan het onderhoud is in 2018 met name in het elektromechanisch gedeelte geïnvesteerd. De overige leidingen zijn vrij vervalleidingen waarvan het grootste deel een gemengd rioolstelsel is. Het afkoppelen van het hemelwater van het gemengde stelsel heeft prioriteit. In 2018 is een aantal wegen (Beatrixweg, Brandstraat, Kastanjelaan en een deel van de Acacialaan) afgekoppeld in combinatie met de reconstructie van wegen.

Wegen

Voor het wegenbeheer is een geactualiseerd beheerplan opgesteld voor de periode 2013-2022. De gemeente Heerde heeft 245 kilometer weg (exclusief onverharde weg) in beheer. De oppervlakte van deze verharding is 1.350.000 m². In het beheerplan wegen 2013-2022 staat de financiële behoefte voor het totale onderhoud hiervan. Eenmaal per vijf jaar wordt het beheerplan geactualiseerd. In 2018 is het beheerplan geactualiseerd. Voor het onderhoud van wegen is er structureel een exploitatiebudget van € 580.000,-, gebaseerd op het concept beheerplan 2018-2027 opgenomen. Hierin in rekening gehouden met de areaaluitbreiding als gevolg van de Hoogwatergeul. Door de budgetfreeze is het budget verlaagd met een bedrag van € 197.919,-. Het resterende bedrag is met name gebruikt voor het onderhoud van de Kromme Allee, Elburgerweg, Berkenlaan, Revelingseweg, Hoenderweg en herstraten Prins Bernhardlaan. Daarnaast is er in 2018 een investeringsbudget van € 200.000,- voor de reconstructie van de Beatrixweg uitgegeven en een investeringsbudget van € 200.000,- voor herstel van de Kerkdijk en De Stege als gevolg van de beschadiging van de wegen vanwege de transporten die voor de uitvoering van de hoogwatergeul heeft plaatsgevonden.

Kunstwerken

De gemeente beheert 49 bruggen, 4 viaducten, 21 steigers en 133 duikers met toebehoren. De financiële gevolgen voor de instandhouding van deze kunstwerken zijn in beeld. Het beheerplan kunstwerken 2013-2017 wordt als gevolg van de areaalwijzigingen Hoogwatergeul en gebiedsontwikkeling Veessen-Wapenveld eerst in 2019 geactualiseerd.

Bij deze actualisatie worden ook alle nieuwe bruggen, duikers en aanlegvoorzieningen uit de Hoogwatergeul en gebiedsontwikkeling meegenomen. Het onderhoudsbudget, gebaseerd op niveau C (de ondergrens van verantwoord beheer) conform de door de gemeenteraad vastgestelde kwaliteitsvisie Openbare Ruimte, voor 2019, is door deze nieuwe voorzieningen bijgesteld. In 2018 zijn 3 bruggen over de Nieuwe Wetering hersteld. Ook is er groot onderhoud uitgevoerd aan de Oost Indische brug in Hoorn over het Apeldoorns Kanaal en de Ellenhoornbrug over de Evergunne.

Watergangen

De gemeente beheert ongeveer 105 km watergangen met toebehoren als (kleine) duikers en beschoeiingen. Het beheer hiervan wordt zo uitgevoerd, dat dit een goede waterafvoer bevordert. Voor de watergangen is geen beheerplan aanwezig. De lengte van de watergangen is bekend en het is voldoende om eenmaal per jaar het uitmaaien te laten uitvoeren.

Openbare verlichting

In de gemeente Heerde staan ongeveer 3.600 lichtpunten. Het huidige beheer richt zich op tijdige vervanging van lichtmasten en armaturen, waarbij het verlichtingsniveau wordt verbeterd en zo mogelijk het energieverbruik verminderd. Het beleidsplan Openbare Verlichting is in 2015 geactualiseerd en vastgesteld. Het geldt voor de periode 2015-2025. Een nader beheerplan is niet nodig om onderhoud en vervanging uit te voeren. Er zijn het afgelopen jaar 126 armaturen vervangen door LED armaturen. Ook zijn er 48 masten vernieuwd. Dit is wat minder dan gebruikelijk maar dit komt door de budgetfreeze.

Openbaar groen

De gemeente Heerde onderhoudt 169.135 m² beplanting, 3.982 meter hagen, 2.861 are intensief gazon, 925 are bermen en ongeveer 17.840 bomen (inventarisatie 2018). Voor het onderhoud van het openbare groen is in 2013 een groenbeleidsplan vastgesteld. In 2015 is de kwaliteitsvisie openbare ruimte vastgesteld. In 2016 is het beheerplan Openbaar Groen 2016-2020 vastgesteld. Het budget is gebaseerd op het onderhoudsniveau C. Naast de groenelementen onderhoudt de gemeente ook 35 speelplekken en 4 speeltuinen, met in totaal 294 toestellen. Voor de speeltuinen worden de verplichte controles uitgevoerd en is de gemeente eindverantwoordelijk voor de onderhoudsstaat. Het onderhoudsniveau is gebaseerd op B omdat bij niveau C minder toestellen bruikbaar zijn.

Bos

De gemeente Heerde beheert zo'n 383 hectare bos en 147,5 hectare overige natuurgebieden (heide). Deze hebben zowel een functie voor de natuur, de recreatie als de houtproductie. Voor de exploitatie is de houtoogst belangrijk. Dit vindt op een duurzame manier plaats, omdat er als regel niet meer wordt geoogst dan dat er jaarlijks bijgroeit.

Gebouwen

De gemeente is eigenaar van ruim 32 gebouwen (multifunctionele gebouwen, woonhuizen, gemeentehuis, sporthal, gymzalen, sportzaal, brandweerkazerne, diverse scholen en gebouwen op diverse begraafplaatsen). Er is een beheerplan 2015-2024 opgesteld. In 2019 wordt er een geactualiseerd beheerplan vastgesteld. Op basis van het beheerplan worden de onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Dit gebeurt planmatig, doelmatig en efficiënt. Voorkomen dient te worden dat er (duur) achterstallig onderhoud moet worden uitgevoerd. Jaarlijks worden de gemeentelijke gebouwen geïnspecteerd en volgt er een onderhoudsrapportage. Waar nodig worden vanwege het wettelijk kader gebouwen aangepast aan Arbo-eisen, brandveiligheid en gebruiksvergunningen.

Paragraaf Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaot- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Bestuurlijk belang betekent dat de gemeente een zetel in het bestuur heeft van een rechtspersoon of stemrecht heeft. Onder financieel belang wordt verstaan dat de gemeente de ter beschikking gestelde middelen kwijtraakt ingeval van faillissement van de verbonden partij en/of als de financiële problemen bij de verbonden partijen verhaald kunnen worden op de gemeente. In deze paragraaf treft u een overzicht aan van de verbonden partijen en de verwachte financiële en organisatorische ontwikkeling van die verbonden partijen. Het verstrekken van subsidies aan instellingen valt niet onder het hier bedoelde begrip verbonden partijen, omdat geen sprake is van een bestuurlijke participatie en bij faillissement geen sprake is van juridische aansprakelijkheid.

Het gemeentebestuur (raad en college) van twee of meer gemeenten kunnen afzonderlijk of tezamen een gemeenschappelijke regeling treffen van een of meer belangen van die gemeenten (dit wordt een gemeenschappelijke regeling genoemd).

Beleidskaders

Artikel 15 van het BBV zegt dat de paragraaf betreffende de verbonden partijen tenminste bevat:

1. de visie op de beleidsvoornemens omtrent verbonden partijen;
2. de lijst van verbonden partijen die wordt onderverdeeld in:
 - gemeenschappelijke regelingen;
 - vennootschappen en coöperaties (niet van toepassing);
 - stichtingen en verenigingen (niet van toepassing);
 - overige verbonden partijen.
3. de lijst van verbonden partijen.

In de lijst van verbonden partijen wordt tenminste de volgende informatie opgenomen:

- het openbaar belang dat ermee wordt gediend;
- het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft aan het begin en de verwachte omvang aan het einde van het begrotingsjaar;
- de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
- de verwachte omvang van het financiële resultaat van de verbonden partij in het begrotingsjaar;
- de eventuele risico's van de verbonden partij voor de financiële positie van de gemeente.

Gemeenschappelijke regelingen

Lucrato (voorheen Felua-groep)

Openbaar belang

Lucrato is het werkvoorzieningsschap waarin de gemeente Heerde participeert. Deze GR geeft uitvoering aan de Participatiewet (sociale werkvoorziening plus re-integratie).

Bestuurlijk belang

In GR-verband houden de gemeenten Apeldoorn, Epe en Heerde toezicht. Vanuit elke gemeente is een collegelid afgevaardigd in het Bestuur.

Financieel belang

De bijdrage die Lucrato ontvangt van de gemeente Heerde is gelijk aan de ontvangen rijksvergoeding voor het WSW-deel uit de Participatiewet. Het financieel belang, gerelateerd aan de SW-bijdrage, bedraagt 8%.

GGD Noord- en Oost Gelderland

Openbaar belang

De GGD Noord- en Oost Gelderland verzorgt de uitvoering van taken in het kader van de publieke gezondheid en hulpverlening. De gemeente Heerde neemt (wettelijk verplicht) deel aan deze gemeenschappelijke regeling tezamen met 21 andere gemeenten.

Bestuurlijk belang

De gemeente Heerde heeft zitting in het algemeen bestuur. De stemverhouding is 1 stem per 10.000 inwoners; Heerde heeft 2 stemmen. Het algemeen bestuur beslist bij meerderheid van stemmen.

Financieel belang

De bijdragen die de gemeenten betalen aan de GGD is gebaseerd op het aantal inwoners; voor enkele specifieke taken geldt een afwijkende verdeelsleutel. Het financieel belang bedroeg voor 2018 2,8%.

Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland (VNOG)

Openbaar belang

De Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland verzorgt de uitvoering van taken in het kader van de brandweertaken en de GHOR. De gemeente Heerde neemt (wettelijk verplicht) deel aan deze gemeenschappelijke regeling tezamen met 21 andere gemeenten.

Bestuurlijk belang

De gemeente Heerde heeft zitting in het algemeen bestuur.

Financieel belang

De bijdragen die de gemeenten betalen aan de VNOG is gebaseerd op het aantal inwoners; voor enkele specifieke taken geldt een afwijkende verdeelsleutel. Het financieel belang bedroeg voor 2018 2,8%.

Omgevingsdienst Noord-Veluwe (ODNV)

Openbaar belang

De Omgevingsdienst Noord-Veluwe is de uitvoeringsorganisatie voor vergunningverlening, toezicht en handhaving op het terrein van milieu(veiligheid).

Bestuurlijk belang

De gemeente Heerde heeft zitting in het algemeen en dagelijks bestuur.

Financieel belang

De bijdragen die de gemeenten betalen aan de ODNV zijn gebaseerd op de afgenomen taken; deze zijn in verschillende pakketten ondergebracht. De gemeente Heerde neemt

de pakketten 1 en 4 af; het financieel belang hierin bedroeg 6,9% respectievelijk 6,1% voor 2018.

PlusOV

Openbaar belang

PlusOV verzorgt het WMO-vervoer(dagbesteding/dagbehandeling, leerlingenvervoer en vervoer van mensen die geen gebruik kunnen maken van eigen vervoer of openbaar vervoer.

Bestuurlijk belang

De gemeente Heerde heeft zitting in het algemeen bestuur.

Financieel belang

De bijdragen die de gemeenten betalen aan PlusOV zijn gebaseerd op het aantal vervoersbewegingen. Voor de verdeling van de vaste kosten geldt een afwijkende verdeelsleutel. Het financieel belang bedroeg voor 2018 4,1%.

BVO H2O (A-dienst)

Openbaar belang

De bedrijfsvoeringsorganisatie voert namens en voor de deelnemende gemeenten, ondersteunende processen en uitvoeringstaken uit op het terrein van bedrijfsvoering, te beginnen met diensten op het terrein van ICT en automatisering.

Bestuurlijk belang

De gemeente Heerde heeft zitting in het bestuur.

Financieel belang

De bijdragen die de gemeenten betalen aan de BVO zijn gebaseerd op meerdere verdeelsleutels zoals inwoners, aantal accounts, werkplekken, etc. Het financieel belang bedroeg voor 2018 34,5%.

Financiële gegevens

Verbonden partijen	Resultaat 2018	Resultaat 2017	Resultaat 2016	Eigen vermogen 2018	Eigen vermogen 2017	Eigen vermogen 2016	Vreemd vermogen 2018	Vreemd vermogen 2017	Vreemd vermogen 2016
Gemeenschappelijke regelingen									
Lucrato	-238.000	-702.000	155.000	3.126.000	3.718.000	5.831.000	3.078.000	2.713.000	2.324.000
GGD NOG	213.000	193.000	-53.000	3.028.000	3.156.000	2.825.000	2.923.000	2.793.000	3.565.000
VNOG	-2.855.000	930.000	-211.000	1.919.000	1.775.000	1.385.000	51.146.000	45.919.000	45.693.000
ODNV	312.000	88.000	-50.000	432.000	143.000	9.000	920.000	765.000	870.000
PlusOV	0	0	148.705	148.705	148.705	148.705	8.437.201	3.840.018	1.836.421
BVO H2O (A-dienst)	122.437	0	0	23.498	0	0	0	0	0
Overig									
BNG	337.000.000	393.000.000	369.000.000	4.990.000.000	4.953.000.000	4.486.000.000	132.519.000.000	135.072.000.000	149.514.000.000
Leisurelands	n.n.b.	1.277.000	1.275.000	n.n.b.	57.556.000	56.279.000	n.n.b.	21.679.000	20.195.000
Rova N.V.	n.n.b.	7.441.000	9.142.000	n.n.b.	36.516.000	35.778.000	n.n.b.	47.091.000	50.476.000
Stichting PrOo	n.n.b.	n.n.b.	29.000	n.n.b.	n.n.b.	1.697.000	n.n.b.	n.n.b.	3.861.000
Vitens N.V.	n.n.b.	81.700.000	82.700.000	n.n.b.	533.700.000	489.100.000	n.n.b.	1.194.400.000	1.249.200.000

Beleidsvoornemens



Voor 2019 wordt geen generieke wijziging in het beleid ten aanzien van de verbonden partijen voorzien. We blijven werken aan een verbetering van het toezicht en de risicobeheersing.

Paragraaf Lokale heffingen

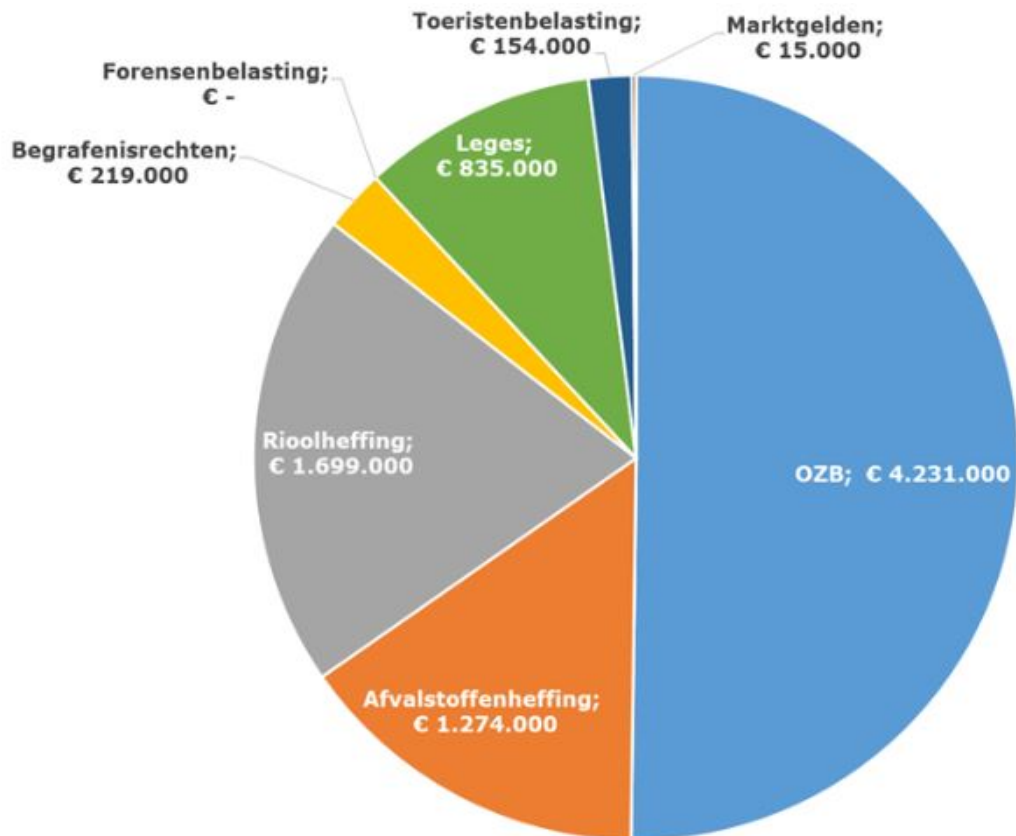
In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de heffingen die de gemeente Heerde oplegt aan burgers, bedrijven en recreatieondernemers. De ontwikkelingen op het gemeentelijk belastinggebied en de voorstellen voor aanpassing van de belastingen en rechten worden geschetst. Afzonderlijk wordt aandacht geschonken aan het kwijtscheldingsbeleid.

Lokale lasten

Op grond van de perspectiefnota is de opbrengst van de OZB, de leges en de tarieven voor het jaar 2018 verhoogd met het inflatiepercentage. Het inflatiepercentage is 1,6%. Dit is gebaseerd op de meicirculaire 2017. De gemiddelde gemeentelijke lasten voor woningen en niet-woningen laten de volgende ontwikkeling zien:

Ontwikkeling gemeentelijke lasten		2015	2016	2017	2018
Woningen, gemiddelde waarde € 250.000					
		€ 800,00			
		€ 790,00			
		€ 780,00			
		€ 770,00			
	€ 760,00				
		2015	2016	2017	2018
	- OZB eigenaar	€ 401,25	€ 398,00	€ 396,75	€ 394,11
	- Afvalstoffenheffing plus 8 ledigingen	€ 164,16	€ 191,64	€ 191,64	€ 191,64
	- Rioolheffing, normale aansluiting	€ 198,80	€ 200,80	€ 200,80	€ 200,80
	Totaal:	€ 764,21	€ 790,44	€ 789,19	€ 786,55
Niet-woningen, gemiddelde waarde € 300.000					
		€ 1.700,00			
		€ 1.650,00			
		€ 1.600,00			
		€ 1.550,00			
	€ 1.500,00				
		2015	2016	2017	2018
	- OZB eigenaar	€ 730,50	€ 746,10	€ 785,40	€ 811,21
	- OZB gebruiker	€ 589,80	€ 602,70	€ 634,20	€ 655,04
	- Rioolheffing, normale aansluiting	€ 198,80	€ 200,80	€ 200,80	€ 200,80
	Totaal:	€ 1.519,10	€ 1.549,60	€ 1.620,40	€ 1.667,06

De verhouding in opbrengst tussen de verschillende belastingen kan als volgt in beeld worden gebracht:



I. Lokale belastingen

Onroerende-zaakbelasting

De gerealiseerde OZB-opbrengst voor 2018 bedraagt € 4.231.000,- onderverdeeld in € 3.110.000,- en € 1.121.000,- voor respectievelijk eigenaren woningen en eigenaren + gebruikers niet-woningen.

Toeristenbelasting

De opbrengsten voor 2018 werden geraamd op € 174.000,-. Uiteindelijk is een opbrengst van circa € 154.000,- gerealiseerd. De lagere opbrengst is het gevolg van een gedaald aantal overnachtingen in 2018.

Forensenbelasting

De geraamde en gerealiseerde opbrengst voor 2018 is € 0,-. Dit is het gevolg van de afschaffing van de forensenbelasting in 2018.

Precariobelasting

De precariobelasting valt circa € 80.000,- lager uit dan geraamd. De oorzaak is een gedaald kilometrage kabels en leidingen in gemeentegrond. Wegens verkoop van nieuwbouwperven aan particulieren is het aantal gemeentelijke percelen op 1 januari 2018 gedaald ten opzichte van het jaar ervoor. Om die reden valt ook de grondslag voor de belastingplicht lager uit. De raming voor 2019 zal hierop worden aangepast. De precariobelasting op nutsvoorzieningen mag per 1 januari 2022 niet meer worden geheven.

II. Heffingen en retributies

Rioolheffingen

De opbrengst van de rioolheffing valt circa € 10.000,- hoger uit dan begroot.

Afvalstoffenheffing

De gerealiseerde opbrengst van de afvalstoffenheffing valt circa € 40.000,- lager uit dan begroot.

Begrafenisrechten

De gerealiseerde opbrengst van de begraafenisrechten valt circa € 23.000,- lager uit dan begroot.

Leges omgevingsvergunningen

Wegens een significante stijging van het aantal aanvragen (omgevings-)vergunningen in de loop van 2018 is de legesopbrengst voor de Wabo bijgeraamd van € 400.000,- naar € 800.000,-. De realisatie blijft uiteindelijk steken op € 621.000,-. Met het gestegen aantal vergunningaanvragen is rekening gehouden bij de begroting 2019.

Marktgelden

De marktgelden zijn conform begroting gerealiseerd.

Pachten, renten en huren

De gemeente Heerde ontvangt pachten en huren voor een aantal gebouwen in ons bezit, een aantal gronden en voor de huur van een marktplaats in de vorm van marktgelden. Een relatief omvangrijker bron van inkomsten vormt de verhuur van sportvelden en sporthallen. Deze zijn onder het product accommodaties in programma 3 verantwoord.

Kwijtschelding

In de gemeente Heerde is het mogelijk kwijtschelding van belastingen aan te vragen voor de afvalstoffenheffing en de onroerende-zaakbelasting. Sinds 2012 kunnen ondernemers, die op bijstandsniveau leven, eveneens kwijtschelding aanvragen voor privé-belastingsschulden.

Bij het bepalen van het recht op kwijtschelding wordt getoetst aan wettelijke bepalingen uit de Invorderingswet 1990 en de eigen beleidsregels. Met ingang van het belastingjaar 2010 is de gemeente Heerde overgegaan op automatische bestandsvergelijking van de Stichting Inlichtingenbureau. Hierdoor hoeven inwoners die het voorgaande jaar kwijtschelding hebben gekregen, niet opnieuw een verzoekformulier in te dienen, maar wordt het recht op kwijtschelding grotendeels geautomatiseerd getoetst.

Gelet op het gestegen aantal toegekende kwijtscheldingsverzoeken is voor 2018 het totaal begrote bedrag aan kwijtscheldingen omhoog bijgesteld van € 13.000,- (2017) naar € 20.000,- (2018). In 2018 was er sprake van een disproportionele stijging van het aantal kwijtscheldingen. Dit heeft ertoe geleid dat de post kwijtschelding naar circa € 43.000,- is gestegen. Hiermee zal rekening worden gehouden voor begrotingsjaar 2019.

Paragraaf Financiering

In deze paragraaf wordt de financieringsfunctie beschreven. De belangrijkste taak hiervan is om te zorgen voor voldoende liquide middelen zodat de gemeente Heerde al de opgedragen taken kan uitvoeren. Het uitzetten en aantrekken van gelden tegen zo gunstig mogelijke tarieven hoort ook bij deze functie. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van een actuele liquiditeitsprognose.

Volgens artikel 14 lid 1 van de 'Financiële verordening gemeente Heerde 2017' houdt het college zich bij de uitvoering van deze financieringsfunctie aan de richtlijnen en kaders zoals opgenomen in de Wet fido en in het 'Treasurystatuut gemeente Heerde 2017'. Gelet op deze kaders doet het college in deze paragraaf verslag van:

- De ontwikkelingen;
- De kasgeldlimiet;

- De renterisiconorm;
- Het drempelbedrag schatkistbankieren;
- De liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte;
- De rentevisie;
- De rentekosten en -opbrengsten;
- Het renteschema.

Beleidskader

De Wet financiering decentrale overheden (Wet fido), de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet hof) en de Gemeentewet zijn kaderstellend voor deze paragraaf. De Gemeentewet regelt de samenstelling, inrichting en bevoegdheid van het Gemeentebestuur. In de Wet fido staan de regels voor het financieringsbeleid voor gemeenten. De Wet hof moet ervoor zorgen dat het Nederlandse begrotingstekort beperkt blijft tot 3%.

Het gemeentelijk beleid is opgenomen in artikel 3 van het Treasurystatuut. Hierin staan de volgende doelstellingen beschreven:

- Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente-)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
- Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van het Treasurystatuut.

Liquiditeitsontwikkeling

Voor 2018 was er een financieringstekort voorzien van € 2.038.000,-. Dit tekort is volledig afgedekt met kort vreemd geld waarvoor een rentevergoeding van ruim -/€ 33.000,- is ontvangen (als gevolg van negatieve rente). Bij de begroting was rekening gehouden met een rentelast van ruim € 15.000,- om bovengenoemd financieringstekort van te betalen; een voordeel ten opzichte van de raming van € 48.000,-.

De nieuwe BBV-richtlijnen dwingen een realistische renteraming af. Wanneer de werkelijke rentelasten meer dan 25% afwijken van de geraamde rentelasten dan is het verplicht om de taakvelden hiervoor te corrigeren.

Kasgeldlimiet

De rente onzekerheid voor de korte termijn wordt uitgedrukt in de kasgeldlimiet. Voor 2018 is deze limiet vastgesteld op € 3.500.000,- (8,5% van het begrotingstotaal). Het is niet toegestaan om voor langere tijd (> 3 achtereenvolgende kwartalen) deze limiet te overschrijden door 'rood' te staan of dit tekort af te dekken met kort vreemd geld (< 1 jaar). De oplossing is dan om een langlopende lening (> 1 jaar) af te sluiten (consolideren). Wanneer het overschrijden van de kasgeldlimiet van tijdelijke aard is dan mag van bovenstaande regel worden afgeweken mits de toezichthouder van de provincie hiervoor goedkeuring verleent.

Periode	Kasgeldlimiet (* € 1.000,-)	Gemiddelde netto vlottende schuld (€ 1.000,-)	Overschrijding / onderschrijding
1e kwartaal 2018	3.500	2.631	869
2e kwartaal 2018	3.500	4.288	-788
3e kwartaal 2018	3.500	4.747	-1.247
4e kwartaal 2018	3.500	4.907	-1.407

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de overschrijding van de kasgeldlimiet toeneemt en dat deze inmiddels drie kwartalen is overschreden. In 2019 moet er daarom naar alle waarschijnlijkheid een nieuwe langlopende geldlening worden aangetrokken.

Renterisiconorm

De rente onzekerheid voor de lange termijn wordt uitgedrukt in de renterisiconorm. Het percentage voor de renterisiconorm is vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. Spreiding van de looptijd van de leningen en/of leningen afsluiten waarbij jaarlijks wordt afgelost verkleinen de kans op een overschrijding van de renterisiconorm.

	Renterisiconorm	2018	2019	2020	2021
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	5.120.000	5.120.000	5.120.000	5.120.000
3	Renterisico (1+2)	5.120.000	5.120.000	5.120.000	5.120.000
4	Renterisiconorm	8.173.200	8.871.000	8.865.000	9.010.000
5a	Ruimte onder de renterisiconorm	3.053.200	3.751.000	3.745.000	3.890.000
5b	Overschrijding van de renterisiconorm	0	0	0	0
	Berekening renterisiconorm				
4a	Begrotingstotaal	40.866.000	44.355.000	44.325.000	45.050.000
4b	Percentage regeling	20	20	20	20
4	Renterisiconorm (4a*4b/100)	8.173.200	8.871.000	8.865.000	9.010.000

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de renterisiconorm niet is overschreden in 2018. Ook voor de komende jaren is dit (nog) niet het geval.

Drempelbedrag schatkistbankieren

Het rijk heeft de gemeenten verplicht om overtollige middelen aan te houden in rijk's schatkist (schatkistbankieren). Wel mogen gemeenten een maximumbedrag aan liquide middelen 'in eigen beheer' houden, het zogenaamde drempelbedrag. Voor de gemeente Heerde is dit voor 2018 € 306.400,-. In onderstaand overzicht is te zien of dit drempelbedrag wel of niet wordt overschreden; in 2018 is dit niet het geval geweest.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar 2018					
(1)	Drempelbedrag	306			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	-159	161	253	291
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	465	146	54	15
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	40.859			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	40.859			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	306,4			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	-14.284	14.609	23.271	26.776
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	-159	161	253	291

Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte

Jaarlijks wordt er een liquiditeitsprognose opgesteld. Deze prognose geeft een inschatting van de in- en uitstroom van liquide middelen (cashflow). Het is een belangrijk hulpmiddel voor het eventueel aantrekken en uitzetten van gelden (financieringsbehoefte).

De gemeente Heerde heeft met drie banken een relatie. De BNG (Bank voor Nederlandse Gemeenten) is de huisbank. Daarnaast heeft de gemeente rekeningen bij de Rabobank en de ING-bank.

Het gebruik van contante geldmiddelen is beperkt tot de legeskas bij burgerzaken en bij de kantine van de Faberhal.

Het saldo van de acht langlopende geldleningen die de gemeente Heerde heeft afgesloten is per 1 januari 2018 € 42.815.000,-. Op deze leningen wordt jaarlijks lineair afgelost. Het gemiddelde rentepercentage van deze leningen bedraagt 2,01%.

Rentevisie

Rentevisie kan kortweg worden omschreven als de toekomstverwachting over de renteontwikkeling, zowel op de geldmarkt (< 1 jaar) als op de kapitaalmarkt (> 1 jaar).

Hoe verder deze periode in de toekomst ligt, hoe moeilijker het is om hierover een voorspelling te doen. De verwachting is dat de rentetarieven licht gaan stijgen de komende periode.

Rentekosten en -opbrengsten

Gemeenten (en ook de gemeente Heerde) hebben regelmatig behoefte aan geld. Dit houdt verband met de voor de gemeenten geldende financiële richtlijnen waarbij de lasten van de investeringsuitgaven worden gespreid over de jaren waarin de investering wordt afgeschreven. De geldstroom heeft hierdoor pieken en dalen terwijl de exploitatie veel gelijkmatiger verloopt. Hierdoor is het noodzakelijk om investeringen te financieren (= er geldmiddelen voor ter beschikking te krijgen). Daarnaast is er vaak een financieringsbehoefte omdat er een tekort ontstaat in de rekening van baten en lasten, bijvoorbeeld doordat de lopende inkomsten achterblijven bij de uitgaven. Om in de financieringsbehoefte te voorzien kunnen er interne financieringsmiddelen (reserves) en externe financieringsmiddelen (leningen/rekening-courant krediet) worden ingezet. Door het inzetten van externe financieringsmiddelen (vreemd vermogen) ontstaan er rentekosten.

De rentekosten over het lang vreemd vermogen waren voor 2018 geraamd op € 859.700,-. In werkelijkheid is er ook € 859.700,- uitgegeven. De overige rentekosten om het financieringstekort mee te compenseren waren begroot op € 15.300,-. Hiervoor zijn in werkelijkheid geen kosten gemaakt maar is er -/- € 33.700,- terugontvangen. Naast rentekosten ontvangt de gemeente Heerde ook rente- en dividendopbrengsten door het uitlenen of beleggen van gelden. Op 1 januari 2018 was er geraamd dat er in totaliteit € 1.035.600,- aan gelden was uitgezet. Hiervan heeft € 979.300,- betrekking op leningen (geraamde renteopbrengst € 46.800,-; werkelijke renteopbrengst € 44.100,-). Het restant van € 56.300,- zijn beleggingen. Hiervan was de geraamde dividendopbrengst € 192.000,-; in werkelijkheid is er € 216.200,- aan dividendopbrengsten ontvangen.

Als gevolg van het schatkistbankieren, kunnen eventuele overtollige gelden niet meer worden uitgezet; deze vloeien terug in de schatkist.

Renteschema

Conform de nieuwe BBV-richtlijnen is onderstaand renteschema opgenomen. Dit schema geeft inzicht in de werkelijke rentekosten van de gemeente Heerde en de toerekening ervan.

Renteschema 2018			
a1.	Rentelasten over het lang vreemd vermogen		€ 859.705
a2.	Rentelasten over het financieringstekort (0,75%)		€ -33.657
b.	Externe rentebaten		
	Totaal door te rekenen externe rente		€ 826.048
c1.	Rentelasten doorberekend aan Grondexploitatie	€ -105.111	
c2.	Rentelasten van projectfinanciering	€ -	
			€ -105.111
	Door te rekenen externe rente aan de programma's (taakvelden)		€ 720.937
d1.	Rente over eigen vermogen (2%)	€ -	
d2.	Rente over voorzieningen (2%)	€ -	
	Door te rekenen interne rente aan de programma's (taakvelden)		€ -
	Totaal door te rekenen rente aan de programma's (taakvelden)		€ 720.937
e.	Werkelijk aan de programma's (taakvelden) toegerekende rente (renteomslag)		€ 763.098
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury		€ -42.161

Paragraaf Bedrijfsvoering

Deze paragraaf omvat de visie op de gemeentelijke bedrijfsvoering. Omdat bedrijfsvoering tot de verantwoordelijkheid van het college behoort en veelal opgedragen is aan de ambtelijke organisatie, beperkt deze paragraaf zich tot de hoofdlijnen.

Beleidskader

De verplichte paragraaf betreffende de bedrijfsvoering geeft tenminste inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering. De gemeente Heerde probeert om, binnen de mogelijkheden van een kleine gemeente, de meest recente inzichten en werkwijzen op het gebied van planning & control, personeelsbeleid en informatievoorziening te volgen.

Management en organisatie

Het afgelopen jaar heeft de ambtelijke organisatie weer stappen gezet in haar doorontwikkeling ('naar een omgevingsbewuste en ondernemende organisatie'). Daarbij zijn met name de thema's 'eigenaarschap' en 'durf en lef' onder de loep genomen. Doordat de organisatie een forse inzet moest leveren rondom de ombuigingen, is het thema 'feedback' doorgeschoven naar 2019. Doel van deze benadering is dat elke medewerker zich van deze thema's bewust is, het herkent en kan toepassen in zijn eigen werk en dat we als organisatie een gemeenschappelijke taal ontwikkelen.

Aangezien ook medio 2016 een (bijna) geheel nieuw managementteam aantrad, hebben we afgelopen jaar diverse mt-intervisiebijeenkomsten gehad om daarmee als team te groeien en de strategie voor de organisatieontwikkeling uit te zetten.

Langs deze twee sporen zijn we als organisatie in onze houding, gedrag en sturing het afgelopen jaar gegroeid in 'omgevingsbewust & ondernemend'. Spoorboekje daartoe vormde de uitvoering van het directieplan 2018. Anderzijds willen we als organisatie niet ontkennen dat er ook nog veel te winnen en verbeteren is. Die zaken vormden de inspiratie voor het directieplan 2019. Dit plan behelst majeure thema's als 'blijvende verbetering van onze dienstverlening', 'binden en boeien van medewerkers in een krimpende arbeidsmarkt', 'het financieel in control zijn' en 'het groeien naar een professionele, lerende organisatie'.

Planning en control

Inzicht in de overheadkosten

Kosten die niet rechtstreeks verband houden met het primaire proces worden apart in de begroting opgenomen onder de noemer 'Overhead'. Voorbeelden van deze kosten zijn: huisvestingskosten (gemeentehuis, -kantoor, -werf), facilitaire kosten, kosten van p&o, automatiseringskosten, mt en ondersteunende afdelingen. Kostendekkende exploitaties, grexen, etc. worden verhoogd met een opslagpercentage voor deze overhead. Dit opslagpercentage wordt extracomptabel bepaald. De berekeningsmethodiek hiervan is vastgelegd in de financiële verordening.

Voor 2018 was het normale overheadpercentage 55,20% (van het totaal van de apparaatskosten).

Voor 2018 gelden de volgende uurtarieven voor de afdelingen (exclusief overhead):

afdelingen	2019	2018
Management	€ 74,92	€ 70,44
Bestuursondersteuning en –adviesering	€ 47,20	€ 46,85
Bedrijfsondersteuning en –adviesering	€ 48,43	€ 44,90
Dienstverlening en informatiebeheer	€ 45,10	€ 41,42
Realisatie, onderhoud en beheer	€ 41,29	€ 39,98
Ruimte, ondernemen en wonen	€ 51,22	€ 48,76
Sociaal maatschappelijke verbinding	€ 55,03	€ 50,66

Beleidsindicatoren en kengetallen

Bij de desbetreffende programma's zijn beleidsindicatoren en kengetallen opgenomen. Deze informatie komt grotendeels van de website 'Waarstaatjegemeente.nl' en geeft tevens een vergelijk met de 'gemiddelde gemeente'. Iedere gemeente is verplicht om deze informatie in de begroting op te nemen zodat een onderling vergelijk mogelijk wordt.

Taakvelden in plaats van Functies

De budgetten zijn onderverdeeld in taakvelden en vervangen daarmee de IV-3 functies. Uitgangspunten voor deze taakvelden zijn herkenbaarheid, aansluiting op de gemeentelijke praktijk en relevantie voor beleidssturing. In deze begroting is een aparte bijlage opgenomen met alle taakvelden en de daarbij behorende budgetten.

Meerjarenbalans op begrotingsbasis

Voor het bepalen van de financiële kengetallen (schuldquote/solvabiliteitsratio) en het EMU-saldo is er een 6-jarige meerjarenbalans aan de begroting toegevoegd (t-2 t/m t+3).

Gewijzigde rentetoerekening

Tenslotte zijn de regels voor de rentetoerekening aangescherpt. Rente die verband houdt met een taakveld moet hieraan zichtbaar worden toegerekend (voorheen maakte de rentecomponent onderdeel uit van de kapitaallasten). De berekende rentevergoeding over het eigen vermogen mag niet hoger zijn dan het gewogen rentepercentage van de langlopende- en kortlopende leningen. De commissie BBV heeft het advies afgegeven om op termijn helemaal geen rente meer toe te voegen aan het eigen vermogen. De

gemeente Heerde heeft dit advies overgenomen. Hiermee behoren de 'geblokkeerde reserves' tot het verleden.

Personeelsbeleid

Het afgelopen jaar is het strategisch personeelsbeleid opgesteld, dat wil zeggen: een HR-visie en het HR-beleid. Speerpunten van dit beleid zijn onder andere strategische personeelsplanning, in-, door- en uitstroombeleid en gezondheidsbeleid. Ter uitvoering van deze speerpunten is afgelopen jaar het zogenaamde generatiepact ingevoerd, de overgang naar een ander functieboek (HR21) ingezet en heeft er een periodiek medisch onderzoek plaatsgehad. Dit laatste tegen de achtergrond van forse werkdruk zoals die binnen onze organisatie beleefd wordt en het ziekteverzuim. In bijzonder wordt ook de voorbereiding genoemd tot de vorming van een traineepool. De ambtelijke organisatie wil namelijk de opgedragen taakstelling (€ 300.000,- per jaar) onder andere realiseren door het reduceren van de externe inhuur. In plaats daarvan is het de bedoeling dat trainees worden ingezet op tijdelijke capaciteitsklussen.

Uit 2018 kunnen de volgende kengetallen worden weergegeven.

Formatie: 134 FTE (31-12-18). Per 1.000 inwoners is dit 7'16 FTE.

Ter vergelijking: de gemiddelde formatie per 1.000 inwoners bij gemeenten < 20.000 inwoners was in 2017 8,5 FTE oftewel voor Heerde zou dat uitkomen op 158 FTE. (bron: personeelsmonitor gemeenten 2017).

- Ziekteverzuim: 4,43% (2018), 4,25% (2017), 4,63% (2016) en 5,65% (2015).

Inkoop en aanbesteding

In 2018 zijn zeven ISNV aanbestedingen uitgevoerd waarin een of meer H2O-gemeenten participeerden, zes H2O-aanbestedingen begeleid/gecoördineerd door Inkoop H2O en ruim zestig schriftelijke inkoopadviezen verstrekt. Onderwerpen die binnen ISNV-verband zijn aanbesteed waren ruimtelijke ordening en milieuvadvisiediensten, levering en plaatsing van speeltoestellen, afval, jeugd en Wmo inclusief hulpmiddelen en trapliften. De gemeente Hattem en Heerde participeren bij aanbestedingen in het sociaal domein voornamelijk in de regio Apeldoorn/Stedendriehoek.

De decentrale inkopers van de gemeente Heerde, Hattem en Oldebroek hebben een groot aantal aanbestedingstrajecten zelfstandig uitgevoerd, een deel ervan is begeleid door de inkoopcoördinatoren/adviseurs H2O. Dit betrof verbijzonderde interne controle (Hattem en Oldebroek), ondersteuning ten behoeve van omgevingsvisie (Hattem en Heerde, incl. begeleiding marktconsultatie), asbestsanering en circulaire sloop de Noordgouw (Hattem), planschadeadviesdiensten (Heerde, Oldebroek en Nunspeet), minicompetitie planvoorbereiding en directievoering Zuiderzeestraatweg (Hattem) en de Binnenstad Hattem (niet afgerond, maar lopend project). Daarnaast is inkoopbegeleiding ingeschakeld bij het lopende M2A-project.

In 2018 is door ziekte van de vaste inkoper meer personele inzet gevraagd van de flexibele schil. Om te kunnen voldoen aan de wetgeving om alle Europese aanbestedingen volledig digitaal aan te besteden, is een pilot met de tender- en contractmodule van aanbestedingsplatform Negometrix afgerond. Enkele aanbestedingen zijn in 2018 via Negometrix uitgevraagd. Tevens is een spendanalyse uitgevoerd en besproken met het management om de inkoopkalender te actualiseren en te adviseren over de mogelijkheden tot verbetering van rechtmatigheid en doelmatigheidsdoelstellingen.

De inkopers hebben in 2018 hun bijdrage geleverd aan een inhaalslag ten behoeve van juistheid, volledigheid en actualiteit van de contractendatabase. Deze is in 2018 weer decentraal bij de gemeenten belegd.

Informatievoorziening

De gemeenten Hattem, Heerde en Oldebroek werken al een aantal jaren samen op het gebied van informatisering en automatisering. Deze samenwerking is noodzakelijk om de steeds belangrijker en complexer wordende ICT en de gemeentelijke informatievoorziening goed te kunnen beheren en efficiënt om te kunnen gaan met de

beperkte middelen.

Beide samenwerkingen zijn geformaliseerd. De samenwerking op het gebied van automatisering heeft vorm gekregen als Gemeenschappelijke Regeling (GR) - Bedrijfsvoeringsorganisatie. Dat komt een heldere verdeling in taken, rollen en verantwoordelijkheden tussen gemeenten en I-dienst ten goede. De samenwerking op het gebied van informatisering is vormgegeven in het gesloten CIO-convenant met de H2O-gemeenten. De formalisatie van de samenwerking heeft ook zijn weerslag in de begroting. Automatiserings- en informatiseringkosten zijn voortaan gescheiden. In H2O-verband wordt gewerkt aan het verder professionaliseren van de organisatie rond de informatievoorziening. Dit is nodig om verantwoorde keuzes te maken om zo een toekomstbestendige en veilige informatievoorziening neer te zetten en door te ontwikkelen. Hiermee worden binnen de grote trajecten als M2A (Modernisering Applicatie Architectuur), zaakgericht werken en de omgevingswet betere keuzes gemaakt. Een versnelling van de professionalisering is nodig om tijdig voldoende inzicht te hebben om de juiste keuzes binnen deze trajecten te maken. Nieuwe wet- en regelgeving vraagt continu om uitbreiding en doorontwikkeling van de informatievoorziening. Door een toekomstbestendige basis neer te zetten met up-to-date applicaties wordt ook verdere digitalisering van de dienstverlening mogelijk gemaakt. Niet alleen voor het proces van aanvragen van diensten maar ook voor het in de toekomst ontsluiten van bijvoorbeeld geo-data. Ook wordt gewerkt aan de architectuur van het informatielandschap. Hiermee komen we in control over de samenhang van bedrijfsprocessen, applicaties en datastromen. De bewerking en het beheer van gegevens is voor een optimale dienstverlening naar burgers en bedrijven toe essentieel. Op landelijk niveau is hiervoor een stelsel van basisregistraties ingevoerd. In de trend van toenemende digitalisering is het zorgvuldig en veilig omgaan met informatie en gegevens van inwoners en organisaties van groot belang. Daarom is er een aparte paragraaf Informatiebeveiliging en privacy opgenomen. In 2018 is de aanbesteding en implementatie van datadistributie en het domein burgerzaken uitgevoerd. In 2018 is gestart met de voorbereiding van de aanbesteding van de domeinen geo, integrale bedrijfsvoering en sociale zaken en samenleving. Ook de voorbereiding van zaakgericht werken is in 2018 gestart.

Informatiebeveiliging en privacy

Vanuit de in 2018 van kracht geworden Europese privacy verordening (AVG) zijn alle overheidsorganisaties onder andere verplicht een register van verwerkingen op te stellen en een functionaris gegevensbescherming (FG) aan te stellen. De FG is verantwoordelijk voor het toezicht houden op de naleving van de privacywetten en -regels, het inventariseren en bijhouden van gegevensverwerkingen en het afhandelen van vragen en klachten van mensen binnen en buiten de organisatie. Daarnaast kan de FG ondersteunen bij het ontwikkelen van interne regelingen, het adviseren over privacy op maat én het leveren van input bij het opstellen of aanpassen van gedragscodes. De uitvoering van het beleid en het in kaart brengen van de specifieke risico's en maatregelen binnen een uitvoeringsproces ligt in de organisatie. Hiervoor krijgen bepaalde medewerkers een extra rol namelijk die van privacy officer. Vanuit deze rol kunnen laagdrempelig vragen beantwoord worden: mogen we deze gegevens delen en hoe doen we dit veilig? Aan welke regels dienen we ons te houden? Welke maatregelen moeten we de externe partij opleggen?

De chief information security officer (CISO) is dé spin in het web als het gaat om de beveiliging van informatie binnen de gemeente. Hij is verantwoordelijk voor het implementeren van en toezicht houden op het informatiebeveiligingsbeleid binnen de gemeente. De CISO heeft een centrale rol in het beheren van alle processen die daarmee te maken hebben en moet daarbij voldoen aan de BIG (Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten): een set van organisatorische en technische beveiligingsmaatregelen die geïmplementeerd en beheerd dient te worden.

Zicht hebben op de verwerking van persoonsgegevens is een belangrijke voorwaarde voor het uitoefenen van effectief toezicht. Een inventarisatie van de verwerkingsprocessen en de gegevensstromen binnen de gemeente is hiervoor

onmisbaar.

Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) heeft als doel om de auditlast te verminderen en het verantwoordingsstelsel voor informatieveiligheid efficiënt en effectief in te richten en te implementeren door het toezicht te bundelen en aan te sluiten op de P&C-cyclus. De oude audits zijn vervangen door deze nieuwe manier van verantwoorden. Om de informatiebeveiliging te verantwoorden en vast te leggen kan er gebruik gemaakt worden van een Information Security Management System (ISMS). Een ISMS is ondersteunend aan de doelstelling om informatieveiligheid over een langere periode op een steeds hoger niveau uit te voeren. In 2019 zal een set van maatregelen doorgevoerd worden zodat met de ENSIA aangetoond kan worden dat de gemeente Heerde grote waarde hecht aan de informatieveiligheid.

Kern van informatieveiligheid is los van alle denkbare maatregelen vooral een zaak van bewustwording en het gedrag van alle ambtenaren, collegeleden en raadsleden die met data van de gemeente werken. Deze bewustwording zal in 2019 ondersteund worden met een campagne en e-learning.

Paragraaf Duurzaamheid en Cittaslow

Duurzaamheid

De basis voor het gemeentelijk beleidskader is weergegeven in de kadernota lokaal klimaat en duurzaamheidsbeleid 2017-2021. Bij de totstandkoming van de kadernota is de raad nauw betrokken. Zo heeft een aantal themabijeenkomsten plaatsgevonden waarbij met de raad naast bewustwording met name van gedachten is gewisseld over strategie en kaderstelling.

De uitvoering is weergegeven in de contourennota uitvoering lokaal klimaat en duurzaamheidsbeleid 2017-2021.

Daarnaast is in 2018 inhoud gegeven aan de programmering vanuit het Gelders Energieakkoord en in het verlengde daarvan de regionale samenwerking in de Cleantech Regio.

De raad heeft de volgende strategische keuzes en ambities vastgesteld voor de periode 2017-2021:

- Stevig inzetten op energiebesparing (minimaal 40% in 2050);
- Zoveel mogelijk lokale hernieuwbare energieopwekking door middel van zon-PV, Warmte Kracht Ondiepe bodem en biomassa (hout);
- Regionale samenwerking voor onder andere de realisatie van windturbines, biomassa en grootschalige energieopwekking;
- Aansluiten bij de strategie en uitvoering van het Gelders Energie Akkoord;
- Intensivering voorlichting, communicatie en bewustwording.

Deze zijn vervolgens uitgewerkt in de navolgende hoofdthema's waaraan de strategische keuzes en bijbehorend ambitieniveaus zijn gekoppeld:

1. Gemeentelijke gebouwen en maatschappelijk vastgoed;
2. Woningen;
3. Commerciële dienstverlening (MKB);
4. Industrie en bedrijven;
5. Verkeer en vervoer;
6. Hernieuwbare energie.

In 2018 is door de organisatie met name inzet op de energietransitie, een onderwerp dat dit jaar landelijk in een stroomversnelling is terechtgekomen. Hierbij wordt samengewerkt in ons nieuwe regionale samenwerkingsverband van de Cleantech Regio. In de regio is in 2018 een begin gemaakt met de regionale energiestrategie. Hierin krijgen verschillende ambities en doelen, bijvoorbeeld de afspraken uit het GEA over reductie van CO2 en de duurzaamheidsdoelen van de gemeenteraad, gestalte. In 2019 wordt hier een vervolg aan gegeven door concrete zoekzones te definiëren voor hernieuwbare energie-opwek, infrastructuur en warmtepotentie. Hierbij wordt de samenleving op verschillende manieren betrokken. Lokaal is de energiecoöperatie in 2018 waar mogelijk gefaciliteerd om al tot concrete resultaten te kunnen komen.

Cittaslow

De uitgangspunten van een duurzame samenleving sluiten naadloos aan bij de filosofie van Cittaslow zoals deze door het gemeentebestuur wordt onderschreven en waarvoor de gemeente is gecertificeerd. Cittaslow is het internationale keurmerk voor gemeenten die op het gebied van leefomgeving, landschap, streekproducten, gastvrijheid, milieu, infrastructuur, cultuurhistorie en behoud van identiteit tot de top behoren. De oorsprong van Cittaslow ligt in Italië. Inmiddels hebben meer dan 220 gemeenten uit 30 landen het Cittaslow-keurmerk verworven.

In Nederland zijn er op dit moment 10 gemeenten met het Cittaslow-keurmerk. Sinds 2016 zijn de Cittaslow-gemeenten ermee begonnen om gezamenlijk een jaarprogramma op te stellen. Op die manier wordt de landelijke samenwerking beter geborgd. In dit jaarprogramma staan een aantal thema's benoemd waar de Cittaslow-gemeenten gezamenlijk aan gaan werken. Hierin staan ook de thema's opgesomd, waaraan op internationaal niveau wordt samengewerkt. De thema's Slow Toerisme en het uitwisselen van Best Practices zijn hier voorbeelden van. Op lokaal niveau neemt het aantal Cittaslow supporters gestaag toe, en daarmee ook de zichtbaarheid van deze filosofie in de samenleving.

Voor 2018 lag de focus op het verder uitbreiden en versterken van het lokale supporter netwerk, het borgen en uitdragen van Cittaslow in de gemeente en daarbuiten en het versterken en uitbouwen van de samenwerkingsrelatie met de Nederlandse Cittaslow gemeenten. Met het Cittaslow Keurmerk onderscheidt de gemeente zich van de andere Veluwe gemeenten. Ook dit aspect moet verder uitgewerkt worden door met name voor recreatie en toerisme de promotionele focus op Cittaslow te leggen. In het uitvoeringsplan toeristische promotie 2017-2021 staat beschreven welke stappen hiervoor gezet moeten worden.

Activiteiten

- Voorlichting en communicatie;
- Stimulering en faciliteren lokale initiatieven op het gebied van energiebesparing, energietransitie en nieuwe samenwerkingsverbanden;
- Implementatie ontwikkelingen en trends in klimaat en duurzaamheid in ruimtelijke plannen en visies;
- Duurzaam ketenbeheer herbruikbare grondstoffen: ontwikkeling circulaire economie;
- Themagerichte borging en aandacht voor klimaatbeleid in de eigen organisatie.

Beleidskader

- Nationaal beleid ten aanzien van klimaat en duurzaamheid waaronder het Nationaal Energieakkoord;
- Het Gelders Energieakkoord en in het verlengde daarvan de afspraken in het kader van regionale samenwerking;
- Kadernota lokaal klimaat en duurzaamheidsbeleid 2017-2021 en de bijbehorende Contourennota uitvoering lokaal klimaatbeleid 2017-2021.

Paragraaf Handhaving

Toezicht en handhaving worden in Heerde uitgevoerd met als doelstelling om, op basis van rechtsgelijkheid, zichtbaar en meetbaar bij te dragen aan een gezonde en veilige (fysieke) leefomgeving.

Taken op het gebied van toezicht en handhaving worden vanuit de gemeente uitgevoerd op de vakgebieden bouwen en wonen, milieu, ruimtelijke ontwikkeling en openbare orde en veiligheid (waaronder APV en toezicht drank en horecawet).

De kader stellende uitgangspunten zijn verwoord in een beleidsnota die in 2016 bestuurlijk is vastgesteld voor een periode van drie jaar en jaarlijks wordt uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving). In het jaarverslag worden de uitvoering en de resultaten van de handhaving verantwoord.

Toezicht en handhaving voeren we uit door planmatig en gericht te controleren. Van elke controle wordt een controleverslag gemaakt in ons geautomatiseerd systeem Squit XO. Daarnaast voeren we controles uit naar aanleiding van meldingen, klachten en verzoeken tot handhaving. Binnen het uitvoeringsprogramma VTH 2018 zal extra aandacht worden besteed aan onder andere de handhaving van de leeftijdsgrens bij het gebruik en de verstrekking van alcohol, het gebruik van (soft)drugs en het toezicht op het naleven van afspraken die met de ondernemers zijn gemaakt over uitstallingen en terrassen. Toezicht en handhavingstaken op het gebied van milieu en slopen (inclusief asbest) worden voor een groot deel door de Omgevingsdienst Noord-Veluwe uitgevoerd. Op het gebied van brandveiligheid is dat de Veiligheidsregio Noordoost Gelderland.

Voor deze bovenstaande taken is de gemeente wettelijk gezien het bevoegd gezag. Op grond van wetgeving doorloopt de gemeente een beleidscyclus om deze taken adequaat te borgen in de organisatie en in de uitvoering. De kwaliteit van de uitvoering van de handhaving is geborgd in de in 2016 door de Raad vastgestelde Verordening kwaliteit VTH met bijbehorende koersnotitie versterking uitvoeringskwaliteit Wabo-thuistaken.

Beleidskader

stand van zaken

De nieuwe Omgevingswet die naar verwachting per 1 januari 2021 in werking treedt zal voor wat betreft de uitgangspunten – onder meer vertrouwen en verantwoordelijkheid schenken aan de markt en de samenleving - al verwerkt worden in het uitvoeringsprogramma VTH 2018. Het in 2016 gestarte project implementatie Omgevingswet loopt in 2018 door en zal om een extra inspanning vragen.

De samenwerkingsvormen met de ODNV en de VNOG verlopen naar tevredenheid.

Tijd

Het uitvoeringsprogramma VTH 2018 werd in het eerste kwartaal 2018 ter vaststelling aan het College en ter kennisneming aan de raad aangeboden samen met het jaarverslag van toezicht en handhaving over 2017.

Geld

De werkzaamheden zijn binnen de bestaande financiële middelen en capaciteit uitgevoerd.

Paragraaf Dienstverlening

De maatschappij verandert en de gemeentelijke dienstverlening moet hierin meebewegen.

Richtinggevende afspraken:

- De mogelijkheden van elektronische dienstverlening moeten verder uitgenut worden;
 - Klantgericht uitvoeren van de dagelijkse taken.
1. Mogelijkheden elektronische dienstverlening
De gemeentelijke website is in ontwikkeling van een informatiekanaal naar een dienstverleningskanaal. Er wordt gewerkt aan intelligente webformulieren waarbij inwoners en gemeente via internet met elkaar communiceren. Gegevens die al bij de gemeente bekend zijn worden dan automatisch gevuld en relevante, ontbrekende informatie wordt via de techniek uitgevraagd. Een dienst/ product kan op die manier geheel online en op elk gewenst moment worden verstrekt. Goede basisregistraties, software voor gegevensuitwisseling en aansluitende werkprocessen zijn een voorwaarde. Door het project M2A (Modernisering Applicatie Architectuur) zijn hier in 2018 stappen in gemaakt.
 2. Klantgericht uitvoeren van de dagelijkse taken.
In 2018 is thematisch gewerkt aan klantgerichtheid, samenwerking en eigenaarschap. Naast het verder ontwikkelen van de competenties bij medewerkers worden ook de processen verder aangepast om de doorlooptijden te verkorten en de voorspelbaarheid te verbeteren. Bij de keuze en inrichting van het zaakstelsel in 2019 zal dit verder vorm gegeven worden.

Paragraaf Deregulering

Betreft het afschaffen van gemeentelijke regels die overbodig, tegenstrijdig, niet nuttig en niet handhaafbaar zijn. Wij gaan, waar mogelijk, uit van de eigen verantwoordelijkheid van inwoners en bedrijven.

Beleidskader

Dit is een niet verplichte paragraaf. De niet verplichte paragrafen zijn bedoeld om een bestuurlijk thema dat in deze raadsperiode van groot belang wordt geacht te belichten en zijn, zoals in dit geval, van toepassing op alle programma's. Het kalenderjaar 2018 is het laatste jaar dat dit thema apart wordt belicht.

Richtinggevende afspraken:

- Terugdringen regels waar mogelijk;
- Optimaliseren van processen;
- Optimaliseren van de samenwerking in de ketens.

Minder regels

Onze samenleving kan niet zonder regels, maar teveel of tegenstrijdige regels werken averechts. Daarom toetst de gemeente periodiek of de eigen regelgeving en het beleid uitvoerbaar en na te leven is. Binnen wetgeving en rijksregels willen we de mogelijkheden zo veel mogelijk benutten en zorgen er voor dat we geen onnodige regels toevoegen. Waar de gemeente zelf regels stelt, bijvoorbeeld binnen de Algemene Plaatselijke Verordening (APV), wordt het VNG-model als uitgangspunt gehanteerd.

Vrijheid, verantwoordelijkheid en vertrouwen staan centraal bij het verminderen van de regeldruk. Minder regels betekent immers meer vrijheid én meer verantwoordelijkheid voor inwoners maar zeker ook voor ons als bestuur. De basis hiervoor is wederzijds vertrouwen en durven loslaten waar het kan. Dit paste in het kernthema van het collegeprogramma 2014-2018 waarin we meer willen vertrouwen op de kracht van onze

samenleving. In het huidige collegeprogramma leggen we onder andere het accent op de dienstverlening door de ambtelijke organisatie. Inwoners en ondernemers zijn altijd van harte welkom met hun vragen en ideeën en mogen rekenen op een ambtelijke organisatie die denkt in kansen binnen wet- en regelgeving.

Vereenvoudigen processen en verlagen administratieve lastendruk

Vereenvoudiging van de processen van dienstverlening is een constant aandachtspunt en waar mogelijk vinden aanpassingen plaats. Administratieve regelingen worden herzien en vereenvoudigd, binnen de eisen die wetgever, provinciaal toezichthouder, samenwerkingspartners, subsidiegevers en accountant daaraan stellen. Met de invoering van basisregistraties wordt georganiseerd dat gegevens nog maar eenmaal worden uitgevraagd en daarna in tal van processen hergebruikt. In het project Omgevingsvisie is aandacht voor deregulering.

We toetsen alle regelingen aan de hand van de volgende vragen:

- Wat is de grondslag voor de regeling?
- Wat voegt de regeling toe in relatie tot andere wet- en regelgeving?
- Welk publiek belang dient deze regeling ?
- Is deze regeling (nog altijd) relevant (zowel politiek als maatschappelijk)?
- Is er een reden om het publiek belang te borgen met regelgeving?
- Wat is het risico als we dat niet meer doen?
- Moet het via een verordening worden voorgeschreven of kan het op een andere manier worden gerealiseerd?
- Is de regeling handhaafbaar?

○

Paragraaf Interne beheersing

Voortgang / beleidsontwikkeling

Interne beheersing

De gemeente Heerde streeft een zelfcontrolerende organisatie na, waarbij zij voortdurend aandacht schenkt aan het verbeteren van haar procesinrichting en haar sturende en beheersende taken. Vanzelfsprekend pakt zij de aanbevelingen die zij ontvangt van haar accountant op door gericht deze aanbevelingen uit te zetten en te monitoren op welke wijze de organisatie deze aanbevelingen afweegt, oppakt en implementeert. Twee keer per jaar beoordeelt en rapporteert de Control-functie over de mate waarop de organisatie opvolging heeft gegeven aan de aan haar opgelegde aanbevelingen. Verantwoording over de mate waarop de organisatie opvolging geeft aan de opgelegde aanbevelingen door de accountant vindt in deze paragraaf plaats (verantwoording in de najaarsnota en de jaarstukken).

Ontwikkelingen op het gebied van 'Interne beheersing' binnen gemeenten

De commissie Depla heeft in 2015 een advies uitgebracht op het vernieuwde BBV (Besluit Begroting en verantwoording provincies en gemeenten). Eén van die adviezen betreft de invoering van een 'rechtmatigheidsverantwoording' door gemeenten. Momenteel bereidt het ministerie van Binnenlandse Zaken, in samenwerking met de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants, de invoering van deze rechtmatigheidsverantwoording voor. Separaat daaraan vindt er momenteel een

onderzoek plaats naar het draagvlak en de vorm van de rechtmatigheidsverantwoording. Voordat tot invoer kan worden overgegaan zal wijziging plaats moeten vinden van de gemeentewet, het besluit accountantscontrole decentrale overheden en het BBV. De commissie BBV heeft in de kadernota rechtmatigheid (oktober 2017) deze toekomstige ingrijpende herziening van de kadernota aangekondigd, waarbij zij de kanttekening meegeeft dat de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording nog enkele jaren kan duren.

In de huidige situatie doet uw accountant nog een uitspraak over de financiële rechtmatigheid. Het oordeel over deze rechtmatigheid geeft zij tegelijkertijd met de getrouwheidsverklaring n.a.v. haar jaarrekeningcontrole. Met het afgeven van de rechtmatigheidsverantwoording, neemt het college expliciet de verantwoordelijkheid voor het financieel rechtmatig handelen van de gemeente (de rechtmatigheidsverantwoording van het college zal onderdeel uit gaan maken van de getrouwheidsverklaring van de accountant). Doel is dat gemeenten professionaliseren in het verantwoord omgaan met publieke middelen en dat zij daarbij mogelijkheden biedt om de service aan de inwoners (klanten) naar tevredenheid en in continuïteit te organiseren.

Een toelichting op de stand van zaken rondom de ontwikkeling en implementatie van de genoemde rechtmatigheidsverantwoording is opgenomen in deze paragraaf.

De uitkomsten van het door het ministerie van Binnenlandse Zaken opgestarte onderzoek zijn nog niet bekend. Naar verwachting zal de VNG het concept wetsvoorstel ter consultatie voor de zomer 2019 ontvangen. Daarna is er meer duidelijkheid vanuit de commissie BBV over de uitwerking v.w.b. model, scope en criteria. Daarop vooruitlopend start uw college deze zomer met het inventariseren van richtinggevend antwoorden op deze, door VNG gedefinieerde, onderstaande vragen:

1. Wat zijn onze gemeentelijke ambities aangaande de rechtmatigheidsverantwoording en het eventueel breder trekken naar een "in control statement"? En hoe raken deze ambities de inrichting van onze bedrijfsvoering?
2. Wat is er voor nodig om zelf (als B&W) straks een rechtmatigheidsverantwoording af te kunnen geven? Hebben we al voldoende expertise in huis als gemeente of moeten we samenwerking in de regio opzoeken?
3. In hoeverre zijn we nu als gemeente al in staat om zelf een oordeel te geven over de financiële rechtmatigheid van onze belangrijkste processen? Is onze verbijzonderde interne controle-functie bijvoorbeeld al zodanig opgezet dat, we aan het eind van het jaar al een totaalconclusie kunnen trekken met vertaling naar de balans en staat van baten en lasten zijn opgenomen?
4. Kunnen we al eerder als gemeente proberen om zelf een (deel van de) rechtmatigheidsverantwoording op te stellen, vooruitlopend op de wettelijke verplichting? Die we dan ook gebruiken voor de afstemming en voorbereiding op de externe accountantscontrole?

In het volgend voortgangsbericht verwachten wij het vervolgproces nader toe te kunnen lichten.

Met de komst van de rechtmatigheidsverantwoording neemt het belang van rechtmatigheid en de bijbehorende goede interne beheersing toe. Het gaat hierbij niet alleen om de beheersing van processen, maar vooral ook om het versterken van de cultuur (de houding en het gedrag) en het bewustzijn binnen de organisatie. Hier ligt een gezamenlijke verantwoordelijkheid bij het college, het MT én de lijn. Daarbij zal er duidelijkheid moeten komen over de invulling van de rol van de raad, het college, de ambtelijke organisatie en de accountant.

Naast de toelichting op de ontwikkeling en implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording blijft deze paragraaf inzicht geven in de wijze waarop de organisatie is omgegaan met de opvolging van de aanbevelingen welke zijn aangereikt

door uw accountant. De bijbehorende toelichting hierop is opgenomen onder de navolgende kop 'Risicogebieden'.

Raakvlak paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheer'

De paragraaf Interne Beheersing heeft direct een raakvlak met de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheer'. Beiden geven inzicht in de wijze waarop wij als gemeente de risico's inventariseren en hoe wij deze willen beheersen. Voor zover risico's te kwantificeren zijn, zijn deze opgenomen in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheer'.

Risicogebieden

In de onderstaande tabel is zichtbaar gemaakt binnen welk risicogebied of proces verbeteringen zijn doorgevoerd en binnen welke processen nog procesverbeteringen te realiseren zijn. Aansluitend op de tabel is een toelichting opgenomen op de ontwikkelingen binnen de aangewezen risicogebieden. De openstaande aanbevelingen zijn aansluitend in tabelvorm opgenomen, waarbij in een afzonderlijke kolom de geplande realisatiedatum is toegevoegd.

Risicogebied/ proces	Aanbevelingen onderhanden ten tijde van de najaarsnota 2018	Aanbevelingen nieuw	Aanbevelingen afgerond, niet opgevolgd of vervangen door nieuwe aanbeveling	Aanbevelingen onderhanden
Decentralisatie rijkstaken	1			1
Planning & Control	4		1	3
Bestuurlijke samenwerking	1			1
Verbonden Partijen/ H2O	1			1
Wet- en regelgeving	1			1
Totaal	8	0	1	7

Decentralisatie rijkstaken

Met ingang van 1 januari 2015 zijn de Jeugdwet 2015, de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en de Participatiewet 2015 in werking getreden. Gemeenten zijn per deze datum verantwoordelijk voor de uitvoering van deze wetten.

Over boekjaar 2017 is een goedkeurende controleverklaring verstrekt aan uw gemeente. Om de resterende onzekerheden zoveel als mogelijk in te perken en zodoende meer grip te krijgen op de jeugd en Wmo (nieuw) processen zijn onderstaande beheersmaatregelen ingericht of is de inrichting onderhanden:

1. Ontwikkelen methodiek jaarlastbepaling: Zowel voor jeugd als Wmo is de methode t.b.v. de jaarlastmethode geïmplementeerd. Voor jeugd werken wij met deze jaarlastmethode vanaf de totstandkoming van de MZA. Voor de Wmo is de methode toegepast vanaf het moment van het samenstellen van de jaarrekening 2018;
2. Toets op de prestatielevering: wij zijn gestart met het ontwikkelen en inrichten van de soft controls, om zodoende de toets op de prestatielevering gedurende het

jaar vast te kunnen stellen. Het concept controleplan dat deze controls zichtbaar toetst ligt ter afstemming voor aan de accountant. Uitgangspunt is dat wij in 2019 kunnen steunen op deze ingerichte controlemaatregelen. Kanttekening hierbij is dat wij de uitvoering van een aantal controls neer willen leggen bij de regio. Omtrent de uitvoerbaarheid zijn wij hierover met de regio in gesprek.

De mix van controlemaatregelen bestaat uit:

Transparante klachtenregistratie en bijbehorende klachtafhandeling;

1. Toets op geleverde prestatie door zichtbare uitvraag omtrent bevindingen en toekenningen ter zake van herindicaties;
2. Uitbreiden van cliëntervaringsonderzoeken met vragen rondom de prestatielevering;
3. Periodieke evaluaties met zorgaanbieders, waarbij de prestatielevering onderdeel uitmaakt van de besprekpunten tijdens de jaarcyclus;
4. Evaluaties tegengestelde belangen eigen bijdrage zorg vs ontvangen zorg;
5. Steunen op controlemogelijkheden die het elektronisch berichtenverkeer ons biedt.

Planning & Control

T.b.v. de actualisatie van het onderhoudsplan is het gemeentelijk onderhoud geïnventariseerd en per complex inzichtelijk gemaakt. Daarbij is het onderscheid gemaakt in curatief-, instandhoudings- en achterstalligonderhoud (alleen voor 2019). Het is overigens niet zo dat het onderhoud in 2019 niet is uitgevoerd, dat is onjuist. Het instandhoudingsonderhoud wordt uitgevoerd (denk bijvoorbeeld aan onderhoud van cv installaties-onderhoud aan brandmeldinstallaties, legionellabeheer e.d.), maar door het niet op tijd uitvoeren van het instandhoudingsonderhoud in de voorgaande jaren (jaren van ruim voor 2017), is achterstallig onderhoud ontstaan (rotte goot betimmeringen, afgebladderd schilderwerk, rotte kozijnen). Dit achterstallige onderhoud wenst de gemeente Heerde in 2019 te gaan wegwerken. Hiervoor is een notitie in de raad van juni 2019 ingebracht.

Bestuurlijke samenwerking (H2O/H2E/Stedendriehoek)

Ten aanzien van de gezamenlijke activiteiten binnen de H2O gemeenten vindt er momenteel een onderzoek, naar de herziening of herbevestiging van de afspraken over de kostenverdeling plaats. Het onderzoek bevindt zich in de afrondende fase. De mogelijke effecten daarvan zullen, indien noodzakelijk, verwerkt worden in de begroting 2020.

Verbonden Partijen/Bedrijvenpark H2O

Het bedrijvenpark Hattermerbroek B.V. is als risico in beeld binnen de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheer (begroting en jaarstukken). Sturing op H2O vindt o.a. plaats door de regiegroep, de AVA en de RvC. Beoordeling van de grondexploitatie van de BV maakt onderdeel uit van de accountantscontrole binnen de B.V. en de accountantscontrole binnen de deelnemende gemeenten. Afstemming hierover met de accountants van de BV en de gemeenten vindt in het kader van de jaarrekeningcontrole plaats. Het proces is zodanig ingericht dat het voldoende waarborgen biedt voor een objectieve waardebeoordeling van de waarde van het bedrijventerrein H2O (inclusief herijking verliesvoorziening).

Op 14 maart 2019 heeft ondertekening plaatsgevonden van de SOK 'Aansluiting Wezep/H2O op de A28' door Rijkswaterstaat, Provincie Gelderland, Gemeente Oldeboek, Gemeente Hattem, Gemeente Heerde en Ontwikkelingsmaatschappij Hattermerbroek BV. De gemeenten hebben zich geconformeerd aan hun bijdrage groot EUR 1 mio per gemeente. De bijdrage wordt voldaan in 7 termijnen, waarbij de 1e termijn vervalt na ondertekening van de overeenkomst. De laatste termijn vervalt 10 maanden na gunning van de aanbesteding.

Met de instemming van de gemeentelijke bijdrage in de kosten voor het nieuwe op- en afrittenstelsel d.d. 1 februari 2016 heeft de raad het college verzocht te onderzoeken om in overleg met de SOK-partners te komen tot een gecontroleerd uittreden van de gemeente Heerde uit de Ontwikkelingsmaatschappij Hattemerbroek B.V. Op 3 december j.l. heeft het college de raad geïnformeerd omtrent de belangstelling van de gemeente Zwolle voor een hechtere samenwerking (Actieve raadsinformatie 'Verkenning samenwerking Zwolle-Heerde-H2O BV'). Aangekondigd is te starten met een verkenning naar een mogelijke toekomstige samenwerkingsvorm. Deze verkenning is inmiddels opgestart.

Om het bestuurlijk proces goed te doorlopen heeft, in afwijking van de memo Ari, was besluitvorming primo 2019 niet haalbaar. Besluitvorming zal naar verwachting medio 2019 plaatsvinden, opdat de financiële consequenties in de najaarsnota geborgd kunnen worden.

Openstaande aanbevelingen

Een overzicht van de openstaande aanbevelingen is in onderstaande tabel opgenomen.

	Risicogebied	Aanbeveling	Realisatiedatum
1	Decentralisatie rijkstaken	Extra bezuinigingen gecombineerd met extra taken en invoering van de wet Werken naar Vermogen zullen grote aandacht van de gemeente vragen de komende tijd. Zie toe op het beschikbaar stellen van voldoende randvoorwaarden die een beheerste uitrol van de gedecentraliseerde taken waarborgen.	2019
2	Planning & Control	Actualiseer het onderhoudsplan en herreken de voorziening[1], rekening houdende met onderstaande uitgangspunten: <ul style="list-style-type: none"> • de voorziening voor groot onderhoud bestaat uit kosten die samenhangen met te plegen groot onderhoud in de toekomstige jaren (gehele looptijd); • kosten voor achterstallig onderhoud maken onderdeel uit van de exploitatie en mogen niet worden voorzien. 	2019
3	Planning & Control	Stem het beheerplan af op het accommodatiebeleid en stem de onderhoudsvoorziening af op het beheerplan. Een financiële vertaling van het beheerplan is voor de bepaling van de hoogte van de voorziening noodzakelijk.	2019/primo 2020
4	Planning & Control	Wees alert op toerekening van facturen aan het juiste project of kostenplaats. Dit voorkomt een ogenschijnlijke overschrijding van een aanbestedingsdrempel en/of omissie in een mogelijke subsidieverantwoording (indien er sprake is van een subsidiabel project).	2019
5	Samenwerking H2O	Houd goed toezicht op de samengevoegde of op afstand gezette activiteiten en ontwikkel hiervoor een beheersinstrumentarium.	2019
6	Verbonden partijen/ H2O	De drie gemeenten dienen gezamenlijk bestuurlijk op te trekken om de noodzakelijke randvoorwaarden (zoals beschreven in het nieuwe perspectief) te realiseren.	2019

7	Wet- en regelgeving	Er wordt geadviseerd om een overkoepelend anti-corruptiebeleid op te stellen en te implementeren, waar nodig aangevuld met trainingen. In het verlengde hiervan wordt geadviseerd om periodiek te toetsen of de maatregelen als opgenomen in dit beleid zichtbaar worden nageleefd.	2019
---	---------------------	---	------

[1] Met de ontbreken van een actueel beheerplan is de voorziening omgezet in een reserve onderhoud gebouwen. In aansluiting op de actualisatie van het beheerplan en de aansluiting op het accommodatiebeleid zal de keuze moeten worden gemaakt de reserve te handhaven, hetzij deze om te vormen naar een voorziening. Een voorzet hierover volgt naar verwachting ultimo 2019/primò 2020.

Jaarrekening

Grondslagen voor waardering

I. Activa

Voor zover niet anders vermeld, zijn de activa gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten. Indien in de vervaardigingsprijs is opgenomen de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend, dient te worden toegelicht dat deze rente is geactiveerd. Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met de afschrijvingen en/of eventuele beschikkingen over reserves voor zover het investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut betreft. De afschrijvingstermijn van kosten onderzoek en ontwikkeling bedraagt ten hoogste vijf jaar. De bijdrage in activa in eigendom van derden worden gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdrage, verminderd met afschrijvingen. Onder uitzettingen worden aandelen, obligaties, maar ook leningen en vorderingen verstaan.

Materiële vaste activa

Economisch nut

De materiële vaste activa met een economisch nut zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met afschrijvingen en/of bijdragen van derden (voor zover er een directe relatie bestaat met het actief).

Economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
De materiële vaste activa met een economisch nut zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met afschrijvingen en/of bijdragen van derden (voor zover er een directe relatie bestaat met het actief).

Maatschappelijk nut

Aankoop en vervaardiging van activa met een meerjarig maatschappelijk nut worden onder aftrek van bijdragen van derden ten laste van de exploitatie gebracht. Indien hiervan bij raadsbesluit wordt afgeweken, wordt het actief lineair afgeschreven over de verwachte levensduur van het actief of een kortere door de raad aan te geven tijdsduur.

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen uitgifteprijs van (eerste) uitgifte. De geactiveerde investeringen in activa met een maatschappelijk nut zijn geactiveerd op basis van het gestelde in de verordening ex art. 212 dan wel op basis van afzonderlijke raadsbesluiten. De afschrijvingsmethode is vastgelegd in de door de raad vastgestelde verordening ex art. 212. Indien hierop extra wordt afgeschreven wordt dit toegelicht.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen leningen, overige langlopende leningen en overige uitzettingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van eventuele aflossingen. Deelnemingen worden in afwijking hiervan gewaardeerd tegen marktwaarde, indien deze waarde lager is dan de verkrijgingsprijs. Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar worden opgenomen onder de vlottende activa. Uitzettingen met een oorspronkelijke

looptijd van langer dan één jaar worden gedurende de gehele looptijd onder de financiële vaste activa opgenomen.

Vorraden

Vorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en verliesvoorziening wordt getroffen voor het verschil tussen de boekwaarde en de lagere marktwaarde of wordt afgewaardeerd naar deze lagere marktwaarde. Voor bepaling van de winst wordt vanaf 2017 de voorgescreven 'percentage-of-completion' methode voor het nemen van winsten gehanteerd.

De rente wordt berekend conform de BBV voorschriften en de discontovoet is vastgesteld op 2% (ook conform BBV voorschriften). Administratieve kosten en Interne uren worden doorberekend op basis van werkelijke geschreven uren. Een uitgebreide toelichting over parameters is opgenomen in het niet openbare MPG.

Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de nominale waarde van de vorderingen verrekend.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

II. Passiva

Voor zover niet anders vermeld, zijn passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat na bestemming volgend uit de programmarekening.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd ter afdekking van:

Verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten;

Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten

verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;

Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;

De pensioenvoorziening bestuurders is gewaardeerd tegen contante waarde.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, vermindert met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van langer dan één jaar.

Vlottende schulden

De vlottende schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

De overlopende passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Onder baten worden verstaan de baten die rechtstreeks aan het jaar zijn toe te rekenen en die in het jaar als gerealiseerd kunnen worden beschouwd. Verwachte baten zijn voorzichtigheidshalve niet als baten verantwoord. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd c.q. de diensten zijn verricht.

Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. De afschrijvingen geschieden tijdsevenredig op basis van de verwachte economische levensduur. Op aanschaffingen in het verslagjaar wordt naar tijdsgelang afgeschreven. Afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar op basis van de door de raad vastgesteld afschrijvingsmethoden/afschrijvingstermijnen.

Onzekerheden omtrent het sociaal domein

Onzekerheden rond het sociaal domein hebben, zoals in alle gemeenten, de controlewerkzaamheden van de accountant vertraagd. Tevens hebben deze onzekerheden ertoe geleid dat er door de accountant geen goedkeurende verklaring kan worden afgegeven.

Hieronder is een opsomming gegeven van de onzekerheden waarmee de gemeente Heerde te maken heeft.

- Onzekerheid voor de Jeugdzorg van alle zorginstellingen waar geen verantwoording van is ontvangen en/of waar geen accountantsverklaring van is ontvangen;
- Onzekerheid voor de Wmo van alle zorginstellingen waar geen verantwoording van is ontvangen en/of waar geen accountantsverklaring van is ontvangen;
- Onzekerheid van de volledigheid van de door het CAK geïnde eigen bijdragen (Wmo);
- Onzekerheid, dan wel onrechtmatigheid, over de PGB's van de Jeugdzorg die door de SVB zijn uitbetaald;
- Onzekerheid, dan wel onrechtmatigheid, over de PGB's van de Wmo die door de SVB zijn uitbetaald;
- Onzekerheid over de regionale verrekeningen/vereffeningen van de Jeugdzorg die nog niet definitief zijn.

Balans

Balans

ACTIVA

BALANS GEMEENTE HEERDE

PASSIVA

Omschrijving	31-12-2018	31-12-2017	Omschrijving	31-12-2018	31-12-2017
<u>VASTE ACTIVA</u>			<u>EIGEN VERMOGEN</u>		
Immateriële activa	1.585.282	1.704.607	Reserves	20.615.430	20.686.055
- Kosten onderzoek en ontwikkeling	3.360	6.720	- Algemene Reserve	9.173.982	10.575.051
- Bijdrage aan activa in eigendom van derden	1.581.922	1.697.887	- Bestemmingsreserves	11.441.448	10.111.004
Materiële activa	58.413.618	57.272.840	Resultaat na bestemming	1.883.432	-1.991.323
- Investerings met een economisch nut	37.437.698	37.495.933			
- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	11.808.267	11.303.762	Totaal eigen vermogen	22.498.862	18.694.733
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	8.307.652	7.613.145	<u>VOORZIENINGEN</u>	6.340.603	6.088.158
- In erfpacht uitgegeven gronden	860.000	860.000			
Financiële activa	1.403.607	1.479.004	<u>Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</u>	37.695.000	42.815.000
- Kap.verstrekking aan deelnemingen	6.000	6.000	onderhandse leningen van:		
- Kap.verstrekking aan ov.verbonden partijen	60.013	60.013	- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	37.695.000	42.815.000
- Leningen aan ov.verbonden partijen	689.918	761.525			
- Overige langlopende leningen	647.676	651.466	Totaal vaste passiva	66.534.465	67.597.891
Totaal vaste activa	61.402.507	60.456.451			
<u>VLOTTENDE ACTIVA</u>			<u>VLOTTENDE PASSIVA</u>		
			netto-vlottende schulden, met een	12.193.273	13.839.652

			rentetypische looptijd korter dan één jaar		
Voorraden	4.764.373	5.453.745	- Overige kasgeldleningen	10.000.000	10.000.000
- Bouwgronden in exploitatie	4.764.373	5.453.745	- Overige schulden	2.193.273	3.839.652
Uitzettingen < 1 jaar	13.141.709	16.579.825	Overlopende passiva	3.305.638	3.195.758
- Vorderingen op openbare lichamen	8.741.195	4.409.869	- Te betalen kosten/verplichtingen	3.212.199	2.830.835
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een	2.213.434	9.243.393	- Van de Europese en Nederlandse	42.923	354.048
rentetypische looptijd korter dan één jaar			overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen		
- Overige vorderingen	2.187.081	2.926.562	- overige vooruit ontvangen bedragen	50.516	10.875
Liquide middelen	272.192	201.510	Totaal vlottende passiva	15.498.911	17.035.410
- Banksaldi	272.192	201.510			
Overlopende activa	2.452.596	1.941.771			
Totaal vlottende activa	20.630.870	24.176.850			
TOTAAL ACTIVA	82.033.376	84.633.301	TOTAAL PASSIVA	82.033.376	84.633.301
			- Gewaarborgde geldleningen	14.657.999	14.855.768
			- Gewaarborgde leningen met een achtervang positie	79.002.000	91.971.000

Toelichting op de balans

Toelichting op de balans

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa	2018	2017
- Kosten onderzoek en ontwikkeling	3.360	6.720
- Bijdrage aan activa in eigendom van derden	1.581.922	1.697.887
Totaal	1.585.282	1.704.607

Bijdrage aan activa in eigendom van derden, belangrijkste posten:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2017	Investeringen	Bijdr. derden / desinvestering	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2018
Open Leercentrum de Noordgouw	399.000	-	-	10.500	388.500
Streekarchief	154.436	-	-	3.929	150.507
St. Buitensport, kunstgras Eeuwlanden	459.817	-	-	41.982	417.835
Kunstgrasvelden Molenbeek	217.692	-	-	19.390	198.303
Kunstgrasvelden VEVO	240.935	-	-	19.508	221.427
Kunstgrasvelden Monnikenbos	195.273	-	-	18.292	176.981
t Zwarte Paard, Wapenveld	-	200.000	200.000	-	-

Materiële vaste activa	2018	2017
- Investerings met een economisch nut	37.437.698	37.495.933
- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	11.808.267	11.303.762
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	8.307.652	7.613.145
- In erfpacht uitgegeven gronden	860.000	860.000
Totaal	58.413.618	57.272.840

Investerings met een economisch nut:

Categorie	Boekwaarde	Investeringen	Bijdr. derden	Afschrijving	Boekwaarde
-----------	------------	---------------	---------------	--------------	------------

	31-12-2017	n	/ desinvestering	en	de 31-12-2018
Gronden en terreinen	4.648.678	-	15.029	34.578	4.599.071
Woonruimten	21.342	-	-	1.420	19.923
Bedrijfsgebouwen	30.133.880	794.481	-	870.106	30.058.255
Grond, weg en waterbouw en kunstwerken	762.150	40.000	-	64.101	738.050
Vervoermiddelen	100.287	22.459	-	54.750	67.996
Machines, apparaten en installaties	482.530	179.425	-	63.028	598.928
Overige materiële vaste activa	1.347.065	317.205	-	308.795	1.355.474
Totaal	37.495.933	1.553.570	15.029	1.396.776	37.437.697

De voornaamste investeringen zijn:

		2018	2017
Bedrijfsgebouwen:	Brandweerkazerne Heerde	640.966	-
	De Heerd	-	87.385
	De Rhijnsberg	-	69.060
Grond, weg en waterbouw en kunstwerken	Renovatie sportvelden	40.000	16.594
Vervoermiddelen	Overname materieel Lucrato	-	56.245
Machines, apparaten en installaties	Vervanging CV installatie Faberhal	166.920	62.945
	Overname materieel Lucrato	-	30.584
Overige materiële vaste activa	Investering ICT (M2I en M2A)	248.222	356.527-
	Aanschaf zonnepanelen	-	247.220

Voornaamste bijdr. derden/desinvestering:

		2018	2017
Grond, weg en waterbouw en kunstwerken	Gronddepot	15.029	-

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

Categorie	Boekwaarde 31-12-2017	Investering n	Bijdr. derden / desinvestering	Afschrijving en	Boekwaarde 31-12-2018
Bedrijfsgebouwen	36.582	-	-	3.411	33.171

Grond, weg en waterbouw en kunstwerken	11.256.581	823.965	-	313.817	11.766.728
Overige materiële vaste activa	10.599	-	-	2.231	8.368
Totaal	11.303.762	823.965	-	319.459	11.808.267

De voornaamste investeringen zijn:

		2018	2017
Grond, weg en waterbouw en kunstwerken	Afkoppelen hemelwater	648.445	168.925
	Bomenbuurt fase 2 (riolering)	107.365	133.948
	Vervangen en vernieuwen riolering	67.870	67.601
	Reconstructie riool Roskamp	-	244.874
	Bomenbuurt fase 1 (riolering)	-	137.242
	Riolering Kerkstraat-Weverweg	-	22.243

Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut:

Categorie	Boekwaarde 31-12-2017	Investeringen	Bijdr. derden / desinvestering	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2018
Grond, weg en waterbouw en kunstwerken	7.613.145	1.312.710	291.124	327.079	8.307.652

De voornaamste investeringen zijn:

		2018	2017
	Diverse fietspaden	405.565	-
	Het Zwarte Paard	111.124	-
	Reconstructie wegen	267.126	27.204-
	Bomenbuurt, fase 2	206.131	-
	Grasbetonstenen buitenwegen	104.240	-
	Vernieuwen openbare verlichting	72.737	52.678
	Renovatie plantsoenen	30.950	43.213
	Fietspad Kamperweg	11.374	292.857
	Rivierfront (gebiedsontwikkeling hoogwatergeul)	-	462.617

Bomenbuurt, fase 1	-	184.986
Reconstructie Roskamp	-	181.029
Herinrichting Dorpsstraat	-	81.884
Investerings speelplan	-	55.121

Voornaamste bijdr. derden/desinvestering:

	2018	2017
Het Zwarte Paard	311.124	-
Diverse fietspaden	180.000	-
Fietspad Kamperweg	-	148.377
Reconstructie wegen	-	78.441

In erfpacht uitgegeven gronden:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2017	Investeringen	Bijdr. derden / desinvestering	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2018
In erfpacht uitgegeven gronden	860.000	-	-	-	860.000

Financiële vaste activa

	2018	2017
- Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	6.000	6.000
- Kapitaalverstrekkingen aan overige verbonden partijen	60.013	60.013
- Leningen aan overige verbonden partijen	689.918	761.525
- Overige langlopende leningen	647.676	651.466
Totaal	1.403.607	1.479.004

Kapitaal verstrekking aan ov. verbonden partijen:

	2018	2017
Aandelen RGV Holding BV	3.726	3.726
Aandelen Vitens (preferente en gewone)	2.615	2.615
Aandelen NV ROVA Holding	30.857	30.857
Aandelen BNG	22.815	22.815
Totaal	60.013	60.013

Het dividend van de aandelen RGV, Vitens, ROVA, BNG wordt verantwoord in het jaar van ontvangst.

	2018	2017
<i>Leningen aan overige verbonden partijen:</i>		
Hoofdsom lening Vitens	214.816	286.423
Rentepercentage (variabel)	1,92%	2,15%
Aflossing per jaar	71.607	
Resterende looptijd	3 jaar	
Hoofdsom lening Rova	475.101	475.101
Rentepercentage (vast)	8%	
Aflossing per jaar	-	
Resterende looptijd	-	

Overige langlopende leningen belangrijkste posten:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2017	Investerings	Bijdr. derden / desinvestering	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2018
Hypothecaire leningen ambtenaren	162.528	-	-	9.112	153.416
Startersleningen	476.938	5.323	-	-	482.260

Vlottende activa

Vorraden	2018	2017
- Onderhanden werk: in exploitatie genomen bouwgrond	4.764.373	5.453.745
Totaal	4.764.373	5.453.745

<i>Specificatie onderhanden werk: in exploitatie genomen bouwgrond:</i>	2018	2017
: Complex Eeuwandseweg noord	1.427.166	1.400.544
Complex Eeuwandseweg zuid	343.614	339.221

Complex gemeentewerf Veldweg	49.390-	173.415-
Complex Bovenkamp II	954.587	1.595.818
Complex de Kolk	2.629.030	2.713.377
Complex Wezeweg 4	678.855	901.291
Totaal	5.983.864	6.776.836
Voorziening t.b.v. het complex Eeuwlandseweg zuid	297.400	262.700
Voorziening t.b.v. het complex de Kolk	618.522	781.922
Voorziening t.b.v. het complex Wezeweg 4	303.569	278.469
Totaal	4.764.373	5.453.745

Verwachting van het toekomstige verloop:

Omschrijving	balanswaarde 31-12-2018	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd resultaat (positief)
In exploitatie genomen bouwgrond	4.764.373	2.713.093	9.709.688	2.232.222-

Uitzettingen < 1 jaar

	2018	2017
- Vorderingen op andere publiekrechtelijke lichamen	8.741.195	4.409.869
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.213.434	9.243.393
- Overige vorderingen	2.187.081	2.926.562
Totaal	13.141.709	16.579.825

Overige vorderingen:

Omschrijving	31.12.2018	31.12.2017
Belasting vorderingen	381.055	1.579.137
Overig	2.024.076	1.429.163
Raming voor oninbare belasting en overige vorderingen	351.804-	250.714-
Verhaalsvorderingen SOZA	425.247	629.255
Voorziening oninbare verhaalsvorderingen SOZA	291.494-	460.279-
Totaal	2.187.081	2.926.562

Voornaamste vorderingen op andere publiekrechtelijke lichamen:

2018 **2017**

Belastingdienst, BTW aangifte en de Heerd	3.323.752	2.642.106
Provincie Gelderland	1.711.671	-
Gemeente Oldebroek, projecten inzake samenwerkingen	1.678.903	714.044
Gemeente Hattem, projecten inzake samenwerkingen	1.140.100	917.964
Ministerie van Binnenlandse Zaken	436.678	-

<i>Belasting vorderingen:</i>	2018	2017
Liander, precariobelasting	-	1.143.823

<i>Overig, belangrijkste vorderingen</i>	2018	2017
Bedrijfsvoeringsorganisatie H2O	240.473	-
Geveke Bouw	83.893	83.893
Hummelhuis	69.428	70.414
Belastingdienst (oa BTW M2I en M2A projecten I-dienst)	13.624	495.089

Verhaalsdebiteuren SOZA:

Betreft vorderingen in het kader van de WWB (Wet Werk en Bijstand) en BBZ (Besluit Bijstand Zelfstandigen)

Voorziening oninbare verhaalsvorderingen SOZA:

De vorderingen zijn nominatief beoordeeld op inbaarheid.

Liquide middelen

<i>Banksaldi:</i>	2018	2017
- ING rekening	73.903	65.879
- RABO rekening	97.984	35.049
- BNG rekeningen	100.305	100.581
Totaal	272.192	201.510

Overlopende activa	2018	2017
Van Europese overheidslichamen te ontvangen voorschotbedragen	-	-

Van het Rijk te ontvangen voorschotbedragen		429.952	674.931
Van overige Nederlandse overheidslichamen te ontvangen voorschotbedragen		-	-
Overige te ontvangen bedragen		1.622.644	1.257.460
Vooruitbetaalde kosten		400.000	9.380
	Totaal	<u>2.452.596</u>	<u>1.941.771</u>

Specificatie voorschotbedragen

Omschrijving	31.12.2017	Toevoegingen	Onttrekkingen	31.12.2018
SVB voorschot PGB jeugd	28.500	-	28.500	-
SVB voorschot PGB WMO	44.980	-	44.980	-
Vangnetuitkering	601.451	16.342	191.766	426.027
BBZ	0	3.925	-	3.925
Totaal	674.931	20.267	265.246	429.952

Te ontvangen bedragen, belangrijkste posten:

	2018	2017
Belastingkohieren	1.469.252	368.275
ROVA, afrekening (incl.kunststofverpakkingen Afvalfonds)	67.681	101.682
Nog af te rekenen met Hattem en Oldebroek	1.661	134.490
Provincie, gebiedsontwikkeling Hoogwatergeul	-	529.959

Eigen vermogen

Reserves

	2018	2017
- Algemene reserve	9.173.982	10.575.051
- Bestemmingsreserve	11.441.448	10.111.004
Totaal	<u>20.615.430</u>	<u>20.686.055</u>

Verloop Algemene Reserve:

Omschrijving	Bedrag
Saldo per 31-12-2017	10.575.051
Mutaties tussen reserves	-
Toevoegingen volgens	1.067.253

programmarekening	
Onttrekkingen volgens programmarekening	498.000
Toevoegingen wegens resultaat vorig dienstjaar	-
Onttrekkingen wegens resultaat vorig dienstjaar	1.970.323
Saldo per 31-12-2018	9.173.982

Toevoegingen volgens programmarekening, belangrijkste posten

2018 **2017**

Precariobelasting

1.067.253 1.102.916

Onttrekkingen volgens programmarekening, belangrijkste posten

2018 **2017**

Afslag A28
bedrijventerrein H2O

430.000 -

Verloop Bestemmingsreserves
:

Omschrijving	Bedrag
Saldo per 31-12-2017	10.111.004
Mutaties tussen reserves	-
Toevoeging volgens programmarekening	2.282.829
Onttrekkingen volgens programmarekening	857.812
Toevoeging wegens resultaat vorig dienstjaar	-
Onttrekkingen wegens resultaat vorig dienstjaar	21.000
Verminderings i.v.m. afschrijvingen	73.573
Saldo per 31-12-2018	11.441.448

Belangrijkste toevoegingen volgens programmarekening:

2018 **2017**

Afkoop onderhoud
infrstructuur
Hoogwatergeul

1.108.347 3.319.892

Reserve gebouwen,
achterstallig onderhoud

642.000 -

Afslag A28
bedrijventerrein H2O

430.000 -

De Heerd

- 86.260

Onderhoud wegen

- 79.644

<i>Belangrijkste onttrekkingen volgens programmarekening:</i>	2018	2017
Bijdrage gebiedsontwikkeling	38.294	121.620
Afboekingen gemeentelijke huisvesting	-	87.988
Renovatie Raadhuis	-	135.000
Resultaat reiniging	195.252	-
Terugbetaling en onttrekking areaal Hoogwatergeul	302.470	-
Asbest Horsthoekschool	80.000	-

	2018	2017
Saldo rekening van baten en lasten	1.883.432	1.991.323-

Het rekeningsaldo kan als volgt worden verklaard:

	2018	2017
- Exploitatiesaldo	1.289.132 pos	2.090.152 neg
- Complexen grondexploitatie	594.300 pos	98.829 pos
Totaal	1.883.432 pos	1.991.323 neg

Voorzieningen

	2018	2017
- Voorzieningen	6.340.603	6.088.158

Verloop voorzieningen:

Omschrijving	31-12-2017	Toevoegingen	Vrijval	Aanwendingen	31-12-2018
Pensioenvoorziening bestuurders	1.815.378	81.345	-	93.490	1.803.233
Voorziening riolering	3.937.781	546.589	-	-	4.484.370
Bedrijventerrein H2O	335.000	-	282.000	-	53.000
Totaal	6.088.156	627.935	282.000	93.490	6.340.603

Verplichtingen waarvan de omvang is in te schatten:

Pensioenvoorziening Bestuurders	Deze voorziening is gevormd voor de pensioenverplichtingen aan (oud) wethouders.
---------------------------------	--

Voorzieningen met een bestedingsverplichting:

Voorziening riolering De van derden verkregen middelen (rioolheffing) dienen specifiek besteed te worden aan uitgaven conform het GRP (Gemeentelijk Rioleringsplan). voorkomen van duur achterstallig onderhoud.

Verplichtingen met een onzekere omvang:

Bedrijventerrein H2O Voorziening voor toekomstige verliezen op het bedrijventerrein H2O
(zie ook de paragraaf Weerstandsvermogen).

Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Onderhandse leningen

- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen

2018 **2017**
37.695.000 42.815.000

De langlopende onderhandse leningen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Omschrijving	31-12-2017	Aflossingen	Opnames	31-12-2018	Looptijd-%
BNG	4.108.334	566.667	-	3.541.667	2025 - 4,65%
BNG	4.266.666	533.333	-	3.733.333	2025 - 3,56%
Nederlandse Waterschapsbank	1.440.000	120.000	-	1.320.000	2029 - 4,675%
BNG	6.750.000	450.000	-	6.300.000	2032 - 3,445%
BNG	6.000.000	1.000.000	-	5.000.000	2023 - 2,07%
Provincie Noord Brabant	5.250.000	750.000	-	4.500.000	2024 - 1,12%
BNG	8.000.000	1.000.000	-	7.000.000	2025 - 0,58%
BNG	7.000.000	700.000	-	6.300.000	2027 - 0,647%
Totaal	42.815.000	5.120.000	-	37.695.000	

Vlottende passiva**Netto-vlottende schulden, met een rentetypische looptijd korter dan één jaar**

	2018	2017
- Overige kasgeldleningen	10.000.000	10.000.000
- Overige schulden	2.193.273	3.839.652
Totaal	12.193.273	13.839.652

Specificatie van overige schulden:

	2018	2017
Schulden aan publiekrechtelijke lichamen	665.132	1.601.737
Schulden aan crediteuren privaatrechtelijk	1.173.387	2.237.622
Schulden aan crediteuren overig	354.754	294
Totaal	2.193.273	3.839.652

Belangrijkste schuld aan publiekrechtelijke lichamen:

	2018	2017
Gemeente Hattem	77.195	397.381
Belastingdienst (omzetbelasting/loonheffing)	74.574	740.218
Gemeente Zwolle	23.340	92.900
Gemeente Oldebroek	-	372.743

Belangrijkste schulden aan crediteuren privaatrechtelijk:

	2018	2017
ABP	113.246	196.568
Bouwbedrijf Salverda	93.795	-
Verian	59.098	51.151
Veluwenkamp Bedrijven B.V.	56.903	-
Kinderopvang op Maat	49.419	-
Schagen Infra	1.012	315.628
Bagger- en Waterwerken	-	81.232

Overlopende passiva

	2018	2017
--	-------------	-------------

Te betalen kosten/verplichtingen	3.212.199	2.830.835
Van de Europese overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen	-	-
Van het Rijk ontvangen voorschotbedragen	-	-
Van overige Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen	42.923	354.048
Overige vooruit ontvangen bedragen	50.516	10.875
Totaal	3.305.638	3.195.758

<i>Te betalen kosten/verplichtingen, belangrijkste posten:</i>	2018	2017
Rente langlopende geldleningen	430.160	478.052
Nog te ontvangen facturen ZIN jeugd	370.098	1.060.045
Kosten uitvoeringsorganisatie Oldebroek	240.533	252.733
Bijdrage GR Bedrijfsvoeringsorganisatie H2O	218.248	-
Gemeente Oldebroek, doorbelasting salariskosten	183.851	-
Nog te ontvangen facturen WMO	183.060	297.000
Plus OV	167.959	181.223
Verian, afrekening AVR 2018	142.566	-
Rova	112.380	157.234
Schagen, Beatrixweg	100.072	-
Woningaanpassing	65.000	99.000

	2018	2017
Gewaarborgde geldleningen	14.657.999	14.855.768

Gewaarborgde leningen met een achtervangpositie	79.002.000	91.971.000
--	------------	------------

Betreft door het W.S.W. gewaarborgde schulden waarbij het Rijk samen met de gemeente een achtervang functie heeft.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Jaarlijks dient de gemeente in de toelichting op haar balans haar belangrijkste financiële verplichtingen te vermelden waaraan de gemeente voor de toekomstige jaren is verbonden (artikel 53, lid a BBV). In onderstaand overzicht zijn de belangrijkste verplichtingen opgenomen (bedragen > €40.000,- restant totale looptijd contract).

Omschrijving	Verplichting	Looptijd
Microsoft gebruikerslicenties	€ 42.000,-	Wordt jaarlijks herzien (stilzwijgend karakter)
Pink Roccade, diverse applicaties	€ 123.000,-	Wordt jaarlijks herzien (stilzwijgend karakter)
TOG Nederland Zuid, WOZ taxaties	€ 174.000,-	Looptijd t/m 2021
ETP, gebruiksfase onderhoud Warmte Koude opslag De Rhijnsberg	€ 119.130,-	Looptijd tot 2028
Jaarrekeningcontrole extern accountant	€ 133.380,-	Looptijd t/m 2020 (inclusief optie tot verlenging 2 jaar)
SDV Zwolle (stadsbank)	€ 80.000,-	Looptijd t/m 1 juli 2021
Menzis (zorgverzekering t.b.v. minima)	€ 60.000,-	Looptijd t/m 2021
Born Bos- en Faunabeheer	€ 184.800,-	Looptijd t/m 1 april 2023.
Dynniq, onderhoud openbare verlichting	<u>€ 160.000,-</u>	Looptijd t/m mei 2023
Totaal	€ 1.061.310,-	

Overzicht van baten en lasten

Overzicht van Baten en lasten

Lasten	Begroting			Realisatie		
	Primaire begroting	Begrotings wijzigingen	Begroting na wijzigingen	Voor	Storting in reserve	Na
PR Bestuur 1	€ 2.368.527,00	€ 188.633,08	€ 2.557.160,08	€ 2.605.625,78	€ -	€ 2.605.625,78
PR Bedrijfsvoering 2	€ 1.861.854,00	€ 514.186,16	€ 2.376.040,16	€ 1.920.876,16	€ 1.497.252,76	€ 3.418.128,92
PR Ruimte, ondernemen en wonen 3	€ 9.194.513,00	€ 2.483.109,78	€ 11.677.622,78	€ 11.071.011,85	€ 1.830.826,16	€ 12.901.838,01
PR Sociaal Maatschappelijk 4	€ 20.158.557,00	€ 1.469.631,89	€ 21.628.188,89	€ 21.418.789,23	€ -	€ 21.418.789,23
PR Overhead 5	€ 6.773.972,00	€ 11.887.481,17	€ 18.661.453,17	€ 18.503.717,54	€ 22.002,50	€ 18.525.720,04
PR Algemene dekkingsmiddelen 6	€ 483.018,00	€ - 216.388,08	€ 266.629,92	€ 237.948,70	€ -	€ 237.948,70
PR Onvoorzien 7	€ 25.000,00	€ 21.875,00	€ 46.875,00	€ -	€ -	€ -
- Te betalen vennootschapsbelasting	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal	€ 40.865.441,00	€ 16.348.529,00	€ 57.213.970,00	€ 55.757.969,26	€ 3.350.081,42	€ 59.108.050,68

Baten	Begroting			Realisatie		
	Primaire begroting	Begrotings wijzigingen	Begroting na wijzigingen	Voor	Onttrekking uit reserve	Na
PR Bestuur 1	€ -21.220,00	€ - 39.700,00	€ - 60.920,00	€ - 85.841,47	€ - 10.000,00	€ -95.841,47
PR Bedrijfsvoering 2	€ - 544.389,00	€ - 785.191,00	€ - 1.329.580,00	€ - 2.497.095,61	€ - 500.620,15	€ - 2.997.715,76
PR Ruimte, ondernemen en wonen 3	€ - 5.151.003,00	€ - 3.201.735,00	€ - 8.352.738,00	€ - 9.122.377,51	€ - 777.811,55	€ - 9.900.189,06
PR Sociaal Maatschappelijk 4	€ - 3.377.560,00	€ - 605.129,00	€ - 3.982.689,00	€ - 3.961.758,83	€ - 140.953,03	€ - 4.102.711,86
PR Overhead 5	€ - 551.177,00	€ - 11.510.782,00	€ - 12.061.959,00	€ - 11.970.015,65	€ -	€ - 11.970.015,65
PR Algemene dekkingsmiddelen 6	€ - 31.220.092,00	€ - 257.061,00	€ - 31.477.153,00	€ - 31.925.009,13	€ -	€ - 31.925.009,13
PR Onvoorzien 7	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
- Te betalen vennootschapsbelasting	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal	€ - 40.865.441,00	€ - 16.399.598,00	€ - 57.265.039,00	€ - 59.562.098,26	€ - 1.429.384,42	€ - 60.991.482,68

Saldo	Begroting			Realisatie		
	Primaire begroting	Begrotings wijzigingen	Begroting na wijzigingen	Voor	Mutaties met reserve	Na
PR Bestuur 1	€ 2.347.307,00	€ 148.933,08	€ 2.496.240,08	€ 2.519.784,31	€ - 10.000,00	€ 2.509.784,31
PR Bedrijfsvoering 2	€ 1.317.465,00	€ - 271.004,84	€ 1.046.460,16	€ - 576.219,45	€ 996.632,61	€ 420.413,16
PR Ruimte, 3 ondernemen en wonen	€ 4.043.510,00	€ - 718.625,22	€ 3.324.884,78	€ 1.948.634,34	€ 1.053.014,61	€ 3.001.648,95
PR Sociaal 4 Maatschappelijk	€ 16.780.997,00	€ 864.502,89	€ 17.645.499,89	€ 17.457.030,40	€ - 140.953,03	€ 17.316.077,37
PR Overhead 5	€ 6.222.795,00	€ 376.699,17	€ 6.599.494,17	€ 6.533.701,89	€ 22.002,50	€ 6.555.704,39
PR Algemene 6 dekkingsmiddelen	€ - 30.737.074,00	€ - 473.449,08	€ - 31.210.523,08	€ - 31.687.060,43	€ -	€ - 31.687.060,43
PR Onvoorzien 7	€ 25.000,00	€ 21.875,00	€ 46.875,00	€ -	€ -	€ -
- Te betalen vennootschapsbelasting	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal	€ -	€ - 51.069,00	€ - 51.069,00	€ - 3.804.128,94	€ 1.920.696,69	€ - 1.883.432,25

controle € 0,00

Overzicht mutaties reserves en voorzieningen

Overzicht mutaties reserves

	Saldo per 31-12- 2017	Muta- ties tusse- n reser- ves	Toevoegi- ngen volgens program- ma rekening	Ontrekki- ngen volgens program- ma rekening	Toevoe- ging wegen resul- ta- at vorig dienstj- aar	Onttrekk- ingen wegens resultaat vorig dienstj- aar	Verminder- ingen ivm afschrijvi- ngen	Saldo per 31-12- 2018
80001 Grondexploitatie (niet geblokkeerd)	€ 5.691.089,23	€ -	€ 1.067.252,76	€ 498.000,00	€ -	€ 1.970.322,58	€ -	€ 4.290.019,41
80002 Algemene Reserve (geblokkeerd)	€ 4.883.962,14	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 4.883.962,14
0980 subotaal	€ 10.575.051,37	€ -	€ 1.067.252,76	€ 498.000,00	€ -	€ 1.970.322,58	€ -	€ 9.173.981,55
000 algemene reserves								
80201 Res.afkoop onderhoud graven	€ 1.172.408,00	€ -	€ -	€ 77.885,14	€ -	€ -	€ -	€ 1.094.522,86
80204 Reserve afvalstoffenheffing	€ 938.790,35	€ -	€ -	€ 195.252,10	€ -	€ -	€ -	€ 743.538,25
80216 Reserve gebiedsontwikkeling	€ 38.293,89	€ -	€ -	€ 38.293,89	€ -	€ -	€ -	€ -
80218 Reserve voorbereiding accommodaties	€ -0,00	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -0,00
80219 Reserve Apeldoornskanaal	€ 56.431,40	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 56.431,40
80221 Reserve startersleningen	€ 475.441,00	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 475.441,00
80222 Reserve dorpscentra Heerde/Wveld	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
80223 Reserve Klompenpadennetwerk	€ 12.990,00	€ -	€ 5.077,26	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 18.067,26
80224 Reserve Infrastructuur, kunstwerken HWG	€ 3.319.892,00	€ -	€ 1.108.347,00	€ 302.470,40	€ -	€ -	€ -	€ 4.125.768,60
80225 Reserve afrit A28 bedrijventerrein H2O	€ -	€ -	€ 430.000,00	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 430.000,00
80226 Reserve Functieboek	€ -	€ -	€ 22.002,50	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 22.002,50
80227 Reserve Duurzaamheid	€ -	€ -	€ 32.401,90	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 32.401,90

803xx	Reserve tbv xx investering	€ 2.289.970 ,52	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 73.573,18	€ 2.216.397 ,34
80401	Reserve 00 onderhoud wegen	€ 79.644,36	€ -	€ 43.000,0 0	€ 68.996,8 4	€ -	€ -	€ -	€ 53.647,52
80403	Reserve 00 gebouwen	€ 1.350.121 ,58	€ -	€ 642.000, 00	€ 174.913, 18	€ -	€ 21.000,00	€ -	€ 1.796.208 ,40
80404	Reserve 00 Rhijnsberg	€ 205.520,0 0	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 205.520,0 0
80405	Reserve de 00 Heerd	€ 171.501,0 0	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 171.501,0 0
0980	subtotaal	€	€ -	€	€	€ -	€	€	€
200	bestemmingsr eserves	10.111.0 04,10		2.282.82 8,66	857.811, 55		21.000,0 0	73.573,18	11.441.4 48,03
	TOTAAL	€ 20.686.0 55,47	€ -	€ 3.350.08 1,42	€ 1.355.81 1,55	€ -	€ 1.991.32 2,58	€ 73.573,18	€ 20.615.4 29,58

98000	Algemene 0 Reserves	€ 10.575.05 1,37	€ -	€ 1.067.25 2,76	€ 498.000, 00	€ -	€ 1.970.322 ,58	€ -	€ 9.173.981 ,55
98020	Overige 0 bestemmings reserves	€ 10.111.00 4,10	€ -	€ 2.282.82 8,66	€ 857.811, 55	€ -	€ 21.000,00	€ 73.573,18	€ 11.441.44 8,03
98090	Resultaat na 0 bestemming	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 1.883.432 ,25
		€ 20.686.0 55,47	€ -	€ 3.350.08 1,42	€ 1.355.81 1,55	€ -	€ 1.991.32 2,58	€ 73.573,18	€ 22.498.8 61,83

**uitsplitsing
803xxxx**

80302	Alg.Res.gb- 00 inven/elek.zoutl oods	€ 10.939,83	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 450,67	€ 10.489,16
80308	Res.Inv.- 00 verpl.AZC naar Klimboom	€ 140.645,0 0	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 4.955,00	€ 135.690,0 0
80309	Alg.Res.ngb- 00 afschr.Atliekb aan	€ 234.000,0 0	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 19.500,00	€ 214.500,0 0
80310	Res.andere 00 voorz.onderwijs	€ 103.233,6 5	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 2.670,00	€ 100.563,6 5
80312	Res.Bovenk.- 00 Wesseldijkscho ol,619	€ 40.000,00	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 1.000,00	€ 39.000,00
80315	Res.inv.- 00 ontsluiting Groene Hart	€ 90.000,00	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 90.000,00
80316	Alg.Res.gb- 00 dig.best.pl.,452	€ 14.595,53	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 14.595,53
80330	Reserve 00 nieuwbouw	€ 815.802,0	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 11.433,00	€ 804.369,0

gemeentewerf	4								4
80337 Reserve	€	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€
00 ontwikkelingsge bieden	9.154,83								9.154,83
80359 Res.verz.brand	€	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 1.931,00		€
00 Margrietschool	399.425,1 4								397.494,1 4
80365 Reserve	€ -0,09	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -0,09
00 decentralisatie dossiers									
80367 Reserve	€	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 6.086,68		€
00 Sutuwall (voetbalmuur)	8.081,84								1.995,16
80368 Reserve	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
00 afb.boekwaarde s (gem.kant,Eper w)									
80371 Reserve	€	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€
00 verhuizing (gem.kantoor,E perweg)	8.953,97								8.953,97
80373 reserve	€	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 2.953,03		€
00 (frictie)kosten berghuizerbad	134.315,6 4								131.362,6 1
80377 reserve	€	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€	€	€ -
00 Basisregistratie grootschalige topografie	22.593,80						22.593,80		
80378 reserve budget	€	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€
00 re-integratie	47.850,00								47.850,00
80379 reserve co-	€	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€
00 financiering rivierfront	210.379,3 4								210.379,3 4
	€	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€	€	€
	2.289.970 ,52						73.573,18	2.216.397 ,34	

Toelichting reserves

Toelichting reserves

De **algemene reserve Grondexploitatie (niet geblokkeerd)** dient als weerstandsvermogen voor de grondexploitatie en incidentele risico's van de normale exploitatie. Toevoeging van € 1.067.253,- betreffende inkomsten precariobelasting conform raadsbesluit van 16 december 2013. Onttrekkingen van € 2.013.323,- betreffende het negatieve jaarrekeningresultaat 2017; voor het WK inline skates is € 25.000,- onttrokken en ten behoeve van de afslag van de A28 (bedrijventerrein H2O) is € 430.000,- onttrokken.

De **algemene reserve (geblokkeerd)** dient als weerstandsvermogen voor de normale exploitatie. In 2018 is er niet gemuteerd op deze reserve.

De **reserve afkoop onderhoud graven** dient voor de bekostiging van het onderhoud van de afgekochte graven. Onttrekking van € 77.885,- op basis van het jaarrekeningresultaat 2018; e.e.a. geformaliseerd in de Financiële verordening gemeente Heerde 2017.

De **reserve afvalstoffenheffing** dient voor het opvangen van de jaarlijkse tekorten van de exploitatie van de huishoudelijke afvalstoffen. Toevoeging van € 195.252,- op basis

van het jaarrekeningresultaat 2018; e.e.a. geformaliseerd in de Financiële verordening gemeente Heerde 2017.

De **reserve gebiedsontwikkeling** dient voor het tijdelijk reserveren van de gemeentelijke bijdrage aan het project gebiedsontwikkeling. In 2018 is dit project afgesloten en is het restant uit de reserve ad. € 38.294,- aan de exploitatie toegevoegd.

De **reserve Apeldoornskanaal** dient voor het tijdelijk reserveren van de gemeentelijke bijdrage aan het project Apeldoornskanaal. In 2018 is er niet gemuteerd op deze reserve.

De **reserve startersleningen** dient als buffer voor de uitgezette startersleningen. In 2018 is er niet gemuteerd op deze reserve.

De **reserve Klompenpadennetwerk** dient voor het op termijn herstellen van het klompenpadennetwerk en wordt gevoed door sponsorbijdragen. Bij de Najaarsnota 2018 is er € 5.077,- aan deze reserve toegevoegd.

De **reserve infrastructuur, kunstwerken HWG** dient voor het beheer en onderhoud van de infrastructuur en kunstwerken van het voormalig projectgebied Hoogwatergeul. Bij de Najaarsnota 2018 is hieraan nog € 1.108.347,- toegevoegd. Voor het beheer en onderhoud van dit gebied is in 2018 € 302.470,- aan deze reserve onttrokken (primitieve begroting 2018).

De **reserve afrit A28 bedrijventerrein H2O** is bestemd voor de gemeentelijke bijdrage aan dit op- en afrittenstelsel. In 2018 is hieraan € 430.000,- toegevoegd vanuit de algemene reserve grondexploitatie.

De **reserve functieboek** is ingesteld voor de toekomstige bekostiging van het nieuwe functiewaarderingssysteem HR 21. Bij de voorjaarsnota 2018 is hieraan € 25.000,- toegevoegd; de gemaakte kosten in 2018 bedroegen € 2.997,-. Per saldo resteert er nog een bedrag van € 22.003,-.

De **reserve duurzaamheid** is bij de najaarsnota 2018 gevormd en is ontstaan doordat het beschikbare budget voor 2018 maar voor een gering deel is ingezet. Dit geld wordt in de toekomst besteed aan duurzaamheidsprojecten; een concrete invulling is hieraan nog niet gegeven.

De **reserve t.b.v. investeringen** is een totaal van reserves die hoofdzakelijk dienen ter dekking van de afschrijvingskosten van in het verleden gedane investeringen. De onttrekking van € 50.979,- bestaat uit meerdere afboekingen (op investeringen).

De **reserve onderhoud wegen** wordt gebruikt om de ontvangsten uit degeneratieschade op een later moment / in een ander jaar in te kunnen zetten voor het herstel. In 2018 is € 43.000,- toegevoegd aan deze reserve; Voor de herstelwerkzaamheden is in dit jaar € 68.997,- uitgegeven.

De **reserve gebouwen** dient als dekking van het (onvoorzien) groot onderhoud van gebouwen met als doel het voorkomen van achterstallig onderhoud. Bij de najaarsnota 2018 is hieraan € 642.000,- toegevoegd vanuit de verkoopopbrengst van De Spreng. De onttrekkingen hebben betrekking op meerkosten van de brand aan de Eperweg ad. € 21.000,- (vanuit de resultaatbestemming 2017); € 80.000,- ten behoeve van de asbestverwijdering van de Horsthoekschool (voorjaarsnota 2018) en € 94.913,- als gevolg van gemaakte kosten bij de vrijgekomen locaties (primitieve begroting 2018).

De **reserve Rhijnsberg** dient als dekking van het (onvoorzien) groot onderhoud met als doel het voorkomen van achterstallig onderhoud. In 2018 is als gevolg van de bezuinigingen geen bedrag aan de reserve toegevoegd. (raadsbesluit 8 november 2016).

De **reserve de Heerd** dient als dekking van het (onvoorzien) groot onderhoud met als doel het voorkomen van achterstallig onderhoud. In 2018 is als gevolg van de bezuinigingen geen bedrag aan de reserve toegevoegd. (raadsbesluit 8 november 2016).

Overzicht voorzieningen

Nummer	Omschrijving	Saldo per 31-12- 2017	Toevoegingen	Ten gunste van rekening van baten en lasten vrijgevallen bedragen	Aanwendungen	Saldo per 31-12- 2018
8500300	Pensioenvoorziening Bestuurders	€ 1.815.378	€ 81.345	€ -	€ 93.490	€ 1.803.233
8500900	Voorz. Riolering	€ 3.937.781	€ 546.589	€ -	€ -	€ 4.484.370
8501020	Bedrijventerrein H20	€ 335.000	€ -	€ 282.000	€ -	€ 53.000
Totaal Voorzieningen		€ 6.088.158	€ 627.935	€ 282.000	€ 93.490	€ 6.340.603

Overzicht van de incidentele baten en lasten per programma

Overzicht van de incidentele baten en lasten per programma

Jaarlijks wordt er bij de rekening een overzicht opgenomen van de incidentele lasten en baten per programma (> € 10.000,-) die zich in het desbetreffende jaar hebben voorgedaan (artikel 28, lid 3a BBV).

Programma	Omschrijving	Uitgaaf / inkomst	Bedrag
Bestuur en Veiligheid	Bestuurswisseling	uitgaaf	€ 65.500,-

Bestuur en Veiligheid	Informatiebeveiliging	uitgaaf	€ 83.500,-
Ruimte, Ondernemen en Wonen	Stormschade openbaar groen	uitgaaf	€ 18.500,-
Ruimte, Ondernemen en Wonen	Asbestsanering Horsthoekschool (onttrokken aan de reserve € 80.000,-)	uitgaaf	€ 172.000,-
Ruimte, Ondernemen en Wonen	Toevoeging afkoopsom beheer en onderhoud Hoogwatergeul (toegevoegd aan de reserve)	inkomst	-/- € 1.108.000,-
Ruimte, Ondernemen en Wonen	Schade-uitkering prinses Margrietschool	inkomst	-/- € 60.000,-
Ruimte, Ondernemen en Wonen	Verkoopopbrengst De Spreng (toevoeging aan de reserve € 642.000,-)	inkomst	-/- € 1.025.000,-
Sociaal maatschappelijk	WK inline skaten (onttrokken aan de reserve)	uitgaaf	€ 25.000,-
Algemene dekkingsmiddelen	Uitkering compensatiebijdrage sociaal domein 2016/2017 (stroppenpot)	inkomst	-/- € 424.000

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen en semi publiek sector (WNT)

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen en semi publiek sector (WNT)

WNT-verantwoording 2018 Gemeente Heerde

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de gemeente Heerde en de essentie is dat de bestuurders niet meer mogen verdienen dan een minister. Voor de Gemeente Heerde is het algemene bezoldigingsmaximum van toepassing. Deze is in 2018 vastgesteld op € 189.000. Er zijn binnen de Gemeente Heerde geen functionarissen met een bezoldiging op of over dit bedrag.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling

bedragen x € 1	B. van Zuthem	B. Espeldoorn- Bloemendal
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0	0,89
Gewezen topfunctionaris?	Nee	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	Ja
 Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 100.746	€ 62.838
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 16.734	€ 10.722
<i>Subtotaal</i>	€ 117.480	€ 73.560
 Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 189.000	€ 168.000
 -/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	€ 117.480	€ 73.560
 Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
 Gegevens 2017		
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Deeltijdfactor 2017 in fte	1,0	0,89
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 102.467	€ 73.747
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 15.534	€ 9.174
Totale bezoldiging 2017	€ 118.002	€ 82.922

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

Deze categorie is in 2018 niet van toepassing voor de Gemeente Heerde.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Evenmin als de hierboven vermelde topfunctionarissen, zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2018 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Overzicht SIsa

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019

OC W	D 9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2018 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstanden beleid 2011-2018 Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinforma tie		
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 04</i>		
			€ 136.449	€ 6.720	€ 4.445	€ 19.447		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinfor matie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstanden beleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinfor matie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten in (jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstanden beleid Bedrag	Eindverantwoord ing Ja/Nee	
<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: D9 / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: D9 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornumme r: D9 / 09</i>				
				Ja				
SZ W	G 2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeen tedeel 2018 Alle gemeenten verantwoorden hier het	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet

		gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.		(PW)	inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 06</i>
			€ 2.326.636	€ 74.940	€ 301.400	€ 2.887	€ 21.859	€ 0
		Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)		Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 09</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 10</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 11</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G2 / 12</i>
			€ 3.222	€ 0	€ 0	€ 135.799	€ 0	Ja
SZ W	G 3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2018 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz)	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 01</i>	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 02</i>	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 03</i>	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 04</i>	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 05</i>	Besteding (jaar T) Bob <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 06</i>

Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	€ 25.919	€ 0	€ 5.786	€ 0	€ 0	€ 0
	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G3 / 09</i>			
€ 0	€ 0	Ja				

Overzicht Taakvelden

Prog	Programma	Taakveld	Naam taakveld	Bedrag
PR1	Bestuur	0.1	Bestuur	€ 1.048.781,27
PR1	Bestuur	0.4	Overhead	€ 12.391,75
PR1	Bestuur	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	€ 995.534,82
PR1	Bestuur	1.2	Openbare orde en veiligheid	€ 270.946,26
PR1	Bestuur	7.4	Milieubeheer	€ 7.267,21
PR1	Bestuur	8.3	Wonen en bouwen	€ 174.863,00
Totaal PR1 Bestuur				€ 2.509.784,31
PR2	Bedrijfsvoering	0.1	Bestuur	€ 115.760,00
PR2	Bedrijfsvoering	0.10	Mutaties reserves	€ 1.019.226,41
PR2	Bedrijfsvoering	0.2	Burgerzaken	€ 86.855,83
PR2	Bedrijfsvoering	1.2	Openbare orde en veiligheid	€ 7.538,66
PR2	Bedrijfsvoering	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	€ -
PR2	Bedrijfsvoering	3.4	Economische promotie	€ 2.698,01
PR2	Bedrijfsvoering	5.4	Musea	€ 64.634,25
PR2	Bedrijfsvoering	8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	€ -594.300,00
Totaal PR2 Bedrijfsvoering				€ 702.413,16
PR3	Ruimte, ondernemen en wonen	0.10	Mutaties reserves	€ 106.003,63
PR3	Ruimte, ondernemen en wonen	0.2	Burgerzaken	€ 1.925,31
PR3	Ruimte, ondernemen en wonen	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	€ -708.283,46
PR3	Ruimte, ondernemen en wonen	2.1	Verkeer en vervoer	€ 1.906.507,37
PR3	Ruimte, ondernemen en wonen	3.1	Economische ontwikkeling	€ 88.274,27
PR3	Ruimte, ondernemen en wonen	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	€ 15.337,10
PR3	Ruimte, ondernemen en wonen	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	€ -13.401,76
PR3	Ruimte, ondernemen en wonen	3.4	Economische promotie	€ 257.296,58
PR3	Ruimte, ondernemen en wonen	5.2	Sportaccommodaties	€ 283.644,07
PR3	Ruimte, ondernemen en wonen	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	€ 1.237.981,51
PR3	Ruimte, ondernemen en wonen	7.2	Riolering	€ -285.395,69
PR3	Ruimte, ondernemen en wonen	7.3	Afval	€ -285.287,65
PR3	Ruimte, ondernemen en wonen	7.4	Milieubeheer	€ 288.259,88
PR3	Ruimte, ondernemen en wonen	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	€ -95.483,19
PR3	Ruimte, ondernemen en wonen	8.1	Ruimtelijke Ordening	€ -64.869,89
PR3	Ruimte, ondernemen en wonen	8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	€ 37.850,26
PR3	Ruimte, ondernemen en wonen	8.3	Wonen en bouwen	€ 231.290,61
Totaal PR3 Ruimte, ondernemen en wonen				€ 3.001.648,95

PR4	Sociaal Maatschappelijk	0.10	Mutaties reserves	€ -27.953,03
PR4	Sociaal Maatschappelijk	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	€ 215.879,92
PR4	Sociaal Maatschappelijk	4.1	Openbaar basisonderwijs	€ 118.735,82
PR4	Sociaal Maatschappelijk	4.2	Onderwijshuisvesting	€ 808.643,55
PR4	Sociaal Maatschappelijk	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	€ 745.524,30
PR4	Sociaal Maatschappelijk	5.1	Sportbeleid en activering	€ 309.427,09
PR4	Sociaal Maatschappelijk	5.2	Sportaccommodaties	€ 1.203,95
PR4	Sociaal Maatschappelijk	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	€ 264.198,23
PR4	Sociaal Maatschappelijk	5.5	Cultureel erfgoed	€ 67.647,30
PR4	Sociaal Maatschappelijk	5.6	Media	€ 275.355,00
PR4	Sociaal Maatschappelijk	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	€ 8.550,00
PR4	Sociaal Maatschappelijk	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	€ 1.931.676,43
PR4	Sociaal Maatschappelijk	6.2	Wijkteams	€ 1.517.725,09
PR4	Sociaal Maatschappelijk	6.3	Inkomensregelingen	€ 891.103,64
PR4	Sociaal Maatschappelijk	6.4	Begeleide participatie	€ 2.628.619,72
PR4	Sociaal Maatschappelijk	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	€ 738.101,78
PR4	Sociaal Maatschappelijk	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	€ 6.234.047,36
PR4	Sociaal Maatschappelijk	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	€ 106.935,71
PR4	Sociaal Maatschappelijk	7.1	Volksgezondheid	€ 539.869,52
PR4	Sociaal Maatschappelijk	8.3	Wonen en bouwen	€ 13.004,99
Totaal PR4 Sociaal Maatschappelijk				€ 17.388.296,37
PR5	Overhead	0.4	Overhead	€ 6.598.138,29
Totaal PR5 Overhead				€ 6.598.138,29
PR6	Algemene dekkingsmiddelen	0.5	Treasury	€ -143.318,92
PR6	Algemene dekkingsmiddelen	0.61	OZB woningen	€ -3.637.995,12
PR6	Algemene dekkingsmiddelen	0.62	OZB niet-woningen	€ -344.760,21
PR6	Algemene dekkingsmiddelen	0.64	Belastingen overig	€ -1.042.559,08
PR6	Algemene dekkingsmiddelen	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	€ -26.363.740,10
PR6	Algemene dekkingsmiddelen	3.4	Economische promotie	€ -154.687,00
Totaal PR6 Algemene dekkingsmiddelen				€ -31.687.060,43
Controle				€ -0,00

Bijlagen

Bijlage 1. Investerings

**Jaarafsluiting 2018:
Lopende investeringen en wat mee te nemen naar 2019 en wat af te sluiten**

De volgende investering en meenemen naar 2019

Order	Omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	Mee naar 2019	Onderbouwing
7722087	Vervanging drukriolering, 1601	62.091,00	2.478,32	59.612,68	ja	Vervanging pvc drukriool wordt gebruikt in 2019/2020.
7722089	Vernieuwing vrijval riool, b1567	10.386,00	6.935,00	3.451,00	ja	Reconstructie Emmalaan/Wilhelmina aan is in uitvoering.
7722090	Vervanging drukriolering, B1567	36.399,00	-	36.399,00	ja	Vervangen persriool Singelweg is vervolg op reconstructie Beatrixweg.
7722095	Export DG Dialog (HWA),1701	485.294,00	110.941,53	374.352,47	ja	Afkoppelen deel Zuppeldseweg, werk is in voorbereiding.
7722097	Vervanging drukriolering, 1701	41.422,00	-	41.422,00	ja	Vervanging pvc drukriool wordt gebruikt in 2019/2020.
7722098	Deelrep. Vrijverval riolering, 1701	49.000,00	-	49.000,00	ja	Reconstructie Zuppeldseweg 2019 a.g.v. persriool (verschillende investeringsbedragen).
7722099	Verbetering vuilemissie, 1701	36.272,00	13.332,06	22.939,94	ja	Voorbereidingskosten Zwaaiolk/Eessenkamp, plan is goedgekeurd.
7722101	Export DG Dialog (HWA),1801	605.026,00	468.686,92	136.339,08	ja	Reconstructie Zuppeldseweg 2019 a.g.v. persriool (verschillende investeringsbedragen).
7722102	Vernieuwen riolering, 1801	66.390,00	-	66.390,00	ja	Reconstructie Zuppeldseweg 2019 a.g.v. persriool (verschillende investeringsbedragen).
7722103	Vervanging drukriolering, 1801	245.754,00	-	245.754,00	ja	Vervangen persriool Singelweg.
7722104	Vervanging gemalen em, 1801	12.540,00	-	12.540,00	ja	Vervanging gemaal Eperweg/Zwarteweg.

7722105	Verbetering vuilemissie, 1801	248.766,00	-	248.766,00	ja	Reconstructie Zuppeldseweg 2019 a.g.v. persriool (verschillende investeringsbedragen).
7210051	Wapenveld- zwartepaard	-	43.235,22	43.235,22	ja	Afronding voorjaar 2019 Klapperdijk.
7210054	Reconstruction Beatrixweg, 1801	50.000,00	22.223,57	27.776,43	ja	Vorbereidingskosten Zwaaiolk/Eessenkamp, plan is goedgekeurd.
7210236	Reconstructie wegen, 1701	35.000,00	5.779,77	40.779,77	ja	Afronding Hoogwatergeul in 2019.
7210237	Klein onvoorziene wegen, B1701	25.000,00	20.823,29	4.176,71	ja	Gebruikt voor proef verkeerslichten AHOED.
7210238	Onvoorziene investeringen, 1801	25.000,00	10.888,74	14.111,26	ja	Achtergesteld werk.
7210239	Grasbeton buitenwegen, 1801	40.000,00	28.128,45	11.871,55	ja	Oenerweg (voorjaar 2019).
7211035	Actualisatie GVVP, 1701	25.000,00	-	25.000,00	ja	Opdrachtis verstrekt 2018, uitvoering 2019.
7211036	Aanpassing conflictsituatie GVVP, 1801	25.000,00	-	25.000,00	ja	Oenerweg (in uitvoering) en Ijsseldijk, plan is voorbereid.
7560120	Verbet.fietsvoorziening Kamperweg,1701	350.000,00	155.813,10	194.186,90	ja	Opdracht fietspad Elburgerweg-Heerderstrand.
7210234	Grasbetonstenen buitenwegen, 1601	40.000,00	35.812,69	4.187,31	ja	Uitvoering op later moment.
7960776	Bestelauto plus kraan 1, 1601	51.000,00	-	51.000,00	ja	Tractie investeringen, vervanging zodra het nodig is. Kan dan geen lang besluitvorming traject doorlopen omdat materieel dagelijks wordt gebruikt.
7960777	Bestelauto plus kraan 2, 1601	51.000,00	-	51.000,00	ja	Tractie investeringen, vervanging zodra het nodig is. Kan dan geen lang besluitvorming traject doorlopen omdat materieel dagelijks wordt gebruikt.
7960900	Tractie investeringen	383.865,00	-	383.865,00	ja	Tractie investeringen, vervanging zodra het nodig is. Kan dan geen lang besluitvorming traject doorlopen omdat materieel dagelijks wordt gebruikt.
7560117	Natuurtransferium, 1401	57.000,00	54.180,75	2.819,25	ja	Project loopt nog.
7120113	W'veld - verv. CV ketel,	9.680,00	2.420,00	7.260,00	ja	Project on hold door

	1701					ontwikkelingen rondom Sporthal Wapenveld irt tennishal. Onderzoek loopt voor herontwikkeling locatie.
7120115	W'veld - Verv. Buitenkozijn,1801	12.000,0 0	-	12.000,0 0	ja	Project on hold door ontwikkelingen rondom Sporthal Wapenveld irt tennishal. Onderzoek loopt voor herontwikkeling locatie.
7420038	Ren. Speeltoestellen B.O. 1801	10.000,0 0	-	10.000,0 0	ja	Voor uitbreiding speeltoestellen passend binnen beheerplan. Voorstel is met wethouder besproken.
7421004	Bouwk.voorz.verh.scholen,B 1701	10.000,0 0	471,85	9.528,15	ja	Meenemen naar 2019. Wordt dit jaar uitgevoerd.
7421005	Bouwk.voorz.verh.scholen,B 1801	10.000,0 0	-	10.000,0 0	ja	Meenemen naar 2019. Wordt dit jaar uitgevoerd.
7424104	De Heerd - reservering BTW	868.447,00	956.957,03	88.510,03	ja	Zoals bekend loopt er een bezwarenprocedure over BTW van de bouw van de Heerd met de Belastingdienst. Strategisch gezien was het handiger om het betwiste BTW bedrag reeds te voldoen aan de Belastingdienst. Bovenop het terugbetaalde BTW bedrag komt nog een bedrag aan belastingrente van € 70.000,-. Als de zaak gewonnen wordt, wordt dit bedrag weer terug betaald aan de gemeente met de rente. De meerkosten zijn dus hoofdzakelijk de rente en de advieskosten van het begeleidingsbureau ICS en fiscaal advies van EFK.
7424106	De Heerd - Laatste fase,1799	75.000,0 0	29.687,15	45.312,85	Ja	Post ter reservering van de laatste herstelwerkzaamheden .
7530413	Wapenveld - Led verlichting 1701	9.500,00	6.990,00	2.510,00	ja	Project on hold door ontwikkelingen rondom Sporthal Wapenveld irt tennishal. Onderzoek loopt voor herontwikkeling

						locatie.
7530414	Wapenveld - Verv.Linoleum, 1801	16.500,0 0	-	16.500,0 0	ja	Project on hold door ontwikkelingen rondom Sporthal Wapenveld irt tennishal. Onderzoek loopt voor herontwikkeling locatie.
7530415	Wapenveld - Verv. Elec.installatie,1801	12.000,0 0	-	12.000,0 0	ja	Project on hold door ontwikkelingen rondom Sporthal Wapenveld irt tennishal. Onderzoek loopt voor herontwikkeling locatie.
7530543	Faberhal - vloerafwerking, 1801	35.000,0 0	-	35.000,0 0	Ja	Graag meenemen naar 2019. Wordt in dit jaar uitgevoerd.
7530625	Veessen - HWA,Hekwerk,dakvent. B1701	11.000,0 0	-	11.000,0 0	ja	Graag meenemen naar 2019. Wordt in dit jaar uitgevoerd.
7530626	Veessen - dakbedek, sportvloer, 1701	36.000,0 0	-	36.000,0 0	ja	Graag meenemen naar 2019. Wordt in dit jaar uitgevoerd.
7530627	Veessen - Verv. Gymtoestellen, 1801	12.500,0 0	-	12.500,0 0	ja	Graag meenemen naar 2019. Wordt in dit jaar uitgevoerd.
7530628	Veessen - Vervanging CV	7.000,00	-	7.000,00	ja	Graag meenemen naar 2019. Wordt in dit jaar uitgevoerd.
7724200	Wapenveld, div onderhoud, 1701	10.000,0 0	-	10.000,0 0	ja	Project on hold door ontwikkelingen rondom Sporthal Wapenveld irt tennishal. Onderzoek loopt voor herontwikkeling locatie.
7724201	Wapenveld, Led verlichting, 1701	12.000,0 0	-	12.000,0 0	ja	Project on hold door ontwikkelingen rondom Sporthal Wapenveld irt tennishal. Onderzoek loopt voor herontwikkeling locatie.
7822754	Algemeen - Verv. CV, 1701	18.400,0 0	-	18.400,0 0	ja	Graag meenemen naar 2019. Wordt in dit jaar uitgevoerd.
7822900	Gemeentelijke gebouwen, B1799	490.604, 84	-	490.604, 84		Wordt in 2019 e.v. ingezet.
7960128	Raadhuis - Isoleren dak, 1801	60.000,0 0	-	60.000,0 0	ja, onder voorbeho	Indien project renovatie raadhuis kan deze post vervallen.
7960129	Raadhuis - Renovatie,B1799	67.144,0 0	28.125,4 9	39.018,5 1	ja, onder voorbeho	Indien project renovatie raadhuis kan deze post vervallen.

						renovatie raadhuis	
7960306	Eperweg - Verbeterpunten B1701	50.000,0 0	18.127,2 7	31.872,7 3		ja	Meenemen naar 2019. Wordt dit jaar uitgevoerd.
7210616	Vern. openbare verlichting,1801	80.000,0 0	37.227,0 8	42.772,9 2		ja	zie beleidsplan 2015-2025, wordt gebruikt om over te gaan op LED en zijn we nodig om de klimaatdoelstellingen te halen.
7420037	Ren. speeltoestellen B.O. B1701	10.000,0 0		237,84	9.762,16	ja	Graag meenemen naar 2019. Wordt in dit jaar uitgevoerd.
7531520	Verv.bereg.instal, bron, ond.w.pomp,1601	40.000,0 0		-	40.000,0 0	ja	Behouden i.v.m. mogelijk vervangen van pomp beregeningsinstallatie.
7531522	Sportvelden renovatie,B1701	40.000,0 0	40.000,0 0		-	ja	svp meenemen i.v.m. privatisering sportvelden.
7531523	Ver.sportvelden div objecten, 1801	7.500,00	3.809,88		3.690,12	ja	svp meenemen i.v.m. privatisering sportvelden.
7531524	Renovatie sportvelden, 1801	40.000,0 0		-	40.000,0 0	ja	svp meenemen i.v.m. privatisering sportvelden.
7724026	Renovatie groenstructuur EK,1301	25.000,0 0		8.462,05	16.537,9 5	ja	svp meenemen i.v.m. paden aanleg halfverharding.
7560010	Herplant bomen Bonenburgerlaan, 1407	30.000,0 0	15.516,7 0		14.483,3 0	ja	svp meenemen recreatieve paden en mogelijke aanleg extra beplanting.
7560014	Renovatie plantsoenen, 1701	100.000,00	72.348,7 5		27.651,2 5	ja	svp meenemen wordt nog plantmateriaal voor besteld/werkzaamheden voor uitgevoerd i.v.m. uitloop omvorming 2018.
7580014	Investerings speelplan, B1801	25.000,0 0		-	25.000,0 0	ja	Is in overleg met Joke is het project doorgeschoven naar 2019.
7560122	Ren. Recreatieve Fietspaden, 1801	30.000,0 0	36.374,5 9		- 6.374,59		

De volgende investering en worden in 2018 afgesloten

Order	Omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	Afsluiten 2018	Onderbouwing
7722083	Vervanging gemalen, 1601	9.740,00	9.706,10	33,90	nee	
7722091	Gemalen elktro mechanisch 1567	27.570,0 0	27.627,6 1	-57,61	nee	

7722096	Vernieuwen roiling, 1701	64.098,0 0	64.267,0 5	-169,05	nee	
7210055	Reconstruction HWG,1801	200.000,00	200.575,95	-575,95	nee	
7210235	Klein onvoorzien wegen, B1601	25.000,00	25.027,81	-27,81	nee	
7211034	Aanpass.conflictsituatie GVP, B1701	25.000,00	25.072,00	-72,00	nee	
7560123	verbetering fietsvoorziening, 1801	200.000,00	189.085,74	10.914,26	nee	
7210053	Bomenbuurt fase 2 Herinrichting,1755	215.000,00	209.747,86	5.252,14	nee	
7722100	Bomenbuurt fase 2 Riool, 1755	241.000,00	241.313,06	-313,06	nee	
7210230	Grasbeton buitenwegen, 1401	40.000,00	40.115,19	-115,19	nee	
7961015	Peugeot RP911F,1800	22.459,00	22.458,83	0,17	nee	
7560115	Natuurtransferium, 1301	57.000,00	57.000,00	-	nee	
7530534	Faberhal - Verv.boilers+ exp.vaten, 1401	9.000,00	-	9.000,00	nee	Uitgevoerd in 2018, project vervangen cv ketels door pelletkachels
7530542	Faberhal - Verv. Cv installatie, 1701	220.000,00	229.864,82	9.864,82	nee	
7530545	Faberhal - Verbetering 1873	20.000,00	14.774,03	5.225,97	nee	Vervanging van het wandtegelwerk in de sanitaire ruimten van de turnhal zijn uitgevoerd. Komen geen kosten meer.
7530800	Gem.gebouwen - Zonnepanelen	293.000,00	289.876,81	3.123,19	nee	Afgerond.
7650009	Flessenberg - Keukenblok,verlichting,170	20.000,00	-	20.000,00	nee	Kan vervallen.
7650010	Flessenberg - Verv. E Installatie, 1801	5.000,00	-	5.000,00	nee	Kan vervallen.
7822753	Groteweg - keukenblok, 1701	6.000,00	-	6.000,00	nee	Is voor de huurder. Post kan vervallen.
7210615	Vern. Openbare verlichting, B1701	70.000,00	70.099,57	-99,57	nee	
7531521	Ver.sportvelden div objecten, b1701	7.500,00	7.628,03	-128,03	nee	
7560015	Renovatie plantsoenen,1801	-	1.814,31	-1.814,31	nee	

De volgende investering en worden afgesloten en verplaats naar 2021/2022

Order	Omschrijving	Begroting	Werkelijk	Restant	Onderbouwing
7530541	Faberhal - Ventilatie/luchtbehandeling,	30.000,0 0	-	30.000,0 0	Verplaatsen naar natuurlijk onderhoudsmoment in 2022, dan wordt ook de luchtbehandelingskast vervangen.
7530544	Faberhal - TL verlichting naar Led, 1801	25.000,0 0	-	25.000,0 0	Verplaatsen naar natuurlijk onderhoudsmoment in 2022, dan wordt ook de verlichting compleet vervangen.
7960307	Eperweg - Verv.TL Verlichting Led, 1801	30.000,0 0	-	30.000,0 0	Wordt op een ander moment meegenomen. Naar verwachting 2021.

Bijlage 3: Afkortingenlijst

AED	= automatische externe defibrillator
AmvB	= Algemene maatregel van Bestuur
AMW	= Algemeen Maatschappelijk Werk
AOV-er	= Ambtenaar Openbare Veiligheid
APV	= Algemeen Plaatselijke Verordening
Arbo	= Arbeidsomstandigheden
AU	= Algemene Uitkering
AWBZ	= Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
BAG	= Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BB	= Bijzondere Bijstand
BBO	= Bijzonder Basis Onderwijs
BBV	= Besluit Begroting en Verantwoording
Bbz	= Besluit bijstandverlening zelfstandigen
Begr.wijz.	= begrotingswijziging
BGT	= Basiskaart Grootchalige Topografie
BJZ	= Bureau Jeugdzorg

BNG	= Bank Nederlandse Gemeenten
Bofv	= Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen
BRO	= Besluit Ruimtelijke Ordening
BRP	= Basis Registratie Personen
BSHW	= Brede School Heerde West
BTW	= Bruto Toegevoegde Waarde
BV	= Besloten Vennootschap
BWS	= Besluit woning gebonden subsidies
c.q.	= casu quo
CAK	= Centraal Administratie Kantoor
Cao	= Collectieve arbeidsovereenkomst
CJG	= Centra Jeugd en Gezin
CMS	= contentmanagementsysteem
CVN	= Centraal Veluws Natuurgebied
d.d.	= de dato
DD JGZ	= Digitaal Dossier Jeugdgezondheidszorg
DigiD	= Digitale identiteit
DLG	= Dienst Landelijk Gebied
DVA	= dienstverleningsafspraken
e.d.	= en dergelijke
EG	= Europese Gemeenschap
E-gem	= Elektronische gemeenten
EKD	= Elektronisch Kinddossier
EMU	= Economische en Monetaire Unie
EPC	= Energie Prestatie Coëfficiënt
etc.	= et cetera
EVA	= Epe, Voorst en Apeldoorn
Fido	= Financiering decentrale overheden

fte	= fulltime-equivalent
FWI	= Fonds Werk en Inkomen
GAP	= Gemeentelijk Afkoppel Plan
GBA	= Gemeentelijke Basis Administratie
GBKN	= Grootschalige Basiskaart Nederland
GFT	= Groente, Fruit en Tuin
GGD	= Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGNet	= Geestelijke Gezondheidszorg Net (instelling voor geestelijke gezondheidszorg)
GGZ	= Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR	= Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GPR	= Gemeentelijke Praktijk Richtlijn
GRP	= Gemeentelijk rioleringsplan
GVVP	= Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan
H2O	= Hattem, Heerde en Oldebroek
ha.	= hectare
HAVO	=
HHV	= hoger algemeen voortgezet onderwijs
HOF	= Heerder Historische Vereniging
HUP	= Houdbare Overheidsfinanciën
HV	= Handhavings Uitvoerings Programma Huishoudelijke Verzorging
IAU	= Incidenteel aanvullende uitkering
i.h.k.v.	= in het kader van
I&M	= Infrastructuur en Milieu
i.o.	= in oprichting
i.r.t.	= in relatie tot
ICT	= informatie- en communicatietechnologie
ID-kaart	= Identiteitskaart

IOAW	= Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	= Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
ISV	= Investeringsbudget stedelijke vernieuwing
JCO	= Justitieel casusoverleg
KCC	= Klant Contact Centrum
KWP3	= Kwalitatief Woonprogramma 2010-2019
LEA	= Lokale Educatieve Agenda
LOP	= landschapsontwikkelingsplan
m.b.t.	= met betrekking tot
m ²	= vierkante meter
M2A	project modernisering applicatielandschap
mbo	= middelbaar beroeps onderwijs
MD Veluwe	= Maatschappelijke Dienstverlening Veluwe
MDT	= Multi Disciplinair Team
Mer	= Milieueffectrapportage
MFA	= multifunctionele accommodatie
MPG	= Meerjaren Prognose Grondexploitatie
MT	= Managementteam
NAW	= Naam, adres en woonplaats
NEN	= Nederlandse norm
NHR	= Nieuwe Handels Register
NIEGG	= Niet in exploitatie genomen gronden
n.l.	= namelijk
NOG	= Noord- en Oost Gelderland
NSVV	= Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde
NT	= Nederlandse Taal

NUP	= Nationaal Uitvoerings Programma
NV	= Naamloze Vennootschap
o.a.	= onder andere
OAB	= Onderwijs Achterstanden Beleid
OBO	= Openbaar Basis Onderwijs
ODNV	= Omgevingsdienst Noord- Veluwe
OEM	= Overige eigen middelen
OKE	= Wet ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie
OM	= Openbaar Ministerie
OW	= Openbare Werken
OZB	= Onroerende Zaak Belasting
PDCA	= Plan, Do, Check en Act
PDR	= Programma Directie Rijkswaterstaat
pgb	= Persoonsgebonden budget
PGO	= Patiënten-, gehandicaptenorganisatie en ouderenbonden
PGO	= Periodiek Gezondheids Onderzoek
PIOFACH	= Personeel, Inkoop, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie, Huisvesting
PKB	= planologische kernbeslissing
pva	= plan van aanpak
P&C cyclus	= Planning- en control cyclus
RDW	= Rijksdienst Wegverkeer
RGV	= Recreatiegemeenschap Veluwe
RIP	= Rijksinpassingsplan
RMC/VSV	= Regionaal meld- en coördinatiepunt vroegtijdig schoolverlaten
RNV	= Regio Noord-Veluwe
RO	= Ruimtelijke ontwikkeling
ROD	= Regionale Omgevingsdiensten
ROVA	= Regionale Organisatie Verwijdering Afvalstoffen

RPD	= Regionaal Programma Bedrijventerreinen
RROL	= Regionale Regeling Operationele Leiding
RUD	= Regionale Uitvoeringsdiensten
SLOK	= Stimulering van Lokale Klimaatinitiatieven
soza	= sociale zaken
t.b.v.	= ten behoeve van
TOP	= toeristisch overstap punt
UWV	= Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VAVO	= Voortgezet algemeen volwassenenonderwijs
VBT	= Veluws Bureau voor Toerisme
vm.	= Voormalig
VNG	= Vereniging van Nederlandse gemeenten
VNOG	= Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland
VOF	= Vennootschap onder firma
VRM	= Veiligheid, Ruimte en Milieu
VROM	= Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
VSV	= Vroegtijdig schoolverlaten
VTH	= Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VVE	= Voor- en Vroegschoolse Educatie
vwo	= voortgezet wetenschappelijke onderwijs
VWS	= Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Wabo	= Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WGS	= Wet gemeentelijke schuldhulpverlening
WIJ	= Wet Investeren in Jongeren
WION	= Wet Informatie Ondergrondse Netwerken
WIW	= Wet inschakeling werkzoekenden
WMO	= Wet Maatschappelijke Ondersteuning
Wob	Wet openbaarheid van bestuur

WOZ = Wet Onroerende Zaken
WRO = Wet Ruimtelijke Ordening
WSNP = Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen
Wsw = Wet sociale werkvoorziening
WWB = Wet Werk en Bijstand
ZAT = Zorg Advies Team
ZAS = Ziekteverzuim als signaal

